

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

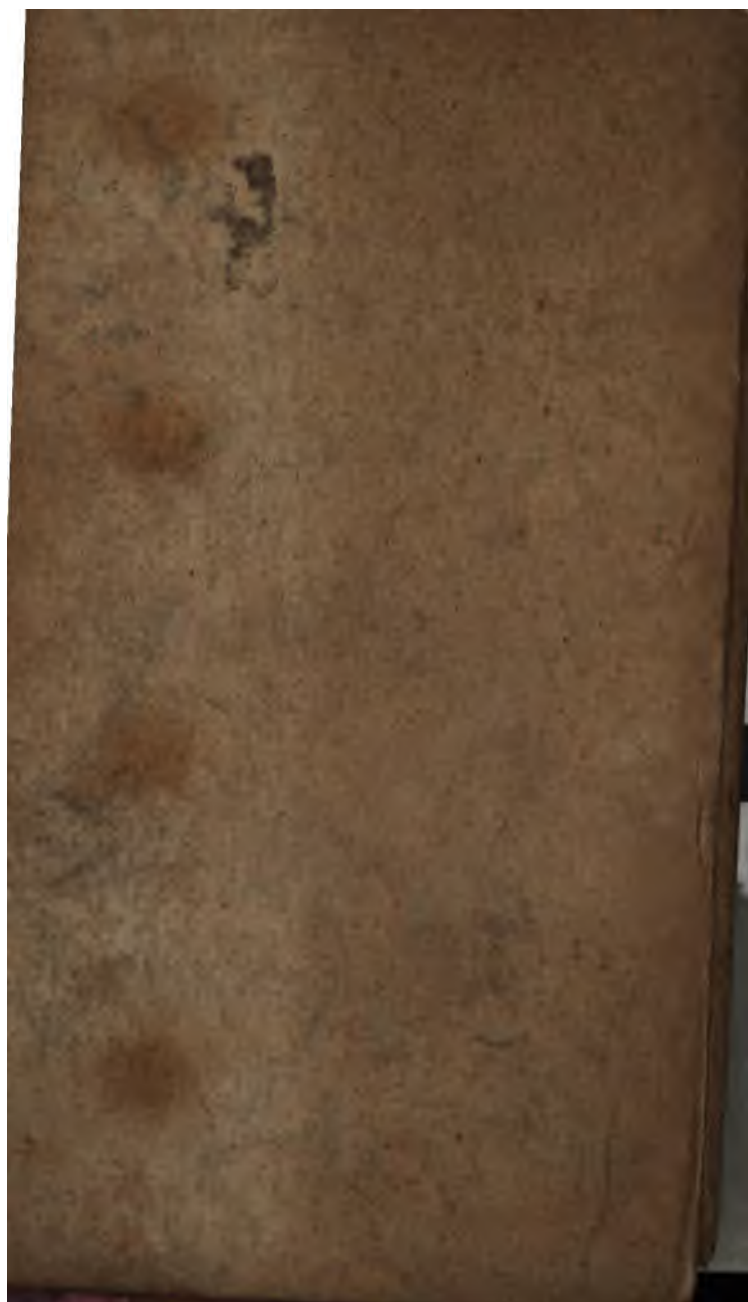
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

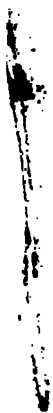
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

34
63.

R. P. HERTENBERGER
SOCIETATIS JESU

HISTORIA PRAGMATICA

UNIVERSALIS,
SACRA & PROFANA:

IN QUA
QUIDQUID AD CHRONOLOGIAM,
GENEALOGIAM, HERALDICAM,
GEOGRAPHI-&CHOROGRAPHIAM

SPECTAT,

SOLIDE ET PERSPICUE TRACTATUR,

A MUNDI EXORDIO AD PRÆ-
SENS USQUE TEMPUS

DEDUCTA:

Cum Figuris

TOMUS VIII.

FRANCOFURTI & LIPSIAE,
Apud Tobiam Göbhardt.

1765.

223. K. 68.

[illegible][illegible]

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1039-1043.

IMPERIUM ROMANUM SUB PRINCIPIBUS SUEVICÆ GENTIS.

Romanorum temporibus Magna Germania transrhenana in duas fuit divisa partes ; harum altera, hinc *Rheno*, inde *Albi* conclusa, omnes illas terras complectebatur, quæ à mari usque ad *Salam*, *Misniæ* fluvium, protendebantur, hoc est *Frisiam*, *Saxoniam* inferiorem universam & *Hassiam* cum innumeris diversorum nominum populis, ut ex *Tacito* accipimus.

Pars altera Magnæ Germaniæ superior erat *Suevia* antiqua, sita inter *Vistulam*, (*Weixel*) *Danubium*, *Albim* & *Salam*, *Misniæ* fluvium, multarum gentium sedes, quæ communi nomine *Suevi* dicebantur ex eo, quod nuspiam fixè subsistentes, hinc inde
A vagaren-

Tom. VIII, P. *Conradi Hertemberger Soc. Jesu.*

vagarentur, ut proinde *Suevorum* nomen ex etymo idem sonet, ac *schwebende Völker*.

Inter præcipuas *Suevorum* gentes erant istæ: *Quadi*, *Moraviæ* incolæ, longè in *Pannoniam* extensi; *Marcomanni* in *Bohemiâ* & parte *Silesiæ*, *Narisci* in *Palatinatu* superiore nidulabantur; *Hermunduri* *Salam* inter & *Albim* fluvios, *Misniam*, *Voitlandiam* atque istas terras, ubi postea *Coburgum*, *Culmbacum*, *Baruthum*, *Bambergam*, *Vorchemiam*, *Norimbergam*, *Dinckelspula*, *Nordlingam* & similes confines urbes sunt exstructæ, innumerâ multitudine occupârunt; & ex his, qui postea fixè in *Misnia* confederunt *Suevi*, *Sorabi* & *Dalmintii* sunt appellati.

Longobardi mediam *Marchiam Brandeburgicam* & territorium *Magdeburgense* tenuerunt. *Burgundiones* *Sæculo* primo à *Christo* nato inter *Vistulam* & *Sarum* fluvios substituerunt; *Sæculo* tertio in *Wetteraviam*, *Sæculo* quarto in *Palatinatum Rheni*, & ineunte *Sæculo* quinto in *Gallias* immigrârunt. *Heruli* in *Marchia Brandeburgicâ*; *Rugii* inter *Oderam* & *Vistulam*; *Vandali* ad *Vistulam* sedes habuerunt.

Tractus inter *Lycum* (*Lech*) & *Danubium*, sive inter *Lampidianam*, *Ulmam* & *Augustam*, qui *Sueviæ* nomen retinet, veteris solum *Sueviæ* fragmentum erat.

Diversi hi populi, communi nomine *Suevi*, seu vagantes appellati, per centum pagos,

gos , five totidem magnos terrarum tractus erant diffusi.

Pagus ex origine significat habitationem ruralem , ex pluribus vicis constantem absque mœnium septo : ducta est hæc vox vel à verbo *pago* , quod idem est , ac conjungo ; olim enim *pago* significabat , quod postea *pango* : vel ductum est hoc vocabulum à fontibus , qui linguâ Doricâ juxta *Festum* *pagæ* appellabantur , ut vici secundum decursum talis rivi siti , pagi dicerentur : nam teste Scrvio in versum 382. libri secundi Georgicorum à *pago* dicti sunt *pagani* , quasi ex uno fonte bibentes. Ità tota Helvetia , quæ modò in tredecim Cantones sive pagos , olim teste *Julio Cæsare in Comment.* in tres solummodò pagos erat divisa : Inter *gentes & paganos* hoc discriminis est , quòd , cùm solus electus DEI populus veram olim fidem & cultum divinum retineret , reliqui totius terræ populi *gentes* dicerentur.

In hunc ergo Helvetorum morem , cùm Suevi olim per centum pagos essent dispersi , successu temporis in immensam multitudinem excreverunt , ut illis omnibus alendis pagi non sufficerent ; quapropter quolibet anno partem pubis , pro novis sedibus acquirendis , extra fines suos bellatum emiserunt ; quo factum , ut ex novis terris occupatis nova ipsi stativa nomina assumerent.

Si magnum bellum suscipiendum erat, quotusquisque ex centum Suevorum pagis mille viros sistebat, reliquis domi agriculturæ vacantibus. *Julius Cæsar in Comment.*

A temporibus Julii Cæsaris per quatuor sæcula magna bella gesserunt Romani contra Suevos; primum quidem ipse Julius Cæsar apud *Vesuntium* suscepit contra Ariovistum, Suevorum tunc Regem, sive Regalem.

Cum enim Cæsar anno Urbis conditæ 695. ante Christum 57. Galliæ provinciam sortitus esset, primo anno Helvetios subegit, ut ipse scribit lib. .i. de bello Gallico. Contigit tunc, ut Ariovistus, Germanorum Rex, à *Sequanis* imploratus, cum quindecim millium exercitu Rhenum transfret, contra Æduos, sive Augustodunenses pugnaturus. Mox Ædui & Sequani, inter se reconciliati, Cæsarem & Romanos appellant, quod *Ariovistus*, composito inter utrumque populum bello, finibus istis excedere nollet, & imperium Galliæ affectare videretur.

Auxit illic exercitum Ariovistus aliorum Germaniæ populorum accessu; & inito cum Cæsare conflictu, octoginta Germanorum millia occubuerunt, teste *Plutarcho in Julio Cæsare*.

Alterum bellum Suevicum, in quartum annum protractum, Tiberius anno Christi nono inchoavit in Bohemia contra Marobodum, Marcomannorum Regem,

Rursum

Rursum anno Christi 63. (ut tradit *Julius Capitolinus*) cum eadem gente , Nariscis , Quadis & Hermunduris unitâ , pugnavit Antoninus Philosophus Imperator ; ibi , cùm Romani intra montium claustra inclusi tenerentur , ut nec progredi , nec regredi possent , ingenti etiam siti & solis æstu premerentur , multique contabescerent , Germani prælium consultò declinabant , ut fame morerentur Romani.

In his angustiis Antoninus legionem , quam ex Melitenis militibus præsentem habebat , Christianam appellari passus , misso Præfecto Prætorianorum rogat , ut DEUM suum , à quo omnia ipsos impetrare posse audierat , supplices adeant.

Quod ubi Christiani , in terram prostrati , fecissent , repente cecidit tanta vis imbrum , ut milites plenis galeis biberent ; mox fulgura & ignes de cælo decussi totam Barbarorum aciem disperserunt , intactis Romanis , qui hæc attoniti spectabant.

Deinde versû in Barbaros , magnâ eos clade in fugam conjecerunt ; quo miraculo obstupefactus Cæsar , Christianos deinde mitius complexus , *legionem* istam Christianam *Fulminatricem* appellari voluit , edicto fanciens , nequis eo nomine , quod Christianus esset , in iudicium ampliùs vocaretur. *Xiphilinus. Tertull. Greg. Nyssenus. Euseb. Oros.*

Sub initium Sæculi III. qui prius Her-
munduri, Marcomanni, Rauraci vocaban-
tur, aliique intra Rhenum, Danubium ac
Mœnum populi, tanquam singuli viri bella-
ces, novum, nunquam antehac auditum
Alemannorum nomen assumpserunt. De his
ita *Afinius Quadratus apud Agathiam*: Hi illi
Alemanni sunt, ad superioris Rheni ripam,
qui primi ex Germanis in unam Rempubli-
cam coalescentes, Vexillum libertatis adver-
sus Romanos erexerunt, ne, ut Galli & cæ-
teræ nationes, servituti Romanorum subij-
cerentur.

Et hi sunt isti Alemanni, contra quos to-
ties bella gesserunt Romani, exercitu Mo-
guntiâ, Treviris, vel Coloniâ educto. Re-
pressi quidem, ne Rheni limitem transfirent,
at nullâ clade attriti, quin Rempublicam in-
tra suas sedes arctitis firmarent, & Reges
etiam proprios, more Romanorum, habe-
rent.

Primum cum *Alemannis* bellum, quorum
tunc nomen primum audiri cæpit, gessit *Ca-
racalla* anno salutis 213. qui ex eo *Alemanni-
ci* cognomentum sibi attribuit, ut *Xiphilinus*
ex *Dione* refert.

Cum his anno 224. grave rursus bellum
habuit *Alexander Severus*, castris haud pro-
cul Moguntiâ positis.

Itaque quemadmodum hoc Sæculo Ale-
manni superiorem Rheni ripam infestandam
sus-

susceperunt, ità horum exemplum imitati Populi ad Rhenum inferiorem, *Bruëteri*, *Ten-steri*, *Ustipetes*, *Catti*, *Saxones*, *Cheruscii*. & quotquot intra Rhenum, Visurgim, & Albim confederant, in unam belli societatem conspiraverunt, & *Francorum* nomen, quod homines & gentem liberam patriâ voce sonat, sibi adoptârunt, tanquam signum & classicum bellorum.

Anno 354. Gundomarus & Vadomarus fratres, Alemannorum Reges, Rheni limites vexant, & sequenti anno, transito Rheno, quadraginta oppida, urbes ac castella, ad Rhenum sita, expugnant & exspoliant.

Has inter urbes præcipuæ erant Moguntiacum, Urbs Nemetum, Wormatia, Argentoratum, Tabernæ, Salsctum (*Selz*) & Bingen, ut ait *Zosimus lib. 3.* & *Ammian. Marcell.* Eodem tempore Franci, inferioris Rheni accolæ, sedes primas in Belgica figunt.

Ne tantæ bellorum moli impar esset Constantius Imperator, Consortem adlegit Julianum Apostatam, patruelem suum, Athenis evocatum.

Eo tempore (inquit *S. Greg. Naz. Oratione in Julianum*) Franci & Alemanni insidebant inferiorem Rheni tractum, non ut hospites & inquilini, sed velut cives & terrarum incolæ, Oppidis duntaxat firmioribus, ut feræ, quæ circumdatae retibus lustra declinant, evitatis.

Lusitaniam; Suevi Gallæciam occuparent, & Rege ex sua gente creato, multo ibi tempore subsisterent.

Anno 496. *Clodoveus Magnus*, Rex Francorum, Alemannos Galliam infestantes magnâ clade attrivit apud Tolpiacum in Ubiis, & sequenti anno Alemanniam ingressus, vastissimam illam provinciam Imperio Gallico tributariam fecit. *Marcel. Velfer* lib. 1. Vindelic. Pontanus lib. 5. c. 7.

Ab hoc tempore Suevica, vel Alemannica gens nullos ultra Reges habuit, vel *Regales*; sed more aliarum gentium à Ducibus regi caput, quemadmodum vicina Alemannis Franconia; quæ sub hoc nomine tunc adhuc incognita, à ripa *Mœni* Boreali Thuringiæ, ab alterâ ripa Meridionali Alemanniæ unita, jam proprios Duces habere cæpit.

Neque Suevicum nomen amplius pluribus populis fuit commune; cum à prælio Catalaunico Attilæ, Suevicæ, seu vagæ per superiorem Germaniam gentes sint dispersæ, atque in alias terras in communi illa transmigratione translatae.

Provincia Alemannorum post prælium Catalaunicum tum Sueviæ, tum Alemanniæ, appellationem perinde, ac antè retinuit; Suevia quidem dicebatur ab antiquioribus illis Suevis Slavicæ gentis, qui inter *Lycum* & *Danubium*, sive inter Augustam & Ulmam conclusi, ultra fontes Danubii usque ad *Ere-*

num Helvetiorum protendebantur. Erat autem *Eremus Helvetiorum* non ipsa Helvetia, sed saltus ille, quem posteriores Herciniam, five sylvam Martianam (den Schwarzwald) nominârunt.

Alemanniæ appellationem habuit Suevia à Marcomannis, Bohemiæ quondam post Bojos incolis, aliisque vicinis populis, qui in terras moderni Circuli Suevici sub annum 200. immigrantes, novo nomine Alemanni dici maluerunt.

Differt tamen Alemanniæ significatio in eo, quòd latiores terminos comprehendat, quàm Suevia; cùm enim post extinctos primos Sueviæ Duces alii ex Alsatis Duces creati essent, quorum primus erat *Etlico*, S. Ottiliæ Pater; hinc etiam Alsatia sub Alemanniæ nomine per plura sæcula comprehendebatur; quo factum, ut *Argentoratum* esset Metropolis *Alemanniæ*; *Augusta* autem, quæ aliàs erat Caput Vindelicorum, hoc est ejus gentis, quæ Romanorum temporibus inter *Oenum* & *Lycum* fluvios confederat, jam esset urbs Princeps Sueviæ.

Differt item Alemanniæ appellatio in eo, quòd quandoque idem sonet, quod *Germania*; quia in Alemannicum nomen & Rempublicam plures gentes Germanicæ olim convenerunt.

De veris initiis primorum Sueviæ Ducum, & justo eorundem successionis ordine non
fatis

fatls constat ; constat autem, quòd collapsò sub annum 455. in morte Valentiniani Tertii Imperio Romano occidentali, prævalentibus ubique terrarum populis barbaris, Hi excusso Romanorum jugo, proprios sibi Duces præfecerint.

Quemadmodum ergò tunc Boji, ex infelici pugna Catalaunica cum Attila reversi, proprium sibi Ducem aliquantò pòst constituerunt *Theodonem*, à quo in terris suis non jam ut ante vagi, sed velut in fixa sede stabiles continerentur; ità & Suevica gens, velut de sede sua certa, Ducem, à quo regeretur, sibi assumpsit.

Horum Suevicorum Ducum sedes præcipuæ erant *Uberlinga*, *Duellium*, sive Castrum *Hobentwiel* & *Campidunum*, aliæque ad lacum Bodamicum munita loca. Durârunt hi Duces usque ad Sæculum VIII. quo tum à *Pipino* Heristalio, tum à Carolo Martello, ejusdémque filio *Carolomanno* Rege fuerunt suppressi.

PRIMI SUEVIÆ DUCES

Ab exeunte sæculo quinto usque ad Annum
730.

Antiquissimum Suevorum Ducem, & Ducalis stirpis Fundatorem *Bruschius*, *Pirminius* & alii statuunt *Hiltebrandum*, ex quo etiam primos *Bambergenses*, postea *Austriæ* *Marchiones* descendisse contendunt contra *Ec-sardum* & alios, qui ex *Thuringis* illos ortos volunt.

volunt. Ità quidem *Pirminius* in *Annalib. Augustanis* pag. 1377. de *Ernesto II. Sueviæ Duce*, *Ernesti I. Austriaci & Giselaë filio*, sub annum 1030. ob iteratam rebellio- nem perempto, testatur, dicens: *Ernestus ultimus Hildebrandini sanguinis Sueviæ Dux perijt.*

Inter alios *Sueviæ* horum temporum *Duces* crebra apud *Scriptores* mentio fit *Cunzonis*, qui *Sæculo sexto Uberlingæ* residebat; à quo superesse volunt monetam, die *Cun- genpfenning* appellatam.

Theganus lib. de gestis *Ludovici I. Impera- toris*, cui convixit, cap. 2. de *S. Hiltegarde*, *Caroli Magni Coniuge* loquens ità testatur:

Carolus Imperator iunxit sibi nobilissimi generis Suevorum puellam, nomine Hiltegardam, qua erat de cognatione Gothefridi Ducis Alemannorum. Gothefridus Dux genuit Houcbingum; Houcbingus genuit Nebi; Nebi autem genuit Jmman; Jmana verò peperit Hiltegardam, Beatissimam Reginam.

Hermannus Contractus ad annum 722. *Carolus Martellus*, inquit, *Alemanniam & Bo- jariam* subegit. Rursus ad annum 730. ait *Lantfridus*, *Dux Alemanniæ* moritur. De- nique *Heptidamus* in *Annal. S. Galli* refert: an- no 709. *Godefridus Dux* mortuus est. & *Herm. Contr.* ad an. 751. *Lantfridus II. Dux Sue- viæ* obiit. Hæc de primis *Suevorum Ducibus* ab *Attilæ* temporibus.

DUCES

DUGES ALEMANNIÆ SECUNDÆ STIRPIS.

Sub annum 670. *Chilpericus II.* Francorum Rex Ducem Alemanniæ creavit *Eibiconem*, S. Otiliæ Patrem, qui tum in *Obernebeim* propè *Molshemium* in *Alsatia*, tum in vicino monte *Hobenburg*, nunc *Ottilienberg* appellato, residere consuevit. Iste Dux non ita in Suevos, quàm *Alsatia* imperium exercuit; cùm prioris gentis Sueviæ Duces pro avito suo honore retinendo multis adhuc annis certarent.

Post *Eibiconem* patrem Ducatum gerit *Adelbertus* filius; huic succedunt *Eberhardus* & *Luitfridus*; sub quibus Ducatus medio Sæculo octavo iterum fuit extinctus, institutis loco Ducum Comitibus, seu regiæ Cameræ nunciis, qui jura darent, & regii fisci curam haberent. Horum Comitum primi erant *Warinus* & *Ruthardus*, de quibus *Walafridus Strabo* in Vita S. Otmarî Cap. 4. dicit: *Warinus & Ruthardus totius Alemanniæ curam administrabant.* Atque in eo statu res versabantur usque ad initium Sæculi X. quo summa rerum per Alemanniam ad Duces denuo devoluta est. Vid. *supra* Tom. 4. pag. 323. & *sequentibus* in *Genealogia Guelphorum.*

Ex memoratis Comitibus, seu regiæ Cameræ nunciis posthumi erant *Erchangerus* & *Bertholdus* fratres, S. Richardis Imperatricis ex fratre nepotes; anno 916. ob rebellionem,
propter

propter Ducalem honorem consequendum motam perempti. Horum potestati illo tempore videtur etiam subiectus fuisse pagus Ladenburgensis, vulgò Labotungove apud Heidelbergam, *ut testatur diploma Conradi I. Imperatoris, datum anno 812. apud Frehe- ram in Chronico Laurisheimensi pag. 117. quod inter alia ita habet :*

IN NOMINE S. & INDIVIDUÆ
TRINITATIS.

Conradus Rex. Notum esse volumus, qualiter pro Erchangeri Comitis rogatu quasdam res proprietatis nostræ ad S. locum, Aberinesberg dictum, sive Abrahamsberg, (Monasterium erat Benedictinorum sub nomine S. Michaëlis, in monte omnium Sanctorum propè Heidelbergam exstructum) hubas serviles sex in villa Hanscuhesheim, in pago Lobotungove, in Comitatu Luitfridi Comitis &c.

Ecce Genealogiam dictorum Comitum :
Erchangerus Comes Alemanniæ. Uxor NN.

Erchan- gerus II.	Comes. Alem. obiit anno 864.	S. Richardis Impe- ratrix, uxor Caroli Crassi Imp. Funda- trix cænobii nobi- lium Virginum in Andlau.
----------------------	------------------------------------	--

Erchangerus III. Comes Re-	Berthol- dus eo- gii dem	Cunegundis nupta primum Leopoldo Boja-
-------------------------------	--------------------------------	--

gii Fisci, dum dem suppli- Bojarie & Au-
 ambit Duca- cio sublatu striae Duci, quo
 tum Sueviae, una cum Lu- occiso, nupit
 anno 916. itfrido, C. Al- secundò Conra-
 12. Cal. Feb. tenburgico. do I. Imp. anno
 decollatur in 913.
 villa Aldingen.

Eorundem Regionum Fiscorum per Ale-
 manniā Comitum potestati illo tempore
 etiam subiectus fuit ille tractus circa Milte-
 bergam, qui hodie est juris Moguntini ;
 quia foundationi Monasterii Amorbacensis
 subscripserunt *Warinus & Rutbardus* Comites,
 Erchangeri prædecessores, ut habetur in Vi-
 ta S. Amoris, primi hujus loci Abbatis.

DUCESPOSTERIORES ALEMANNIÆ, hoc est, Sueviæ simul & Alemanniæ.

I.

Burchardus I. ex Comitibus de Veringen à
 Ludovico III. Imp. Alemannis in Ducem
 datus, postea in publico Procerum gentis
 suæ conventu peremptus est anno 911. ne-
 cem procurantibus *Erchangelo & Bertboldo* fra-
 tribus, Regii Fisci per Sueviam aliàs admi-
 nistratoribus. *Regino. Herm. Contr. Hepida-
 mus. Chron. Australe.* Occiso *Burchardo* Du-
 ce, *Bertboldus & Erchangerus* cum *Luitfrido*,
 Comite Altenburgico, eorum nepote inva-
 dunt Ducatum, quod capite luunt, anno
 916. interfecti. Uxor

Uxor *Burchardi I.* Ducis Seburgis, gente Burgunda.

Liberi NN. Filia: nupta Comiti NN. fuit mater Werinarii, sive Werner, ab anno 968. ad annum 982. Fuldenfis Abbatis, ab *Ottone II.* Imp. ad Cathedram Augustanam destinati. Cum enim Wernerus Abbas anno 982. *Ottonem II.* Imp. in Calabriam secutus esset, & in eadem expeditione sub infelici prælio ad Bassentellum occubuisset *Henricus*, ex Comite de Geisenhausen Episcopus Augustanus, genitus patre *Burchardo* Comite, matre *Adelbaide* Imperatoris propinquâ, *Otto II.* Imperator vacantem sedem Augustanam obtulit Wernero, Abbati Fuldensi, qui eam dignitatem deprecatus, eodem anno 982. 30. Oct. in Italia obiit, prope Parmam sepultus. Unde in locum *Henrici*, defuncti Episcopi Augustani, successit *Ethico*, S. Conradi Constantiensis Episcopi ex fratre Rudolpho nepos. Quâ super re videatur in Hierarchia Augustana *Catalogus Episcoporum* num. XX. in *Henrico de Geisenhausen*, & *Eggebardus* lib. de diversis casibus Monasterii S. Galli cap. 10.

Altera *Burchardi I.* Ducis filia S. *Thietburgæ* desponsata *Hugobaldo*, Comiti de Dillingen & Wittislingen; hæc inter alias proles genuit anno 891. in Castro Wittislingen S. *Udalricum*, Episcopum Augustanum, anno 973. 4. Julii defunctum. Extat hodieum B. *Thietburgæ*

Thietburgæ sepulchrum in templo apud Wittislingen cum inscriptione; & ex pia ejusdem *Thietburgæ* institutione etiamnum retinetur consuetudo in octavum Sæculum continuata, ut quovis die horâ 2dâ antelucanâ ad laudes D E O dicendas signum detur ex turri ære campano. Iuxta templum Castrum erat, cujus hodie vix rudera supersunt, alterâ à Dilinga horâ, ut vidi.

Non possum, quin hoc loco de tam illustri stirpe plura ex antiquis monumentis commemorem; cum plurimum ad rem præsentem faciant.

Habuerunt Comites Dilingani tres Comitatus valdè insignes. 1mo. Wittislingensem auf dem Heerdsfeld, ab Oppido Wittislingen usque ad Castrum Capfenburg Eluacum versus recedentem. In hoc Comitatu sita est Abbatia Neresheimensis O. S. B. anno 1095. ab Hartmanno C. Dilingano fundata sub primo Abbate Ernesto, pariter Dilingano Comite, qui in expeditione prima Asiatica sub Godefrido Boullionio Christianum exercitum in Palæstinam comitatus, visceribus per Saracenos extractis, crudele Martyrium subiit. anno 1096. 13. Julii.

Bona, quibus Abbatiam hanc dotârunt Comites Dilingani, ista referuntur in Hierarchia Augustana: Neresheim, Spetheim, Elchingen, Geberstetten, Ketzen, Hart-

B

hausen

Tom. VIII. P. Comradi Hertenbergger Soc. Jesu.

hausen apud Ulmam, Winzenau, Knochen, Umbenheim, Balmerthofen &c.

2dò. Habuerunt hi potentes Comites Comitatum Dilinganum, Wittislingensi contiguum, usque Donavvertham protensum, quem penè totum Ecclesiæ Augustanæ transcripserunt; nam Hartmannus Comitum Kyburgico - Dilinganorum posthumus anno 1252. in Episcopum Augustanum electus, Ecclesiæ suæ Cathedrali adscripsit urbem Dilinganam cum parochia & pertinentiis omnibus; arcem item Dilinganam cum omnibus juribus & bonis arci adhærentibus illi attribuit; ut rem testantur versus in interiore arcis area ad portam inscripti;

Virgo decus cæli, miseris spes unica salve,

Atque arcem hanc serves tempus in omne tibi,

Quam Pater & gnatus, Hartman uterque damus:
sic

Præsul in hac tutus, qui tua templa regit.

Contulit insuper eidem Ecclesiæ Augustanæ facultates universas reliquas Comitatus Wittislingani tam cis, quàm ultra Danubium sitas, & cunctos penè pagos inter Dilingam & Donavvertham ejus juri addixit.

Pater huic Hartmanno Episcopo fuit *Hartmannus*, Comes Kyburgico - Dilinganus, Rudolphi I. Cæsaris Sororius, qui Vahingæ in Suevia resedit, morte dolendâ abreptus anno 1262. Cùm enim ad Ægidium Comitem de Kelmünz, Socerum suum, ex insidiis interficiendum

ſciendum Scribam ſuum ſubornâſſet, familia Kelmünziana crudele facinus ad *Henricum*, Trevirenfem Electorem, Imperii tunc vacantis Vicarium detulit, à quo *Hartmannus*, Comes Dilinganus captus, & ad mortem condemnatus, amputato capite, ferale ſupplicium ſubiit.

Sub ejusdem Sæculi initium, anno videlicet 1205. natus erat Lavingæ in celebri Sueviæ oppido ad Danubium., Dilingam inter & Wittislingam ſito, ſanctus *Albertus*, ob inſignem eruditionem cognomento *Magnus*, ex familia illuſtri Comitum de Bolſtetten.

Is cùm indole probâ eſſet, ſed minùs ad ingenii cultum idoneâ; hebetem ejus animi tarditatem B. Virgo, precibus evicta, emendavit ad eò, ut inter ſummos Doctores velut *Sidus præfulgeret*. Et quia eodem Sæculo, anno 1216. initium ſumpſit Ordo S. Domini- ci, hunc ille Ordinem Paviæ ingreſſus, pluribus annis doctrinam Theologicam tradidit, Hildeſii primùm in Monafterio, mox Ratisbonæ, atque iterum Lutetiæ Pariſiorum; inde Coloniam profectus ibidem inter innumeros alios Auditorem & Diſcipulum nactus eſt Divum Thomam Aquinatem. Hâc Vir- tûm eruditionis, tùm ſanctimonix famâ ubi- que terrarum divulgatâ, Romam vocatus ſub Alexandro IV. Pontifice officium Ma- giſtri S. Palatii aliquamdiu tenuit. Vacante ſubinde Cathedrâ Ratisbonenſi, Episcopu-

tum illum, ab Urbano IV. coactus, 1260. suscepit; quo post biennium dimisso, amore solitudinis ad Claustrum reversus, anno 1280. 16. Novembris Coloniae in sortem Sanctorum abiit. Perstat etiamnum Lavingæ domus, in qua Vir sanctus natus est & educatus.

In popularis hujus Sancti memoriam, supra memoratus *Hartmannus*, Episcopus Augustanus, S. *Alberto* contemporaneus, anno 1261. cum *Wilburge* matre, Comitissâ Kelmünziânâ, Cœnobium Virginum Ord. S. Dominici exstruxit prope Lavingam, *Mariæ Medingen* appellatum. Dilingæ insuper cum matre Xenodochium fundavit, anno 1286. defunctus.

3^{ti}o. Possederunt Comites Dilingani Comitatum Werthanum sive Donavverthanum. Ex his *Mangoldus primus* cum *Tita*, sive *Juditha* Conjuge anno 1029. in Wertha Sueviæ, sive Donavverthæ pro Virginibus D E O dicatis Monasterium S. Crucis erexit, datâ in Præsidem *Irmesinde* Sorore. Hæ cum certi Ordinis Religiosi institutum non sectarentur, S. *Leo IX.* Pontifex, anno 1049. à *Mangoldo* Donavvertham invitatus, 3. Non. Decembris, præsentē *Henrico III.* Imp. locum sub regula S. Benedicti consecravit; cui *Mangoldus* Comes *Gundradam* filiam præfecit Abbatissam.

Hoc Monasterium quia tres consequenter *Mangoldi* Comites Dilingano-Werthen-

ses condiderunt , & post tertiam loci mutationem ad eum , quo nunc est , locum translulerunt , & loco Virginum Religiosos ejusdem Ordinis Divi Benedicti introduxerunt ; tale ad trium Fundatorum Mausolæum legitur Epitaphium :

*Tres Fundatores Mangoldi, Tutæque; Flores
Cælestis prati pausant, simul hic tumulati.*

Ibidem in tabella aurea , cui inserta est Particula S. Crucis leguntur hæc verba :

Maximilianus Rom. ac Hungariæ Rex , Archi-Dux Austr. Dux Burgundiæ me XII. Cal. Maij. visitavit anno 1496. qui hanc Ecclesiam S. Crucis Werdeæ , per Mangoldum ex nobili genere Elpheciærum (*Helvetiorum*) de Sanguine Ducum Sueviæ , tunc etiam Comitem in Dilingen cum fundatione me donatam , amplius decoravit : nam ex ipso nullus viventium longè aut plus traxit originem de Habsburgensibus vel Kyburgensibus ; particeps & ipse sit devotionis in ævum. Amen.

Præter ista leguntur ibi sequentia :

Mangoldus I. 1053. è vivis excessit. Gundrada 1ma Abbatisa, solitudinis amantissima, apud suum fratrem, Mangoldum II. Fundatoris Filium , suis precibus obtinuit Monasterii translationem è petra & loco tumultibus Aulicis exposito in planitiem, auctoritate Alexandri II. Papæ 1062.

1080. *Gundrada I.* ad thalamum Sponsi cœlestis evocatæ subrogata est *Gundrada II.* Hartmanni C. in Dilingen Filia.

Hac quoque anno 1100. piissimè defunctâ, *Mangoldus II.* Fundatoris filius apud Paschalem II. pro Monialibus tam Religione, quàm numero decrefcentibus, Monachorum Benedictinorum substitutionem impetravit. *Gerardus* verò, quondam Episcopus Constantiensis, tùm Sedis Apostolicæ legatus, Monialibus Religiosos, sex Sacerdotes & sex Conversos è Monasterio S. Blasii excitos substituit.

Peractâ substitutione, *Mangoldus III.* Monasterium in loco, ubi nunc est, tertio translatus posuit, & cum magna Solemnitate 1128. S. Crucem in id transportavit. Quare Monasterium sanctæ Crucis Werthanum tres agnoscit Mangoldos Fundatores.

Præter tres dictos Werthanum, Dilinganum & Wittislingensem Comitatus, iidem Comites possederunt quartum Kyburgensem in Helvetia, Tigurum inter & Oppidum Winterthür situm; & hunc quidem videntur antiquiore jure tenuisse, quàm reliquos; quia primus, de quo constat, Fundator Comitum Dilinganorum nominatur Comes Kyburgensis. Hi quatuor Comitatus, exspirantibus Sæculo XIII. Comitibus, aliò sunt devoluti; & ultimus, qui ex his restabat, transiit ad Comites Habsburgicos per connubium

bium *Anna*, filiae achæredis unicæ *Hartmanni junioris* Kyburgici, cum Eberhardo Comite Habsburgico, Rudolphi I. Imperatoris Patrueli. Porro ex iisdem Dilinganis Comitibus ortos tradunt Comites Helfensteinios, totius Sueviæ longè potentissimos, qui anno 1627. expirârunt.

II.

Burchardus II. ex Comite de Buchorn & Turgau, Domino in Hellenburg, Dux Alemanniæ constitutus à *Conrado I.* Imperatore anno 917. anno 919. *Rudolphum II.* Burgundiæ Regem, prælio victum fugavit apud *Vitodurum*, vulgò Winterthür. *Hepidanus. Witicbindus Corbej. lib. 2. Annal.* Postea reconciliatus cum eodem *Rudolpho II.* Genero suo, Burgundiæ & Italiæ Rege, cûmpugnaret in Lombardia, apud Novaram occisus interiit anno 926. relicto Filio unico *Burchardo III.* infante, & *Bertha* filiâ, nuptâ *Rudolpho II.* Burgundiæ Regi.

Uxor *Wida* h. e. *Hedwigis*, quæ Vidua ad secundas nuptias transiit cum *Hermanno* in Ducatu Suecessore; de qua ita Rheginonis Continuator: *Burchundus Dux occiditur; Hermannus Ducatus Alemanniæ committitur ab Adupe*, qui *Widam*, Burchardi viduam, duxit uxorem.

III.

Hermannus I. ex Franconiæ Ducum gente assumptus, anno 926. ab *Henrico Adupe*

tatem *Ottonis* Nepotis, Dux *Alemanniæ* constitutus, anno 965. rebelles Cæsari in Italia vicit & subegit. Vitâ decessit 12. Nov. anno 973. sepultus in Monasterio *Reichenau*, nullâ relictâ prole.

Uxor *Hedwigis*, *Henrici Rixosi*, *Bavariæ* Ducis filia, *S. Henrici* Imperatoris amita; de qua ita *Ecgebardus* junior, Monach. *Sangallensis*, ipsi domesticus & familiaris, in fragmentis de origine & diversis casibus Monast. *S. Galli*: *Hadvviga*, *Henrici Ducis* filia, *Suevorum* post *Burchardum* Maritum Ducissâ, cum *Duellio* (hoc est in *Castro Hohentvviel*) habitaret, fœmina admodum quidem pulchra, nimis severitatis cum esset, suis longè latèque erat terribilis. Hæc, quondam parvula *Constantino Græcorum Imperatori* cum esset desponsata, per Eunuchos ejus ad hoc missos literis Græcis apprimè est erudita. Sed cum imaginem Virginis pictor Eunuchus Domino mittendam, ut simillimè depingeret, sollicitè eam conspiceret; ipsa nuptias exosa, eos divaricabat & oculos; sicque Græco pervicaciter repudiato, literis post Latinis studentem, *Burchardus Dux Sueviæ* illam multipliciter dotatam duxit.

Hanc defuncto marito, orationis causâ ad Monasterium *S. Galli* profectam, *Burchardus Abbas*, festivè susceptam, cum ceu nepotem suam donis etiam eam prosequi pararet; ipsa se alia dona nolle ait, quàm *Ecgebardum* sibi Doctorem. Hæc

Hæc ipse *Eggebardus*, à Burchardo Abbate in arcem Hohentvviel ad Hedvvigem Ducissam missus; quo tempore factum, ut Castrum Hohentvviel converteretur in Monasterium Benedictinorum.

VI.

***Otto*, Ludolphi supra memorati Ducis filius, *Ottonis I.* Imp. Nepos, annos undeviginti natus Ducatum adit anno 975. altero Bojariæ & Carinthiæ Ducatu, post proscriptum *Hezilanem*, S. Henrici Imperatoris Patrem, auctus ab *Ottone II.* Patruo.**

Fundavit Dux *Otto*, & magnis opibus dotavit Ecclesiam Collegiatam Aschaffenburgi, in honorem SS. Petri & Alexandri.

Redux ex Italia, ubi pro *Ottone II.* Imp. patruo suo, contra Græcos pugnaverat, in Alpibus Italiæ Vitam reliquit in Nov. anni 982.

***Itba*, defuncti Ducis mater, corpus Aschaffenburgum transtulit, à S. *Willigiso*, Antistite Moguntino, ibidem in Choro tumulatum, præsentibus *Itba* matre, *Matbilde* sorore, *Luitgarde* Coniuge & filiâ *Hiltegarde*.**

Præter hanc filiam, aliam prolem *Otto* Dux non reliquit. Epitaphium quod habet Aschaffenburgi, jam alio loco Tom. 6. retuli.

***Hic Otto*, Alemanniæ Dux, nepos cum esset *Ottonis I.* Imp. ex filio *Ludolpho*; multi Scriptores decepti eum confuderunt cum altero**

tero *Ottone*, Franconiae & Carinthiae Duce, *Ottonis I.* Imp. pariter nepote; sed ex filia *Luingarde*, quae *Conrado Sapienti* fuerat desponsata, ut alias monui.

VII.

Conradus, ex Westphaliae Comitibus de Werla, ab *Ottone II.* Imp. anno 982. Dux Alemanniae est creatus. Incognitum erat ad nostra usque tempora genus Comitum Werlensium sanè clarissimum; cum ex maternâ linea pertingat ad *Carolus Martellum*, Magni *Caroli* Imp. Avum, ut *Wippo*, gravissimus author, in *Vita Conradi Salici* de Conjuge hujus Imperatoris *Gisela Werlensi* testatur, dicens:

*Quando post decimam numeratur linea quarta,
De Carolo Magno procedit Gisela prudens.*

Clarissimus *Recardus Tom.* 1. *Comment. de rebus Franconicis lib.* 4. *Gisela* & Werlensium Comitum originem ex *Caroli Martelli* filio deducit hoc ordine: *Carolus Martellus* ex Concubina genuit *Bernardum*, ex *Bernarda* nata est *Theodrada*, Uxor *Theodorici* Comitis, qui tempore *Caroli Magni* gubernabat Ripuavios ad Rhenum inf. Westphalis proximos. Occubuit anno 782. in praelio contra Frisios.

Porrò ex *Theodorico* & *Theodrada* nata est *S. Ida*, nupta *S. Egberto*, Ripuaviorum post Socerum Comiti. Rursum ex *SS. Ida* & *Egberto* nati sunt *Cobbo Comes*, *Warinus* Abbas

bas Corbejæ Saxonica, & *Hedwigis* Abbatissa Herfortensis.

Quâ super re videantur *Acta SS. Antverpiensia in Vita SS. Egberti & Idæ*. Item apud *Leibnit. Tom. 1. Script. Brunsvic. in introductione mem. IX. & Meibomius in notis ad lib. 2. Anal. Witichindi Corbej. sub finem de Comitibus Werlensibus*.

Dicta confirmat *Ditmarus Meisch. Author Synchronus, lib. 4. Chronici* dicens, quod *Conradus, Dux Sueviæ, frater fuerit Heriberti* Comititis de *Werle*, & cum fratre suo *Heriberto* morte subitanâ fuerit abreptus anno 997. Addit Continuator *Reginonis* ad annum 982. hunc *Conradum* Ducem cognominatum fuisse *Sapientem*. Quo factum, ut multi Scriptores decepti, *Conradum* Ducem ex alia stirpe progenitum fabulentur; maximè, quodd illo ævo tres fuerint diversi *Conradi* Duces, cognomento *Sapientes*.

De uxore & liberis *Conradi* Ducis non constat.

VIII.

Hermannus II. beneficio Ottonis III. Imperatoris, Alemanniæ, hoc est, Sueviæ simul & Alsatia Ducatum obtinuit anno 997. ita *Chronicon Australe vetus* ad hunc annum.

Fuit ille gente *Westphalus*, *Werlensis* Comes; incertum, an *Prædecessoris* frater, an filius. *Ditmarus Merseb. in Chron. l. 5. ait, Hermannum Ducem fuisse avunculum*
matris

matris suæ. Frater ergo erat *Judithæ* Werlensis Comitissæ, nuptæ *Henrico* illustri, Saxonix Comiti, *Ottonis I.* Imperatoris consanguineo; ex quo matrimonio genita est *Cunegundis*, Mater *Ditmari*, Merseburgensis Episcopi. De hac gente ut Lector judicare possit, juvat, inter Scriptores à *Iusto Reubero* editos legere vitam *Ditmari Merseb.* suo Chronico præfixam, unâ cum materna & paterna stirpe.

Obiit *Hermannus II.* Dux quarto Nonas Maji anno 1003. postquam *Henrico Sancto* Imperatori, cui sub initium Imperii pervicaciter adversabatur, apud Bruchsaliam reconciliatus fuisset. *Necrologium Fuldense.*

Uxor *Gerberga*, *Rudolphi III.* Burgundiæ Regis Soror, *Sancti Henrici* Imp. matertera.

Liberi: Hermannus III. in Ducatu Successor.

Gisela nupta. Imò *Brunoni II.* Comiti Göttingano-Northeimensi, *Henrici Rixosi*, Bavarix Ducis ex filio *Brunone* Nepoti; quo mortuo, secundis nuptiis in manus convenit *Ernesto I.* ex Austriæ Marchione Alemanniæ Duci; hoc rursum anno 1015. in veneratione casu perempto, sequenti anno tertium connubium iniit cum *Conrado Salico*, tunc Franconiæ Duce, postea Imperatore.

Matildis desponsata priusquam *Conrado Seniori*, Franconiæ Duci, *S. Brunonis* Wirceburgensis Episcopi fratri: quo sub annum 1011. II. Idus Decembris, vitâ functo, ad secunda vota transit

transiit cum *Friderico II.* ex Barrensi Comite, Lotharingæ Sup. Duci.

Adelbeidis nuptui tradita *Manfredo*, Marchioni Segusiensi, sive Taurinensi, cujus frequens in historiis occurrit memoria, de qua *Bertboldus Const. in Chron. ad annum 1092. Herm. Contract. ad annum 1038.*

Quarta filia NN. nupta *Adalberoni*, ex Styriæ Comite de Murtzthal ab anno 1012. Duci Carinthiæ usque ad annum 1039. quo ex-auctoratus obiit Ebersbergæ in Bojariâ, Geisensfeldæ sepultus. *Bertbold. Const. ad annum 1004. ait, Henricum III. Imperatorem fuisse Adalberonis* hujus consobrinum, quod ambo ex duabus sororibus geniti essent.

IX.

Hermannus III. succedit Patri in Ducatu Alemanniæ anno 1003. decessit juvenis anno 1012. *Herm. Contract. & Chronic. Reichersbergense.* Erat ille ex Werlensium Comitum Stirpe Dux Alemanniæ postremus.

X.

Ernestus I. ex Marchione Austriæ creatur à *S. Henrico* Imperatore anno 1012. Dux Alemanniæ, quod Conjugem habuerit Giselam Werlensem, Prædecessoris sui sororem, *Brunonis secundi* Northeimensis Comitis Viduam. Interiit *Ernestus* anno 1015. in venatione, errante sagittâ trajectus ab *Adalbe-*

rone, Carinthiæ Marchione: moriens peccata publicè confessus est adstantibus, quòd copiam non haberet Sacerdotis. Filios reliquit duos *Ernestum II.* & *Hermannum IV.*

XI.

Ernestus II. Paterni Ducatûs hæres, postea rebellis *Conrado Salico* Imperatori, anno 1027. honore exutus, proscribitur. Iterum restitutus *Ulmæ* anno 1028. ad preces *Giselle* matris, tunc Imperatricis, iterumque rebellis à fidelibus *Conradi Salici* occisus est XVI. Cal. Sept. anno 1030. apud Castrum *Valckenstein* in *Hercinia*, sive *Saltu Martiano*. *Wippo. Herm. Contr.*

XII.

Hermannus IV. in vacante perempti fratris Ducatu à *Conrado II.* Imperatore, *Vitrico* suo, juvenis confirmatus, adolevit sub tutela *Warmanni*, ex Comitibus *Dilingano-Kyburgicis*, Episcopi *Constantiensis*. Vivere desiit anno 1038. V. Cal. Aug. in flore ætatis peste extinctus, in reditu ex Italia apud *Tridentum*, ubi humatus quiescit, Biennio ante, quàm moreretur, *Salicus* Imperator vacantem *Taurinensem*, sive *Segusiensem Marchiam* ipsi destinaverat; ut refert *Herm. Contractus ad annum 1036. in Chron. à Struvio edito.*

XIII.

Henricus III. mox Imperator, vacantem *Alemanniæ Ducatum* cum Regno *Burgundiæ* à Patre

Patre *Conrado Salico* accepit Soloduri 1038; quem aliquot annis, etiam cum Imperator esset, retinuit. *Herm. Contract.*

XIV.

Otto, Comes Palatinus Rheni, Goslariae in Paschate anno 1045. Dux Alemanniae creatur ab *Henrico III.* Imp. *Herm. Contr.* Erat *Otto* ex illa stirpe Comitum Palatinorum Rheni, qui in Brauvviler apud Coloniam Ubiorum residentes sub *Ottone III.* Imp. inclarusunt.

Parentes habuit *B. Ebrnfridum*, corrupte *Ezonem*, Comitem Pal. Rheni, anno 1035. Salfeldiae in Thuringia defunctum, & *Mechtildem*, *Ottonis III.* Imperatoris Sororem; & Vita migravit anno 1048. in castro *Thonaburg*, à *S. Leone IX.* Pontifice, tunc Tullensi Episcopo, in Brauvviler sepultus, praesentibus *Hermann*o fratre, Coloniensi Archi-Episcopo, & Sorore *Richenza*, Poloniae Regina.

Ecce originem hujus stirpis ex *Altis Saxorum 3. Martii* in vita *S. Adelheidis.* & 21. Maij. in *Vita B. Ezonis* Tom. 5. Item Tomo *I. Leibnitii* de Script. rerum Brunsvic. & apud *Aegidium Gelenium* ex *Archivio Monasterii Brauvvilerensis*, quod accepit à *Joanne Munch*, hujus caenobii Abbate.

I.

Hermannus, cognomento *Pusillus*, origine Saxo, Comes Pal. Rheni primum locum habuit

C

inter

Tom. VIII. *P. Conradi Hertenberger* Soc. Jesu.

inter Magnates in aula *Ottonis I.* Imp. cui etiam in negotiis regni, & præliorum periculis consilio & auxilio adfuit; maxime anno 955. in pugna contra Hungaros ad fl. Lycum.

Hic Comes, in diversis locis plura Domina nactus, uxorem habuit *Helyvvlgam*, ex qua nati *B. Ekrenfridus*, alias *Ezo*, & *Exelinus*; qui moriens prædium suum *Bræthem* dedit Abbatia*e* *Judensi*, *S. Cornelii Münster*.

2.

B. Ezo, natus sub annum 955. obiit octogenarius XII. Cal. Junii apud *Salfeld* in *Thuringia*: sepultus in Monasterio *Brauvvilerano*, quod anno 1024. fundarat, Castro in Abbatiam *Benedictinorum* converso.

Juvenis aliquamdiu vixerat apud *S. Udalricum*, Episcopum *Augustanum*, propinquum suum. Patre circa annum 970. mortuo, successit in Dominiis, *Ottoni I.* Imp. cumprimis charus.

Postea *Theophania* Imperatrici in disponendis regni negotiis à consiliis fuit. Et quia familiaris erat tum Regina*e*, tum filio ejus *Ottoni III.* accidit, ut in Palatio *Aquisgran*i commoratus, luderet cum dicto *Ottoni III.* eo pacto, ut is, penes quem trium lusu*m* ex *Latrunculis* staret *Victoria*, alterius potiretur rebus opimis, etiam quibus vellet, *Ezo*, invocato Dei auxilio, tertio Victor, lucri loco, petit in uxorem *Mechtildem*, *Ottonis III.* Sororem. Consentit *Otto* cum *Theophania*
nia

nia matre. Erat tum *Mechtildis* in celeberrimo illustrium Canonissarum Parthenone *Asindinenfi* (*Essen*) apud *S. Adelbeidem*, *Ottonis I.* filiam, hujus loci Abbatisfam, cujus curâ educabatur. Huc citato cursu *Ezo* properat, ut Sponsæ quoque consensum obtineat; restitit sollicitanti *Adelbeidis* Abbatisfa; precibus tandem victa neptem tradidit, territâ *Ottonis III.* Majestate. Annulo subarrhatur *Mechtildis* in *Brauvvilerano* Castro: nuptiæ parantur in prædio *Exonis* anno 990. & cum annis 35. marito convixisset, sanctâ morte vitam clausit IV. Novemb. anno 1025. in *Brauvviler* sepulta, cum Epitaphio, quod suprâ retuli *Tomo 6. in Ottone II. Imp.*

Post mortem *Mechtildis*, *Ezo* Viduus, relicto Rheno, habitavit in *Salfeld*, quod ab Ecclesia *Bambergensi* in Feudum habuit; ut retuli in *Henrico II. Imp. Tom. 6.* De quatuor Vasallis principibus Ecclesiæ *Bambergensis* *B. Ezo* primus fuit Episcopi *Bamberg.* Dapifer. Vitâ decessit XII. Cal. Junii. 1095. in memorato Castro *Salfeld*, juxta *Mechtildis* Conjugem in *Brauvviler* sepultus, ubi tale habet Epitaphium:

Nomen Ebrenefridi tribuat super æthera scribi,

Nomine pro cuius structa stat ista domus.

Ad quod eam factum Coniux clarissima tractum

Flexit, & hæc obiit, liquit, & hic subit.

Cujus sæcundi dederint cum pignora tantis,

Subtraxit natis, quod daret hic Adonachis.

Quem sub his senis gemini misere Calendis

NB. obiit noctu inter 20. & 21. Maji.

Quid fovet ille domo, qui DEUS est & homo.

Post mortem ambo Beati Conjuges claruerunt miraculis. Obnitebatur aliquandò Ehrenfridus cum inferioribus Lotharingis sancto Henrico sub initium suscepti Imperii, atque etiam Theodoricum, Lotharingiæ Mosellanæ Ducem, juxta Odernheim in conflictu captum, ad Castrum suum Thonaburg cum aliis abduxit; quos Imperator redemit, & consultius putavit, Virum egregium beneficiis placare, ejusque amicitiam sibi conciliare; quam consecutus, Henricus Ezoni possidenda tradidit Insulam S. Suitberti (hodie Kayfersvvertham vocant) Duisburgum & Salfeld. *Gelenius* ex membranis Brauvvileranis.

Liberi: Hermannus, ab anno 1036. Archiepiscopus Colonienfis; obiit 11. Feb. 1056.

Otto, ex Comite Palatino Rheni factus anno 1045. Dux Alemanniæ.

Ludolphus, primus Monasterii Brauvvilerani Advocatus; obiit ante patrem anno 1032.

B. Richeza, nupta Misseconi, sive *Micislao*; Poloniæ Duci, de qua plura postea.

Sophia, Monialis Moguntiae ad B. V. Mariam.

Theophania, Abbatissa in Essen ab anno 1039. ut habet Chron. Assindinense.

Matbildis, Abbatissa in Dittinkirchen; successit postea sorori Theophania in Imperiali Parthenone Essendinensi.

Itha

Itba, Monialis in Monasterio B. V. Moguntia.

Heilwiga, five Willihalda, Sanctimonialis Colonia in Capitolio.

Adelbeidis, Canonissa Nivellis; quiescit in Brauvviler. *Acta Sanctorum* in Vita B. Ezonis ad diem 21. Maij.

Ex his B. Ezonis liberis Beata *Richenza* nuptui tradita est Micislao, Poloniae Regi secundo, Boleslai I. filio, genito ex Juditha, S. Stephani Hungariae Regis sorore, nuptias procurante Ottone III. Imperatore. Cum enim Otto sub annum 1000, orationis causâ Gnesnam profectus, à Boleslao Duce brachium S. Adelberti, Episc. & Martyris, recens pro fide perempti, dono accepisset, eidem Boleslao Regis titulum concessit, & arctioris amicitiae causâ, neptem suam Richizam desponsavit ejus filio *Micislao*, annos decem tunc nato; huic postmodum circa annum 1013. connubio juncta, genuit Casimirum.

Anno 1025. Micislaus, defuncto Boleslao Patre, Regnum adeptus, sensim in vitia deflexit, & libidini atque otio vacans concubinis consuevit, Regni administratione Richenzae uxori permittâ. Hæc, quia neglectis Polonis, Germanorum consiliis plurimum utebatur, Polonis exosa, inter gliscientes factiones fugæ consilium capit, & cum juvene Casimiro, paucis comitantibus, clam in Sa-

xoniam ad Conradum II. Imp. abiit, secum afferens duas coronas; suam scilicet, & mariti alteram.

Quam ob rem fama Richezæ sædè lacerata à Polonia, velut si filium suâ hæreditate privasset, & regnum exteris prodidisset.

Reginam Imperator perquam honorificè excepit, & contra Polonos movens, victo Micislao, gentem illam cum cæteris Slavis ad tributa coëgit. Neque diu supervixit Micislaus; anno 1034. amentia correptus, diem obiit.

Richeza interim Salfeldiæ commorata, filium, ut literis excoleretur, Lutetiam misit; qui lustratâ postmodum Italiâ, solitudinem regno præferens, Cluniaci Monachum induit.

A morte Micislai, sex annis sine Capite fluctuabat Polonia; in ea calamitate Legati cum muneribus ad Richezam Reginam veniunt in Saxoniam, & Casimirum in Regem repetunt. Docti, quodd Cluniaci degat, eò proficiscuntur, & ut suorum miseratus regnum adeat, summis votis efflagitant.

Abbas Cluniacensis Legatos ad Pontificem mittit; quodd *Casimirus*, jam Carolus nominatus, & monasticæ Vitæ voto obstrictus, Ordine sacro Diaconatus insuper initiatus esset.

Benedictus IX. Pontifex Casimirum, jam Monachum & Diaconum, Professionis & Sacramenti religione solutum, ad Regnum remittit,

mittit, ea lege *1mo* ut Poloni per singula capita, exceptis Nobilibus & Ecclesiasticis, in memoriam accepti tanti beneficii, quotannis unum obolum pendant S. Petro, qui inde nummus S. Petri dicitur. *2do*. Ut Poloni omnes rotunda in morem Monachorum tonsura utantur; nec comas infra aurículas alant. *3tio*. Ut Equites nobiles in festis solennioribus, dum sacra peraguntur, fasciam lineam candidam, in modum Stolaë collo suspensam, ferant. Quâ conditione acceptâ Oratores Cluniacum revertuntur, & ducto secum Casimiro, Richezam primum, deinde Henricum *III*. Imperatorem adeunt, ut Regni coronas, nuper à Richeza Contado Patri donatas, Casimiro restituant. Annuit Imperator, & Casimirum cum sexcentorum Equitum præsidio in Poloniam dimittit.

Ithæ redux anno 1041. Casimirus communi omnium gratulatione exceptus, Gnesin in Regem unctus & coronatus est, annorum tunc agens sextum supra vigesimum. *Salomon Neugebauer* in Hist. rerum Polonicarum. *Marthus Cromerus* de origine & rebus gestis Pol. lib. 4. pag. 50.

Quo tempore Richeza, Casimiri Mater, è Polonia exulabat, magnam in Ecclesiis liberalitatem exercuit; ex eo maxime, quod totam suam Stirpem vivendo superasset, itaque totius Patrimonii hæres esset.

Primò quidem, mortuo anno 1056. Hermannno fratre, illa sequenti anno donavit ejus Successori *Arnoni II.* Castella Salfeld; Orlam sive Orlamundam, & Coburgum cum omnibus annexis prædiis & juribus, approbante & confirmante Henrico III. Imperatore; ità tamen, ut ad dies Vitæ usumfructum ipsa haberet.

Ex hac fundatione facta colligere licet, quo jure Episcopus Coloniensis anno 1071. pulsus Salfeldiâ Canonicis, substituerit Benedictinos, Coloniâ accitos; præteritis iis, quos ex vicina Franconia habere poterat, ut queritur Lamb. Schaffnaburgensis, Monachus Hirschfeldensis in *Chronico*.

Secundò sub S. Adalberone, ex Comitibus Lambacensibus Bojariæ, Episcopo Wirceburgensi, fundavit aliud Monasterium in ipsa Urbe Wirceburgensi, eo loco, ubi S. Kilianus cum sociis quondam Martyrium subiit; quod nunc Ecclesia Collegiata est; *Neumünster* dicta. Per hanc Richezæ fundationem mirificè auctus est Episcopatus Wirceburgensis, ob numerosam familiarum clientelam; quia huic Ecclesiæ accessit Oppidum & Castrum Salz in Comitatu Hennebergensi, cum omnibus annexis juribus & bonis.

Mortua est Richeza anno 1063. XII. Cal. Aprilis, Salfeldiæ in Brauvviler, ut petierat, sepelienda. In eo non fideliter egit Arno Coloniensis, quòd contra datam fidem, corpus

corpus pro sepultura non in Monasterium Brauvvilerense, sed ad gradus B. Virginis Coloniam cum cimeliis transportaverit, itaque Monasterium Brauvvileranum privavit non tantum corpore Beatæ Fundatricis, sed pingui etiam prædio *Clotten* ad Mosellam, unâ cum Oppidis *Mesenich & Riel*, propter sepulturam destinatis.

Cæteras Beatæ Richezæ divitias S. Arnoutum ad Monasterium B. Virginis Colonie, à se fundatum, quod *ad Gradus* appellant, tum ad dotandum Monasterium aliud Sigeburgense, cujus itidem ipse Author & Fundator erat, transtulit.

3.

Ludolphus Richezæ Reginae frater, vivente Patre, præfecturam Palatii Aquisgranensis adeptus, quod ingenio acer esset, & militiae idoneus, destinatus erat Ecclesie Coloniensis Signifer; sed morte præmature abreptus anno 1032. virtutem suam exercere non potuit. Uxor illi erat Mathildis, Ottonis Zutphanie Comitissæ filia, ex qua nati *Henricus & Cuno*, sive *Conradus*; horum prior, avi in Comitatu Palatino Successor, anno 1063. sine prole Vita functus, in Brauvviler sepulturam accepit.

Conradus frater *Henrici*, gratiâ *Henrici III.* Imperatoris, anno 1049. Ducatum Bavarie consecutus, eodem iterum anno 1053. privatus est; vel ex eo, ut *Hermannus*

Contractus refert, quodd durior in subditos, Diœcesim etiam Augustanam iniquè vexasset, bonis item Ecclesiarum violatis; vel ut *Gelenus* Author est, quodd Conjugium cum filia *Henrici III.* Imp. respuerit, ipsi Imperatori bellum machinatus. Ità exutus ad Hungaros, Imperio pridem infestus, confugit; eo in exilio à Coquo suo veneno extinctus periit anno 1056. juxta *Chronicon Australe* à S. Arnone vel Aunone Colonie ad Gradus B. M. V. sepultus, ut produnt *Acta SS.* loc. citato, & *Gelenius*.

Otto, alter *Richezæ* Reginae frater, paterni Palatini Comitatus ad Rhenum hæres, summis æquè ac infimis charus, gratiâ *Henrici III.* Imp. anno 1043. in Ducem datus, immaturè obiit anno 1048. VII. Id. Sept. in avito suo castro Thonaburg; sepultus in Brauvviler à S. Brunone, Tullensi Episcopo; quodd frater ejus *Hermannus*, Antistea Coloniensis, cum Cæsare in pago Xanten tunc esset occupatus. Epitaphium tale habet:

Virgineum Sydus dum septem terminat Idus,

Admonet, huc veniens ut legat ista gemens.

Heu! ruit Ottonum flos, Regum Magnificorum,

Imperiale quibus cessit in Orbe decus.

Flos hic eorundem tulit Otto nomine nomen,

Cui Matilda mater, cui fuit Ezo Pater.

Dux qui Suevorum, moriens fit plangens eorum,

Sed de morte, DEUS, hunc repare melius.

Errat *Guillmannus*, quodd hunc Ottonem Ducem ex Comitibus Schyrenſibus ortum aſſerat; quanquam enim hi Comites eſſent Palatini Bavariae, nihil tamen commune habuerunt cum Comitibus Palatinis Rheni.

De uxore & liberis hujus Ottonis, Sueviae Ducis, mihi quidem non conſtat; credam tamen facile, quodd filia fuerit, vel ex ipſo, vel ex Ludolpho fratre, quæ nupta Gebhardo, Comiti de Querfort & Supplenburg, genuit anno 1075. Menſe Majo, Lotharium ſecundum Imperatorem; quodd Albericus, graviffimus author, parte 2. Chronici ad annum 1037. Lotharium Caſarem ad hanc Familiam genus referre teſtetur his verbis: Hermannus, *Matbildis*, Sororis Ottonis III. Imp. filius, Coloniae ordinatur Epifcopus; is fratres habuit Ludolphum, & Ottonem, Ducem Sueviae, *de cujus linea deſcendit ille Lotharius Dux Saxoniae*, qui fuit Imperator.

Ex hoc fundamento reſpuendi videntur, qui Lotharii matrem fingunt vel Burggraviam Norimbergensem, vel Comitiffam Farrenbacensem, aut Forenbacensem. Haec de genere *Ottonis*, ex Comite Palatino Sueviae Ducis; ita pergo in texenda ſerie Sueviae Ducum.

XV.

Otto, Marchio Schvvinfurtenſis in Franconia, contra Bohemos & vicinos Slavos Sorabos, ac Dalemancios, anno 1048. Ulmae
in

in Comitibus ab Henrico *III.* Imperatore Suevis in Ducem datus est, quod illâ Marchiâ; tunc ob erectum Episcopatum Bambergensem extinctâ, novus contra Bohemos Marchionatus erectus esset in finibus Bojariæ, & datus Comitibus de *Voburg*, qui ex Babone *II.* Schyrensi Comite descendentes, inde dicti Marchiones vel Cambenses, vel Voburgici. Ducalem honorem Otto Schvvinfurtensis anno 1057. cum Vita dimisit, nullâ relictâ prole mare, Schvvinfurti sepultus. Ejus Genealogiam quia Tomo 6to jam retuli, plura de eo commemorare supersedeo.

XVI.

Rudolphus, magni inter Suevos nominis, Comes Rheinfeldensis, anno 1057. vacantem Alemanniæ Ducatum consecutus est, favore Agnetis Imperatricis Viduæ; quæ pro Henrico *IV.* filio minorenni regnum tunc administrabat, præterito Bertholdo *I.* Comite Zehringensi, cui honor iste, vivente adhuc Ottone Schvvinfurtensi, aliàs ab Henrico *III.* Imp. fuerat decretus. Præter Ducatum data Rudolpho in uxorem Mathildis, Henrici *IV.* Soror; quod verò Bertholdus Zehringensis placetur, promissus illi fuit Ducatus Carinthiæ, in quem etiam anno 1061. ab Henrico *IV.* Imp. fuit admittus.

Anno 1077. cum Rudolphus, Princeps fortis & strenuus, DEO & Hominibus amabilis,

lis, contra Henricum *IV.* Rex Romanorum Vorchemii crearetur, orto inde inter partes bello atrocissimo, anno 1080. Idibus Octobris in conflictu graviter sauciatus, altero post die occubuit; Merseburgi honorifice tumulatus.

Juxta *Guillimannum* lib. 5. de Comitibus Habsburgicis cap. 1. erant Rudolpho duæ uxores:

Prima Matbildis Henrici *III.* Imp. ex Agnete filia, anno 1060. defuncta.

Secunda Adelheidis, Ottonis Montisferatensis Marchionis filia, eademque Soror Berthæ Imperatricis, quæ marito Rudolpho superstes, cum Vitam aliquamdiu Tiguri in dolore animi traduxisset, Rheinseldam reversa, paucis post mensibus ibidem exspiravit; ad S. Blasium in Hercinia tumulata.

Liberi: Mechtildis, nupta Ernesto Marchioni Austriæ, anno 1075. in prælio ad fluv. Unstrut in Thuringia, ubi pro Socero Rudolpho pugnabat, perempto. *Ursberg.* in Chron.

Adelheidis, desponsata Colomanno, Hungariæ Regi, teste *Manlio* in Chron. Constant.

Agnes, sola superstes bonorum hæres, anno 1079. tradita in uxorem Bertholdo *II.* Zehringensi, Bertholdi *I.* cog. *barbati*, Carinthiæ Ducis filio; quo conjugii titulo Bertholdus pro Ducatu Alemanniæ, anno 1079. Rudolpho Anti-Cæsari, per Henricum *IV.* adempto,

adempto, aliquamdiu fortiter contendit contra Fridericum Hohenstaufenſem Comitem, quem Henricus *IV.* in locum Rudolphi Ducem ſuffecerat.

Anno 1081. poſtquam Rudolphus jam extinctus eſſet, lis in hunc modum ab Imperatore eſt decifa, ut Fridericus Staufenſis majorem Alemanniæ Ducatûs partem ſibi retineat; illam ſcilicet, quam Suevi antiquitus infederant; Bertholdus contrâ haberet cætera omnia ad Rhenum, hoc eſt Herciniam, Turgoviam, Briſgojam & Necker-gaviam cum præfectura Tigurina; additus quoque iſ honos, ut Ducem ſe Zehringenſem nominaret; quo factum, ut Fridericus Staufenſis, ejûſque Succeſſores non ultrâ Alemanniæ, ſed Sueviæ duntaxat Duces nominarentur. *Otto Friſ.* lib. 1. de geſtis Friderici Barbaroffæ cap. 8. *Guillm.* l. 5. de origine Domûs Auftriac. cap. 1.

Hoc modo Fridericus Hohenſtaufenſis Sueviæ Ducatum valde mutilatum recepit.

Quàm magnum fuit Rudolphi Rheinfeldenſis in Suevia & Imperio nomen, nemo tamen, quantàm mihi quidem conſtat, prodidit, qui genus ejus apertè demonſtrâſſet.

Acta Murenſia ſtirpem ejus referunt ad Comites Daxburgico-Egesheimenſes, dum de Cunone, Rudolphi Patre, ajunt: *Theodericus Dux Lotharingiæ & Cuno Comes de Rheinfelden fratres fuerunt; verum Soror Iſba nupſit Radeboto*

Radeboto, Comiti Habsburgico, Murenſis Benedictinorum apud Helvetos Abbatia Fundatori. Mater Rudolphi non erat Richuara, Cunonis Comitis Oeningenſis filia, ut quidam tradunt; quia Cuno Oeningenſis toto Sæculo Rudolphum præceſſit. *Gallia Chriſtiana* in ſerie Episcoporum Wormatiensium loquens de Adelberto, hujus Eccleſiæ Episcopo, ordine XXVII. Rudolphi Regis fratre, matrem ejus *Itham* nominat his verbis: *Adelbirus* ſive *Adelbertus* filius Cunonis, Comitis à Rheinfeld, ex Itha, ſedit ab anno 1065, ad annum 1070.

Ad hæc uſque tempora per varias familias vagatus eſt Sueviæ Ducatus, perinde ac Bavaricus, & modò à temporibus Henrici IV, factus eſt hæreditarius, hærens in Familia Comitum Hohenſtaufenſium.

DUCESSUEVIÆ EX COMITIBUS HOHENSTAUFEN- SIBUS.

Primam hujus familiæ originem velle de- tegere, & rectum Succeſſionis ordinem demonſtrare, eſt oleum & operam perdere. *Ursbergenſis* cum antiquis in ſuo Chronico teſtatur, Fridericum Barbaroſſam non ſemel affirmâſſe, quòd genus utrumque, tam maternum, quàm paternum ex Carolo Magno habeat. Si ita; facile adducar, ut credam, Staufenſes originem traxiſſe ex Comitibus
de

de Buchorn in Algoja, ex eo, quod Eggehardus junior, Monachus S. Galli, duobus Sæculis Barbarossa antiquior asserat, Buchornenses Comites genus suum ad Carolum Magnum referre. Ità autem ait *Eggehardus* lib. de origine & diversis casibus Monasterii S. Galli. cap. 10.

Udalricus, quidam Comes, de Caroli Magni profapia *Wendilgardam Henrici Regis* (scilicet Aucupis) de filia neptem, uxorem accipiens, ex ea procreavit filiam, & filium *Adalbardum*; hic nuncio in Buchorn, ubi habitavit, accepto, Hungaros in Noricum, ubi prædia ei erant, irruere, hostes cum cæteris aggressus, victus capitur, & captivus in Hungariam abducitur; sed post quartum annum iterum dimissus, Buchornam rediit, & alterum filium *Burchardum* ex eadem *Wendilgarde* suscepit, ab Ottone I. amatum, ceu pronepotem ex Sorore, ex priore Henrici Aucupis conjugio progenitâ.

Aliam familiam, quæ genus suum ex Carolo Magno jactare posset, in Suevia non reperio. *Chronicon Augustanum* SS. Ulrici & Afræ eandem Staufensibus ex Carolo Magno originem tribuit.

Castrum, unde Staufensis familia nomen habet, est *Hohenstauffen*, non Spiram inter & Wormatiam situm, ut erroneè tradit *Guillemus* ex Actis Monasterii Murensis, sed *Cöppingæ*, Sueviæ oppido, proximum, quod
ex

ex adverso respicit Castrum *Staufeneck* à Ludovico, Friderici I. Stauffensis fratre, exstructum; utriusque arcis rudera hodieum supersunt, ut ipse vidi.

Si Fridericus primus Staufensis, ex Barone Dux creatus, passim à Scriptoribus Baro dicitur: *Baronis* nomen, non secundum moderni, sed prisci ævi significationem accipiendum est; erat autem illâ ætate *Baro* Liber Dynasta, nostri Sæculi Principibus haud inferior; id quod de Vitrico suo aperte testatur *Otto Frisingensis* lib. 1. de gestis Barbarossæ cap. 8. *Eâ tempestate*, inquit, Comes quidam, Fridericus nomine, ex nobilissimis Suevia Comitibus originem trahens, in Castro *Stoype* dicto, coloniam posuerat.

I.

Ex hac ergo familia primus Suevis ab Henrico IV. Imperatore in Ducem datus est Fridericus, Comes in Weiblingen & Hohenstaufen anno 1079. & sequenti anno, compositâ lite, confirmatus. Patrem ipsi tribuunt *Conradum*, Comitem ab Hohenstaufen, qui claruit anno 1066; Matrem vocant *Himelgardem*, Comitissam ab Hohenloe; Avus erat *Henricus*, Comes ab Hohenstaufen; Avia *Agnes* Ulrici junioris, Comitis ab Helfenstein filia. Fratres habuisse fertur *Ludovicum*, Conditorum Castri Staufeneck, & *Ottonem* de Weiblingen, Episcopum Argentinensem, anno

D

1100.

Tom. VIII. P. Conradi Hortenberger Sec. 3. Esu.

1100. in reditu ex Palæstina defunctum, ut prodit *Gallia Christiana* in serie Episcoporum Argentinenſium.

Fundavit Fridericus anno 1102. Monasterium Laureacense O. S. B. vulgò *Lorch*, situm inter Schörrendorff & Gemündam, ubi quiescit, anno 1105. defunctus.

Uxor *Agnes*, filia Henrici IV. Imperatoris, quæ secundis nuptiis anno 1106. juncta S. Leopoldo, Austriæ Marchioni, facta est multarum prolium parens; obiit anno 1143. sepulta Neoburgi in Monasterio Canonico-
rum Regul. quod infra arcem suam cum marito propè Viennam 1114. fundaverat. *Chron. Neoburg.*

Liberi: Fridericus, Luscus sive Cocles, Dux Sueviæ.

Conradus III. Imperator natus 1094. accepit ab Henrico V. Imp. suo avunculo partem Franconiæ, Episcopo Wirceburgensi ademptam circa Rotenburgum ad Tuberam; unde ejus filii Duces Franconiæ Rotenburgici dicti sunt: contra Lotharium II. Mediolani Rex Lombardiæ creatus, Regnum Italicum brevè dimisit. Anno 1138. Confluentiæ Imperator electus, Bambergæ Vitâ decessit 1152. XV. Febr. ibidem juxta S. Henricum sepultus.

Luitgardis nupta Conrado diviti Misniæ & Lusatiæ Marchioni; quæ inter alias proles genuit Hermannum Episcopum Bambergensem,

fem, 1177. defunctum, Parthenonis nobilium Virginum ad S. Theodorum Fundatorem, & Gertrudem Hermannii de Staleck, Comitis Palatini ad Rhenum anno 1156. defuncti, viduam, juxta fratrem in eodem Monasterio, ubi aliquamdiu vixerat, sepultam.

Habuit Luitgardis Marchionissa in dotem Castrum Elchingen, antiquiore nomine, *der Babylonische Thurn*, vocatum, quod infra Ulmam ad Danubium situm de consensu Conradi Mariti in Monasterium O. S. B. convertit; obiit anno 1146. in *Lauterberg* apud Hassas Saxoniae, vel, ut à Lothario II. Imp. novum nomen accepit, in Königslutren sepulta: juxta ipsam quiescit Conradus Maritus, qui anno 1156. Comitibus inter filios distributis, ibidem Monachus factus, *conversus* obiit anno 1157. 21. Januarii. Ita accepi ex membranis Monasterii Elchingensis. Unde corrigendum Chronicon Montis Sereni cum aliis, qui vel Luciam, vel Luciam illam appellant, & filiam Alberti Comitis Habsburgensis fingunt.

NN. altera filia nupta Wilhelmo Marchioni Montis Ferrati, qui frater erat Amedei, Taurinensis Marchionis, & Mauriennae, sive Sabaudiae Comitis, anno 1148. in Insula Cypro defuncti. Wilh. Tyrius lib. 17. de bello sacro cap. 1, & lib. 23. cap. 13.

II.

Fridericus II. cognomento *Cæces*, vel *Lusus*, aut *monoculus* successit 1105. Patri in Ducatu *Sueviæ*, per gratiam *Henrici IV. Imp.* jam hæreditario. Contendit multo tempore cum *Lothario II.* pro Imperio; tandem reconciliatus è vita migravit 1147. sepultus in Monasterio *S. Walburgis* in finibus *Alsatiae*, ut tradit ejus frater uterinus *Otto Frisingensis* lib. 1. de gestis *Friderici Barbarossæ*.

Uxor 1ma *Juditba*, filia *Henrici Nigri Guelphi*, *Bojariæ Ducis*, genita ex *Wulphilde Billungana Saxone*; mortua 1126.

Uxor 2da *Agnes*, filia *Friderici II. Comitis de Sarbrück*, Soror *Adelberti* sæpesuprà nominati, *Archi-Episcopi Moguntini*.

Liberi: *Fridericus Barbarossa*, ex Duce *Sueviæ Imperator*.

Conradus Comes Palatinus Rheni ab anno 1156. defunctus 1192. *VI. Idus Nov.* habitavit primus *Heidelbergæ*, cui dedit initium & nomen. Hujus filius *Conradus junior* in Palatinatu Successor, præposituram *Neoburgensem* anno 1134. fundatam, anno 1195. mutavit in cœnobium *Virginum*, ejusdem Ordinis *Divi Benedicti*; mortuus 1197. Hujus Soror *Judith* nupta *Henrico Brunsvicensi*, *Ottonis IV. Imp.* fratri, Palatinatum *Rheni*, tanquam suam hæreditatem, transtulit ad Maritum. *Frëb. de orig. Pal.*

Clementia

Clementia, aliis *Claritia*, vel *Juditha* uxor Ludovici II. Thuringiæ Lantgravii, cognomento *Ferrei*, ut præcedente Tomo demonstravi, discessit è vita 1191.

Bertha, desponsata Matthæo I. Lotharingiæ Duci.

III.

Fridericus Barbarossa succedit Patri in Ducatu Sueviæ anno 1147. anno 1152. Imperator factus, cum hæredem nondum haberet, Ducatum retinuit usque ad annum 1165. quo natus *Henricus VI.* postea Imperator, à Patre Dux Sueviæ est nominatus. Interit *Barbarossa* anno 1190. 10. Junii.

Uxor 1ma *Adelheidis*, Marebionissa *Voburgica* anno 1156. repudiata.

Uxor 2da *Beatrix*, hæres Comitatus liberi-Burgundiæ, excessit è vita, 15. Novemb. 1173. Spiræ sepulta.

Liberi: *Henricus VI.* ex Duce Sueviæ Imperator factus 1190.

Fridericus succedit anno 1190. *Henrico VI.* fratri in Ducatu Sueviæ; obiit 1191. in *Palæstina*, nullo adhuc ligatus matrimonii vinculo.

Conradus, ab anno 1191. Dux Sueviæ, in adulterio occisus *Urlaci* anno 1195.

Philippus post fratrem *Conradum* Dux Sueviæ & mox Imperator, mortuus 1208. *Bambergæ* ab *Ottone Wittelsbachio* occisus, quo anno Ducatum Sueviæ reliquit

Nepoti *Friderico II. Imp.* quem puerum domi educavit.

Otto, Comes Palatinus Burgundiæ, è vita migravit anno 1202.

Uxor *Margaretha*, Comitissa Bleffenfis. Inde nata *Beatrix*, Palatina Burgundiæ, & *Hæres Comitatus Liberi*; quæ nupta anno 1208. *Othoni*, ex Comitibus Andecianis, Meraniæ Duci, in hanc familiam transtulit suam hæreditatem, ut alias retuli Tom. 5. in Genealogia Comitum ab Andechs, & ortorum inde Meraniæ atque Istriæ Ducum.

IV.

Fridericus II, *Henrici VI. Imperatoris* filius, à prima pueritia apud patrum *Philippum* educatus, eo sub annum 1208. occiso, succedit in Sueviæ Ducatu, cum jam anno 1193. trîmulus, & in cunis vagiens, Rex Romanorum esset creatus. Anno 1212. post exaustoratum *Ottonem IV. Brunsvicensem* fit Imperator; anno 1250. defunctus.

Ex 2da uxore *Jolanda*, *Joannis de Brienne*, Regis Hierosolymitani filiâ, anno 1225. ductâ, & 1227. mortuâ, suscepit *Conradum*, ex Sueviæ Duce Romanorum Regem.

V.

Conradus IV. Friderici II. Imp. filius, anno 1227. natus, ex Duce Sueviæ anno 1235. creatus Rex Romanorum contra *Henricum Hassiæ & Thuringiæ Lantgravium*, obiit in Apulia 19. Maji. pridie Ascensionis Domini

ai 1254; scelere spurii fratris Manfredi, vitâ privatus. *Villanus* lib. 6 Hist. Flor.

Uxor *Elisabetta*, filia Ottonis Wittelsbachii, Bojariæ Ducis, Ludovici Severi Soror, ex qua natus est filius unicus *Conradinus*.

VI.

Conradinus, anno 1351. natus, trlum annorum puer, succedit anno 1254. Conrado Patri in Sueviæ Ducatu. Anno 1268. post infelix prælium apud Lacum Fussinum, sive Celanum, à Carolo Andegavensi captus, & anno integro in carcere detentus; denique anno 1269. 26. Octobris Neapoli in publico foro & Theatro capite plexus Vitam finit; ultimus Sueviæ Ducum suæ stirpis, annos non nisi duodeviginti natus.

Ducalis hæc familia quia durante viginti annorum interregno defecit, Suevia multo tempore Duce caruit, donec *Rudolphus* Habsburgicus, Imperium adeptus, de novo Capite provideret; quo tempore Ducatus miserè distractus tum per Duces Zehringenses & Teccenses, tum per Badenses & Rheni Palatinos Comites.

STIRPS COMITUM ZEHRINGENSIIUM

I.

Communi proborum Scriptorum calculo *Guntramus*, Hugonis filius, idémque frater germanus Eberhardi, Egesheimensium Comitum Fundatoris, Author statuitur eorum

omnium Comitum, quos posteri Habsburgicos & Zehringenses nominarunt; ut Tomo præcedente innui in Genealogia Ducum Lotharingæ. Obiit Guntramus anno 946. relictis duobus filiis Lancelino, & Bithilone.

2.

Bithilo, Brisgojæ Comes, vixit adhuc sub Ottone III. Fundator Monasterii Sulzburg. Ex hoc nati Bezelinus & Gebizo, five Gebhardus, teste *Pistorio* in Geneal. C. Zehring.

3.

Bezelinus, Brisgojæ Comes obiit 1036. Uxor Agnes de la Roche, Burgunda, ex Comitum Rupensium stirpe oriunda; unde natus Bertholdus, *barbatus*, ut habent Acta Murenſia.

4.

Bertholdus I. cognomento *barbatus*, Comes Brisgojæ, exstruxit Castrum Zehringen juxta Brisacum; unde primus Comes Zehringensis est appellatus. Promiserat ipsi Henricus III. Imp. etiam annulo subarrhato, Ducatum Alemanniæ, vivente adhuc Ottone Schvvinfurtenſi, Provinciæ illius Duce. Post mortem Henrici III. Imp. & Ottonis Schvvinfurtenſis, Agnes, Imperatrix vidua, neglecto Bertholdo Zehringensi, Ducatum Alemanniæ contulit 1057. Rudolpho, Comiti Rheinfeldenſi; quem ille tenuit usque ad annum 1079. quò verò satisfaceret Bertholdo, Henricus IV. Imp. 1061. quò *Conradus III.*

ex

ex Franconica stirpe Carnorum Dux ultimus obiit, ipsum creavit Carinthiae Ducem.

Inde est, quod *Bertholdus I.* Comes Zehringensis, habuerit etiam titulum Ducis, non Zehringensis, sed Carinthiae. Vitam finiit anno 1078. in Hirsaugiensi Monasterio sepultus. *Du Chesne* lib. 4. Hist. Burgund. cap. 2. *Tritheim.* in *Cbron. Hirschaug.*

Uxor prima *Richuara*, Carinthiae Marchionissa.

Uxor secunda *Beatrix*, filia Ludovici Comitis de Bar, Mousson & Mompelgard.

Liberi: ex prima *Bertholdus II.* Dux primus Zehringensis. *Gisela*, uxor S. Ladislai, Hungariae Regis.

Ex secunda nati sunt *Gebbardus*, corrupte Gabrio, ex Monacho Hirsaugiensi Episcopus Constantiensis, & summi Pontificis per Germaniam Legatus; sedit ab anno 1085. defunctus 1110. 12. Nov.

Hermannus I. Marchio Brisacae; quem titulum accepit anno 1080. gratia Henrici IV. Imperatoris, quando compositione facta, frater ejus *Bertholdus* (qui armis Wilphonis adjutus se opposuerat *Friderico I.* Comiti Hohenstaufeni, ne is Ducatum Alemanniae consequeretur) relicta *Friderico Staufensi Suevia*, retinuit occupatas terras circa Nicarum, & alias sub titulo Ducis Zehringensis. Ex hoc Hermanno originem habent Marchiones Badenses, de quibus infra.

5.

Bertholdus II. Dux primus Zehringensis, ad-
versatur anno 1080 Friderico Staufensi prop-
ter Ducatum Alemanniæ, tùm ex eo, quòd
Ducatus ille pridem decretus fuisset suo Pa-
tri, Bertholdo, tùm iterum eo titulo, quòd
in uxorem habuerit *Agnatem*, filiam & hære-
dem unicam superstitem nuper defuncti Ru-
dolphi Rheinfeldenis; Romanorum Regis
& Alemanniæ Ducis.

Lite demum compositâ, retinuit *Berthol-
dus* ex Ducatu Alemanniæ Neckergoviam,
& urbes aliquot Alsatiæ, unâ cum Advoc-
tia urbis Tiguri, & titulo Ducis Zehringen-
sis; quamvis reipsâ nullum Ducatum habe-
ret. Obiit 1111. 12. Aprilis; sepultus in
Abbatia S. Petri in Hercinia, quam anno
1090. fundaverat.

Uxor *Agnes*, filia & hæres Rudolphi Rhein-
feldensis, Regis Romanorum, quæ præter
amplissimas possessiones alias Bertholdo Ma-
rito attulit Comitatum Rheinfeldensem.

Liberi : *Bertholdus III.*

Conradus succedit fratri Bertholdo.

Agnes nupta Stephano, Burgundiæ Comiti,
Wilhelmi filio.

6.

Bertholdus III. Dux Zehringensis & Guber-
nator Tiguri, condidit anno 1118. Fribur-
gum Brisgojæ; interiit anno 1122. 19.
Febr. Molshemii à civibus occisus, cum vel-
let

let auxilia ferre Cognato suo Hugoni, Comiti Daxburgico - Egesheimensi; quiescit in Monasterio S. Petri in Hercinia.

Uxor *Sophia*, filia Henrici *Nigri*, Bavariae Ducis, Soror Henrici Superbi; quæ, nullâ relictâ prole, vidua secundis nuptiis iuncta est Leopoldo, Styriæ Marchioni; facta Mater Ottocari, ex Marchione primi Styriæ Ducis.

Conradus, Dux Zehringensis tertius, Gubernator Tiguri in Helvetia, succedit anno 1122. fratri *Bertholdo III.* sine prole defuncto; insuper factus anno 1126. Administrator Regni Burgundiæ Transjuranæ. Cum enim anno 1125. in Henrico V. Imperatore exspirasset Stirps *Conradi Salici*, cui aliàs *Rudolphus III.* Guelphicæ Stirpis, Rex ultimus Burgundiæ Regnum suum transcripserat, volebat *Reginaldus*, Comes Burgundiæ, homagium præstare Lothario Imperatori, Henrici V. Successori, conatus totam Burgundiam Imperialem sibi arrogare.

Hæc de causâ *Lotharius*, servato sibi supremo in Regnum Dominio, Administratorem Burgundiæ constituit Conradum Zehringensem, eidemque donavit Reginaldi refractarii Comitatum, permissio in beneficium regio titulo; unde factum, quod *Conradi* Successores se ferrent quasi Reges Burgundiæ, sub nomine & auctoritate Imperatoris; quam ob causam bellum postea Zehringensibus intulit

lit Barbarossa, captâque urbe Tiguro, coëgit pacem petere Conradum Zehringensem; qui vivere desiit anno 1152. 7. Januarii, sepultus ad S. Petrum in Hercinia.

Uxor *Clementia*, filia Godefridi Comitis Namurcensis, eadēque soror Henrici *Exducis*, ita cognominati, quod ab Henrico V. Imperatore privatus esset Ducatu Brabantiae, sive inferioris Lotharingae. Obiit illa 1159. 28. Decemb.

Liberi: Bertholdus IV. Dux Zehringensis.

Rudolphus anno 1160. à furente populo electus Moguntinae Sedis Archi-Episcopus in locum Arnoldi, crudeliter à civibus suis eo anno occisi; sed rejectus à Barbarossa Imperatore, demum 1167. factus est Leodien- sis Ecclesiae Antistes, & profectus cum Imperatore in Syriam, redux *Herderæ* juxta Friburgum Brisgojæ diem supremum clausit anno 1191.

Hugo, Comes Brisgojæ & Mortonaviae, sive Ordenaviae, sine liberis decessit.

Albertus ex paterna hæreditate accepit Castrum Teck cum Neckergoviâ; factus primus Dux Teccensis, cujus stirpem infra referam.

Clementia, uxor rma Henrici Leonis Bavariae & Saxoniae Ducis; copulata 1147. 1162. repudiata. Ità rectè cum communi Helmoldus in *Chron. Slavorum* l. 1. c. 68. contra *Bothonem* in picturato Chronico ad annum

1142. ubi *Clementiam* non rectè Thuringensem vocat.

Bertboldus IV. Dux Zehringiæ, & minoris Burgundiæ, sive Ichtlandiæ; nam alterum, quem *liberum* Burgundiæ Comitatum nominant (*Franche Comté*) sibi retinuerat Reginaldus Comes, Friderici Barbarossæ Socer, qui anno 1167. cum aliis Dominiis devolutus est ad Barbarossam Imp, titulo *Beatricis*, secundæ suæ uxoris, *Liberi* hujus Burgundiæ Comitatus hæredis.

Quo tempore idem Imperator ademit *Bertboldo* administrationem, tum Regni *Burgundiæ* Transjuraniæ, tum Arelatensis, & post præstitum fidelitatis Sacramentum contulit ipsi Advocatiam, sive Administrationem trium Burgundiæ Episcopatum, Genevæ, Sionis & Lausannæ, quæ primùm *minor Burgundia*, postea Helvetia dicta est; ut refert *Otto* de S. Blasio.

Adverterat pridem *Bertboldus*, contra se, natione Germanum, & alienæ linguæ Principem animari Burgundiæ proceres; quare ut se in minori sua Burgundia magis firmaret, præter arces munitas plurimas, quas habuit, anno 1177. urbem novam *Friburgum* in Ichtlandia, sive inter Aventicos condidit; Idque ex eo, quod urbs *Aventicum*, Helvetiorum quondam Caput, penitus interierit. Hanc novam urbem anno 1179. absolutam, ob liberam loci & hominum, quos

quos ibi recipere voluit, constitutionem, appellavit Friburgum, quod urbem liberam sonat. Eò ob data non pauca Privilegia, plures familiæ insignes ex Aventiciis, Alfatis & Brisiacis immigrârunt. Du Chesne lib. 4. Hist. Burgund. cap. XI. Vitâ decessit 1186. VI. Id. Sept. ad S. Perrum in Hercinia sepultus.

Uxor *Heilwiga*, sive *Hedwigis*.

Liberi: *Bertholdus V.* Dux Zehringiæ & minoris Burgundiæ, sive Ichtlandiæ.

Anna, nupta Humberto III. C. Sabaudia, cui genuit Agnetem, desponsatam Joanni, filio Henrici II. Angliæ Regis.

Agnes, nupta Egoni Comiti ab Urach vel Aurach; unde orti sunt Comites Fürstenbergici.

Tertia filia desponsata *Wernero* Comiti de Kyburg & Burgsdorff, Ulrici filio.

8.

Bertholdus V. Dux Zehringensis Burgundiæ ab anno 1186. Administrator; quo tempore cum invaluissent Saraceni in Palæstina, eò comitatur Barbarossam; quo aquis suffocato, filio etiam Imperatoris Friderico, Sueviæ Duce, apud Ptolemaidem peste extincto, Bertholdus Burgundiam repetens, terram suam à rebellibus turbatam reperit, quos prope Paterniacum fundit & fugat. Pace restituta, cogitat exemplo Patris de nova urbe *Berna* fundenda, & prima jacet fundamenta,

menta, cūm aliās Castrum tantūm esset. Muro etiam cinxit oppida *Milden & Biegdorf*.

Inter hæc moritur Henricus *VI.* Imperator, huicne succedat in Imperio frater Philippus, Dux Sueviæ; Innocentius *III.* Pontifex per litteras decretales hortatur Proceres pro eligendo *Bertholdo*, opibus & militiâ florente. Abnuīit ille Imperium, incertum an sponte, quod mallet suâ possidere in quiete, quā ad altiora aspirare cum periculo; an summā 11000. marcarum argenti à Philippo corruptus.

Anno 1214. rursus contra suum Gubernatorem *Bertholdum* insurgunt *Burgundi*, tractā in Societatem Coniuge suâ secunda *Juditha*; quæ à rebellibus sub magnis promissionibus allecta, prioris thori liberos, specie medicinæ, veneno sustulit, altero, quā sumptferant die, vitâ solutos.

De veneno dubium non erat, author latebat. Coniectā ergo in vincula familiā, & inter alios etiam *Ithā novercā*; nec illa postremo negavit, venena se à nobilibus *Burgundiæ* accepisse. Quam ob causam *Bertholdus*, sumpto de uxore supplicio, resectum ejus caput eodem cum filiis extinctis loculo condidit in Templo SS. *Ursi & Victoris Soloduri*, ubi fortè tunc agebat.

Hâc ruinâ Domūs, & *Burgundorum* rebellione perculsus *Bertholdus*, ultionis avidus, *Fridericum II. Imp.* accessit, & utramque

que urbem Friburgum nempe Helvetiæ & Bernam in Cæsaris manus tradidit, eâ conditione, ut penes Cæsarem manerent sub iisdem juribus, quibus aliæ per Imperium urbes liberæ uterentur.

Paulò post Friburgi *Brisgojæ*, quò reli-
ctâ *Burgundiâ* concesserat, ex animi dolore
contabescens, expiravit Cal. Maji. 1218.
ibidem in *Æde B. Virginis* tumulatus. At-
que ita in illo finita est stirps mascula *Zeh-*
ringensium, & minoris *Burgundiæ*, sive *Ich-*
landiæ Ducum. *Mantius* in *Chron. Urs-*
berg. Du Chesne lib. 4. *Hist. Burg.* cap. 13.

Aliud genus mortis de *Bertholdo* refert
Cæsarius, Author coævus lib. 12. cap. 13.
Mons quidam, inquit, in Sicilia, *Giber*, eo
tempore celebris erat; *Vulcani* instar & *Æt-*
næ flammæ vomens. Hic nonnullis in pro-
pinquo deambulantibus, vox inopinata ac-
cidit, cum cujusdam ingenti clamore focum
præparare jubentis, modicisque intervallis
eadem jussa repetentis. Cùmque tertium in-
staret, magnam scilicet oportere pyram in-
strui, succlamasse quempiam, eccui tandem
is focus esset præparandus? tum retulisse il-
lum: *En ille dilectus, en istuc ad nos Zeh-*
ringiæ Dux venit, qui plurimam tot annis ope-
ram nobis navavit. Excepta dies & hora;
litterisque mox in Germaniam ad *Fridericum*
Regem datis, compertum, eâdem hora &
luce, quâ voces tortorum auditiæ fuerant,
expirasse

exspirasse *Bertholdum*. Fides sit penes authorem.

Uxor 1ma, *Matbildis*, Marchionissa de *Voburg*, ex qua nati *Fridericus* & *Bertholdus VI.* à noverca veneno extincti.

Uxor 2da *Juditha*, filia *Matthæi*, *Flandriæ* Comitis, geniti Patre *Theodorico Alsatie*.

Cum hæredes mares non superessent, tres *Bertholdi* Sorores, amplissimis possessionibus divisas, in alienas Maritorum familias eas transtulerunt; *Wernero* quidem *Kyburgico* accesserunt, quæ apud *Aventicos* in minori *Burgundia*, apud *Vindones*, *Burgdorffii* & *Grasburgi* erant; unâ cum Advocatia trium Episcopatum *Lausannæ*, *Genevæ*, *Seduni*, sive *Sionis*.

Per *Agnetem*, sororem alteram, *Eginonis* *Uracensis* Comitis Conjugem in eam familiam translatus est Comitatus *Zehringensis*, cujus Caput erat *Friburgum Brisgojæ*; quo factum, ut *Uracensis* familia per filios *Agnetis* in duas Stirpes abiêrit: *Conradus* quidem cum *Friburgo* sortitus Dominia per *Brisgojam*, author fuit Comitum *Friburgensium*. Alter *Agnetis* filius, *Egino* junior, nactus Dominia in *Suevia*, Fundator fuit Comitum, postea Principum de *Fürstenberg*. *Albert*, *Argentinenſis* in *Chron.* ad annum 1218.

Cætera, quæ erant juris Imperialis & beneficii, ut *Aventici* sive minor *Burgundia*, *Tigurum* & Præfectura *Tigurina*, nec non

E

Comita-

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger* Soc. Jesu.

Comitatus Rheinfeldensis, *Fridericus II.* Imp. in suam redegit potestatem.

STIRPS

DUCUMTECCENSIUM ex ZEH- RINGIÆ DUCIBUS.

I.

Conradus, post fratrem *Bertholdum III.* Dux Zehringensis anno 1152. defunctus, filium habuit *Bertholdum IV.* in Ducatu Zehringensi & Præfectura Burgundiæ Successorem.

Alteri filio, *Alberto*, tradidit *Conradus* Paternam cum Neckergovia Castrum *Teck*, quod nomen dedit novo Ducatui, sub *Friderico Barbarossâ* instituto. Situm est Castrum *Teck* in monte, edito ad amnem *Lauter*, qui apud oppidum *Wendlingen* supra Eßlingam miscetur Nicaro; huc præter plura Oppida pertinent Castra *Aw*, *Calw*, *Veringen* in Hercinia cum terris annexis, quibus postea accessit Dominium *Mindelheim* in Ergovia.

II.

Albertus I. *Conradi* Zehringiæ Ducis filius, Comes de *Teck* & *Calw*, convixit *Barbarossæ* Imperatori; uxor *Adelheidis*.

Liberi. *Hermannus* primus Dux Teccensis: *Ludovicus*, qui ex Coniuge sua Comitissa ab *Eichelberg*, genuit *Ludovicum* juniorem, & *Hermannum*; neutri proles fuerant, neque

que *Hermannus* ex *Irmengarde* Badensi, neque
Ludovico ex Lantgravia Sausenbergica.

III.

Hermannus I. Dux Teccensis, & Comes à
Calw; uxor Walburgis Comitissa de Tübingen; inde natus *Hermannus* adus.

IV.

Hermannus II. Dux Teccensis, Uxor *Elisabeth* Marchionissa de Voburg.

Liberi: *Albertus II.* Successor in Ducatu.

Bertholdus, consummatæ virtutis Princeps, anno 1223. euectus ad Cathedram Argentinensem, tenuit eam sedem usque ad annum 1244. quo fatis concessit. Ei scripsit *Gregorius IX.* in Cap. *Venerabilis* 37. de præbendis, & laudat Canonorum Argentinensium illustrem nobilitatem & scientiam eminentem.

Agnes nupta *Conrado* Baroni de Lichtenberg.

Sophia desponsata *Henrico* Comiti Hennebergico,

V.

Albertus II. Dux Teccensis; uxor *Elisabeth* filia Ludovici Baronis de Lichtenberg.

Liberi: *Ludovicus*, *Simon*, *Sigismundus*, & *Conradus* Successor.

VI.

Conradus, Dux Teccensis quartus anno 1273. à nonnullis Sueviæ Proceribus contra *Rudolphum* Habsburgicum in Regem Romanorum electus, de quo ita *Pirminius* in An-

nalibus Augustanis ad annum 1286: hoc anno *Ludovici*, Bojariorum Ducis, intercessione ingens illa adversus Rudolphum Cæsarem conspiratio fuit consopita, quâ non sine consternatione totius Sueviæ, Badensis Marchio, Wirtembergenses, Tübingenses, Montfortii, Tockenburgerenses, Werdenbergii, Sabaudi, Kyburgerenses, Regensbergii, Fürstenburgerenses, Helfensteinii, Kirchbergerenses, Hohenburgerenses, Sulzii, Lupfenses Comites, alique nonnulli Barones, electo in Regem *Conrado*, Teccensi Duce, quarto, obedientiam Rudolpho detractare ante decennium conati fuerant.

Obiit *Conradus* Dux 1292. Uxor Comitissa ab Hohenberg. Succedit filius *Simon*.

VII.

Simon Dux Teccensis quintus anno 1316.

IV. Nonas Martii sepultus in cœnobio *Au.*
Uxor: Lantgravia Nellenburgica.

Liberi: *Conradus II.* & *Ulricus*.

VIII.

Conradus II. Dux Teccensis obiit 1329. Sepultus in Echingen ad Nicarum. Uxor NN.

3 Liberi: *Ulricus* 1348. occisus à Suicardo de Gundelfingen.

Fridericus in Ducatu Successor.

Hermannus obiit 1363. Sepultus in Parthenone Oberndorff.

IX.

Fridericus I. Dux Teccensis. Uxor Comitissa de Trudingen. Liberi;

Liberi: Fridericus II. Dux. Agnes nupta Eberhardo Comiti de Waldburg.

X.

Fridericus II. Dux emit anno 1369. Dominium Mindelheim in Ergovia. Vita decessit 1389. Uxor *Anna* Comitissa ab Helfenstein.

Liberi: Ludovicus Patriarcha Aquilejensis fedit annis septem; vita functus 1420. Idibus Junii in Concilio Basileenfi; sepultus apud Carthusianos. Ejus gesta vid. Tom. 16. *Muratorii* in *Vitis Patriarch. Aquilej.* pag. 65. & 85.

Georgius, Ordinem Augustinianorum ingressus, fuit Provincialis. *Fridericus* 1413.

Ulricus, nactus Dominium *Mindelheim*, sine prole obiit 1432. *Conradus* Successor in Ducatu. *Guta* vel *Juditba* nuptui data Comiti de Wertheim. *Margaretba* uxor *Friderici II.* Comitis ab Ortenburg. *Agnes* desponsata Comiti Limburgico. *Emengardis* nupta *Vito* de Rechberg.

XI.

Conradus II. Dux. Uxor *Viridis*, Marchionissa Estensis, Soror *Nicolai III.* Marchionis Estensis, & Ferrariæ, Domini Mutinæ, Regii & Mirandolæ, anno 1441. defuncti. Ex ipsa natus est *Fridericus Dux* ultimus Teccensis.

XII.

Fridericus Teccensium Ducum postremus.

Uxor Ducissa ab Urslingen, suæ stirpis pariter ultima. Indenata filia unica *Agnes*, aliis *Juditha*, eadēque hæres, in secundam uxorem ducta ab *Eberhardo IV.* Seniore, Comite Wirtembergico; quo Conjugio pars major Ducatus Teccensis transiit ad Comites Wirtembergicos; Villinga autem cum annexo territorio, & aliis quibusdam arcibus, oppidis ac prædiis ad Danubium & Fontes Nicari devoluta est ad Duces Austriacos, utpote sanguine junctos.

STIRPS

MARCHIONUM BADENSIUM, ORTA EX DUCIBUS ZEHRINGENSIBUS.

Bertholdus primus ex Comite Zehringensi anno 1061. nominatus ab Henrico IV. Dux *Carinthie*. Ex secunda uxore *Beatrice Barrensi* tres reliquit filios, Gebhardum, corruptis istis temporibus insignem Ecclesiæ Constantiensis Episcopum, Bertholdum II. Ducem, Stirpis Zehringensis Propagatorem, & Hermannum primum, qui gratiâ Henrici IV. Imperatoris *Marchionis* titulum consecutus, in proprietatem habuit *Hochbergam* apud *Eriburgum* Brisgojæ, & alia per illas terras prædia, denique factus Monachus *Cluniacensis*. De quo ita *Bertholdus Constantiensis*, Author *Synchronus* in *Chronico* ad annum 1074. *Hermannus Marchio*, inquit, filius *Bertholdi* Ducis,

Ducis, *Cluniaci* Vitam Angelicam arripiens, adhuc adolescens, uxore & unico filio, & omnibus, quæ possederat, relictis, verè *Monachus* migravit ad Dominum VII. Cal. Maij. *Guillimannus* lib. 5. de orig. Domûs *Austriac.* cap. 1. *Hermannum* anno 1082. consciâ & consentiente uxore *Cluniacum* secessisse tradit, fortè diem obitûs cum ingressu in Monasterium confundens. Alii obitum ejus ad annum 1. 14. referunt.

Uxor *Juditha* ex Sueviæ Comitibus nobilissimis de *Calw*, S. Leonis IX. Papæ ex sorore propinqua. Ex ea natus est filius unicus *Hermannus* junior inter Marchiones *Badenses* primus.

I.

Hermannus Bertholdi I. *Zehringensis* filius, Marchio *Badensis* primus, uxorem habuit *Juditham* Comitatus *Badensis* hæredem. Cùm ipse titulo tenus natus esset Marchio, inde factum, ut accedente Comitatu *Badensi* diceretur non *Comes*, sed *Marchio Badensis*. Vitâ functus est anno 1130. sepultus in Monasterio *Beckenaus*. *Pistorius* in *Chron.* *Constant.*

Liberi: *Hermannus II.* Marchio *Badensis*.

Albertus, Maritus *Judithæ* *Habsburgicæ*, anno 1169. defunctus, cujus hæreditas *Ordinavia* transiit ad *Badenses*.

Judith innupta decessit.

II.

Hermannus II. Marchio Badensis, vivere desiit 1160. Uxor *Bertha*, filia Matthæi I. Lotharingiæ Ducis, genita ex *Bertha*, Friderici Barbarossæ Imperatoris Sorore, ex qua natus est *Hermannus III.*

III.

Hermannus III. Marchio Badensis, militat Barbarossæ in Italia; in præmium navatæ operæ 1162. accepit præfecturam Marchiæ Veronensis, pro ea, quâ tunc Cæsares per Italiam stebantur, potestate. Hinc ridicula illa *Lazii* & aliorum Scriptorum fabula, dum ajunt, *Hermannum* Veronensis Marchiæ Governatorem, à Barbarossa in Germaniam evocatum, Authorem fuisse Marchionum Badensium; non enim gente Italus erat, sed Germanus. Idem *Hermannus* Marchio postea Barbarossam in Palæstinam secutus, anno 1190. apud Antiochiam Syriæ fatis concessit. Uxor *Bertha* Tubingensis, Palatina Sueviæ Comitissa.

Liberi: Hermannus IV. Marchio Badensis.

Henricus, Hochbergensem in Brisgoja Comitatum in partem hæreditatis sortitus, in novam Stirpem abiit; insuper anno 1228. post emortuos Duces Zehringenses, acceptâ, quam illi reliquerant, Brisgojâ, Cæsaris *Friderici II.* beneficio, Lantgravius Brisgojæ constitutus, obiit 1231. Ejus Stirpem refert *Pistorius* in Chron. Constant. pag. 762. Exspiravit

Exspiravit illa 1503. in *Philippo*, ejus hæreditas cum Hochbergensi Marchionatu accessit *Christophoro I.* Marchioni Badenti, dempto Neoburgensi in Helvetia Comitatu, qui per *Johannam*, Hochbergensium postremam, transiit ad Ludovicum Aurelianensem, Ducem *Longo-Villanum*.

IV.

Hermannus IV. Marchio Badensis, obiit 1243.

Uxor *Ermengardis*, filia Henrici Brunsvvicensis, fratris *Ottonis IV.* Imperatoris, qui anno 1197. post Conradum Barbarossæ nepotem factus est Comes Palatinus Rheni, absque hærede mare defunctus anno 1227.

In dotem accepit *Ermengardis* Palatina Oppida *Heidelberg* prope Bruchsaliam, *Durlacum*, *Ettlingam* & *Pfortzheimium*, cum annexis juribus, quæ hoc conjugio Badensibus accesserunt, consentiente & confirmante *Friderico II.* Imperatore 1234.

Fundavit illa Cœnobium Virginum *Lichtenthal* juxta Badenam Ord. *Cisterc.* ubi quiescit.

Liberi : *Rudolphus I.* Marchio Badensis.

Ermengardis nupta *Eberhardo*, Comiti Wirtembergico.

Hermannus V. titulo uxoris, Dux Austriæ, & Styriæ; cum enim anno 1246. in *Friderico* Bellicoso defecisset Stirps primorum Du-

cum Austriæ, hæres proxima, & unica erat *Gertrudis* Austriaca, *Hermani Badensis* Conjux, genita ex *Henrico* Crudeli, *Friderici* Bellicosi fratre. Nec defuit *Hermannus*, jus suum fortiter contra *Ottocarium* Bohemiæ Regem prosequendo; sed robore inferior, Austriam Invasori aliquamdiu relinquere fuit coactus. Obiit *Hermannus* 1250. quem brevè secuta *Gertrudis*, vitam finivit in Austria, sepulta in Monasterio *Neüberg* juxta Viennam.

Ex ea natæ sunt *Hermann*o proles duæ, in tenerrima ætate relictæ, *Fridericus* legitimus Austriæ hæres, in flore ætatis Neapoli 1269. cum *Conradino*, Sueviæ Ducum *Staufensis* familiæ postremo, decollatus; quâ iniquâ *Friderici* nece *Domus Badensis*, Austriæ & Styriæ Ducatibus est frustrata. Soror *Friderici Agnes* nupta *Ulrico*, Carinthiæ Duci.

V.

Rudolphus I. major natu *Hermani IV.* filius, successit Patri anno 1243. in Marchia Badensi; fundavit Ecclesiam B. M. V. in *Bickesheim*, morte abreptus 1288. 19. Oct. sepultus in *Lichtenthal*.

Uxor *Cunegundis*, Comitissa ab *Eberstein*, eodem anno 1288. 23. Aprilis cum Marito defuncta; per ipsam pars magna Comitatus *Ebersteinensis* accessit *Badensibus*, & denique emortuâ penitus istâ Comitum *Stirpe*,

pe, pars etiam reliqua Comitatus Ebersteinensis cum *Rastadio*, & *Cuppenbomio* Oppidis, titulo emptionis, ad Badenses pervenit.

Liberi: Hermannus VI. inter regnantes Marchiones quartus.

Rudolphus II. 1295. defunctus, quiescit in *Lichtenthal*.

Rudolphus III. sine prole ex *Juditha* Coniuge, decessit 1332.

Adelheidis. Abbatissa in *Lichtenthal*, obiit 1295.

Cunegundis, uxor secunda *Eberhardi II.* Comitis *Würtembergici*.

VI.

Hermannus, inter regnantes Marchiones quintus, vivere desiit 1291.

Uxor *Agnes*, Comitissa de *Vabingen* ad fl. *Entz*, infra *Pforzheimium*.

Liberi: Rudolphus, inter regnantes Marchiones, huius Nominis secundus.

Fridericus, anno 1333. defunctus; Uxorem habuit *Adelheidem*, Comitissam de *Beichlingen*, quorum Stirps mox exaruit.

VII.

Rudolphus II. Marchio *Badensis*, obiit 1348. Emit anno 1331. Oppidum *Stollhofen*.

Uxor 1ma *Adelheidis*, Comitissa ab *Ochsenstein*.

Uxor 2da *Luitgardis*, Vidua *Alberti* Comitis à *Löwenstein*. *Liberi:*

Liberi: Fridericus, in Marchia Successor.
Rudolphus, cujus uxor, Comitissa Sueva ab
Helfenstein.

VIII.

Fridericus, Marchio ab anno 1348. vita
 functus 1353.

Uxor 1ma *Margaretha*, Comitissa de *Pfirt*,
 five *Ferreto*.

Uxor 2da *Ursula*, Ducissa de *Teck*.

Liberi: Rudolphus III. Successor, &
Margaretha, nuptui data Comiti de *Ei-*
ningen.

IX.

Rudolphus III. Marchiam tenet ab anno
 1353. anno 1372. sepultus in *Lichtenbal*.

Uxor *Matildis*, Comitissa de *Spanheim*,
Joannis Caci Soror; per quam post extin-
 ctam anno 1437. *Spanheimensium* Comi-
 tum Stirpem, pactis initis, pars media Co-
 mitatus ulterioris *Spanheimensis*, & duæ quin-
 tæ Comitatus ceterioris transierunt ad *Ba-*
denses. Empta item Oppida *Mahlberg*, &
Eobra in *Ordenavia*. Succedit filius hæres,
Bernardus I.

X.

Bernardus I. ab anno 1372. Marchio *Ba-*
densis; vivis excessit 1431.

Uxor 1ma *Margaretha*, ex Comitibus de
Hohenberg.

Uxor 2da *Anna*, Comitissa *Oettingensis*.

Liberi:

Liberi: Jacobus I. Marchio; Bernardus, Ecclesiæ Basileensis Canonicus; quiescit in Lichtenthal.

Ursula nupta imò Comiti Hasslo de Zigenbarn. 2dò. Duci de Teck.

XI.

Jacobus, ab anno 1431. Marchio Badensis; obiit 1459.

Uxor Catharina, Caroli I. Lotharingæ Ducis filia, genita ex Margaretha, Ruperti Imperatoris filiâ; quiescit Badenæ in Ecclesia Collegiata, quam ipsa fundavit 1439.

Liberi: Beatus Bernardus, hæres Marchiæ, qui à morte Patris curas Sæculi, & thorum exosus, postquam Carolo fratri Principatum cessisset, relictâ Sponsâ Magdalená, Caroli VII. Galliarum Regis filiâ, solitudinem petiit, & in odore Sanctitatis anno 1459. expiravit; à Sixto IV. Rom. Pontifice anno 1480. in Beatorum numerum relatus.

Carolus fratri Bernardo in Marchia succedit.

Joannes natus 1435. ab anno 1557. Elector Trevirensis; obiit 1503.

Georgius Episcopus Metensis; obiit 1485.

Bernardus junior, in pueritia extinctus, sepulturam habet in Monasterio Herrenalb, Ordinis Cisterciensis, anno 1148. à Bertholdo, Comite ab Eberstein, & Ita Conjuge fundato, unâ cum vicino Parthenone, Frauenalb, ejusdem Ordinis; de quorum origine miram narratio-

narrationem refert *Martinus Crufius* ex vetustis membranis Monasterii *Albae Domini* rum, quam ego fabulis accenseo.

Margaretha nupta Alberto, Marchioni Brandenburgico, obiit 1557.

XII.

Carolus, succedit Patri simul & fratri *Bernardo* anno 1453. postea sub annum 1462. pugnans pro *Adolpho Nassovio*, Electo Moguntinũ Archi-Episcopo, contra *Dietherum* ab *Isenburg*, ab adversa parte electum, cæsus apud *Heidelsheim* prope *Bruchsaliam* à *Friderico Palatino*, qui *Diethero* favebat, & captus unà cum fratre *Georgio*, Metensi Episcopo, & *Ulrico*, Comite Wirtembergico, non nisi magno lytro persoluto, dimissus est à *Palatino*. Quà super re videatur in *Serariũ Illustrato Helwichiũ* de diffidio Mogunt. Sect. 7. pag. 173. E vita migravit *Carolus* 2. Feb. 1475. *Badenæ* sepultus.

Uxor *Catharina Austriaca*, *Ernesti Ferrei* Archi-Ducis filia, *Friderici IV.* Imperatoris, cognomento *Pacifici* Soror, quæ Marito superstes, resedit in antiqua arce. haud ità procul *Badenâ* in Sylva, ubi anno 1493. vitam terminavit.

Liberi: Christophorus I. Successor; natus 1453.

Fridericus natus 1458. ab anno 1496, Episcopus *Ultrajectinus*, supremum vitæ diem, obiit

obiit Lyræ in *Brabantia* 1517, Majorum tumulo illatus Badenæ.

Cimburgis, ita ab avia materna nominata, mundo nata est 1450. desponsata 1468. *Engelberto* Comiti Nassovio, defuncta 1517.

XIII.

Christophorus I. succedit Patri in Marchia Badensi, 1475. anno 1490, 24. Aug. cum *Philippo* propinquo suo, ex stirpe Marchionum Hochbergensium postremo, pactum iniit, quo sibi mutuo bona transcripserunt; si alteruter absque hærede decederet; quam transactionem Maximilianus I. Imperator confirmavit 1499. Mortuo denique 1503. *Philippo*, postremo Hochbergensi Marchione, *Christophorus* Badensis universam Propinqui sui relictam hæreditatem adiit, videlicet 1mo. Hochbergensem Marchiam in Brisgoja, ita appellatam ab arce *Hochberg* prope *Friburgum*.

2do. Lantgraviatum Brisgojæ, & Sausenbergæ, quam post extinctos anno 1218. Duces Zehringenses, propinqui eorum Marchiones Hochbergenses, *Friderici II.* Imperatoris beneficio, sunt consecuti.

3to. Dominium vel Dynastiam Rotelanam (*Röten*) quam de consensu Ludovici Bavari Imperatoris, ab anno 1318. habuerunt.

4to. Comitatus *Ufenberg* & *Kentsingen* cum oppido *Endingen*. Comita-

Comitatus verò Neocomensis , gallicè *Neuchâtel*, vulgò *Welsch-Neuburg* in Helvetia, ad lacum Neoburgensem, transiit ad Ludovicum Aurelianensem , Ducem *Longo-Villanum* per conjugium anno 1504. initum cum *Johanna* , filiâ unicâ suprà dicti *Philippi*, Marchionis Hochbergici.

Eadem *Johanna*, hâc portione non contenta, cum pro tota hæreditate Hochbergensi, & præsertim pro Lantgraviatu Saufenbergico, contra Badenses contenderet, id demum evicit, ut Domus Badensis per transactionem 1581. cum Longo-Villanis factam , solutis ducentis quinquaginta quinque aureorum millibus ab ulteriore lite se penitus eximeret, & relicto Longovillanis Comitatu Neoburgico , cæteram Hochbergensium Marchionum hæreditatem sibi servaverit.

Porro quia *Christophorus* Marchio pro *Maximiliano I.* Imperatore fortiter contra seditiosos in Belgio pugnaverat , dictus Imperator supremam illi in Ducatum Luxemburgicum contulit Præfecturam ; & insuper ex rebellium bonis ipsi asseruit Dominia *Rodenmachern*, *Ufeldingen*, & *Herspringen*, in eodem Ducatu Luxemburgico sita.

His tantis incrementis cum Domum suam *Christophorus* Marchio auxisset, ut totius familiæ Dominia iterum coaluerint, anno 1527. moriens, novâ divisione factâ, ea iterum inter filios distribuit, ut mox infra sequetur.

Uxor,

Uxor Ottilia, Comitissa Catimelebobocensis, ducta 1468. obiit 1517.

Liberi: *Jacobus* primogenitus 1471. natus, Sacerdotio destinatus, successit anno 1503. *Joanni Patruo* in Archi - Episcopatu Trevirensi; Princeps eruditus, & plurium linguarum apprimè gnarus, mortalitatem explevit quadragenarius 1511.

Bernardus in partem suæ hæreditatis fortitus est Comitatum *Spanheim* cum Dominiis Luxemburgicis.

Philippus, natus 1478. totam Marchiam Badensem habuit, & ductâ 1503. in uxorem *Elisabetâ*, *Philippi Ingenui* Electoris Palatini filia, *Wilhelmi* junioris Hassiæ Lantgravii viduâ, ex ea, anno 1533. moriens, filiam reliquit *Mariam Jacobeam*, 1522. *Wilhelmo IV.* Baviaræ Duci desponsatam, anno 1580. defunctam.

Cum hæredem marem superstitem non reliquisset *Philippus*; ipso anno 1533. mortuo, *Bernardus* & *Ernestus* fratres, vacantem ejus Marchiam Badensem in superiorem & inferiorem diviserunt, & utramque inter se ita sunt partiti, ut *Bernardus* sibi retineret Marchiam superiorem, sive Badensem, & *Ernesto* cederet Marchiam inferiorem, sive Pforzheimensem, quam postea Durlacensem appellarunt. Ejus Stirpem infra referam.

Ernestus, natus 1482. à *Christophoro* Patre in suam partem accepit Marchiam Hochbergensem

F

gensera

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger* Soc. Jesu.

genssem cum Lantgraviatu Brisgojæ; & anno 1533. post mortem *Philippi* fratris auctus Marchiâ inferiore Badensi, Fundator fuit Stirpis Marchionum Durlacensium.

Christephorus Canon. Eccles. Cathed. Argent. obiit 1508.

Carolus ibidem Major Canonicus & Treviris, ubi 1510. decessit.

Rudolphus Canon. Eccles. Metropolit. Coloniensis, obiit 1533.

Maria nata 1473. Abbatissa in *Lichtenthal*, obiit 1519.

Otilia nata 1480. obiit *Pforzheimi* in Cœnobio Virginum 1490.

Sibylla nata 1485. desponsata 1503. Comiti Hanoviæ, obiit 1527.

Rosina nata 1487. nupta Comiti Hohenzollerano, vitâ functa 1554.

XIV.

Bernardus, natus 1474. anno 1527. destinatum sibi à *Christophoro* Patre Comitatum Spanheimensem adiit; anno 1533. ex morte *Philippi* fratris auctus Marchiâ superiore, sive Badensi, dogma Lutheri in terras suas primus introduxit; cùm insuper obtinuisset præfecturam Ducatus Luxemburgici, anno 1535. jam sexagenarius conjugium iniit cum *Francisca* Luxemburgica, *Caroli* Comitis de *Brienne* filia, quâ anno 1566. defunctâ, ipse biennio post 1568. fatis concessit.

Liberi:

Liberi: Philibertus & Christophorus Stirpis Badensis Propagator.

Ex his *Philibertus* 1536. natus, anno 1568. successit Patri in Marchia superiore, sive Badensi, & Comitatu Spanheimensi. Is *Badenæ* residens, desponsavit sibi 1556. *Matthildem Bavaram*, *Wilhelmi IV. Bojarie Ducis* ex *Maria Jacobea Badensi* filiam, quâ anno 1569. Catholicè defunctâ, *Philibertus* viduus, Regi Galliarum militans, eodem anno apud *Monconturium* occubuit, relictis sub tutela *Bojarie Ducum* prolibus quatuor: scilicet

1. *Philippo*, quî anno 1559. natus, postquam arcem Badensem extruxisset, 1588. in ipso nuptiarum cum *Sibylla Juliacenſi* apparatu, morte est abreptus, constans in fide orthodoxa.

2. *Jacobæ*, natâ 1558. desponsatâ 1585. *Julie & Clivie Duci*, mortuâ 1597.

3. *Annâ Mariâ*, natâ 1562. defunctâ 1578.

4. *Mariâ Salome*, natâ 1563. nuptâ *Lânt-gravio Leuchtenbergico*, defunctâ 1600.

Hæ Proles, quia sub tutela *Bavariæ Ducum* adoleverunt, illis procurantibus, Religio Catholica labente hoc Sæculo in *Marchia* iterum fuit restituta.

XV.

Christophorus II. Philiberti Badensis Marchionis frater, natus 1537. à *Bernardo Patre* anno 1568. defuncto, *Dominia Luxembur-*

gica in suam partem accepit, & in *Rodenmachern* aliquamdiu residens, mox sub *Gustavo Suevorum Rege* militans, ejusdem Regis filiam, *Ceciliam* in Conjugem meruit; ex qua, anno 1575. moriens, quinque filios hoc ordine reliquit:

1. *Eduardum Fortunatum*, 1565. in Angliā natum.

2. *Gustavum Christophorum*, cæcum & claudum natum 1566. defunct. 1609.

3. *Philippum* natum 1567. † 1620.

4. *Carolus* natum 1569. mortuum 1598. *Genevæ*, cum ex Hispania reversus esset.

5. *Joannem Carolum* natum 1572. qui inter *Melitenses Equites* adscriptus, 1599. in bello Belgico occubuit.

XVI.

Eduardus Fortunatus, *Christophori II.* filius, 1565. in Angliā natus, hæres erat *Marchiæ Badensis*, postquam *Patruelis* ejus *Philippus*, *Philiberti* filius anno 1588. vitā functus esset; sed cum neglecto *Marchiæ* regimine, malâ æconomiâ, & continuis peregrinationibus terras suas ære alieno usque adeo gravâset, ut periculum esset, ne in alienas manus transirent, *Ernestus Fridericus*, *Marchio Durlacensis*, eas sibi arrogans, possessionem adiit; nec nisi coactus eas cum fructibus perceptis 1622 filiis *Eduardi Fortunati* restituit.

tuit. Quâ super re videatur Articulus IV. pacis *Osnabrugensis*. §. 26.

Et, quò amplius jus suum firmaret, filios *Eduardi* ab hæreditate adeundâ excludi voluit, eo titulo, quod ex impari thoro, matre scilicet non Principe, sed nobili solum prognati essent. Vitam exiit *Bruxellis* 18. Junii 1600. de gradibus prolapsus cervice fractâ, postquam jam multò ante, ejuratâ *Lutheri* doctrinâ, fidem Catholicam professus esset.

Uxor *Maria*, filia *Jodoci*, *Liberi Baronis de Eicken*, Domini *Riviera & Bredæ* Gubernatoris.

Liberi: Wilbelmus Marchio *Badensis*, & Comes *Spanheimensis*.

Albertus 1626. glande Sclopeti ex infelici casu trajectus occidit.

Hermanus Fortunatus 1596. natus, in *Dominiis Luxemburgicis* residens, 1664. in *Rödermachers* exspiravit.

Ex prima uxore *Antonid Elisabetâ*, Comitissa de *Crichingen* nati ipsi sunt *Carolus Wilbelmus Eugenius*, Eccl. Metr. *Cblon.* Canonicus, 1666. defunctus.

Et *Maria Sidonia* 1662. desponsata *Philippo Friderico*, Principi *Hohenzollerano*.

Ex altera Coniuge *Mariâ Sidoniâ Falckensteinâ* suscepit *Philippum Balthasarem*, 1662. defunctum, & *Mariam Eleonoram*; *Joanni Francisco*, Principi *Sigensi* 1665. in thorum datam.

Wilhelmus, 1592. natus, non nisi 1622. Marchionatum Badensem, cum Spanheimensi Comitatu, avitam suam hæreditatem adire potuit; eousque ab Agnatis *Durlacensibus* prohibitus. Ut rem Catholicam in terris suis fortius stabiliret, Societati *Badenæ* Collegium extruxit, & alterum *Ettlingæ* fundavit, *Otterswiræ* pro Missionibus Domum aliam liberaliter dotatam erexit; Imperatori *Ferdinando III.* adeo charus, ut anno 1640. Præses Comitiorum, sive Principalis, ut vocant, Commissarius *Ratisbonæ*, & postea *Spiræ* Imperialis Camerae Judex constitueretur. Diem vitæ supremum habuit 22. Maij. 1677.

Uxor 1ma *Catharina Ursula*, Princeps *Hobenzollerana*, copulata 1624. obiit 1645.

Uxor 2da *Maria Magdalena*, Comitissa *Oettingana*, anno 1688. defuncta.

Liberi: 1. *Ferdinandus Maximilianus* hæres, natus 1625.

2. *Leopoldus Wilhelmus*, natus 1626. mortuus 1671. Ex Coniuge *Maria Francisca Fürstenbergica*, *Wolffgangi Wilhelmi Ducis Neuburgici* viduâ, anno 1702. defunctâ, reliquit *Leopoldum Wilhelmum*, usu loquelæ destitutum; 1716. defunctum, & *Fridericum Ferdinandum* 1680. morte abreptum.

3. *Philippus Sigismundus*, tertius *Wilhelmi* filius, natus 1627, occubuit in prælio 1646. apud *Orbitellum* in Italia.

4. *Wilbel-*

4. *Wilhelmus Christophorus*, natus 1628. ex improvise sclopeti ictu prostratus, 1649. interijt in venatione, cum esset Argent. & Colen. Eccl. Canonicus.

5. *Hermannus*, cum *Wilhelmo Christophoro* geminus, Comitiorum Ratisbonæ Præses, obiit 1691.

6. *Bernardus*, natus 1629. obiit Romæ 1748.

7. *Carolus Bernardus*, natus 1657. in prælio apud Rheinfeldam undis absorptus 1678.

8. *Maria Anna Wilhelmina*, nata 1655. fuit uxor secunda *Ferdinandi Leopoldi* Principis de *Lobkowitz*, ducta 1680. mortua 1702.

Cæteræ proles undecim ad maturam ætatem non pervenerunt.

XVIII.

Ferdinandus Maximilianus, Marchio Badensis, natus 1625. sclopeto, cui sub venatione innitebatur, infeliciter soluto, duabus glandibus plumbeis trajectus, altero post die exspiravit 8. Octob. 1669. *Badenæ* in Ecclesia Collegiata sepultus.

Uxor *Luisa Christina*, Thomæ de *Carignan*, Ducis *Sabaudie* Filia in thorum adscita 1653. obiit 1689.

Ex ea natus est filius unicus *Ludovicus Wilhelmus*.

XIX.

Ludovicus Wilhelmus 8. Aprilis 1655. *Luætiæ* natus, trimulus in Germaniam transportatus, magnâ curâ à Patre primùm, de-

inde à *Wilhelmo* Avo educatus, huic postremo anno 1677. in Principatu successit. Anno 1689: quo Galli ad Rhenum & per Palatinatum incendiariæ tragœdiæ initium fecere, per Marchiam etiam *Ludovici* funestis ignibus grassati, *Durlacum*, *Ettlingam*, *Cupershemium*, *Rastadium*, *Badenam*, *Lichtenaviam*, *Stollhofam* in cineres redegerunt, neque arcibus, Monasteriis & templis parcentes.

In ea calamitate *Ludovicus*, quia Gallis accedere renuebat, ditionibus suis spoliatus, Cæsari *Leopoldo* eâ fidelitate & gloriâ, tam contra Turcos, quàm Gallos militavit, ut supremam militiæ Præfecturam consequeretur, Comitatum item & arcem *Günzburg* in Suevia in beneficium acciperet.

Marchia demum ex cineribus restitutâ, & urce, ab opere & arte insigni, *Rastadii* exstructâ, fractus laboribus magnam animam 4. Januarii 1707. emisit *Badenæ*; in Ecclesia Collegiata sepultus.

Uxor *Francisca Sibylla Augusta*, *Julii Francisci* Ducis Saxo-Lauenburgici minor natu Filia, desponsata 1690. 27. Martii. *Raudnitz* in *Bohemia*; *Ettlingæ* 1730. defuncta, *Rastadii* humulata.

Eo conjugio *Badensibus* accesserunt *Schlackenwertha*, *Lobensiz*, *Theusing*, *Podersem*, *Topelsgrun*, *Hauenstein*, *Kupfferberg*, *Raudniz*, aliæque in *Bohemia* prædia & oppida.

Liberi:

Liberi : Leopoldus Wilhelmus, natus 1695. obiit 1696.

Carolus Josephus, natus 1697. obiit 1703.

Ludovicus Georgius Simpertus, Patris in Marchia Successor, natus 1702.

Wilhelmus Georgius, natus 1703. obiit. 1709,

Augustus Georgius Simpertus, natus 14. Januarii. 1706. duxit 1735. Mariam, Filiam Leopoldi, Ducis Arembergici.

Charlotta, nata 1696. obiit 1700.

Wilhelmina, nata 1700. obiit 1702.

Luisa, defuncta 1701.

Augusta Maria, nata 11. Decemb. 1704. desponsata 1724. Ludovico Duci Aurelianensi, Philippi Galliarum Regentis filio, mortua 1725.

XX.

Ludovicus Georgius Simpertus, natus Ettlingae 1702. 7. Junii. Succedit Patri 4. Januarii 1707. Adolevit sub tutela matris, Regimen adiit. 7. Junii. 1727.

Uxor Maria Anna, Adami Francisci, Principis Schvvarzenburgici & Crumaviæ in Bohemia Ducis, ex Eleonora Amalia Principe Lobkowizia, filia, nata 1706. 25. Decemb. nuptui tradita, 17. Martii. 1721. Raudnizii in Bohemia.

Liberi: Elisabeth Augusta, nata 16. Martii. 1726.

Carolus Ludovicus Damianus, natus 1728. 25. Aug. denatus anno 1732.

STIRPS ALTERA
MARCHIONUM HOCHBERGENSIUM
IN BRISGOJA, AB ANNO MDXXVII.
SIVE DURLACENSIIUM, AB
ANNO MDXXXIII.

Postquam Stirps *Hochbergenstum* in *Brisgoja* Marchionum, qui tum *Pfortzheimii*, tum in Castro *Eberstein* residere consueverant, anno 1503. in *Philippo* expirasset, universa Badensium Dominia ad *Christophorum* primum Marchionem Badensem sunt devoluta, excepto, ut supra retuli, Comitatu *Neoburgico* in Helvetia, qui per connubium *Johannæ Hochbergicæ* transiit ad *Ludovicum Aurelianensem*.

Memoratus *Christophorus* Badensis simul & *Hochbergensis* in *Brisgoja* Marchio, Lantgravius *Sausenbergæ*, & Comes *Spanheimensis*, antequam ã vita decederet, ditiones suas ita inter filios 1527. est partitus, ut *Bernardo* majori natu terras Comitatus *Spanheimensis*, cum Dominiis *Luxemburgicis* transcripserit, *Philippo* totam Marchiam Badensem, & *Ernesto* Marchionatum *Hochbergicum* in *Brisgoja* cum *Sausenbergensi* Lantgraviatu destinavit.

Divisione hunc in modum facta, filii *Christophori* in tres abierunt Stirpes, & horum natu minor *Ernestus* secundæ Stirpis *Hochbergicæ* fuit Author.

I.

Ernestus Christophori I. March. Badensis filius, anno 1482. natus, Patre anno 1527. defuncto,

defuncto , assignatam sibi Hochbergensem Marchiam in Brisgoja adiit. Cum anno 1533. moreretur *Philippus* frater, Marchio Badensis , nullo post se relicto hærede mare, *Bernardus* & *Ernestus* fratres vacantem Baden- sem Marchiam in superiorem & inferiorem dividerunt , ita inter se partiti, ut *Bernardus* præter suum *Spanheimensem* Comitatum tene- ret Marchiam superiorem, *Ernestus* verò præ- ter Marchiam *Hochbergensem* acciperet Mar- chiam Badensem inferiorem, sive *Durlacen- sem*.

Hæc Marchia inferior, ut à Badensi, cui aliàs unita erat , distingueretur, nominata primùm est Marchia *Pforzheimensis* ex eo , quod eo in oppido *Ernestus* resedisset. Sub idem tempus , quia *Bernardus Badensis* à Ma- jorum religione desciscens , *Lutheri* doctri- nam est sectatus , *Ernestus* etiam in fide or- thodoxâ nutare cæpit; mortuus anno 1553.

Uxor ima *Elisabetha Brandeburgica* , obiit 1518.

Uxor 2da *Ursula de Rosenfeld* , obiit 1638.

Uxor 3tia *Anna de Hocheim*.

Liberi: *Carolus*, natus 1529. succedit patri: *Elisabetha*, nupta *Gabrieli* Comiti *Ortenburgi- co*, deinde *Comrado* Comiti de *Castell*.

Maria Jacobe, desponsata *Wolffgango* Comi- ti de *Barby*.

Amalia, uxor *Friderici* Comitis *Werthei- mensis*.

II.

Carolus, natus 1529. succedit patri. 1553. in utraque Marchia, tum *Hochbergensi* in *Brisgaja*, tum inferiore *Badensi*, sive *Pfortzbeimensi*; in Lantgraviatu item *Sausenbergico* & in *Badenweiler* ac *Rötelen*.

Durlaci arcem exstruxit, à suo nomine *Carlsburg* dictam, unà cum Fortalitiò; huc, relicto *Pfortzbemio*, sedem transtulit; ab inde Marchia illa inferior *Durlacensis* nominata est. Sub annum 1556. Lutheri dogma publicè introduxit; mortuus 1577.

Uxor 1^a *Camegundis*, filia *Casimiri* Marchionis *Brandenburgici*.

Uxor 2^a *Anna*, Comitissa *Palatina de Veldeuz*.

1. *Liberi*: *Ernestus Fridericus*, natus 1560. fortitus in partem hæreditatis Marchiam *Durlacensem*, inhiat *Eduardi* etiam propinqui sui Marchiæ superiori *Badensi*, quam occupat, & turbatam multo tempore retinet, extremum è *Luthero* ad *Calvinum* transiens, cum in eandem sectam suo exemplo subditos pertrahere vellet, huic proposito immortuus decessit 1604. nullâ relictâ prole ex *Anna, Ezardi II. Ostfrisiæ* Principis filiâ, genitâ ex *Catharina, Gustavi Sueciæ Regis* filiâ.

2. *Jacobus*, natus 1562. *Hochbergensem* in *Briliaca* Marchiam habuit, & ad Ecclesiam Catholicam reversus, fortiter pro avita religione restituenda se impendit; vitâ functus anno

anno 1590. Uxor *Elisabetta Culenburgici* Comitatus hæres. Inde nata *Anna* filia, *Valrado, Comiti Waldeccensi* nupta, in eam familiam Culenburgicum Comitatum transtulit.

3. *Georgius Fridericus*, de quo numero sequenti.

4. *Albertus*, natus 1555. obiit 1577.

5. *Dorothea Ursula*, nata 1559. desponsata *Ludovico* quinto, Comiti Württembergico; obiit 1583. reliquæ proles ad rem non faciunt.

III.

Georgius Fridericus, natus 1573. cum esset inter fratres nascendi sorte tertius, minimam portionem nactus, Dominia aliqua, Helvetiæ proxima, Patris testamento transcripta accepit. 1590 post mortem *Jacobi* fratris Marchiæ *Hochbergensi* auctus, sacra Catholica illis in terris turbavit & evertit. Rursum 1588. cum *Eduardus Fortunatus* Marchio Badensis, propinquus suis vitâ functus esset, illam quoque Marchiam cum fratre *Ernesto Friderico* invasit, & usque ad annum 1622. retinuit, prohibitis à paternâ hereditate *Eduardi* filiis.

Ut suppetias ferret *Friderico V.* Electori Palatino, apud Pragam ad internecionem cæso, proscripto ac terris suis exuto, *Georgius Fridericus* Marchio eodem anno 1622. surrogato sibi in regimine filio *Friderico*, exercitum aliquem suis sumptibus collegit, & Confederata-

foederatorum auxiliis auctus , ad vindicandas Palatini possessiones , cum Tillio apud *Wimpinam* est congressus; sed prælio superatus , & à Cæsare proscriptus , exul anno 1638. decessit.

Uxor 1ma *Juliana Ursula* , Comitissa Sylvestris.

Uxor 2da *Agatha* , Comitissa Erpacensis.

Liberi: Fridericus I. Successor in Marchiis *Durlacensi* & *Hochbergensi*.

Carolus , natus 1598. obiit 1625.

Christophorus , natus 1603. obiit 1632.

Anna Amalia , nata 1595. nupta *Wilhelmo* , Comiti Saræpontano.

Catharina Ursula , nata 1593. desponsata *Ottoni* Lantgravio Hassio - Castellano.

Sibylla Magdalena , in thorum data *Joanni* Comiti Saræpontano.

IV.

Fridericus I. Marchio *Durlacensis* & *Hochbergensis* , natus 1594. patri adhuc viventi anno 1622. in Regimine surrogatus , Eo propter *Fridericum V.* Electorem Palatinum , nuper ejectum Bohemiæ Regem , cujus partes sectabatur , proscripto & terris suis privato , ipse eo fato nihilo emendatior , exuli Palatino pariter adhærens , alternante partium fortunâ , Principatum instabilem habuit ; jam ejectus à Cæsarianis , jam restitutus à Gallo - Suecis , donec per pacem *Osna-brugensem*

brugensem 1648. Marchia ipsi restitueretur ;
vitam exuit 1659.

Uxor 1ma *Barbara*, Comitissa *Würtembergica*.

Uxor 2da *Eleonora*, Comitissa *Solmenfis*.

Uxor 3tia *Maria Elisabetha*, Comitissa de
Waldeck.

Uxor 4ta *Anna Maria*, Comitissa de *Grevelseck*.

Uxor 5ta *Elisabetha* ; Com. de *Fürstenberg*.

Liberi: 1. *Fridericus II.* Marchiarum hæres.

2. *Carolus Magnus*, natus 1621. militarem
vitam professus, exspiravit 1658. relicto ex
Maria Juliana Comitissa ab *Hohenloe*, Conju-
ge sua, filio *Carolo Friderico*, qui anno 1651.
natus, ejurato *Luthero* in Equitum *Meliten-*
sium Ordinem receptus, 1677. ex hac vita
migravit.

3. *Gustavus Adolphus*, natus 1631. 1660.
Hermolshemii in *Alsatia* in Catholicorum
communione venit, & post vitam aliquam-
diu in militia transactam, 1668. *Fuldæ* in Or-
dinem *Divi Benedicti* sub nomine *Bernardi*
Gustavi est receptus, & anno 1671. ibidem
Princeps Abbas electus, mox 1672. Cardi-
nalis, insuper 1673. Abbas *Campidunensis*,
supremum vitæ diem habuit 25. Decembris,
quo 1677. *Hammelburgi* decessit, annos sex
supra quadraginta natus.

4. *Johanna*, desponsata 1633. rñd *Joanni*
Bannicrio, *Suecici exercitus Duci*; quo an-

no 1641. Halberstadii defuncto, alterum connubium iniiit cum *Henrico de Turri*; 1661. defuncta.

V.

Fridericus II. Marchio *Durlacensis* & *Hochbergensis*, natus 1617. successit Patri 1659. obiit 1677.

Uxor *Christina Magdalena*, Comitissa Palatina Rheni de *Kleeburg*, Soror *Caroli Gustavi*, Suecorum Regis.

Liberi: 1. *Fridericus Magnus*, natus 1647.

2. *Carolus Gustavus*, natus 1648. obiit 1703.

Uxor *Anna Sophia*, *Antonii Ulrici* Ducis *Brunsvicensis* filia; inde nata *Christina Juliana*, nuptui data *Jovanni Wilhelmo*, Duci *Isenacensi*.

3. *Christina*, nata 1645. desponsata 1mo *Alberto Brandenburgico*, Marchioni *Ansbacensi*. 2do *Friderico*, Duci *Saxo-Gothano*.

VI.

Fridericus Magnus, natus 1647. succedit 1677. obiit 1709.

Uxor *Augusta Maria*, filia *Friderici* Ducis *Holsato-Gottorpiensis*, defuncta 1728.

Liberi: 1. *Carolus Wilhelmus*, Successor, natus 1679.

2. *Christophorus*, natus 1684. Cæsari militans obiit 1723.

Uxor *Maria Christina*, Comitissa *Leinigenensis*, ex qua suscepit filios tres: *Carolus Augustus*, natus 1712. *Carolus Wilhelmus Eugenium*,

Eugenium, natum 1713. & *Christophorum*, natum 1717.

3. *Johanna Elisabetha*, nata 1680. desponsata *Eberhardo Ludovico*, Duci *Würtembergico*.

4. *Albertina Friderica*, nata 1682. nupta *Christiano Augusto*, Duci *Holfato-Gottorpiensi*.

VII.

Carolus Wilhelmus, natus 1689. succedit patri 1709. excisâ prope *Darlacum* sylvâ, condidit novam oppidum cum arce, à suo nomine *Carlsruh* appellatum, ubi plurimum residens 1738. 12. Maji vitæ scenam clausit. Uxor *Magdalena Wilhelmina*, Soror *Eberhardi Ludovici*, Ducis *Würtembergici*.

Liberi: *Fridericus*, natus 1703.

Carolus Magnus, natus 1701. obiit 1712.

Augusta Magdalena, nata 1706. denata 1709.

VIII.

Fridericus, Princeps hæres, natus 1703. ante Patrem anno 1732. defunctus.

Uxor *Anna Carolina*, *Johannis Wilhelmi Frifonis*, Principis *Nassovio-Diezenfis* filia, copulata 1727.

Ex hac natus est 22. Nov. anni 1728. *Carolus Fridericus* modernus Marchio, qui anno 1738. successit Avo, *Carolo Wilhelmo*, sub tutela propinqui sui, *Caroli Augusti*.

Ex hac Genealogia patet, quot Principatus & Comitatus de *Alemanniæ Ducatu* ab-

G.

tracti.

Tom. VIII. P. *Conradi Hartenburger* Soc. *J. E. S.*

tracti, ad alias familias transferint; id quod amplius suo loco manifestabit altera Habsburgensium Comitum Genealogia.

Alsatia, pars non minima Alemanniæ, septem propè Sæculis à Ducatu avulsa est, & data Lantgraviis, sive Advocatis Provincialibus, qui eam Imperatorum nomine gubernarent.

Horum Lantgraviorum primi erant Comites ab *Egesheim* & *Daxburg*, ipso ineunte Sæculo undecimo instituti ab *Ottone III.* Imperatore, ut refert *Priminius* in annal. Aug.

Egesheimensibus Lantgraviis successerunt Comites Oettingani; ab his Lantgraviatus devolutus est anno 1358. ad Episcopos Argentinos, ut *Synchronus Scriptor Albertus* Argentinus in *Chronico* testatur. Erant porro Lantgravii duplices, alii per superiorem, alii per inferiorem Alsatiam, qui ab Argentoratensi Episcopo, Cæsaris nomine, vexilla acceperunt, cum investirentur.

Eandem dignitatem multo tempore tenuerunt Comites Habsburgici; atque ab isto honore ad Imperium vocatus est *Rudolphus primus* Imperator, cum esset per utramque Alsatiam Lantgravius.

Pleræque Alsatiae urbes, libertatem nactæ, Cæsari immediatè paruerunt; has inter ut primatum tenet *Argentina*, ita prima fuit, quæ jam à Sæculo undecimo suâ libertate gauderet, non nisi quibusdam in eam juri-
bus Episcopo relictis.

Hagenæ

Hagenos anno 1164. à *Friderico Barbarossa* muris cincta, in urbem Imperialem est erecta; & cum idem Imperator Palatium ibi extruxisset, Imperii quoque insignia, sceptrum scilicet & corona, ipsi fuerunt concedita. Addidit anno 1257. *Richardus*, Romanorum Rex, Privilegium, ut alienari ab Imperio non posset; insuper ab illa urbe nomen habet Lantvogtetia Alsatiae, quæ penes Comites Habsburgicos fuit usque ad annum 1648.

Colmaria sub *Friderico II.* Imperatore per Hagenoensem Lantvogtetum muris septa, in urbem Imperialem evasit; huic proximè ad-sita erat *Argentaria*, urbs perantiqua, ab *Hannis* Sæculo quinto everfa, quæ nunc vicus est, *Herbæ* appellatus.

Selestatium, urbem à Romanorum temporibus celebratam, ab *Attila* anno 451. everfam, *Wulfelinus*, sub *Friderico II.* per Alsatiam Lantvogtetus, anno 1216. muris restitutis, ad primævum decus reduxit; quam postea *Rudolphus primus* Imperator in urbem Imperialem evexit.

Obernheimian & *Kaisersberga*, per eundem Lantvogtetum *Wulfelinian* circumductis muris in urbes erectæ, à *Friderico II.* Imperatore libertate sunt donatæ.

Similiter *Rosheimian*, urbs Monasteriensis in valle *Gregorii*, & *Türkheimian* Imperiali liber-

Post decem has urbes Imperiales Alsaticas denique anno 1681. ipsa Argentina, Caput quondam Alemanniæ, pactis cum Monclafso, Gallicarum copiarum Ductore, apud Ichlerkham initis, per proditiōem, ut volunt aliqui, interveniente pecuniæ summâ, Gallo subditur. Unde pervulgatus per Germaniam versus Chronicus:

ArgentoratUM reX LUDovicUS habet,
et illud non minùs notum epigramma:

Argentoratū veteres dixere coloni;

Argento raptum dicite: Gallus habet.

Sed affirmantibus incumbit probatio. Istud certius est, Argentinæ possessionem 1697. per Art. XIV. Pacis Rysvicensis Gallis firmatam esse.

Per Sueviam istæ urbes, quæ alias de Ducatu erant, libertatem nactæ, Cæsari & Imperio immediatè parent; eo discrimine, quod aliæ sint *urbes Imperiales*, aliæ urbes Imperiales *liberæ*. *Urbes Imperiales* istæ dicuntur, quæ alterius potestati, præterquam Imperatoris subjectæ nunquam fuerunt. *Urbes Imperiales liberæ* istæ sunt quæ de aliena potestate sive Monasteriorum, sive Ducum aut Comitum subtractæ, seu liberatæ, Cæsari & Imperio sunt assertæ.

1. *Augusta Vindelicorum*, paulò ante Christi nati tempora à Claudio Druso, Augusti Cæsaris Privigno, exstructa, paruit Romanis usque ad dimidiū Sæculi quinti, quo facta urbs

Pro

Provincialis, gubernata est per Præfectos, à Ducibus primùm, deinde ab Imperatoribus constitutos, usque ad annum 1166. quo à *Friderico Barbarossa* evecta est in urbem Imperialem, reservatà tamen Cæsari tum Præfecturà urbis, tum territorii, Land : und Statt : Vogten. Denique circa annum 1266. sub *Conradino*, Sueviæ Duce, solutà pecunià, ab isto quoque onere fuit liberata, & porro per Senatores gubernata, qui posterioribus Sæculis illud insuper impetrârunt, ut soli Patricii Magistratum constituerent.

2. *Ulma*, jam olim sub *Carolo Magno* villa regia, ab eodem Imperatore anno 813. donata est Monasterio *Reichenau*, de quâ interveniente donatione refert diploma *Naiclerus* volum II. generat. 28. Emptà postmodum sub annum 1346. libertate, primùm quatuor Imperii oppidis fuit annumerata, deinde muris circumdata in civitatem Imperialem, 1346. sub *Ludovico Bavaro* evasit, *Carolo IV.* Imperatore Senatum confirmante, cum antea fossâ solùm & sepibus cincta esset. Fundis latissimis aucta temporibus *Maximiliani I.* quando unà cum oppido *Geislingen* emit vastissimum Comitatum *Helfenstein*, qui in arce quatuor turribus firmatâ, jam funditus ever-sâ, supra dictum oppidum confederunt, illud quoque privilegium consecuta est, ut alienari ab Imperio non possit, & jura habeat Judæos ex terris suis expellendi.

3. *Eslinga* in valle *Nicari*, olim *Sueviæ* Ducibus subiecta, libertate donata est à *Friderico II.* Imperatore, nunc valde restricta, quod tutelæ se commiserit Ducum *Würtembergicorum*.

4. *Heilbronna*, olim villa Regia, & Ducibus *Franconiæ* subiecta, postea ad *Suevos* devoluta, anno 1085. in urbem evecta est, & à *Friderico II.* Imperatore exempta, liberæ Imperii urbibus 1240. accessit.

5. *Campidunum* ex antiquo paruit ejus loci Abbatibus usque ad Sæculum XIV. ubi sub *Henrico de Mistelberg* Abbate, excusso jugo, in aliquam libertatem sese exemit; lite dein 1510. per *Maximilianum I.* Imperatorem eâ conditione sublata, ut quovis anno urbs ducentos aureos Abbati persolvat, tandem anno 1525. soluta Abbati *Sebastiano de Breitenstein* 32000. aureorum summâ, integram libertatem est consecuta.

6. *Reutlinga*, oppidum alias Comitibus ab *Atthaim* subiectum, mortuo *Rudolpho*, hujus stirpis Comite postremo, muris cincta, à *Friderico II.* anno 1240. inter urbes Imperiales liberæ est relata.

7. *Nördlinga*, oppidum primum municipale, Episcopo *Eichstettensi* subtracta, venit sub potestatem Ecclesiæ Ratisbonensis; inde rursus exempta, anno 1251. à *Richardo Romanorum Rege* jure libertatis est donata.

8. *Hala*

388 (0 7 800 103
8. *Heils Suevorum* ad fl. *Kocher*, Comitibus *Wurtembergicis* olim subiecta, post proscriptum anno 1360. *Eberhardum* Comitem *Wurtembergicum*, à servitute se exemi, sub *Ruperto* Cæsare inter urbes *Imperiales* recepta.

9. *Gammels Suevia* 1110. muris septa, post mortem *Conradini* Ducis, cui paruit, sub annum 1270. urbibus *Imperialibus* est aggregata.

10. *Memminga* in *Algovia*, aliis *Guelphica* Stirpis Comitibus propria, postea urbs *Imperialis libera* evasit, cum *Fridericus*, Dux *Sueviae*, ex *Austriacis* postremus, anno 1414. proscriptus, & omnibus suis terris exutus esset.

11. *Lindavia* ad lacum *Constantiensem*, *Brigantinis* olim Comitibus subiecta, ære libertatem redemit, quaquam *Abbatissa* Princeps hujus loci pro suo in urbe jure etiamnum contendat.

12. *Ueberlinga* ad lacum *Bodanicum*, primorum *Sueviae* Ducum sedes, post fata *Conradini* Ducis ex urbe provinciali facta est *Imperialis*.

13. *Buchorna* de potestate Comitum hujus nominis transit ad libertatem urbium *Imperialium*.

14. *Buchovia* in *Algoja*, &

15. *Böpsinga* prope *Nördlingam* in minore *Rhetia*, parva oppida libertatem emerunt,
G 5

16. *Gim*

16. *Ginga* à *Cunegunda Sueva*, *Conradi I.* Imperatoris Coniuge, olim donata Monasterio Laurisheimensi ad Rhenum, postea sub annum 1354. Comitibus ab *Helfenstein* oppignorata, denique urbibus Imperialibus accessit, quanquam ex minimis oppidulis sit.

17. *Stila*, de potestate Comitum Württembergiorum sub proscripto anno 1360. *Eberhardo* Comite subtrahita, libertatem adeptam est.

18. *Kaufbeuern*, parvum *Algojae* oppidum, sub annum 842. à *Guidone* Barone von *Hoff* conditum, jam temporibus *Conradi II.* Imperatoris, cum Otto ejus loci Dominus sub adulterio occisus esset, pro Summa 50000. aureorum sese exemit, unde & nomen retinuit, quod idem sonat, *de tempus pagus*.

19. *Ravensburgum* in *Algoja*, olim Comitibus ab *Altors* subjectum, muris anno 1110. adjectis in formam urbis abiit, & postea Imperio accessit.

20. *Biberacum*, sub *Friderico II.* muris septam, libertatem emit.

21. *Wetla*, tertio ab oppido *Tubingensi* militari, sub eodem Imperatore *Friderico II.* Imperio asserta est.

22. *Isna*, vulgò *Isny*, ita à fluvio præterlabente cognominata, Dominos habuit Barones de *Waldburg*, hæreditarios Suevorum Ducum *Dapiferos* sive *Truchsesios*; tunc, soluto ære, emancipata, quando *Otto Truchsesius*

seſus Leopoldo Auſtriaco, Sueviæ Duci , pro Helvetia vindicanda belli ſocium ſe adjunxit.

23. *Pfulendorffiam* in *Hegovia* ſimili modo libertatem ſuam à Comitibus de *Pfulendorff* pretio redemit.

24. *Vangia*, *Wangen* in *Algoja* &

25. *Leitbkircha* pariter ære ſoluto libertatem ſibi comparârunt.

26. *Offenburgum*, anno 1005. in *Ordenavia* exſtructum, de poteſtate Eccleſiæ Argenti-
nensis tranſiit in libertatem oppidi Imperialis:

27. *Cella* item in eadem *Ordenavia* ad fl:
Hammersbach.

28. *Gengenbäum* ſimiliter ex municipali op-
pido urbis liberae honorem eſt adeptum.

29. *Rotwila* ad *Nicarum*, quondam urbs
Imperialis libera, anno 1519. fœderi Helve-
tico contra Germaniam acceſſit, inde iterum
ſub annum 1632. abſoluta eſt, poſtquam à
Suecis tunc obſeſſa præſidium Auſtriacum
recepſiſſet.

30. *Dinckelſpula* libertatem pridem ære
comparavit, quemadmodum

31. *Wampina* ad *Nicarum*.

32. *Mülbuſum*, *Suntgojæ* oppidum, olim
Imperiale, anno 1583. Helvetis confœde-
ratum, in fœdere contra Germaniam perſtitit.

33. *Schaffbuſum*, quod navium receptacu-
lum ſonat, ita appellatum à navibus ex *Bo-
danico* lacu deſcendentibus , & ob vicina
Rheni præcipitia ibi exonerari ſolitis , cum
pridem

pridem esset urbs Imperialis libera, à *Ludovico Bavaro* cum pluribus aliis anno 1320. vendita est Austriacis, sub quorum potestate toto ferè Sæculo mansit, donec *Friderico* Austriaco propter abductum ex Concilio Constantiensi *Joannem XXII.* Pontificem proscripto, bonis illius partim divenditis, partim direptis ad Imperium iterum redisset. Anno demum 1501. ab Imperio rursus defecit, & cum aliis urbibus fœderi Helvetorum accessit, frustratis Austriacis, non semel urbem istam sibi rursùm vindicare conatis.

Urbi isti, ut initium dedit Monasterium *Benedictinorum* sub annum 1064. eò loci fundatum, ita ejusdem loci Abbatibus eousque fuit subjecta, donec cives, Cæsarium beneficio, immunitatibus donati, paulatim se de potestate Monasterii exemissent.

Erat hoc Monasterium quondam adeò celebre, ut teste *Bertholdo Constantiensi in Chronico* ad annum 11083. multitudo Virorum nobilium depositis armis eò confugerit, adeò ut opus fuerit eapropter ædificia ampliare. Quantò autem nobiliores isti erant in Sæculo, tantò contemptibilioribus officiis desiderabant occupari, ut, qui aliàs erant, Comites, aut Marchiones in Sæculo, nunc in coquina & pistrino fratribus servire, & porcos eorum pascere in deliciis haberent.

34. *Basilea* inter *Rauracos* sue initia accepit ex ruinis *Augustæ Rauracarum*, quæ tum
anno

anno 360. ab Alemannis, tum iterum anno 451. ab *Attila* excisa, mediâ viâ *Basileam* inter & *Rheinfeldam* ad Rhenum olim sita erat; hodie vicus *Angst* appellatus, vulgò *Ost*.

Hæc urbs tum ab *Henrico Aucope*, tum ab *Henrico Sancto* Imperatore insigniter dotata, multis Sæculis fuit sub potestate suorum Præsulum, qui in ea parte urbis, quam *minorem Basileam* nominant, sedem habuerunt.

Successu temporis Episcopi jura sua in majorem urbem civibus aut vendiderunt, aut variis transactionibus alienarunt; quo factum, ut urbs de Dominiò Præsulum exempta, evaserit in urbem liberam Imperialem, tunc maximè, quandò *minorem* etiam *Basileam* à *Joanne II. Episcopo* anno 1365. *Leopoldo* Austriæ Duci diu oppignoratam, Cives *Basileenses*, annuente *Himmerico de Ramstein* loci Episcopo, amplius triginta florenorum milibus redemerunt; à quo tempore sedes Episcopalis *Bruntrutum* fuit translata.

35. *Constantia* à *Constantio*, Magni *Constantini* Patre, exstructa & appellata, sub *Fridrico III.* Imperatore immunitatibus honorata, urbibus Imperialibus accessit: in ea libertate perstitit usque ad annum 1548. quo ob repudiatum libellum, *Interim*, & exercitam iconomachiam tam execrabilem, ut everfis aris & exustis Sanctorum imaginibus, corpus *S. Conradi*, Ecclesiæ *Constantiensis* Patroni, ac dotatoris maximi è tumultu erutum,

tum, dispersis ossibus, in lacum projecerint; quo, inquam, anno urbs proscripta, Privilegiis exuta, sub potestatem Austriacorum venit, quibus hodieum paret.

36. *Donawertha*, Sueviæ Oppidum, Dilinganis Comitibus olim subjectum, quorum una stirps ex annexo illo Comitatu *Werthenses* dicti sunt, illis emortuis transiit urbs ad Sueviæ Duces *Stirpis Hobenstaufenis*; inde per tabulas *Testamenti Conradini* unâ cum Oppido *Lavingâ*, aliisque compluribus Civitatibus transcripta fuit Ducibus Baviaræ; sub quorum potestate mansit usque ad annum 1420, quo Bojis nequidquam obnitentibus, à *Sigismundo* Imperatore evecta est in urbem *Imperialem*; sequenti Sæculo in communi illa defectione etiam *Donawertha* majorem partem descivit ab avita Religione, Senatu Catholicis publicos solennes ritus prohibente.

Anno 1606. 25. Aprilis. Abbas Monasterii *S. Crucis* ejusdem urbis instituit solemnem supplicationem, contra ac à tempore defectionis factum esset; plebs acatholica ad arma concitata, ordinem turbat, vexilla dejicit, & quibusdam occisis, sacra prophanat, Abbate ægrè cum suis evadente.

Res defertur ad Senatum Aulico - Cæsareum: causa disquirenda committitur *Maximiliano* Bojaræ Duci; mittuntur in urbem Legati, quibus nihil contra furem & obstinatam plebem proficientibus, & cum si-
bilo

hilo dimissa, urbs sequenti anno proscribitur, & à *Maximiliano* Duce oblecta, eà tandem conditione deditur, ut redditâ Catholicis primariâ Ecclesiâ, utriusque partis civibus liberum sit religionis exercitium. Ab illo tempore *Donawertha* privilegiis & immunitatibus exuta, mansit sub Bojorum potestate.

Porro cùm pleræque hæ urbes *libere* annexa habeant territoria, aliæ aliis majora; tantum de Sueviæ Ducatu decessit, quantum hisce urbibus accessit.

Atque ut originem tum harum Sueviæ, tum aliarum urbium *Imperiarum* clariùs demonstrarem, reflectendum imprimis ad earum initia & incrementa.

Priscis, Sæculis cùm Germaniâ in Pagos divisa, populi instabili loco considerent, nullæ vel raræ admodum erant urbes. Fecerunt tandem crebræ hostium invasiones, ut aggeribus excitatis, inter ejusmodi septa habitacula extruerent; unde qui ibi confederant, à *Burgis* Cives, germanicè *Burger*; qui ruri degabant, ab agricultura *Rustici* appellabantur.

Et quia unum tantummodò erat Imperii Caput, cui omnes Provinciæ parebant, ita omnia ejusmodi loca uni Imperatori erant subiecta; quæ sive commerciorum causâ, sive pro majore Imperii commodo & ornata varia ab Imperatoribus seorsim impetrarunt.

Pri-

Privilegia, alia aliis majora; qualia sunt 1. Jus Civitatis. 2. Jus constituendi Magistratus. 3. Jus proferendi limites. 4. aut celebrandi nundinas: 5. cudendi monetas: 6. erigendi telonia: 7. exigendi vestigalia, 8. Jus gladii & similia.

Aliæ quidem urbes *immediate* Cæsari erant subjectæ, & gubernatæ per Advocatos, vel Comites à Rege constitutos, quibus incumbat in iisdem urbibus, Cæsaris loco, jurare, censum colligere, fontes plectere, & regalia conservare; atque hæc officia sæpe Comites isti habuerunt in feudum hæreditarium cum fixa parte reddituum.

Aliæ urbes Cæsari *mediate* erant subjectæ, quæ scilicet sub potestate Episcoporum, Abbatum, Comitum, vel aliorum ita erant constitutæ, ut hi vel per se, vel per subordinatos advocatos justitiam administrarent, & regalia exercerent; ita tamen, ut Cæsarem supremum Dominum agnoscerent, tributa & alia ipsi Imperatoribus persolverent, certum militum numerum sisterent &c.

Ex hoc Cæsarum in urbes imperio factum est, quod illas, exigente quandoque necessitate, aliis vel oppignoraverint, alienaverint, vel omnino vendiderint. Hanc ob causam urbes nonnullæ ex speciali Privilegio id impetrarunt; ut à Cæsare aliis nec oppignorari, nec alienari, aut vendi unquam possint.

Quodd

Quod per Sueviam maximè tot urbes libertatem nactæ sint; tunc potissimum contigit, quando tum *Fridericus II.* tum nepos ejus *Conradinus* hujus provinciæ Duces, pro Regno *Siciliæ* vindicando, ære indigi, illas de Ducali potestate, tunc jam pridem hæreditariâ, dimiserunt.

Eâdem de causâ tunc per Sueviam *Comites & Barones*, de Ducali potestate exempti, eam libertatem per data subsidia nacti sunt, ut Imperio immediatè subderentur.

Quamquam autem tum per Sueviam, tum per alias provincias à multis retrò Sæculis urbes istæ libertatem sint adeptæ, cum tamen honorem tunc simul non sunt consecutæ, ut eo ordine haberentur, quo cæteri per Imperium Duces, Principes & Comites, ut ceu *Status* (ut vocant) *Imperii* votum haberent, aut locum in publicis Regni Comitibus; quam eminentem prærogativam vel ære, vel potentiâ modò impetrârunt ab *Henrico IV.* cum scissum in factiones Imperium esset; tum à *Friderico Barbarossâ*, ejusdèmq; nepote *Friderico II.* quando ambo anathemate perstricti, multæ urbes de illorum obedientiâ se subtraxerunt; tum denique & maximè per nimiam indulgentiam *Caroli IV.* ejusdèmq; filii *Inertis Wenceslai.* Ante *Henrici IV.* Imperatoris tempora nulla erat in Imperio civitas Imperialis libera.

Simulatque autem urbes liberae eòsque

H

pro-

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger Soc. Jesu.*

profectæ essent, illud denique insuper sunt consecutæ, ut officia *Præfectorum*, *Vegetarum*, & *Prætorum Imperialium* abrogarentur, qui antehac eo fine per memoratas urbes erant constituti, ut jura, quæ Cæsares sibi per urbes *liberas* reservârant, diligenter curarent, intenderéntque, ne à Senatu urbium monetæ vitiarentur, vel Subditi nimis exactionibus gravarentur, limites proferrentur, aut perperam aliquid contra Imperatorem committeretur.

Harum Imperialium Urbium numerus cùm maximè per Sueviam increvisset, Ducatus illius provinciæ, suprâ, quàm dici potest, fuit infirmatus.

Quantum istis temporibus urbes conabantur, ut *liberæ* fierent; tantum etiam per Sueviam Abbates institerunt, ut Monasteria sua eadem libertate gauderent; atque inde est, quòd vix uspiam alibi, perinde ac in Suevia tam multæ, tamque potentes, Abbatia reperiantur, quæ *liberæ* essent & *Imperiales*.

Non minus de antiquo Sueviæ Ducatu accessit Comitibus Würtembergicis eâ felicitate, ut, cùm prior Ducalis Dignitas penitus esset extincta, illi accrescente potentiâ novum Ducatum in Suevia restituerint. A sex retrò Sæculis sub *Henrico V.* orbi primum innotuit Nomen *Comitum Würtembergicorum*, quod illi sortiti sunt ab antiquo Castro, hodièdum

diedum persistente , unâ leucâ ab Oppido *Constatt* diffita.

Primus *Würtembergicus* Comes fuit *Conradus* sub annum 1121. defunctus, cujus posteriores res suas in possessiones tam amplas his successibus provexerunt.

Joannes, *Conradi* filius ex dote uxoris accepit *Stratgardiam*.

Eberhardus primus sub annum 1232. emit Oppidum & Castrum *Herrenberg* cum tredecim pagis ; & rursus anno 1240. emit Comitatum *Uracensem* à *Bertholdo*, Privigno suo , ex Comitibus ab *Aurach* postremo.

Eberhardus II. sub annum 1308. emptionis titulo acquisivit Comitatum *Calw*. Anno 1336. accessit *Würtembergicus* Comitatus *Grüningensis in Kleinsgovia* ex relicta Agnatorum Comitum hæreditate ; & mox sequenti anno emptionis titulo Oppidum *Grazingen*.

Anno 1342. *Ulricus IV.* cum *Eberhardo* fratre emit Castrum & Urbem *Tübingen* à Comitibus *Tubingensibus*, *Suevie* Palatinis.

Modò memoratus *Eberhardus III.* cognomento *Contentiosus*, à *Carolo IV.* Imperatore viginti quatuor per *Sueviam* Urbium Imperialis Advocatus constitutus , emit anno 1376. à *Fridrico Teccensi Duce* dimidiam partem arcis *Teck* cum annexis oppidis *Kirchheim*, *Au* & *Gutenberg*.

Pars reliqua ejusdem Ducatus accessit *Würtembergicus* sub annum 1430. ex morte *Le-*

dovici Aquilejensis Patriarchæ, ex Stirpe Tec-
ensium Ducum postremi.

Anno 1356. augentur Comitatu *Vabingen-*
si, cum stirps istius nominis Comitum exa-

ruisset.
Anno 1388. accedunt *Aebalmensis & Pful-*
lingensis Comitatus, cum stirps illa in *Alberto*
Comite defecisset.

Anno 1389. Würtembergici ære compa-
rant Oppida *Schiltach, Wolffach & Haslach* ab
Henrico Comite ab *Urslingen*; Item Castrum
Hobenstaufen apud *Göppingen* cum annexis.

Anno 1381. *Marquardus* de *Randeck* L. Ba-
ro de *Blochingen*, ex Episcopo *Augustano* Pa-
triarcha *Aquilejensis*, suæ familiæ postremus
Oppidum *Blochingen* cum annexo Dominio
transcripsit Würtembergensibus; ut testan-
tur *Tabulæ in Senaculo Blochingensi appensæ.*

Anno 1397. *Eberhardus V.* accepit Comita-
tum *Mompelgardensem*, cum *Henricus* Comes
Mumpelgardie, Pater *Henriettae* Conjugis suæ,
idémque ultimus familiæ in prælio ad *Nico-*
polim à Turcis occisus fuisset.

Anno 1447. *Ludovicus* Comes Würtem-
bergicus ære comparavit has Helfensteinio-
rum aliàs Comitum Satrapias: *Balligen, Tu-*
tlingen & Blaubegeren, quæ postremæ anno
1637. devolutæ sunt ad Comitatum *Tyrolen-*
sem.

Anno 1450. *Ulricus* Comes *Würtembergicus*
emit à *Ludovico*, Duce *Bojariæ*, Castrum *Hel-*
lenstein

lenstein cum adjacentē Oppido *Haidenheim*, & annexā Dynastiā; Castra item *Helfenstein* & *Ufhusen*; Monasteria *Anhausen*, *Herbrechtingen* & *Königsbrunn* cum aliis duobus, exultis Castris *Güffenberg* & *Hurwangen*.

Eberhardus VI. cognomento *Barbatus*, postquam Anno 1477. fundasset ac dotasset *Academiam Tübingensem*; Stirpem suam altius evehxit; cum anno 1495. die 21. Julii, in Comitibus *Wormatiensibus* à *Maximiliano I.* Imperatore, Dux primus *Württembergicus* & *Tecensis* creatus, atque insuper omnibus per Imperium *Lantgraviis*, *Marchionibus* & *Principibus* ordine esset antehabitus.

Ulricus Dux anno 1504. bello *Bavariæ* implicitus, loca plurima ex terris *Palatinis* occupavit, atque ex his, post factam pacificationem, suo Ducatui asseruit Abbatiam *Maulbrun*, Dynastiam *Weinsberg*, *Neostadium* ad fl. *Kocher*, & oppidum *Meckmühl* cum omnibus appendiciis.

Comitatum *Læwenstein* ad confinia sui Ducatus situm, eâ conditione *Læwensteiniis* restituit, ut eandem deinceps sub Feudi *Württembergici* nomine retineret.

Idem *Ulricus* Dux quia anno 1519. inter civiles motus *Suevicos* *Imperiale* oppidum *Reitlingen* armis expugnavit, confederatas urbes *Suevicas*, & terrarum illius principes contra se concitavit; qui *Ulrico* ex ditionibus

suis ejecto, Ducatum Württembergicum anno 1520. *Carolo V.* Cæsari vendiderunt.

Haud multo post tempore *Cæsar*, factâ cum *Ferdinando* fratre Provinciarum suarum partitione, inter alias terras etiam Ducatum Württembergicum eidem *Ferdinando* tradidit, in cuius potestate mansit usque ad annum 1534. quo *Ferdinando* bello cum Turcis occupato, *Ulricus* Dux exul operâ *Philippi* Lantgravii *Hasso - Cassellani*, post cladem apud Oppidum *Lauffen* Austriacis illatam, avitum Ducatum recuperavit.

Ulricus suo Ducatui restitutus, denique in hunc modum cum *Ferdinando* transegit, ut Dominium utile Ducatûs Württembergici esset penes se, Dominium directum penes *Ferdinandum*, quod tamen postea per transactionem *Pragæ* factam iterum recepit.

Recuperato Ducatu, prima *Ulrico* cura fuit, abolitis Catholicorum Sacris, sectam *Lutheri* in terras suas introducere; id quod effecit eò facilius, quò pronior in novitates, & vitam laxiorem tunc fuerat populus.

Anno 1546. *Ulricus* confœderatorum partes in bello *Smalcaldico* secutus, denique periculum Ducatûs amittendi subiit, litem ipsi moventè *Ferdinando Romanorum Rege* ob violata prioris transactionis pacta; atquæ huic ille liti anno 1550. est immortuus, quæ anno 1599. sub *Rudolpho II.* itâ fuit decisa, ut interveniente pecuniâ Duces Württembergici

giei ab obligatione Feudali versùs Austriacos absolverentur, reservatâ tamen Austriacis successionē, in casum, si ex Wûrtembergicis hæredes mares non superfuerint.

Anno 1520. *Ulricus* Dux, durante exilio emit à vidua de *Clingenberg* castrum *Hobentwiel* prope *Schaffhusium* cum annexis terris & juribus.

Anno 1601. *Fridericus* Dux Wûrtembergicus in sylva *Martiana* exstruxit Oppidum *Freudenstätt* pro recipiendis Lutheranis ex *Styria*, *Carinthia* & *Austria* tunc emigrantibus.

Anno 1646. *Sylvius Nemrod* duxit *Elisabetham Mariam*, filiam & hæredem *Caroli Friderici*, Ducis postremi de *Munsterberg* & *Oels*, quo Conjugii titulo Wûrtembergicis accessit Principatus *Oels* in *Silesia*, item Dominium *Sternberg* & *Mezibor* in *Moravia*, quæ stirps etiamnum floret in *Silesia*.

Quæ Dominia ex Ducatu *Sueviæ* accesserint *Domus Austriacæ*, referetur suo loco, ubi agetur de Imperatoribus ex illa Stirpe electis.

Hâc præmissâ de *Suevia* notitiâ, pergo in proseguenda Imperatorum Historia.

IMPERATORES SUEVICI GENERIS.

XX. *Conradus III.* Imperator, à *Carolo Magno* vigesimus, regnavit à Mense Martio anni 1138. ad 15. Febr. 1152.

ANNUS 1138. ad 1140.

Mundo natus est *Conradus* anno 1094. non in *Wiblingen*, quod Monasterium Benedictinorum est unâ leucâ ab urbe, *Ulma*, distitum, circa eadem tempora fundatum à Comitibus de *Kirekberg*; sed natus est in Castro *Waiblingen*, olim villâ regiâ, jam à *Caroto Crasso* Imperatore inhabitatâ, haud procul *Stutgardia*, quod corruptè *Wiblingen* appellârunt; unde *Conradus* etiam *Wiblingensis* dictus est, & Itali postea inde *Gibellinorum* nomen mutuârunt.

Non fuit Dux *Sueviæ*, quamvis ex *Friderico Staufensi*, *Sueviæ* Duce genitus esset; cum enim nascendi ordine esset secundus, Ducatum illum *Fridericus Luscius*, frater ejus natu major, in hæreditatem habuit, atque ad posteros transmisit.

Conradus Dux erat *Franconiæ*, non ità re, quàm nomine; quia jurisdictionem in terras *Wirceburgenses*, *Erlongo* Episcopo anno 1116. iniquè ademptam, Avunculus ejus *Henricus V.* pari iniquitate in ipsum transtulit, juxta *Laurentium Friesum in Chron. Wirceb.* quam ob causam anathemate etiam fuit perstrictus.

Ab Italis contra *Lotharium* Imperatorem, in Regem *Lombardiæ* electus & coronatus, hortatore *Divo Bernardo*, regnum dimisit, suo Regi reconciliatus.

Uxorem

Uxorem habuit *Gertrudem* ; Comitissam *Sulzbacensem* , ex qua duos suscepit filios , *Henricum* jam electum Romanorum Regem , præmaturè ante fata Patris defunctum . & *Fridericum* , quem à *Rotenburgo* ad *fl. Tuberam* , ubi titulo *Franconiæ Ducis* resedit , *Rotenburgicum* appellârunt , qui sub annum 1145. natus , anno 1167. in expeditione Italica sub *Barbarossa* peste extinctus obiit , cum haud multò antè Conjugium iniisset cum *Rixa* , *Henrici Leonis* , Saxonix Ducis , filia , atque in hoc juvene Principe exspiravit Stirps *Conradi III.* Imperatoris . Alii non rectè hanc *Rixam* vel *Richenzam* , *Friderici* Conjugem ; *Clementiam* appellant , Matrem cum filia confundentes . Nam prima *Henrici Leonis* uxor erat *Clementia* ; *Conradi Zehringiæ* Ducis filia ; *Henrico Conradi* filio , Romanorum Regi ante nubilem annos desponsata erat *Sophia Bela* Hungariæ Regis filia . , in *Admontensi Styriæ* cœnobio . , dùm adolesceret , educata ; quæ , Sponso præmaturè mortuo , ibidem *Monasticen* est professa . *Mabillon. in Annal. Bened. Tom. 6. lib. 73. c. 153.*

Operæ pretium ducò , partim cognitam *Gertrudis* Imperatricis Originem hoc loco referre .

Babo II. ex *Schyrensi* Stirpe primus Comes *Abensbergicus* , sub *S. Henrico* Imperatore , à filiorum numero ità famosus , ut præcipuarum per *Bojariam* , *Palatinatum* & *Carinthiam*

H 5

familia-

familiarum communis Pater est; ita Comites quoque *Sulzbacenses* perinde, ac Marchiones *Voburgici*; Burggravii *Ratisbonenses* *Burgbusani* Comites de *Bogen*: de *Biburg* & alii genus ex ipso referunt.

Stirpem quidem Comitum *Abensbergico-Castellanorum*, & ex his ortorum Comitum *Sulzbacensium* tradunt membranæ Monasterii *Castellani* prope *Ambergam* hoc ordine:

I.

Babo II. duorum & triginta filiorum turmam ad *S. Henricum* Imperatorem eo fine adduxit *Ratisbonam*, ut illis ex benevolentia Cæsaris de possessionibus provideretur; inter alios filios habuit *Ernestum* & *Ottone*m, Comitem constitutum *Ameranæ* vallis, vulgò *Amertbal*.

II.

Ernestus sortitus Dominium circa *Ambergam* cum arce *Castell*; inde dictus est Comes primus *Castellanus*.

III.

Gebhardus Ernesti Castellani filius condidit ad *Treini* & *Alisi* amnium confluentes *Sulzbacum*, superioris *Palatinatus* Oppidum; unde familia novum nomen assumpsit.

IV.

Berengarius I. Gebhardi Castellani filius, genuit

nuit ex *Irmengarde*, non *Luxemburgica*, Con-
juge *Fridericum Castellensem* : *Cunonem* &
Berengarium II. Ex his *Fredericus* Comes *Ca-*
stellanus ultimus anno 1098. in monte *Ca-*
stelberg, à tribus illic arcibus sic appellato,
fundavit celeberrimum Monasterium *Castel-*
lense prope *Ambergam*, Ordinis S. Benedicti,
quod duravit usque ad Sæculum XVI. quò
descisciente ad dogma *Calvini* Palatinatu, hoc
pariter Monasterium sub *Calvinianis* Electo-
ribus Palatinis defecit, & sub potestate *Pa-*
latinorum permansit usque ad annum circiter
1623. quo post exauكتورatum *Fridericum* Ele-
ctorem Palatinum *superior Palatinatus* asser-
tus est *Maximiliano* Bavariae Duci, qui sub
annum 1630. hoc Monasterium de consensu
Pontificis dedit Collegio *Ambergensi* ob stre-
nuam operam Patrum Societatis, quâ toto
decennio in reducendis ad avita sacra *Pa-*
latinis desudârunt.

V.

Berengarius II. Comes I. *Sulzbacensis* &
Bertholdsgadensis, postquam cum *Cunone* fra-
tre *Castellense* Monasterium prædiis auxil-
set, cum eodem fratre & *Irmengarde* matre
anno 1108. exstruxit nobile Monasterium
Bergoltsgaden in Archi-Diœcesi *Salisburgensi*
pro Canonicis Regularibus S. *Augustini*, quòd
magnum ibi terrarum tractum habuisset in
proprietaem.

Uxorem

Uxorem habuit *Adelheidem*, Comitissam de *Wolfratshausen*, ex qua natus *Berengarius III. Sulzbacensis Comes II.*

VI.

Berengarius III. Comes Sulzbacensis vixit in Conjugio cum *Mathilde*, *Henrici Superbi Saxoniae & Bojariae Ducis* Sorore, *Theobaldi junioris Marchionis Voburgici* relicta Viduâ, ex qua suscepit *Gebhardum* postremum hujus Stirpis Comitem *Sulzbacensem*. *Gertrudem Conradi III. Imperatoris* Conjugem, anno 1146. defunctam, & in *Eboracensi* *Franciae* Monasterio sepultam. *Bertham* in thorum datam *Emmanueli Comneni*, Græcorum ab anno 1143. Imperatori, quam Græci mutato nomine *Irenam* appellârunt. Causam hujus matrimonii refert *Otto Frisingensis lib. I. de gestis Frid. cap. 23.* veniunt, inquit, Legati, & *Agnatam Conradi Cæsaris* petunt, ut ob hoc Confœderationis vinculum libera esset Græcia à *Rogerii Siculi* insolentia; nam *Rogerus* *Siciliæ* Rex *Græciam* vexabat triremibus, & emisit suos contra *Græcos* navalis prælii ignaros, qui *Corinthus*, *Thebas* & *Athenas* venientes, eas expugnârunt, & opifices, qui sericam telam texere solent, captivos secum abducunt, quos *Rogerus Panormi* collocans, artem illam texendi, suos edocere præcepit; & ex hinc illa ars, quæ tantum *Græcis* erat cõgnita, Romanis patere cæpit ingeniis.

Pro-

..Promittitur mutua amicitia : Rex *Conradus* uxoris suæ sororem mittit, quæ advenit mortuo jam *Joanne Commeno*, quo filius ejus *Emmanuel Comnenus Catholicus* jam Imperator erat , copulata *Constantinopoli*. *Hæc Frisingensis lib. 1. de gestis Frid. cap. 22. 23. & 24.*

Præter has erant *Berengario* aliæ duæ filiæ ; occubuit ille anno 1167. in bello Italico, ed *Fridericum Barbarossam* secutus , *Arenbeck de Guelphis*. 3tia *Berengarii* filia nupsit *Wilbelmo Seniori Marchionis Montis Ferrati* ; 4ta filia *Luitgardis* desponsata *Godefrido II. Brabantia Duci*. *Albericus in Chron. parte 2. ad annum 1139.* Aliam Stirpem Comitum ab *Abensberg*, non minus nobilem, refert *Albertus Badensis in Chronico ad annum 1104.*

Botbo, inquit, Comes *Abusinus* cognomento fortis, frater *Erbonis*, sive *Aribonis*, jam plenus dierum, non longè à *Ratisbona* obiit 1104. & ad *Franconia* Monasterium *Theres*, quod ipse suis opibus & prædiis longè ditaverat, delatus, ibidem humatus est. Videat lector supra Tom. 5. pag. 377. quæ de hoc *Bothone Abensbergico* retuli.

Hi duo fratres *Erbo* & *Botbo* paterno sanguine *Norica* gentis antiquissimam nobilitatem tenebant ; erant nempe illius *Famosi Erbonis* posterì, qui à *Bifonte* in venatione erat confossus, ut vulgares *Cantilenæ* consonant ; Filii autem erant *Hartvici*, *Comitis Palatini*, qui frater *Germanus* fuit illius *Sigbardi Comitis*,

Comitis, cujus filius *Sighardus* anno 1104. *Ratisbonæ* erat occisus.

NB. *Addit Chronicon Reichersbergense*, hunc *Sighardum* juniorem fuisse Comitem *Burgbusanum* in *Bavaria*. Erant igitur duo *Sighardi* ex Comitibus *Abensbergicis*, primus *Burggravius Ratisbonensis*. Alter hujus filius æquivocus *Lotharii II.* Imperatoris Sororius, factus *Burggravius Maria - Burgbusanus*, anno 1104. occisus, ex quo natus *Gehhardus*, Comes vel *Burggravius* ultimus *Burgbusanus* in *Bavaria*; qui, ut supra retuli, in conjugem habuit *Sophiam*, filiam *Conradi divitis* *Misniæ* Marchionis, in quo Stirps ista defecit, *Burggraviatu* ad Ducem *Bohariæ* revoluta. Hæc de origine paterna *Erbonis & Botthonis* Comitum *Abensburgicorum* ex *Alberto Badensi*.

Idem author, loco citato, refert etiam utriusque Stemma maternum.

Maternum, inquit, *Erbonis & Botthonis* Stemma erat de *Saxonia*; & *Immedingorum* tribu egregiâ, quæ *Ottonum* Imperatorum Stirpi erat proxima.

Nam *Mathildis* Regina, *Ottonis I.* mater, filia erat *Theodorici* Comitis *Rbingelheimensis*: hujus *Mathildis* fratres erant *Witkind*, *Immadus* & *Reginbern*. Et hi erant Stirpis magni Ducis *Witkindi*; de quorum Semine nobilis *Frideruna*, *Erbonis & Botthonis* mater, progenita, post mortem *Hartwici* mariti, viduitatis velo consecrata est, *Erbone* adhuc parvulo,

vulo, & *Botbone*, quem utero adhuc ferebat, posthumo; quorum uterque literis & armis satis profecit; *Botbo* tamen sicut corpore procerior & elegantior, ita rebus bellicis præstantior in tantum fuit, ut verè de Gigantibus antiquis unus fuisse in *Pannonia* crederetur. *Hæc Stadenfis* Sæculo illi proximus. Ex quo manifestum est *Abensbergicos* Comites ante septem & amplius Sæcula non minoris nominis fuisse, quàm modò sunt *Palatini* & *Bavariæ* Electores, qui communè cum illis genus retinuerunt; quamvis alià Stirpe prodierint. Addantur, quæ refert *Clariss. Eccardus* in *Stemmæte Magnæ Witikindæ Ducis* cap. 50. pag. 34. & 35.

His pro genealogica notitia præmissis, rem prosequor.

Cum ergò diem suum anno 1137. ineunte Decembri, obiisset *Lotharius*, Proceres regni sequenti anno *Confluentiæ* congregati mediâ quadragesimâ, die 22. Februarii, præterito ob intolerabilem fastum *Henrico Superbo*, *Lotharii* genero, elegerunt in Regem *Conradum III.* gente *Suevian*, *Henrici V.* ex Sorore *Agnote* Nepotem, mox *Aquisgranî* coronatum à *Theodorico* Cardinali *Portuensi*, Pontificis legato, quòd *Coloniensis*, recens electus, pallium tunc Româ nondum accepisset.

Inde adverso Rheno itum Moguntiam, suo Antistite, *Adelberto Sarapontano*, destitutam; ubi procurante *Fridrico Lusto*, Sueviæ Duce,

Duce, factum, ut à Clero in Successore eligetur alter *Adelbertus*, Comes *Sarapontanus*, secundæ uxoris suæ frater, qui cum Cæsare *Bambergam* ad publica Regni Comitia profectus, ibidem in Pentecoste à *S. Ottone*, Urbis illius Præsule in Sacerdotem est consecratus.

Aderat cum cæteris Regni Principibus etiam *Rixa*, *Lotharii* Imperatoris vidua, præter *Henricum Superbum*, qui electionem subreptitiam causatus, nec Augustalia ornamenta, quæ à *Lothario* Socero acceperat, reddere, nec in Comitijis iterum iterumque citatus, comparere voluit; quam ob rem communi Procerum judicio tanquam reus læsæ Majestatis proscriptus, & utroque tum *Boariæ*, tum *Saxonie* Ducatu privatus est, hoc *Alberto Urso*, Marchioni *Brandenburgico*: isto *Leopoldo* Marchioni *Austriæ*, *S. Leopoldi* filio, asserto.

Inter hæc Imperii insignia per Legatos Cæsari quidem transmisit, sed ipsum Imperium duplici bello turbavit; alterum ipse cum *Saxonibus*, sibi fidelibus, duxit contra *Albertum Ursium*, cui immortuus est non sine suspicionem veneni, in flore ætatis anno 1139. 19. Sept. extinctus, atque juxta Socerum in *Königsutter* sepultus.

Alterum bellum frater ejus *Guelpho Sextus* gessit contra ipsum Imperatorem, ejusdemque fratrem *Fridericum Luscum*, *Sueviam* infestando;

festando; neque cessit, alterà clade attritus; primam tulit anno 1140. apud *Neresheimium* in *Herdsfeld*, Victore *Conrado* Cæsare; alteram tulit eodem anno apud villam *Ellenhofen*, propè Castrum *Weinsberg* circa *Heilbronn*am, cæsus à *Friderico Lusco*, cum cogere vellet Imperatorem, ut tolleret obsidionem Castri *Weinsberg*, quod *Welpboni* tunc paruit. Ex eà obsidione originem habent infausta *Guelphorum* & *Gibellinorum* nomina, *Italiæ* adeò exitiosa; cum hi, qui intra Castrum erant, Cæsaris militiam foris agentem, per contemptum die *Wiblinger* vocitarent, quod *Conradus Rex* in *Suevia* Castro *Waiblingen* natus esset & educatus; Cæsarei contra *Guelphonis* in Castro præsidium simili contemptu *Welpbos* appellarent. Post pertinacem luctum dedit se tandem Castrum Cæsari, non eà conditione, quod passim fabulantur, ut salva sint, quæ sequior Sexus secum asportaverit, mares nempe, quos humeris per fraudem sublatis à fæminis tradunt. *Ursberg. in Chron.*

ANNUS 1141. ad 1145.

Sub hæc tempora ex ruinis suis à *Conrado* restituta fuit *Norimberga*. Errant, qui urbis hujus incunabula referunt ad *Tiberium Neronem*, cum non nisi Sæculo XI. sub Nomine Castri *Norici* primum Orbi innotuerit; Juris *Bavarici* illam à prima sui origine
I fuisse

Ann. VIII. P. Conrad Hertenberger Soc. Jesu.

fuisse, vel ex nomine constat. Sub annum 1070. claruit ibi S. *Sebaldu*.

Ineunte Sæculo XII. cum *Boij* repudiato *Henrico IV.* ad filium cognominem defecissent, *Norimbergenses* soli in fide *Henrici Senioris* perstiterunt; quam ob causam Oppidum illorum ab *Henrico V.* expugnatum, funditus est eversum, & ab eodem *Henrico*, tanquam hæreditas, relictum *Conrado III.* Nepoti, qui Castro restaurato, *Lotharium* Regem loci obsidionem tollere armis coëgit. Mortuo *Lothario*, *Conradus* Oppidum etiam, tanquam hæreditatem suam, è cineribus restituit, & ampliatis *Pomæriis* auxit, receptis paulò post *Judæis*, qui à partibus *Rheni* ob persecutionem magno numero, *asyl*i causâ, eò profugerunt.

Eodem tempore extruxit *Conradus* Imperator *Norimbergæ* Abbatiam *Benedictinorum*, à *Santo Egidio* nominatam; quod Monasterium ut omnium primum in urbe erat à *Fundatione*, ita primum etiam in defectione.

Erat autem Castrum hoc *Noricum*, sive *Norimberga* non Castrum simplex, aut domus muris firmata & propugnaculis, sed annexa habebat Regalia, & jura in homines & latissimum terræ istius districtum: talium Castrorum Præfecti, qui jura dabant, vocabantur *Comites Regionarii*, die *Gaugraffen*, vel *Burggravi*. Quia tanta erat olim ejusmodi Castrorum prærogativa, ut supra Urbes longè emine-

ominerent. Inde est, quod hodiedum Castrum hoc *Noricum* retineat antiquum nomen, & *die Veste* appelletur.

Huic simile erat vicinum Castrum *Schönsberg*, apud oppidum *Lauffen*, quod iisdem cum Castro *Norico* juribus gaudens, *die Veste* nominabatur, & perinde ac *Norimberga* Ducibus *Sueviae* erat subiectum.

Quanta hujus Castri fuerit jurisdictio, tradit *author Deliciarum topographicarum Norimbergensium lib. 3.* ubi recenset ista loca Præfecturæ subiecta: *Nesselmühl, Letten, Wezendorff, Röttenbach, Mittelberg, Schwaig, Malmesbach, Hammer, Lauffenholz, Unter- und Ober-Bürg, Mögeldorff, Fulnau, Glaisbammerlein, Fischbach, Eckstatt, Brun, Röttenbach* apud *Altorff, Weisenbrun, Unter- und Ober-Heydelbach, Gersdorff, Hühldorff, Mayersberg, Himmelgarten, Heimendorff, Rothenbrun, Diechersdorff, Scharrnau & Moritzberg.*

Accessit hæc *Satrapia* Ducibus *Staufensibus Sueviae* ex dote, quam *Otto illustris, Dux Bavariae*, dedit anno 1246. *Elisabethæ* filiae, cum desponsaretur *Conrado IV. Romanorum Regi, Conradini* Ducis ultimi Patri.

Manserunt ambo latissima hæc *Dominia* penes *Survie* Duces usque ad annum 1269. quo *Conradinus*, hujus *Stirpis* Ducum postremus, illa transcripsit Avunculo suo, *Ludovico Severo*, translationem postea regis ta-

bulis confirmante *Rudolpho I. Imp. Hagenc*
1. Martii. 1275.

Quo tempore *Norimberga* nondum erat *Urbs Imperialis*; multò minùs *Libera*, sed *municipalis*, *Sueviæ Ducibus* subjecta, ut demonstrat *Brunnerus in annal. Boijcis part. 3. lib. 5.*

Porro à *Boijs* hæc Dominia magnam partem iterum translata sunt ad Reges *Bohemie*, *Luxemburgicæ gentis*: ab his denique & maximè ab *Ignavo Wenceslao* ad *Burggravios Norimbergenses*, quos primitùs institutos ajunt ab *Henrico VI. Imperatore*. De hoc plura suis locis in decursu.

ANNUS 1145.

Annus præsens, si quis alius, *Christiano Orbi* maximè fuit luctuosus ex occupata à *Sanguino*, *Principe Saraceno*, *Edeffa*, quæ usque ad hæc tempora, sola ex omnibus *Syriæ & Palestinae* urbibus, à *Saracenorum* furore invicta, in ritu *Christiano* perstitit. Erat *Edeffa* usque huc ob loci firmitatem unicum *Christianorum* in terra sancta refugium, quò desperatis rebus velut ad *Affylum* confugerent. Hanc urbem, castris plurimis per viciniam occupatis, cum innumera *Barbarorum* multitudine invasit famosus à ferocia *Sanguinus*, & ipsâ sacrâ nocte *Nativitatis DOMINI* expugnavit, trucidato ad aram cum *Clero* loci *Archi-Episcopo*, & reliquâ promiscuâ populi multitudine immani barbarie sublatâ; innumeris

meris in captivitatem abductis. Erat *Sanguinus* istius *Aleppensis Saraceni* Principis filius, qui *Juditbam*, *Guelfi IV. Bavarie* quondam Ducis filiam, *Leopoldi IV. Austriæ* Marchionis viduam, *Sancti Leopoldi* matrem, ipso in-
euntis hujus Sæculi anno *jubileo*, orationis causâ ad Sepulchrum Domini profectam, sub via intercept, & in captivitatem ab-
stractam suæ libidini substravit, ex qua natus est, monstrum crudelitatis, Princeps, cognomento *Sanguinus*, Christiano nomini adeo exitialis. *Chren. Weingart. T. 1. Lejbnitii* ad annum 1101.

ANNUS 1146.

Hæc fama de capta *Edessa*, tam forti *Mesopotamie* urbe, in *Europam* delata, adeo perculit proborum omnium animos, ut nemo esset, qui non intimâ commiseratione tangeretur.

Incumbenti malo tam grandi ut obviam iret *Eugenius Pontifex*, literas dedit ad *Ludovicum*, Galliarum Regem, ut sortem Orientalium Christianorum commiseratus robur militiæ quantocyùs in *Terram sanctam* ferret; *Dicum* simul *Bernardum* Abbatem cohortatus, ut ad capeffenda belli tam speciosi insignia, populum & Principes Galliarum, pro vulgata sua, creditâque Sanctitatis famâ, inflammaret. Audiit pia monita cum omni populo Rex Christianissimus, & cum incredibili tum-

fuo, tum suorum ardore ad petenda sacri belli Insignia convolavit; nihil eorum omit- tendo, quò laborantibus in tanta angustia Christianis prompta auxilia afferret.

Eo Gallorum exemplo animati Principes Germaniæ, missis vel suspensis, quibus inter sese miscebantur, bellis, ad militiam tam sacram promptum animum offerebant, cupidè audientes *Radulphum* quendam Monachum, quanquam nullâ altiore auctoritate missum: hic pro ea, quâ in animis inclinandis pollebat facundiâ, ab *Ubiis* egressus totum *Cis-Rhenanum* limitem ultra *Argentorat* ad sacram militiam traxit, eo Zeli indiscreti excessu, ut Judæos etiam, qui magno numero in illo tractu nidulabantur, tanquam Christi hostes, è medio tollendos persuaderet.

Fit gravis contra Judæos persecutio; occisis plurimis, alii *asylum* apud diversos Principes quærunt, & inveniunt; alii solum mutant, quos inter non pauci *Norimbergam* migrant. *Otto Frisingensis lib. 1. de gestis Friderici cap. 37. Wilhel. Tyrius de bello sacro.*

Fanaticum hunc & turbulentum præconem per literas primùm & nuncios missos *S. Bernardus* est dehortatus; post ipse superveniens, *Radulphum* ad se accersitum graviter monuit, ne contra Monachi institutum vagando per Orbem, suapte auctoritate munus prædicandi sibi vindicaret.; quo sermone tantum profecit,

fecit, ut *Radulphus* monitis obsecundans, in Cœnobium reverteretur. *Otto Frising. l. i. c. 37.*

S. Bernardus, Galliâ egressus, sub initium Adventûs venit primùm *Constantiam*, ubi populum ad sacram militiam exhortatus, tantis fulsit miraculis, ut fama ejus longè latèque spargeretur, & nemo esset, qui pro sacra militia Cruce signari non vellet.

Similibus prodigiis claret *Friburgi* in *Brisgoja*, *Basileæ* & per superiorem Rheni litem, eo sacri operis successu, ut omnes ad *Syriacæ* professionis studium converterentur.

Quò *Conradum* etiam Imperatorem, & Principes Imperii ad Crucem capeffendam animaret, sub ipsa festa Natalitia *Spiram* venit, cum Conventus ibi haberetur longè frequentissimus. Visis innumeris prodigiis, quibus DEUS sacre suæ militiæ Præconem illustrem reddidit, Cæsar cum suis Principibus promptum se ad bella Domini exhibuit.

Inde *Moguntiam* devectus, ex prævola miraculorum famâ, omnem illius vicinæ populum ad se pertraxit.

Innumera hæc prodigia, quæ DEUS per sanctum hunc Abbatem dignatus est in hisce *Germaniæ* partibus operari, testes conscripserunt oculati, & tripartitâ classe ad nos transmiserunt.

Pars prima *Autbore Philippo, Monacho Clarevallenfi*, qui socius itineris fuit sancti sui Abbatibus, continet, quæ acta sunt *Friburgi Brisgojæ*,

goje, *Basilea*, *Constantia*, *Spira*, *Wormatia* & *Moguntia* à Dominica prima *Adventus* anni 1146. ad Calendas Januarii anni 1147.

Pars secunda complectitur miracula; quæ Divus Abbas 1147. *Confluentia*, *Treviris*, *Bopardia*, *Colonia*, in Monasterio *Brawiler*, *Aquisgrani* & *Leodii* patravit: *banc partem ediderunt Monachi Clarevallenses*, & *inscripserunt Clero Colonienſi*.

Pars tertia, conscripta à *Gaufrido Monacho Clarevallensi*, & dedicata *Hermanno de Arbona*, Episcopo *Constantiensi*, agit de iis, quæ eodem anno 1147. in *Campinia*, *Affligbemi* & per *Belgiam* à *S. Bernardo* gesta sunt.

Singula hæc opuscula habentur tum in vita S. Bernardi, ejus Operibus annexa, tum in Annalibus Cisterc.

ANNUS 1147.

Anteq uam iter tam longinquum pro bello sacro susciperet Imperator, ineunte mense *Februario* Conventum Principum coëgit *Francofurti*; ubi cùm vacantem ex morte fratris sui, *Friderici Lusci*, *Sueviæ Ducatum* contulisset *Friderico Barbarossæ* Nepoti, ut Imperio etiam provideret de Successore, si infausta fortè sibi foret *Asiatica* expeditio, filium suum *Henricum*, adhuc impuberem, Principibus proposuit eligendum in Regem Romanorum.

Aderat in hoc Conventu etiam *S. Bernardus*, ad cujus famam latè antè dispersam tota turba debiliū ex urbe, oppidis & vicinis agris

agris confluit, eâ populorum multitudine, ut viis quaquaversum obstructis, ædibus etiam hominibus refertis, tecta domorum levare necesse fuerit, quò avido Spectatori satisfaceret.

Ibi, quando in festo Purificationis Almæ Virginis Thaumaturgus Abbas cum Rege Basilicam ingressus est, turbæ undique fluctuantis agmine sic jactatus, ut, cùm nec regredi, nec progredi posset, Rex, depositâ Chlamyde, ambabus ulnis complexum mediis è turbis efferret.

Extat hodiedum *Francofurti* illa ædes, à Viro sancto quondam inhabitata, quæ summæ *Basilicæ* proxima, atque in Sacellum conversa ad nostra usque tempora, inter tot mutationes, à profanatione immunis fuit conservata; novissimè ab annis vix decem execrandam mutationem subiit, ab Hassiacorum veredorum, vulgò *Postarum* Curatore, in equile conversa.

Principes ad unum omnes, qui solennibus hisce Comitibus intererant, tanquam Christiani milites, Crucem cum Imperatore exceperunt de manu sancti Abbatis.

Signati autem sunt Cruce *rubrà* ex panno vel serico, scapulæ dextræ assutâ, quæ esset velut muta tessera, ex qua focii ab hostibus dignoscantur; hinc est, quod ejusmodi sacra *Crucigerorum* militia vocetur *Expeditio cruciata*, gallicè *Croisade*.

Soluto Conventu, itum secundo flumine *Aquisgranum* pro coronando Romanorum Rege *Henrico*: quâ solemnitate peractâ, Imperator *Coloniæ* subsistens, ingentem exercitum ex *Belgis* & inferioribus *Lotbaringis* armavit, qui comparatâ Classe, navali itinere, *Saracenos* in *Hispania* aggrederentur. Pro augendo hoc milite *maritimo*, & sumptibus supeditandis, incredibile, quantum fecerit opera *S. Bernardi*, Crucem per illas terras sub continua prodigiorum magnificentiâ prædicantis.

Claruit illis diebus apud *Bingam* infra *Moguntiam* *S. Hildegardis* & famâ *Sanctitatis*, & dono *Prophetiæ*; hujus Virginis Oracula, cum fiteris commendata essent, *Eugenius III.* Pontifex, qui sub eadem tempora ex *Galliis Treviros* pervenerat, ea *Bernardo* legenda commisit, & suo etiam judicio approbavit. Horum *Hildegardis* scriptorum magnam partem refert *Serarius de rebus Moguntinis*; inter quæ non postremo loco habendum, quod divinitus edocta, de primis apud *Bingam* Comitibus *Palatinis Rheni* posteritati tradidit.

Instabat intereâ *Paschale* tempus, quo *Bambergæ* peractô, Imperator *Norimbergam* profectus ingentem ibi ex superioribus *Lotbaringis*, *Rhenanis*, *Suevis* & *Francis* exercitum collegit, proximè in *Palæstinam* abiturum.

Illud

Illud insolens, quòd Germani Principes, mutuis bellis tunc implicati, arma omnes suspenderint, & posthabitis rebus domesticis, Martem in hostes Christi transtulerint; profusi in comparandis iis, quæ non in unum solummodò annum tum sibi, tum tantæ multitudini necessaria videbantur.

Saxones quidem, *Styrii*, *Bohemi* & cæteri septentrionales Principes Christiani, quamquam & ipsi Cruce omnes signati fuerint, *Asiaticæ* tamen expeditioni se subdlexerunt; consultius fore rati, si in *Barbaros* septentrionales idololatrias, quos undique vicinos habebant, arma socia transferant; id quod fecerunt, sed parùm prosperè; nam cum ipsi inter se convenire non possent, re infectâ, reversi sunt ad propria. *Otto Frising. de gestis Frid. l. 1. c. 40.*

Rogerus, *Siciliæ* Rex, ex *Siculis* & *Normannis* ducentarum navium Classẽm emisit, quibus *Oram Africæ* infestabat eo successu, ut præter alia Fortalitia maritima *Tripolim* & *Bonam*, sive, ut olim vocabant, *Hipponem-Regium* expugnârit; Classe postea reductâ, & contra perfidos Græcos directâ, tantò plus his nocuit, quantò magis cæteris Fidelibus profuit.

Alium exercitum, per *Lombardiam* collectum, in *Syriam* duxit *Martinus de Turri*, cognomento *Gigas*; Heros tam corpore, quàm animo maximus, qui ut toto vertice supra populum eminebat, ita ex infelici sorte cap-

Ibi transito cum universa multitudine *Leythæ* fluvio, *Pannoniam* ingressus, aliis navigia repetentibus, ipse majorem copiarum partem post se itinere terrestri traxit.

Pannoniâ feliciter emensâ, itum per *Bulgariam*, inde in *Romaniam* sive *Thraciam*, tandem post innumeras viarum difficultates universa multitudo cum ingenti animi lætitiâ sub initium Septembris prope *Constantinopolim* advenit: castra metata amplissimo recessu per vallem omnium jucundissimam, quam fluvius mari proximus interluebat: situm loci Paradiso simillimum dixeris.

Per eam planitiem cum omnes, nullius rei indigi, jucundarentur, ipso festo, natæ Virginis sacro, primo manè, cælum subito in tantam tempestatem efferbuit, ut solutis nubium cataractis, & fluvio latè exundante, Castra aquis obruerentur; subsequitur impetuusus turbo, qui dejectis & dispersis tentoriis sus deque vertit omnia; accessit malum majus, quod aquarum impetu tum victualia, tum necessaria supellex unâ abriperentur.

Qui ex una fluvii interlabentis parte in latè patenti campo, aquis exundantibus, magis expositi erant, dum ex adverso altiora loca quæsituri per fluvium effugium quaerunt, pars maxima aquarum rapacitate interiit. *Barbarossa* & *Welpbo* Duces, qui castra in clivo posuerant, periculi immunes evaserunt; huc tandem difficulter *Otto Frisingensis*,

lingensis, qui communem hanc calamitatem scripto tradidit *lib. 1. de gestis Frid. cap. 45.* est eluctatus.

Hujus suorum calamitatis testis, vel spectator Cæsar non aderat, in urbe apud Græcorum Imperatorem *Emmanuelem* commoratus. Talia fata subiit Germanus exercitus antè, quàm pedem in *Asia* firmasset.

Interim cùm hæc agerentur, subsequitur exercitus *Gallorum* priori numero non inferior, quem Rex ipse *Ludovicus*, hujus nominis *VII.* apud *Metas* collectum adduxit, sumpto *Wormatiam* versùs itinere; ubi *Reno* trajecto, eandem, quam antè Cæsar viam est ingressus, secum habens in comitatu, præter innumeros primæ *Gallicæ* nobilitatis Viros *Amedeum*, Marchionem *Taurinensem*, sive *Sabaudum*; ejusdémque fratrem *Wilhelmum*, Marchionem *Montisferratensem*, Avunculos suos. *Otto Frising. lib. cit. cap. 44.*

Post quatuor mensium iter salvus tandem cum exercitu in *Thracia* advenit Rex *Ludovicus*, ut festum *S. Dionysii*, Galliarum Patroni, celebraret *Constantinopoli*.

Quàm læta fuerunt sub adventum Regis initia, tam tristem Galli mox habuerunt successum, quòd Græci in promissa annona fefellerint; quam ob rem innumeri *Gallorum* tandem affecti maluerunt ex *Græcia* ad sua reverti, quàm *Græcæ* perfidiæ ultrà se committere.

Antè,

Antè, quàm Rex *Ludovicus* advenisset, Imperator, trajecto duarum tantùm leucarum *Hellesponto*, exercitum transfert *Chalcedonem*, *Constantinopoli* adversam, rectà contra *Sultatum Iconii* progressurus. Compertum habebat memoratus Sultanus, tantum ex *Europa* exercitum sibi imminere, quantum vix unquam aliàs Orbis Christianus vidisset; nova ergò latè propugnacula erigit, Urbes munit, & finitimos quosque *Saracenos* in societatem cogit, in diem & horam ex insidiis intentus, qui molem belli à se vel avertat, aut robur adversum frangat. Neque his contentus, ex remotioribus partibus auxilia convocat, ex *Cilicia*, *Armenia*, *Parthia* & *Media*.

Imperator sumpto *Nicomediam* versis itinere, per mediam *Bitbyriam* progreditur, instructus *Græcis* ductoribus, viarum omnium gnaris, quos *Emmanuel Comnenus* adjunxerat. Duplex *Iconium*, quæ *Lycaoniæ Metropolis* est, ducebat via; altera ad dexteram loco fertili & commodo per ipsam *Lycaoniam*, sed longior: altera brevior, per solitudines *Cappadociæ*, ad lævam; hanc, ob montana & viarum angustias superatu difficilem, tenent Ductores, eâ spe lactantes Cæsarem, fore, ut intra triduum in conspectu habeat *Iconium*, modò tantillo tempore per sicca & arentia illa loca hominibus & jumentis provisum sit de annona.

Volebant

Volebant nempe perfidi Duces *Græci*, vel suapte malitiâ, vel ita jussi à suo Imperatore, *Germanis* clam infesto, vel ære *Saraceno* corrupti, ut exercitus tam terribilis interiret, antequàm hostem videret.

Ultra conditum triduum jam plures transiére dies, ubi multitudo, inter scopulosa loca conclusa, ex annonæ penuriâ, fame & siti pene ad mortem premebatur; neque summum montis adhuc attigerant, ut ex alto hostium insidias observare possent; in ea calamitate, beneficio noctis, insuper fugâ dilabuntur viarum Duces.

Ita auxilii & consilii inopes, dum languente corpore, & fracto animo ad altiora nituntur, *Saracenorum* jaculis quaquaversum grandinis adinstar impetuntur; irruunt undequaque catervæ hostium leves in equis, ordines turbant, & totum exercitum ingyrum vallant cum incredibili *Christianorum* strage, quin cataphractus miles, suo pondere gravis, hosti ad declinandum præcipiti, cladem inferre posset; abducti cum armis, equis & spoliis in servitutem innumeris, alii gladiis concisi, alii fame & siti extincti, ut sine conflictu ex ducentis *Germanorum* milibus, quos inter septuaginta millia cataphractorum numerabantur, vix decima pars, quæ via patebat, ad castra sit reversa.

Dici non potest, quantum illa victoria erexerit *Turcarum* animos, quæ prævalue-

K

runt

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger Soc. Jesu.*

unt contra invincibilem illum exercitum, qui paulò antè totum tremefecerat *Orientem*. Et jam inde certam sibi spondebant victoriam alteram, quam de *Gallico* etiam exercitu, multitudine haud inferiore, essent reportaturi. Accidit hæc clades Mense Novembri præsentis anni, ut rem totam tradit *Wilhelmus Tyrius*, Tyri nempe, unde nativus erat, *Archiepiscopus*, *Scriptor sincerus* & *cœvus lib.* 16. cap. 20. 21. 22.

Interea temporis, cum hæc agerentur circa *Iconium* in *Lycaonia*, *Ludovicus*, Rex *Galliarum*, trajecto apud *Constantinopolim* *Hellesponto*, exercitum suum transtulit in *Bitby-niam*, & castra posuit apud *Nicæam*, de via sumenda deliberans. Huc venit Dux *Sueviæ*, *Fridericus*, missus à Cæsare, qui mala nuntia ferat Regi, rogétque, ut Cæsarem in castris, quæ redux ex clade non longè à *Nicæa* posuit, pro colloquio adeat.

Habito colloquio, ambo cum militibus, itinere nunc mediterraneo, nunc maritimo *Philadelphiam* primùm, deinde *Smirnam*, denique *Epbesian* veniunt, quæ loca à Sæculo ferè dimidio *Francis* parebant.

Hic Imperator nuper tam formidandus, modò tam invalidus, vel verecundiam non sustinens, vel fastum *Francorum* non ferens, relictâ urbe *Epbeso*, Navigio *Constantinopolim* révertitur, ibidem apud *Emmanuelen Comnenum*, *Affinem*, hyemem transacturus.

AN-

Post Cæsaris discessum, Rex *Ludovicus* movet versus fl. *Meandrum*, ubi hostes ex adverso adventantem jam præstolantur. Invento vado, fluvium transit, & *Saracenos* aggressus, multis captis, eos in fugam conjicit; inde *Loadiceam* abiit, & sumptis viaticis, iter ad aliquot dies prosequitur; superandus erat mons arduus, in cujus vertice castra ponerentur; hunc multo labore ascendant, quin verticem attingant; quod à longinquo videntes *Saraceni*, præcipiti cursu turmatim advolant, clivum occupant, & vibratis undecunque sagittis, mortem & Martem *Francis* inferunt. Fecerunt locorum angustia, ut *Franci* fugâ se non possent subducere; pugnant ergò ambæ partes adversæ, fortiter à Ducibus animatæ, sed ancipiti Marte: denique prævalent *Turcæ*, *Gallis* ad dimidium cæsis, mense Januario; quo die *Francorum* gloria occidit. *Guilielmus Tyrius lib. 16. de bello sacro cap. 24. 25. 26..*

Peraçtâ infelici pugnâ, Rex residuum robur colligit, & circa *Attaliam* castra ponit; huc noctu multi superveniunt, qui post prælium vel inter virgulta, vel in cavernis latuerunt.

Negat inculta terra, unde diu subsistere posset multitudo; Itur per *Pamphiliam* ad urbem *Attaliam*, *Græcis* subjectam; denique

Antiochiam, ubi *Raymundus*, Princeps *Antiochie*, *Wilhelmi* Comitis *Pictaviensis* Frater, idémque Reginae Patruus, cum Clero & populo Regi occurrit, & quo potest, honore *Affinem* excipit.

Erat *Hierosolymitanum Francorum* Regnum; aliàs à *Godefrido Bouillionio* erectum, in quatuor partitum Principatus. Primus erat *Hierosolymitanus* ab *Austro*. Alter *Tripolitanus* versus *Septentrionem*. Tertius *Antiochenus*, *Tarsum* usque *Ciliciæ* extensus. Quartus *Edeffanus* ultra *Euphratem*.

Horum Principum quisque; finium suorum proferendorum cupidus, Regis favorem sibi conciliare satagebat; quem in finem Patriarcham *Solymitanum* mittebant, ut res cujuslibet procuraret.

Inter hæc, verna appropinquant tempora:

Cæsar videns, quod attrito exercitu res pro magnificentia gerere non posset, trajetò mari, consilii capiendi causâ, *Ptolemaidem*, quam alii *Accon* vel *Acrain* nominant, abit: sequuntur cum *Galliarum* Rege, & *Baldolino Solymitano* Procere utriusque regni omnes. Aderant autem ex parte Imperatoris *Otto*, *Frisingensis* Episc. *Stephanus Metensis*: *Theodoricus*, Comes *Flandriæ*, ejusdémque Frater *Henricus*. Antistes *Tullensis*: *Theorinus Teutonicus*, Cardinalis *Portuensis*, Pontificis Legatus, qui eo toto itinere castra *Cæsaris* sectabatur: *Henricus*, Dux *Bavariæ*:
Dux

Dux *Welfo* : *Fridericus*, Dux *Sueviæ* : *Hermannus*, Marchio *Veronæ* : *Bertholdus*, Comes ab *Andechs* : *Wilhelmus*, Sororius Imperatoris ; Marchio *Montisferrati* : cujus Frater *Amedeus*, *Taurinensis* Marchio , graviter decumbens, eo anno in Insula *Cypro* diem supremum obiit.

Ex parte *Galliarum* Regis aderant cum *Ludovico* Rege *Godefridus*, *Lingonensis* Episcopus. *Arnulphus*, *Luxoviensis* : *Guido*, *Florentinus* Cardinalis , Legatus Pontificius : *Robertus*, Comes *Parisiensis*, Regis Frater : *Henricus*, Comes *Trecensis*, Gener Regis : *Theodoricus*, Comes *Flandriæ*, *Balduini III.* *Solymæ* Regis, Sororius.

Ex parte Regis *Hierosolymæ* aderant cum *Balduino*, ejusdemque Matre conregnante Patriarcha *Solymitanus*, Archiepiscopi omnes *Palæstinae* cum Suffraganeis. *Raymundus*, Magister Ordinis Hospitaliorum, quibus omnibus *Ptolemaide* in unum collectis, tractatum de promovendo *Terra Sanctæ* statu. Diversa erant ut studia, ita partium consilia; in communi hoc statutum, ut *Damascus*, *Syriæ minoris* Metropolis, obsideatur, velut Urbs occupatu non difficilis.

Volunt, ut *Balduinus*, *Solymæ* Rex, copias suas Urbi primum admoveat, & viam cæteris aperiat; & si opus sit, huc suas quoque copias Rex *Galliarum* in auxilium mittat : Imperator autem utrosque tueatur. Obsita

erat Urbs, sylvarum ad instar, pomæriis, muro, ob lapidum raritatem non nisi luteo, ad quinque tamen milliaria protenso: hunc de-
 jicere nullus erat momenti, intra septa pe-
 ricula latebant, tum ob densitatem arborum,
 tum ob viarum angustias; accedit, quod
 hostes magno numero anfractus viarum o-
 mnes obsederint, quin animadverterentur.

Sublatis tridui spatio his obstaculis, Ur-
 bem pulsant, proximè ad deditionem cogen-
 dam. Rebus in urbe desperatis, *Græci*,
 quibus obsidio incumberebat, velut ex inge-
 nita perfidia cum hoste paciscuntur; quæ
 execranda malitia fecit, ut *Cæsar*, reductis
 copiis, iter in *Germaniam* repeteret.

Hæc secunda fuit *Christianorum* ad recu-
 perandam *Terram Sanctam* expeditio, om-
 nium celeberrima, quæ ultra quadringenta
 numerabat armatorum millia, & hos inter
 centum quadraginta mille cataphrastos. Et
 quanquam dimidio adhuc sæculo sacra bella
 fuerint continuata, nunquam tamen tam
 validâ manu *Orienti* se infundebant.

A N N U S 1149.

Antequam ex *Oriente* discederet Impera-
 tor, orationis causâ, *Solymam* post festa Pa-
 schalia adivit, cum *Ludovicus*, *Galliarum* Rex
 jam hebdomadam sanctam ibidem transegis-
 set; advenienti extra Urbis portas occurrit
Baldwinus III. Rex Solymæ, Patriarcha cum
 uni-

universo Clero & populo, excipitur summis honoribus, & in Urbem introductus, in ædibus *Templariorum* divertit.

Cum per aliquot dies sacra loca devotè visitasset, per *Samariam*, *Galilæam*, *Ptolomaidem*, unde venerat, est reversus.

Inde navi se committens, diversis itineribus cum *Germanis* Principibus ad sua rediit; *Guelpho* quidem Dux, quod terras proprias in *Italia* haberet, iter in *Apuliam* direxit. *Fridericus*, *Sueviæ* Dux, ad cognoscendum Imperii statum iter uno mense antevertit. Imperator, ut irritæ hujus expeditionis tædia mente excuteret, & fractas vires restauraret, *Emmanuelem Comnenam*, *Græcorum* Imperatorem, prius invisendum duxit, & Navigio cum *Henrico*, *Bojariæ* Duce, in *Thessaliam* delatus, ibidem aliquanto tempore apud Affinem perstitit; quo tempore *Henricus*, Dux *Austriæ*, *Cæsaris* Frater, tunc viduus, *Theodoram*, *Emmanuelis* ex Fratre Neptem in secundam sibi conjugem desponsavit. Denique ambo navem cum suis ingressi, & per mare *Illyricum* provecti, apud *Polan* in *Istria* applicuerunt. Inde *Cæsar* breviori viâ usus, conscenso equo, iustratâ obiter *Aquilejâ*, *Salisburgum* versùs contendit; quâ in urbe cum *Pentecosten* transegisset, *Ratisbonæ* celebrem *Curiam* coëgit. *Otto*, *Fris. lib. 1. de gestis Frid. cap. 59.*

Ludovicus VII. Rex *Galliae* per reliquum hujus anni in *Palæstina* perstitit, quin aliquid memoriâ dignum fecisset; sequenti anno in *Galliam* cum *Eleonora* Conjuge reversus, mulierem conjugalis fidei dubiam, titulo propinquitatis, repudiavit, frustratus ita & *Ducatu Aquitaniae*, & *Comitatu Pictaviensi*, quorum illa hæres, altero se conjugio illigavit cum *Henrico II.* ex Duce *Normanniae*, mox *Angliae* Rege. Ab illo tempore res *Christianorum* in *Oriente* in dies in pejus vergit, *No-radino*, famosi à barbarie *Sanguini*, Principis *Alepenfis* filio, bella contra *Francos* Principes, inter se collisos, persequente.

A N N U S 1150. & 1151.

Ludovicus Rex, ad sua reversurus, apud *Ptolemaidem* navem conscendit, quâ *Calabriam* versùs provectus, incidit in *Græcorum* Piratarum naves, à quibus captus, *Curfelium* abducitur, Imperatori *Eximmanueli*, dictam *Urbem* tunc obsidenti, sistendus; intervenit *Rogerii Siculi* Classis, *Græcorum* Provincias inimicè pervagata, & captum *Ludovicum* liberat eâ conditione, ut capti à *Siculis* *Græci* *Græcis* restituerentur.

Rex in *Calabriam* delatus, magnis honoribus à *Rogerio* est exceptus, nec minoribus ab *Eugenio*, Pontifice.

Idem Pontifex Legatos cum literis ad *Conradum* Imperatorem in *Germaniam* direxit, Paternos

ternos favores omnes testatus , quòd tanta pro Ecclesia susceperit , quamvis ex *Gracorum* perfidia conatus irriti fuerint. Literas hæc exhibet *Otto Frisingensis lib. 1. de gestis Frid. cap. 61.*

Sequenti anno *Conradus*, ad rebellium motus compescendos, *Rhenum inferiorem* adiit, & everso Castro *Rbineck*, *Cochemium* expugnavit; similes tumultus redux in *Bojaria*, proscripto *Ottone*, Comite *Palatino*, apud *Kelbemiū* castigavit.

A N N U S 1152.

Cùm pacatam haberet totam *Germaniam*, unus supererat *Rogerus Siculus*, qui finium proferendorum cupidus, utrumque tum *Græcorum*, tum *Latinorum* vexabat Imperium: hujus inquieti Principis superbiam ut domaret, pro nova expeditione in *Apuliam* paranda, *Bambergæ* erat occupatus; & quia in animo etiam habebat, ante ineundum bellum *Siculum* Augustalia Ornamenta de manu *Eugenii Romæ* accipere, huc pro Curia Principes invitaverat, qui pro Comitatu augendo in *Italiam* proficiscerentur. In eo negotio cùm versaretur, optimus Imperator subito morbo corripitur; fama communis erat, Medicos *Italos*, quorum plures aderant, *Rogeri* ære corruptos, mortem ipsi per venenum procurasse. Antequam moreretur, præterito filiolo unico, *Friderico*, *Barbarassam* ex Fra-

tre Nepotem Principibus in Successorem eligendum commendavit, & traditis Imperii Insignibus, ejusdem Ducis tutelæ filium, *Fridericum*, commisit. His dispositis, sacris ritè præmunitus, mortem magno animo excepit die 15. Feb. 1152.

Sepultus non *Spiræ*, non *Magdeburgi*, ut quidam fabulantur, non etiam juxta Patrem *Laureaci*, sive in *Suevia* monasterio *Lorch*, ut quidem vivens petierat, sed *Bambergæ* juxta *S. Henricum*, Imperatorem, hoc ipso anno ab *Eugenio III.* Papa in fastos Sanctorum relatum. ut apertè testatur *Otto Frising. Lib. I. de gestis Friderici cap. 63. & Barbarossa in Diplomate apud Hoffmannum in anal. Bamberg. pag. 125.*

Quod *Conradum* maximè commendat, illud est, quod Sedi *Romanæ* ne minimam litem unquam fecerit circa *Investituras*, quin intimè etiam conjunctus fuerit *Eugenio III.* Papæ; potior ejus laus petenda est ex actis CC & ex vita *S. Bernardi.* *Barenius* Tom. XII. ad an. 1152. tale refert ejus

E P I T A P H I U M.

Qui vestes geritis pretiosas, qui sine fine

Non profecturas accumulatis opes;

Discite, quàm paucis opibus post funera sitis

Contenti, fœcus sufficit atque lapis.

Conradus jacet hic, qui tot *Castella*, tot *Urbes*

Possedit, tumulo clauditur ipse brevi.

Mente

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

155 (302
 SYMBOLUM.
 CONRADI III.

Pauca cum aliis , tecum multa.

Titulus: Sermo moderatus & gravis.

Lemma : Piùs ago , quàm resono.

EPIGRAMMA.

Machina , quæ varios fertur revoluta per orbes ,

Et notat , & certo tempore certa sonat.

Nec minus observat , quid poscant tempora , prudens ,

Omnia non omni tempore dicta probat.

1. Tom. VIII.

Mente *DEI* famulus, Princeps habitu: trabeatus

Exteriùs: vestis aspera subtùs erat.

S Y M B O L U M
C O N R A D I III.

Pauca cum aliis, tecum multa.

Hōrologium, si bonum est, horis singulis, non nisi semel sonum edit, sed semper rectum, non plus, non minus, quàm oportet, indicando. Ad summum etiam quadrantes sono indicat, & si opus est, horam fortè obauditam repetit, toto tempore reliquo mutum; Internè tamen in continuo motu est, perpetuâ rotularum suarum revolutione occupatum; velut si diceret: *Plus ago, quàm resono.* Si ultra, quàm oportet, foràs loquitur, aut intùs iusto ordine non versat suas rotulas, totum horologium nihil valet.

Hæc imago est hominis rectè loquentis, & multa tacitè animo volventis: qui priùs bene cogitat, quid & quantum loqui oporteat, unâque tempus opportunum loquendi observat, ne incautè multa proferat, & in verbo offendat.

Cùm multa etiam horologia sua appensa habeant pondera, ut ordinatè indicent tempora; ità eorum omnium, qui rectè loquuntur,

tur , omnis in pondere vox est , & sermo prudentium gravis.

Aut nullam , aut omnem dabit hæc cum pondere vocem ,

Quæ strepit aptatis machina mota rotis.

Nec sua , Vir prudens , promet sine pondere verba ,

Dum cupiet mentis pandere sensa sua.

Taciturnitas est virtus sermonis moderatrix , quâ decenter , & tempestivè sermonem inhibemus , ne , cum silendum est , loquamur ; aut fileamus , cum respondendum.

Eo tempore autem , quo filemus , ratio concipere & meditari debet , quid proferendum judicet , ut verba non in ore , sed in corde concepta & nata videantur.

Virtutem primam esse puta , compescere linguam ,
Proximus ille DEO , qui scit ratione tacere.

Taciturnitas , ajebat *Valerius Maximus* , est optimum , tutissimumque rerum administrandarum vinculum. Ardua est hæc virtus , ut ne sapienti quidem facile sit , tacere ; quia sapientis est , in loco tacere , & in loco loqui.

Est tempus , quando nihil : est tempus , quando aliquid :

Nullum autem est tempus , quando omnia dicas.

Magnæ

Magnæ stultitiæ est, quovis loco, quibusvis de rebus, apud quosvis loqui, ignotis præsertim de rebus, ac parùm cognitis, aut supervacaneis ineptè ac intempestivè garrire.

Qui vulgi sermones captat, & facilè vendit, timere debet, ne incipiat, novus *author* haberi.

In conversatione ratio cum primis habenda est *Personarum*, deinde *rerum*, tum etiam *loci*, ac *temporis*; *Personarum* quidem, an hæ superiores sint, an æquales, an inferiores: an serii, an faceti: an familiares, an indifferentes: an docti, an illiterati: an *Viri*, an *fæminæ*; pro variâ hominum conditione sermo pariter est variandus, juxta illud:

Navita de ventis, de tauris narrat arator.

Hinc proverbium est:

Coram rudibus pœma ne canito.

Cum *familiaribus* & probatis *amicis* loquitur licet ex *voluntate*, hoc est, quin multâ reflectione verba pensentur; cum *cæteris* loquendum ex *intellectu*, hoc est, ut verba bis prius veniant ad linam, quàm semel ad linguam.

Cum *amicis* monebat *Thales*, ità loquendum est, ut sermo *nos in jus non vocet*; cum *inimicis* & *obrectatoribus* aut parcè admodum, aut non omnino.

Magni fluvii, & profundi, qui fundum dissimulant, venerationi sunt & formidini; ità *Viri graves*, & *taciturni*: rivulum susurran-

rantem, ubi terra & lapides eminent, quælibet bellua turbat: Idem Loquaculis evenit.

Qui multa *fæminis*, & *loquacibus* concedit, arcana sua in ventos dispergit; imò *crescit fama eundo*. Sermo, quando apud unum manet, secretus est; ubi ad alterum transiêrit, spargitur. Hinc illud de secreto ænigma:

Est, quod uni parum, duobus satis, tribus
nimium videtur.

Scilicet arcanum uni notum & reservatum, parum videtur; alteri communicatum satis est; tertio communicatum jam nimium, quia periculosum, ne ulterius propaleatur.

Si cum *sapientibus* sermo habendus est, inquit S. *Isidorus*, maneat in verbis mensura, in sermone statera; semper verba tua sint moderata; modum loquendi ne transeas. Plus dilige *audire*, quàm *dicere*: plus *ascultare*, quàm *loqui*.

Hanc ob causam natura binas homini aures dedit, linguam unam.

*Cum conversaris, plus audi, pauca loquaris,
Hinc aures geminæ, lingua sed una tibi.*

Socrates hanc regulam præscribit: Duo, inquit, loquendi tempora constitue: alterum de rebus tibi planè cognitis, alterum de iis, quæ necessario sunt dicenda, in quibus solis silentio præstat oratio; in aliis verò tacere satius est, quàm loqui.

Eccle-

Ecclesiastici cap. 20. v. 5. Est tacens, qui invenitur sapiens, & est odibilis, qui procax est ad loquendum. Est tacens, non habens sensum loquelæ; & est tacens, sciens tempus optum: primus nescit respondere, alter novit sapienter in tempore respondere.

Et versu 7. Homo sapiens, inquit, tacebit usque ad tempus; lascivus autem, & imprudens non servabunt tempus.

*Nobile lingua bonum, si fari in tempore novit;
Nobile lingua malum, si fari in tempore nescit.*

Pythagoras à quodam interrogatus, quomodo in sapientium discipulorum numerum adscribi possit, respondit:

Si serves silentium, donec loqui sit necessarium.

Si nihil dixeris, nisi quod bene sciveris.

Si feceris optima, & locutus fueris paucissima.

Silentium signum est sapientiæ, loquacitas stultitiæ; ne festines respondere, donec finis sit interrogandi.

Cum autem mens sit fons orationis, rectè monet Zeno, ut, antequam sermonem proferas, linguam in mentem intingas, ac proinde prius cogites, quàm loquaris; nec committas, ut lingua mentem præcurrat; detestandum enim illud hominum genus, quod plus palato, quàm corde sapit.

Temerè ergo ne effutias, quidquid in buccam venit, aut inter labia & dentes nascitur;

nam

[illegible]

Alfaro y el Sr. las observan vultin lo-
quendo regulas:

Quid de iudicio Tr. in Cuius, respectu:

*Præculatorum fructo, nam garmius idem est:
Non retinet ostule commissa jubeiter aures:
Et senel eni sem volat irrevocabile verbum.*

Addo aliud monitum Serenæ:

Alnum filere, quod voles, prius tace.

Item illud, quod Seneca in *Epist.* refert de
Philosopho. Crates adolescentem secretè
ambulantem videns: quid, ait, solus agis?
Cuius adolescentis: mecum loquor. Tunc Crates:
Cave, & diligenter attende, ne cum homine ne-
quitum loquaris.

Secum enim tanquam cum homine malo loquitur, qui vel iratus occultè vindictam in animo coquit, aut qui invidiâ laborans, nocuum proximo parat. Amorosi contemplantes pallium cum homine nequam intus loquuntur. Superbus stultis ideis occupa-

Quomodo Vir Religiosus in loquendo Sc
tutendo debet esse comparatus, tradit Cor-
nilius

melius à Lapide ex similitudine ab avibus petita :

Eſto , inquit , turtur in Oratorio , ut jugiter gemas :

Philomela in Choro , ut ſuaviter & devotè canas :

Pelicanus in Capitulo , ut te ipſum roſtro fodices :

Pavo in dormitorio , ut graviter & quietè incedas :

Grus in locutorio , ut dicenda bene expendas :

Aquila in ſtudio , ut oculos mentis intendas :

Columba in itinere , ut lecta mediteris :

Accipiter in prædicatione , ut Chriſto prædam rapias :

Passer in refectorio , ut communia comedas .

Tempus loquendi , & tempus tacendi Salomon ità explicat Eccleſiaſtici 27. v. 13. dicens : in medio Inſenſatorum ſerva verbum tempori : in medio autem cogitantium aſſiduus eſto ! Hoc eſt , tacendi tempus eſt , cùm inter ſultos converſaris ; loquendi tempus eſt in conſortio Sapientium .

Et cap. 4. v. 28. monet : Nereſineas verbum in tempore ſalutis ! videlicet , ſi quo verbo poteris alterius ſaluti conſulere , corrige ſuaviter peccantem , doce errantem , juva conſilio conſilii inopem .

Contrà in ſecretis ſervandis cura cuilibet ſit præcipua , iis maximè , qui ex natura candidi ſunt .

Lilium inter omnes flores candore præſtat , & paucula habet folia : ſi unum folium ſolvitur , cætera mox omnia ſimul pandentur , ut

L

cor

Tom. VIII. P. Conradi Hertanberger Soc. J.Eſu.

cor & fundum inspicere possis. *Rosa* verò centum foliis, arctè complicatis, involuta est, eadèmq; tardè laxat & aperit: imò si propè jam aperta creditur, fundum adhuc minoribus foliis tegit & occultat. Hinc taciturnitatis *symbolum Rosa* est, candidi & aperti animi *Lilium*.

Habet tamen *lilium* istud sibi proprium, quòd proximum maturitati folia sua prius non explicet, nec inspiciendum se *rosæ* exhibeat, quàm ipsa integrè patefcat, velut si diceret *rosæ lilium*:

Ni bene tu pateas, ego labia clausa tenebo;

Si bene tu pateas, intima pando tibi.

Olim *rosam* in cœnaculis suprà mensæ verticem lacunaribus affixam voluerunt, tanquam silentii indicem; unde proverbium emanavit: *Hæc sub rosa dicta sint*.

Non abs re Natura cor hominis in intimum pectoris penetrare abdidit; ne tamen ex eo, quòd cor ita sit occultum, & sine teste intus agat, aliquid contra rectam rationem committat, provida Natura homini unà indidit colorem sanguineum, seu verecundiam, quâ frontem succendat, & rei cordis delictum foris manifestet, si fortè os aliter loqueretur, quàm cor intus cogitaret; videmus enim sæpe sæpius hominem ingenuum rubore aliquo in vultu suffundi, si mendax deprehendatur, aut contra honestatem aliquid commisit. A contrario de prostibulo dicitur, quod

quod omnem verecundiam exuit: *frons meretricis est; nescit erubescere.*

In corde servanda sunt arcana consilia & secreta, cavendumque, ne ullo modo foris se prodant; quamvis enim cor ipsum in abdito lateat, saepe tamen ex solo arteriarum motu infirmitates ejus ac morbi dignoscuntur.

Conso, consiliorum D.E.O., *Romani* templa olim vel in luco, vel subterranea specu extruxerunt, ubi intima consilia cuderentur, nulli unquam prodenda; idque non absque gravi causa, ut ex sequenti patebit:

Quis latet absconditus? Consus. Cur templa teguntur?

Sylvis? consultitur, consiliumque latet.

Ardua tunc vobis, Reges! felicia cedent,

Adfiant clem Consilii, consiliumque latet.

Sacrum ejusmodi templum dixeris cujusque prudentis & taciturni animum; quæ enim ibi tractat, velut in obscuro luco sunt recondita, nulli antè tempus prodenda; sed & secreta, quæ tali committuntur, in ipso profundè jacent sepulta juxta illud *Horatii lib. epist. 18.*

Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam;

Commisissimique teges & vino tortus & ira.

Quid apes in alveario faciant, dum mella conficiunt, nulli patet, etiamsi ex vitro pellucido confectum foret alveare; antequam enim apes mellificant, totum prius alveare

intus oblinunt. Quid *Taciturnus* intra se agat, aut servet, nullâ arte explorabis.

Philosophus apud *Laërtium* lib. 1. cap. 1. rogatus, quid in vita foret difficillimum, respondit: *tacere non dicenda*. Iterum rogatus, quis *arcanum* sermonem corde retinere posset, reposuit: *qui carbonem quoque ignitum lingua retinere valeat*.

Excelluit, si quis alius, in *taciturnitate* maximus Sæculi nostri Heros, Princeps *Eugenius*, ex Ducibus *Sabaudia*, & quanta intus animo voverit, nunquam antè, quàm consilia sua opere executus esset, patuit.

Mensæ cum assideret, adstare sibi voluit etiam subofficiales, datâ singulis facultate liberrimè dicendi, quæ ipsi vel vidissent, aut experti fuissent, aut quid etiam ipsi circa negotia militaria judicarent.

Audivit ipse in silentio omnia, respondit pauca, perpexit tacitè plurima.

Et cum primùm capisset memoratus Princeps sacratioribus consiliis in bello *Turcico* præcedentis Sæculi adhiberi, atque advertisset, Secretiora omnia hostibus *Christiani Nominis* proditione communicari, author fuit primis militiæ Ducibus, ut ea, quæ seriò fieri vellent, proditionis vitandæ causâ, nunquam in pleno Senatu deciderent, sed alia consilia, tum ad hostes, tum ad ipsos proditores decipiendos, tunc simularent.

In *Belgium* postea sub initium hujus Sæculi profectus, ut *militia* præesset, cum in transitu *Electorem Moguntinam* adiisset, erat unusquis ex *Viris illustribus*, qui familiariter ex Duce percontaretur, ecquam ille *Urbem in Belgio* primum eo anno obsidere, in animo haberet? Cui Dux: *An certa silentii fides?* certissimè: reposuit alter. Et meum mihi secretum est, quod perinde reticere scio, subjecit *Eugenius*, itaque responsum elusit.

*Inspiciens linguam laxat, sapiensque refrænat,
Quis minor, aut major, quam tacuisse, labor?*

Apud *Erasmum Roterodamum* lib. 8. *Apoph.* *Demosthenes* hanc *Arcani* observationem non parum sibi duxit gloriosam. Cum esset, qui oris graveolentiam ipsi in faciem exprobraret, subridens respondit: *Non est, quod mireris tam gravem in me balitum, multa enim occulta in ore meo ac pectore computruerunt.* Solent enim res in occulto diu servatæ computrescere.

Sub eadem similitudine secreti observationem commendat *Ecclesiasticus* cap. 19. v. 10. dicens: *Audisti verbum adversus proximum tuum? commoriatur in te, fidens, quoniam non desumpset.*

XXI. *Fridericus I.* cognomento *Barbarossa*, vel *Ænobarbus*, imperavit ab anno 1152. ad 1190.

Ea in expeditione *Asiatica* generosæ indolis & magnæ virtutis specimina nuper dedit juvenis *Fridericus*, *Suevorum Dux*, ut non dubitarent Principes, illum in Patruī Successorem eligere, quem *Conradus* moriens præ Filio dignum Imperio judicârat ac commendârat. Congregati ergo *Frankfurti* Procereſ unanimi judicio *Fridericum* in Imperatorem elegerunt, die 5. Martii.

Electiōne peractâ novum *Regem* Navigio deducunt ad *Ubiorum* oppidum, tunc villam Regiam, *Sintzig*, locum ex antiquo *famosum*, quod, *Gelenio* teste, in *Sacrario* de magnitudine *Coloniæ*, ibi contigerit apparitiō signi cælestis, quando *Constantinus Magnus*, contra *Maxentium* in *Italia* pugnaturus, exercitum adverso *Rheno* adduxit ex *Britannia*; unde loco etiam nomen adhæsit, ut ex cælesti signo *Sintzig*, sive *sanctum Signum* appellaretur.

Inde conscensis equis itum *Aquisgranum*, ubi *Rex* novus ab *Arnoldo Coloniensi* die nonâ ejusdem mensis, quæ fuit Dominica *Letare*, unctus, & in sede *Caroli Magni* est collocatus.

Mittantur *Romam* Legati, *Hilinus*, Antistes *Treverensis*, & *Eberhardus Bambergensis*, qui nuntium de electiōne ad *Eugenium III.* deferrent.

Contendebant tunc pro *Daniæ* coronâ duo propinqui *Petrus Sueno* & *Canutus*, litis arbitrium postulantes Imperatorem; *Fridericus* à partibus *Rheni* in *Saxoniam* profectus, Curiâ

Curiâ apud *Merseburgum* convocatâ, causam ita decidit, ut *Canuto* aliquas *Daniæ* Provincias, *Petro* Regnum traditione gladii assereret; differebant enim in hoc Regalium tradendorum ritus, ut *Regna* per *gladium* porrectum, *Ducatus* vel *Principatus* per *vexillum* conferrentur. Regio honore accepto, jurat *Petrus* fidelitatem *Friderico*; & in signum subjectionis in eadem Urbe, cum *Cæsar* in solempnitate *Pentecostali* coronatus in templum procederet, ipse *diademate* redimittus, *Cæsaris gladium* præfert. *Otto Frising. lib. 2. de gestis Frid. cap. 1. 3. 5.* Alteram litem movebat *Henricus Leo*, Dux *Saxoniae*, pro Ducatu *Bavariæ*, qui nuper sibi ademptus, ad Marchiones *Austriæ* à *Conrado III. Rege* fuerat translatus. Hanc ita mense *Octobri* decidit *Fridericus Wirceburgi*, ut *Henricus* Marchio restituat *Bojariam Leoni*, & *Leo de Bavaria* cedat *Henrico* illam portionem *Ducatus*, quæ hodie nomen habet *Superioris Austriæ*, usque ad fluvium *Anasium*, quam terram cum *Austria* *Henricus* Marchio, jam *Ducis* nomine possideat, de potestate *Bojorum* absolutus.

Huc superveniunt exules *Apuli*, à *Rogério Siculo* bonis exuti, & supplices vindictam de Tyranno poscunt; spondet *Fridericus* expeditionem *Italicam*, ultra biennium non differendam. *Frising. lib. cit. c. 7.*

ANNUS 1153.

Sub Paschate *Bambergæ* cum ageret Imperator,

rator, veniunt duo *Cardinales*, *Legati Pontificii*, cum potestate deponendi nonnullos *Episcopos*, & nominatim *Henricum Moguntinum*, à *Canonicis Metropolitanis* apud *Sedem Romanam* accusatum. Pergit cum *Legatis Fridericus Wormatiam*: accitur *Moguntia Henricus*, & in vicina villa *Neubusen* deponitur; incertum, jure an injuriâ, mortuus eodem anno *Embecca* in *Saxonia*. *Dodechin. Frising. l. 2. c. 9.* Idem ne eveniret *Antistiti Magdeburgensi*, *Principes* prohibuerunt.

Hoc ipso anno repudiata, titulo propinquitatis, *Adelbeidis Regina*, *Theobaldi, Voburgici Marchionis* filia, haud multò antè, cum dote *Egrensis Urbis*, à *Friderico* ducta.

ANNUS 1154. ad 1155.

Vertente anno, cùm summâ pace floreret *Germania*, pro compescendis *Italiae* motibus, collecto apud *Augustam* exercitu, sub Autumnum *Lombardiam* per vallem *Tridentinam* ingreditur, & *Castris* apud *Placentiam* positis, ad singulas *Lombardiæ Urbes Legatos* mittit, tum ut novo *Regi* consueta munera ferant, tum ut, qui *Feuda Regalia* habent, hîc tanquam *Vasalli* compareant.

Detrectant obedientiam *Mediolanenses* cum *finitimis Urbibus*, jam antè conati paulatim se subducere de potestate *Imperatoris*. *Rex* justâ irâ provocatus, machinis admotis, *Mediolanum* obsidet, muros deijcit; *Tertonam* fundit

ditus evertit; *Laudam* item *Pompejan*, vulgò *Lodi*. *Astam*, quòd *Cives* *Marchioni Mont-*
ferratensi, à *Casare* constituto, rebelles se ex-
hibuissent, igni & direptioni dedit. Eàdem
de causa *Spoletum* centum turribus munitum,
occupatum, eversum & direptioni datum.
Veronenses, quòd transitum negârint, cæsi, &
duodecim in furcam acti. *Ursb. in Chron. o.*
Frising. lib. 2. c. 15. Ughellus T. 3. Italiæ sacræ
pag. 866.

Hâc vi sub potestatem coactâ *Lombardiâ*,
Rex coronatur primùm *Lombardiæ* *Dominicâ*
jubilatæ apud *Ticinum* anno 1155. & mox *Ro-*
ma *Imperator* ab *Urbano IV.* die 18. Junii,
postquam à suis persuasus esset, quod pri-
mùm abnuebat, ut Pontifici, Prædecessorum
more, officium *Stratoris* exhiberet, quod in
eo consistebat, ut Pontifici in equo adven-
tanti obvius, stapedem prius teneret, quàm
osculum reciperet. *Dodechin. Card. de Ara-*
goria in vita Urbani IV.

Turbârunt hanc solemnitatem *Romani*; quo
tempore enim *Fridericus* *Augustalia* ad *S. Pe-*
triam recepit, *Romani Senatores*, cum populo
in *Capitolio* congregati, seditionem commo-
vent, quòd Coronatio citra prævium eorum
consensum sit peracta; accurrunt caterva-
tim *Tumultuosi* versùs *Vaticanum*, fit pugna
duplex inter *Teutonicos* & *Romanos*: altera ad
Castrum Crescentii, vel ut hodiè vocant, apud
Castellum S. Angeli: altera ad *Tyberim*; utra-

que à méridie in seram noctem protracta :
casti ex Romanis, vel *mersi* pene mille , capti
 ducenti , sauciati innumeri , cæteri in fugam
 versi : ex *Teutonicis* occisus unus , unus item
 captus. *Otto Frising.* l. 2. de *gestis Frid.* c. 22.
 Alterâ à Coronatione die *Cæsar* ad Castra re-
 diit , & *Apulis* per *Legatos* in fidem receptis ,
 æstivi caloris impatiens , exercitum diversis
 itineribus in *Germaniam* remisit.

ANNUS 1156.

Decisa est hoc anno causâ repudiatæ Uxo-
 ris , *Adelbeidis Voburgicæ*, in favorem *Frideri-*
ci Imperatoris ab *Hermanno*, Episcopo *Constan-*
tienfi : an justè , multi dubitârunt ; rati , *Fri-*
dericum solutionem matrimonii urfisse potius ,
 ut ducere posset *Beatricem* , *Burgundici Comi-*
tatus, quem *Liberum* dicunt , hæredem ; quam
 eodem anno solemnibus nuptiis *Wirceburgi*
 sibi sociavit , *Adelheide* etiam ad aliud con-
 nubium cum *Diethone*, Comite *Ravensburgico-*
Andeccensi, transeunte.

Obiit hoc anno *Hermannus*, Comes *Palati-*
nus Rheni , dictus de *Staleck* à Castro hujus
 nominis prope *Bingam* , ubi resedit : quia
 prolem non reliquit ex *Gertrude*, *Marchio-*
nissa Misnensi, Imperator vacantem Comita-
 tum contulit Fratri suo *Conrado*, qui *Heidel-*
bergæ residens , Urbi illi initia dedit.

ANNUS

ANNUS 1157.

Accidit per hos dies, ut Archi - Episcopus, non *Londinensis*, ut quidam perperam scribunt, sed *Lundensis Sueciae*, *Roma* reversus, ab impiis quibusdam in *Germania* suis rebus spoliaretur; & multa indigna perpeffus, in carcere detineretur, quin grande hoc nefas ullo supplicio vindicaret *Fridericus* Imperator; quam ob rem mittuntur ab *Hadrano IV.* duo Cardinales Presbyteri *Rolandus*, mox *Papa* sub nomine *Alexandri III. S. R. E. Cancellarius*, & *Bernardus*, qui *Casari* hanc suam negligentiam exprobrent, & literas Apostolicas exhibeant.

Continebat hæc epistola, quæ inter cæteras hujus Pontificis ordine secunda est, inter alia hæc verba :

Debes, Gloriosissime Fili, ante oculos mentis reducere, quàm gratanter, & quàm jucundè alio anno Mater tua sacrosancta Romana Ecclesia te suscepit, quantà cordis affectione tractaverit, quantam tibi Dignitatis plenitudinem contulerit & honoris: & qualiter Imperialis Insigne Coronæ libentissime conferens, benignissimo gremio suo tuæ sublimitatis apicem studuerit confovere.

Lectis literis excaudit Imperator, ratus Pontificem per citata verba voluisse indicare, quòd ipsi Imperium *Romanum*, tanquam *Feudum* ex absoluta Pontificis potestate dependens, beneficiario titulo, contulerit.

Quin

Quin eò processit ira, ut *Otto, Comes Palatinus de Wittelsbach*, gladio propè exerto, uni ex *Cardinalibus* mortem intentaret; ut *Radevicus* notat cap. 10.

Placant exulceratum *Cæsaris* animum alteræ *Pontificis Adriani* litetæ, quibus explicat, se per vocabulum, *beneficium*, non intellexisse titulum aliquem *beneficiarium*, vel *Fetudum*, sed bonum aliquod factum, quale fuit solennis Coronatio, suis manibus facta. Hæc prima femina fuerunt diuturnæ discordiæ, quæ fuit inter *Fridericum & Alexandrum III. Adriani* Successorem.

Sub idem tempus exul vagabatur *Ladislau* cum *Gertrude* Coniuge, *S. Leopoldi, Austriæ Marchionis* filiâ, à *Boleslao & Casimiro* Fratribus *Ducatu Poloniæ* spoliatus; quem suum Af- finem ut *Ducatu* restitueret *Fridericus*, in *Silesiam*, quæ pars præcipua *Poloniæ* tunc erat, exercitum induxit, eoque Fratres seditiosos compulit, ut *Ladislao Ducatum* redderent, & sub tributo annuo fidelitatem *Cæsari* sponderent. *Radevicus* cap. 5. Haud multo post tempore *Ladislau*, *Bohemiæ Ducem, Ratisbonæ Regem* creavit. *Idem* cap. 13.

ANNUS 1158. ad 1159.

Vertente anno, ad partes inferioris *Rheni* de- vectus, *Neomagensis & Ingelheimensis* Palatia, à *Carolo Magno* quondam exstructa, sed vetustate collapsa, restauravit, & novum condidit,

didit, quod *Cæsaris Lautram*, *Raysers Lauter* appellavit. *Radevic. lib. 1. c. 14.*

Sub hac *Mediolanenses*, ad genium reversi, novam seditionem commovent; horum factum ut frangeret Imperator, alteram expeditionem in *Italiam* parat, & cum centum *Germanorum* millibus *Urbem* obsidet. Erant in exercitu præcipui *Germaniæ* Principes, videlicet, *Bobemiæ & Dantiæ Reges, Fridericus, Dux Sæviæ, Henricus Austriæ, Conradus de Dachau, Dalmatiæ, Bertholdus Zebringæ, Utricus Carinthiæ, Conradus, Comes Palatinus Rheni &c.*

Denique cogente fame, & peste per *Urbem* grassante supplices facti, interveniente *Ladislao Bobemiæ Rege*, sub his conditionibus in gratiam sunt recepti :

1. Ut fidelitatem *Sacramento* à minori ad majorem omnes testentur. 2. Ut in penam *Cæsari* pendant novem millia *marcarum argenti*. 3. *Eidem Palatium* in *Urbe* exstruant, & *Legatos* missos, pro jure dicundo ibidem audiant. *Radevicus Frising. Canon. lib. 1. de gestis Friderici cap. 25. & seq.* Inter hæc moritur *Anselmus, Antistes Ravennatensis*; *Cæsar Adriano* confirmandum proponit *Guidonem*, canonicè à *Clero* electum : negat *Pontifex* confirmationem; quam ob causam lis resuscitatur: amplius accenditur tum minaci hujus *Pontificis* epistolâ, quæ ordine sexta est, tum intentâ propter repudiatam legitimam conjugem excommunicatione; quamvis hoc fulmen

mors *Adriani* interveniens impediverit. *Dodechin. in appendice. Acta CC. Hard. T. 6. part. 2.*

Supervénit *Schisma*. Pars *Cardinalium* eligit *Rolandum* sub nomine *Alexandri III.* 7. Sept. 1159. Pars altera *Octavianum* sub nomine *Victoris III.* die 4. Octob. ejusdem anni. Uterque à suis solenniter recipitur.

ANNUS 1160.

Fridericus Imperator, tunc *Pavia* agens, ad litem terminandam illuc utrumque vocat; cui ordinationi cum *Alexander*, *Papa* legitimus, non pareret, iratus *Fridericus* in partes *Victoris* inclinat, suâ auctoritate Conciliabulum indicit *Pavia* 1160. ita præfentes quinquaginta *Episcopos*, & innumeros *Abbat*es affatus: *Meum est, Concilium cogere, exemplo Constantini, Theodosii, Caroli Magni & Ottonis; vestrum est rem decidere, quia vobis data est potestas judicandi.* His dictis, abiit ex Concilio. *Octavianus*, tunc præfens, Patronos nactus, confirmatur.

Subscribunt huic Conciliabulo inter alios *Peregrinus*, *Aquilejensis* Patriarcha cum suis *Suffraganeis*.

Arnoldus Moguntinus cum 14. *Suffrag.*

Artuicus Bremensis, *Hillinus Trevirensis*, *Reinoldus Coloniensis*, *Wigmannus Magdeburgensis*, *Guido Ravennatis*, *Vesuntinus*, *Arelatensis*, *Lugdunensis*, *Viennensis*, *Archi-Episcopi*, cum suis singuli *Suffraganeis*. *Henricus II. Rex Angliæ*

Anglia consensit per literas & Legatos, *Rex Bohemia* praesens, *Rex Daniae* praesens.

Universi ferè Principes *Romani Imperii*, tum *Teutonici*, tum *Italici*, tam intra, quam extra Urbem huic Conciliabulo interfuerunt & subscripserunt.

Schismate ità prædominante, *Alexander III. Papa* legitimus, migravit in *Gallias*, ubi coaetò anno 1163. apud *Turonem* Concilio, Antipapam *Victorem* excommunicavit cum Favoribus *Schismaticis*.

Anno 1164. moritur *Lucas* Antipapa *Victor III.* substituitur alius Antipapa *Guido de Crema*, sub nomine *Paschalis III.* quem *Fridericus Imperator*, habito defuper *Wirtzburgi* 1166. Conciliabulo, confirmat contra *Alexandrum III.*

Anno 1168. in Concilio *Lateranensi* sub *Alexandro III.* rursus excommunicatur *Fridericus*, & per sententiam Imperio privatur. Quo audito, *Itali* ab eo discedentes reedificaverunt *Mediolanensem*, pulsus *Schismaticis*, restituerunt Episcopos *Orthodoxos*, & *Apostolicæ Sedis* unanimiter adhæserunt. *Acta hujus Concilii.*

Anno 1167. Mortuo *Roma* ex *Gangrana*, mense Augusto, *Guidone Cremensi*, sive Antipapâ *Paschali*, alius *Pseudo-Papa* eodem mense sufficitur, *Cardinalis Joannes de Struma* sub nomine *Calixti*, qui à *Friderico* post factam *Venetis* cum *Alexandro* reconciliationem desertus, cum

cum videret, quod pars *Alexandro* addicta tam *Romæ*, quam per *Italiam* prævaleat, pedibus *Alexandri* anno 1176. advolutus, *Schismati* renunciavit, *Tusculi* anno 1178. defunctus.

ANNUS 1161. ad 1162.

Vix in *Germaniam* reversus erat Imperator, jam secundo de *Mediolanensibus* triumphator: illi pactorum obliti, tertiam seditionem excitant, & restauratis viribus nova bella parant; contracto ergo numerofo exercitu, *Friedericus Mediolanum* rursus obsidet, eâ vi, ut muris undequaque dejectis, viam in Urbem nactus, domos omnes solo æquaverit, tribus *Basilicis* exceptis, illâ *S. Ambrosii*, alterâ *S. Mariæ*, & tertiâ *S. Mauriti*: Cives rebelles ære spoliati, per alias *Lombardiæ* urbes cum familiis sunt relegati.

Sanctorum trium Regum corpora, olim ex *Perside Constantinopolim*, & inde paucis retrò annis *Mediolanum* translata, atque in *Suburano Augustissimo S. Eustorgii* Monasterio recondita, & novissimè metu hostium in Urbem reducta, post captam Urbem *Reinoldo Colonienfi* Archi-Episcopo à *Cæsare* donata, in tribus loculis *Coloniâ* translata, ibidem in summo *Divi Petri* templo sunt recondita.

Ferunt quidem, eadem corpora salva mansisse *Mediolanensibus*, quòd aliis sacris corporibus in tempore suppositis, illa in tuto collocârunt; sed fabula nullam fidem meretur,

tur, ut doctè demonſtrat *Muratorius* in diſcurſu de varia ſanctorum Corporum & Reliquiarum permutatione.

Similiter explodenda illa *Alberti Cranzii* fabula, de cauſa excidii Urbis *Mediolanenſis*, quam ità refert :

Cùm *Cæſar Fridericus* anno 1160. *Mediolanum* obſediſſet, & Urbem ſub pactis conditionibus occupâſſet, *Beatrix* Regina, marito alibi occupato, Urbis videndæ cupida, *Mediolanum* eſt ingreſſa; quâ viſâ, convolat undequaque populus, & inter ſibilos, atque alia ludibria eam inverſo corporis ſitu imponunt *aſinæ*, datâ in manus, fræni loco, caudâ animalis; ſic circumducunt per omnes Urbis plateas, interfecto, quod ſecum habebat, militum præſidio; poſt longam ludificationem ipſam tandem cum *aſina* ex urbe dimittunt.

Tantis opprobriis ſaturata *Regina*, maritum adit, de injuriis conqueritur, & vindictam petit.

Cæſar in ultionem ſcleris, urbem iterum obſidet, & tandem 3. Martii 1162. capit, atque, ut omnem ejus memoriam deleret, jubet everſis ædibus urbem velut agrum aratriſ fulcari, & terram ſale conſpergi.

Cives, qui fugâ dilabi non poterant, ad unum omnes trucidati, iis exceptis, qui pro ſervandâ vitâ maluerunt probroſam hanc conditionem acceptare, & aperto ore *Stercora* ex *aſinæ* ano excipere.

M

Et

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenbergæ* Sec. J. Eſu.

Et illud inane commentum est, quod multi Scriptores referunt, volentes, his temporibus ex *Italia* à *Barbarossa* in *Germaniam* translatos esse *Zolleranos* & *Badenses*, qui Principibus hisce familiis authores fuissent; causam huic errori dedit, quòd *Fridericus* Imperator, *Hermannum*, *Badensem* Marchionem, tunc *Marchia* etiam *Veronensi* præfecerit, cum illa adhuc de Imperio esset. Cæterum abundè constat, *Badenses* genus duxisse ex Nobilissima *Zebringensi* stirpe, & *Zolleranos*, ita dictos à Castro *Hohenzollern* circa *Tübingam*, jam multis retrò Sæculis per *Sueviam* floruisse.

ANNUS 1163.

Barbarossa ex tertio bello *Italico* in *Germaniam* rediit, severâ ultione animadvertit in sacrilegos, parricidas *Moguntinos*, qui anno 1160. *Arnoldum*, Archi-Episcopum suum, crudeli mortis genere trucidârunt.

Erat *Arnoldus* Patriâ *Mogonus*, genere nobilis, eo loco natus, qui tunc extra Urbis mœnia *Seleboven*, modò intra muros circa *Parochiam* S. *Ignatii*, auf dem Graben, nominatur: apud *Henricum*, in *Cathedra* Prædecessorem, eâ gratiâ valuit, ut & Præposituram S. *Petri* ipsi contulerit, & eundem ad majoris Ecclesiæ Præposituram promoverit, *Camerarian* insuper Urbis *Moguntinae* instituerit, & ab intimis Secretis habuerit. Tot titulis, suo Principi *Henrico* obstrictus, *Roman* mittitur,
pro

pro tuenda *Henrici* causâ ; cum enim urgeret disciplinam in *Clero*, & justitiam in foro, cepit pluribus esse exosus adeò, ut eum tanquam hominem inutilem, & tantâ Sede indiguum, ad *Curiam Romanam* deferrent.

Hâc opportunitate malè usus *Arnoldus*, ut totus erat in pecuniis congerendis, ære corrupti aliquot *Cardinales*, & insimulato iniquè *Henrico*, id effecit, ut *Legati*, quos *Papa* pro judicanda hac causa in *Germaniam* miserat, amoto *Henrico*, *Arnoldum* anno 1153. in *sacra Sede* substituerint.

Arnoldus ab Imperatore, dissimulatâ iniquitate causâ, *Regalibus* investitus, solennitè à *Mogonis* est susceptus, & aliquanto tempore læta initia habuit, sed magna *civium* dissensio mox amarulenta reddidit, quæ, dum hî partes defuncti *Henrici*, illi partes *Arnoldi* tuerentur, adeò exarsit, ut gladiis, fustibus, contis & lanceis sæpe inter se congressi, mutuis se cædibus cruentarent.

In ea dissensione non fecerat *Arnoldus*, quod erat *Episcopi*, ut partes amicè componeret; sed fautores suos usque adeò fovebat, ut hî majore Monasterio occupato, eo munimine contra adversarios uterentur. Nec stetit malum solum intra muros; utraq; pars auxiliis vel *Comitum*, vel *Nobilium* forsè quæsitis sese roboravit.

Accidit interea, ut *Arnoldus* Imperatorem in *Italiam* secutus, aliquo ibi tempore sub-

sisteret; indereversus, cum fortè in *Monasterium S. Jacobi*, quod extra Urbem tunc erat, se reciperet, conglobata adversariorum agmina eò, ipso festo *Nativitati S. Joannis Baptistæ* sacro, involant, & ignibus undequaque suppositis *Arnoldum de turri*, unde furiosum populum deprecabundus sub habitu *monastico* dehortabatur, deorsum raptum, alio gladium in collum vibrante, alio caput diffidente, aliis fustibus, contis, ac lapidibus eum impetentibus, crudeli mortis genere trucidârunt.

Truncum corpus, vestibus omnibus exspoliatum, in *sterquilinum* abjectum, & à vilissimo popello per triduum ludibrio habitum, denique à *Canonicis B. Virginis ad gradus noctu* clam sublatum, in *Choro ejusdem Ecclesiæ* est humatum.

Anno post patratum parricidium tertio Imperator ex *bello Italico* reversus, rejudicata, fontibus majorem partem fugâ dilapsis, alios capitali supplicio damnavit; civitatem juribus omnibus, libertate ac privilegiis privavit; plebs perpetuæ infamiæ notâ multata, urbs ipsa dejectis turribus, & muris everfis, canibus & lupis pervia facta. Hæc ferè *Conradus synchronus*, incertæ Sedis Episcopus, in *Chronico Moguntino apud Urstium* pag. 571. & seq.

Dodechinus, brevis *Ligurinus* de laudibus *Friderici* rem describit in carmine, dicens:

Turribus

*Turribus hæc eadem (Moguntia) quondam muris
que superba.*

*Pæne fuit toto Sedes notissima Regno,
Donec ob infandum, detestandumque furorem
Strata luit meritas, occiso Præsule, pænas,
Inde ruinosas, deformis, & horrida, muris
Testatur justas offensi Principis iras.*

ANNUS 1164. in 1165.

A cæde *Arnoldi* sufficitur ab Imperatore *Conradus* ex Comitibus de *Wittelsbach*, frater *Ottonis*, *Bavariæ* Ducis, contra *Rudolphum Zeb-
ringensem*; mox iterum Sede pulsus ab eodem
Imperatore, quod spreto *Victore* Antipapâ,
adhæreret *Alexandro*; dignus, qui ab ipso *A-
lexandro* *Romæ Moguntinensis* Archi-Episco-
pus consecraretur, & insuper *Cardinalis Sa-
binensis* crearetur, ut habent *Chron. Reichers-
berg. ad 1165.* & *Conradus Episc. in Chron. Mo-
gunt. loc. cit.* Mortuo sub hæc tempora *Vi-
ctore* Antipapâ, Schisma contra *Alexandrum*
prosequitur *Fridericus*, tuendo *Paschalem Pseu-
do-Pontificem*, quocum anno 1165. *Aquisgra-
mam* profectus, Author illi fuit, ut in Na-
tali Domini Corpus *Caroli Magni*, tumbæ ar-
gentæ inclusum, è tumulo veteri marmoreo,
ubi per annos 352. quievit, levaret, atque
in *Median Basilicam*, spectante totâ Curiâ,
transportaret.

Hæc Canonizatio, à Pontifice non legitimo
facta, quanquam ab *Ecclesia Romana* nunquam

fuerit recepta, à nullo tamen Pontifice legitimo fuit irrita declarata, sed tacitâ permissione itâ tolerata, ut Carolus pro Sancto, in ista Ecclesia, coleretur; unde venit, ut postea ejus cultus per alias etiam Belgii & Germaniæ Ecclesias fuerit propagatus. Baronius ad annum 814.

Prosper Cardinalis de Lambertinis de Servorum DEI beatificatione & beatorum Canonizatione lib. 4. cap. 9. num. 4. pag. 72. ait, Carolum dici posse tantum beatificatum, & hæc quidem sententia retinenda videtur; quidquid enim sit de concessione facta ab illegitimo Pontifice, tot subsequentes legitimi Pontifices prædictam concessionem sciverunt, minime autem improbârunt, sed per tolerantiam admiſerunt; quibus si addatur longissimi temporis observantia, nihil deesse videtur ex requisitis, quæ necessaria sunt pro validitate cultûs, quoad Ecclesias particulares, & sic pro sufficiente beatificatione.

ANNUS 1166. in 1167.

Præcipuum hujus anni negotium Friderico fuit, Schisma contra legitimum Pontificem Alexandrium fovere, & partes Guidonis de Crema, qui procurante Reinaldo, Coloniensi Archiepiscopo, post mortem Antipapæ Victoris, sub nomine Paschalis III. à Schismaticis Cardinalibus electus est, tueri; quamvis universa Gallia, Anglia, Hispania, Sicilia, Hungaria, Græcia

Græcia, & major Pars *Italiae Alexandrian* rece-
pisset; quem in finem *Wirceburgi* Primates
Germania congregavit, & ipso *Pentecostes* fe-
sto, formam iuramenti præscripsit, quo
omnes se *Paschali* obstringerent, promitte-
rèntque, se spatio sex hebdomadùm, vel
confiscatione bonorum, aut mutilatione
membrorum effecturos, ut omnes Diœce-
sium suarum *Abbates*, *Priores* & *Laici* eidem
Paschali obedirent. Primus hoc *Sacramentum*
super S. Evangelia præstitit *Fridericus Impe-
rator*, & ex Principibus, qui aderant, *Al-
bertus Marchio Brandeburgicus*, *Dux Saxoniae*,
Conradus, Comes *Palat. Rheni*, Frater Regis, &
Ludovicus Thuringiæ Landgravius, *Cæsaris* So-
lorius; *Fridericus Conradi III. Imperatoris* fi-
lius iuramentum detestatus, secessit.

Ex Episcopis, qui aderant, liberè in verba Regis juravit *Reinoldus* sive *Reginaldus Coloniensis* cum *Verdensi* & *Halberstadiensis*.

Hillinus Trevirensis, Conradus Moguntinus, & Conradus Salzbουργensis, ex Marchionibus Austriae, non aderant, neque eorum Suffraganei.

Magdeburgensis & Bambergensis multum tergiversati, tandem sub eâ conditione jurârunt, si cœteri Præfules absentes confenserint. Act. CC. Hurd.

Alexander Papa, ab anno 1161. in Gallijs exul, quodd tunc Schismatici in Italia prævalentes, præter Patrimonium S. Petri, Beneventum, Tarracinam & Anagnin occupassent; videns

interea, statum *Italiæ* in tantum immutatum, ut plures haberet partium suarum Sectatores, relictâ *Franciâ*, jam anno 1165. in *Italiâ* rediit, & apud *Messanam* applicans, à *Wilhelmo*, *Siciliæ Rege*, non tam velut communis *Ecclesiæ Pater*, quàm *Regni illius Dominus* est exceptus; cùm enim compertum haberet *Wilhelmus*, quoddam *Pater* suus, *Rogerus*, regium honorem non usurpaverit, sed terras illas, armis acquisitas, non nisi *Feudi Pontificii* nomine retinere voluerit, hæc recognoscens *Wilhelmus*, Sacramentum fidelitatis coram *Alexandro* renovavit. *Cardinal. de Aragonia in vita Alexandri III. apud Muratorium Tom. 3. Part. 2.*

Habuit *Alexander Cardinales* suos omnes in Comitatus, atque hos inter etiam *Conradum Wittelsbâchium*, qui nuper relictâ *Sede Moguntinâ*, ad ipsum in *Gallias* confugerat; cum his trajectu facto, *Salernum* navibus quinque provehitur, pari honore à *Romualdo Archiepiscopo*, & omni populo exceptus.

Inde, repetitis navibus, ad *Ostia Tiberinâ* provectus, cùm *Urbi* appropinquasset, Clerum, populumque *Romanum* cum ramis *Palmarum* ad portam *Lateranensem* obvium habuit, à quo sonantibus per *Urbem Campaniâ* inter hymnos & cantus in *Palatium Lateranense* est introductus die vigesima tertiâ *Novembris anni 1165.* Hæc modò nominatus *Romualdus, Salernitanus Archiep.* in *Chronico Tom. 7. Murat. pag. 206.*

Com-

Compertis felicibus his *Alexandri* progressibus, *Fridericus*, ut ipso deturbato, idolum suum, *Paschalem III.* in Sede *Divi Petri* collocaret, *Mense Novembri anni 1165.* quartam expeditionem in *Italiam* parat, & præmisso cum parte exercitûs, qui *Romam* infestaret, *Reginaldo* Archi-Episcopo *Coloniensi*, *Schismaticorum Antesignano*, ipse cum suis turmis *Anconam*, recens sibi rebellem, obsidet, & tandem inter pacis condiciones occupat; inde Martem contra *Wilhelmum Siculum* in *Apuliam* translaturus.

Interea *Reinaldus Coloniensis* Episcopus, antequam copias Urbi admoveret, cum aliqua *Germanorum* manu ad *Castrum Tusculanum*, *Romæ* proximum, divertit: Quo per Exploratores cognito, *Romani* magno numero Urbe effusi, *Reinaldum* in probrum *Cæsaris*, in Castro concludunt. Hunc suum Collegam ut liberaret *Christianus*, *Antistes Moguntinus*, ex Castris apud *Anconam* suppetias tulit, & quamquam robore multò inferior, *Romanos*, multis captis, ingenti clade attrivit, & paucos, qui evaserant, in Urbem confugere compulit. Mane altero petunt *Romani* per nuncios ab Episcopis, ut permittant occisorum corpora pro sepultura transportari, quod impetrant eâ conditione, ut justum tum occisorum, tum captorum calculum referant; referunt, quindecim *Romanorum millia* universim desiderari.

Hæc opportunitate Urbis citius occupandæ usus, sæpe dictus *Reinaldus*, *Cæsaris Cancellarius*, nuncios *Anconam* ad *Fridericum* dirigit, ut cum reliqua militia pro Urbe impugnanda adflectinet.

Adest sine mora *Fridericus*, Urbem, quæ parte Castellum est, à S. *Angelo* appellatum, potenter invadit; quo occupato, & porticu ante *Vaticanam Ecclesiam* combustâ, *Guidonem suum Cremensem*, sive *Pseudo-Papam Paschalem III.* in *Basilicam Divi Petri* introduxit, & ibidem post Missarum solemniam *Beatricem Reginam*, quam Comitem habuit, *Augustam* coronari fecit. Id quod factum mense *Julio* anni 1167. *Otto de S. Blasio in Chron. cap. 20*, *Romualdus, Archi-Episc. Salernitanus loc. citato. Card. de Aragonia in Vita Alexandri III.*

Alexander, qui tunc in turri *Cartulariæ* morabatur, in habitu peregrini, cum paucis ex Urbe feliciter navi profugiens, *Gajetam* usque pervenit, & assumpto ibi Pontificali habitu, *Beneventum* pergens, à Civibus honorificè est exceptus. *Romualdus Salernit. loc. cit.*

Hanc injuriam, *Ecclesiæ Divi Petri* illatam, vindicavit DEUS mortalitate in exercitum immissa; quæ cum primùm *Reinaldum, Coloniensem Antistitem, Regis Cancellarium*, & totius *Schismatis* authorem præcipuum sustulisset, in cæteros tum *Principes*, tum *Milites* grassata, majorem partem exercitus extinxit: ex *Principibus* ea peste interiêrunt *Eberhardus Ratisbonensis*,

bonensis, *Suevus*, *Godefridus Spirensis*, & *NN. Verdensis* Episcopi. *Fridericus Franconiae Dux*, dictus *de Rotenburg ad Tuberam*, *Conradi III. Imperatoris* Filius, pro sepultura ad *Eboracense* Monasterium transportatus, *Berengarius Comes Sulzbacensis*: *Welfo junior Welpbonis VII.* Filius, sepultus in *Sueviae* Monasterio *Steingaden*, *Henricus Comes Nassovius*, & innumeri alii Comites, Barones, & Viri nobiles. *Otto de S. Blasio.*

Agnovit *Fridericus* divinâ se manu percussus; quare relicta sub octavum diem Augusti *Roma*, reliquias exercitus *Lucam* versus reduxit. Antequam ab *Urbe* discederet, ac cito *Cardinali Conrado Wittelsbachio*, promisit pro publica *Ecclesiae* tranquillitate, *Guidoni Antipapae* renunciare, & captivos *Romanos* omnes cum divite praedâ libertati restituere, si *Alexander* quoque *Pontificatu* se abdicare in animum induxerit. Placuit conditio *Romano* populo, non item *Cardinalibus*, qui de consensu *Alexandri*, cum *Wittelsbachio* Imperatorem convenerant, quod crederent minime convenire, ut inferior in summum *Pontificem* iudicium exerceret. *Cardinalis de Aragonia* in *Alexandro*. Itâ spe suâ frustratus *Fridericus* inter suorum funera *Lucam* perrexit, & declinatâ *Lombardiâ*, civium rebellium armis prohibitus, iter *Susam* versus sumpsit, & inglorius in *Germaniam* cum parva manu est reversus. *Idem ibidem.*

ANNUS

ANNUS 1168. ad 1170.

Post discessum *Friderici* flagrat *Lombardia* assiduis bellis & seditionibus, Urbibus & populis, agente discordiâ, in mutuum furorem versis; *Mediolanenses* præsertim & *Placentini*, qui in contemptum *Friderici* juxta *Paviam*, *Cæsari* addictam, novam Urbem condunt, & ab *Alexandro* Pontifice *Alexandriam* nominant, *Ticinenses* in mutuum contemptum *Paleam* appellârunt. Hanc firmant munimentis, & *Palatium* Pontifici ibidem extruunt, ubi tutus ab insidiis degat. Petunt ab *Alexandro* Episcopum, & cum magnis aliis Privilegiis impetrant. *Romuald. in Chron.*

Interim reversus ad sua *Fridericus* relictam possessionem amplissimam Fratrueis sui, Principis *Rotenburgici*, nuper apud *Roman* peste extincti, adiit, quod ille nullam ex *Rixa*, vel ut alii vocant, ex *Gertrude*, *Henrici Leonis*, *Saxonie* & *Bavariae Ducis* filia, prolem reliquisset.

Welfo item Senior, filio unico cognomine eodem bello *Italico* orbatus, cum solutioris vitæ cupidus esset, eidem *Friderico* Imperatori, ex Sorore sua Nepoti, pro pacta pecuniæ summa terras *Italicas*, quas beneficiario titulo possederat, resignavit, videlicet *Ducatum Spoletanum*, *Marchiam Tusciæ*, & *Principatum Sardinia*. Porro ipsi transcripsit prædia omnia, quorum plurima per *Sueviam* & *Bojariam* ex avita hæreditate tenebat.

Rudolphus

Rudolphus item Comes de *Pfulendorff*, prædicti *Welfonis* Ducis Sororius, cum hæredem marem non haberet, Comitatum suum *Barbarossæ* transcripsit; *Alberto* verò Comiti *Habsburgico*, qui *Itham Rudolphi* Comitis de *Pfulendorff* filiam in conjugem habuit, in vicem tradidit Comitatum *Turgovia* cum *Advocacia Ecclesiæ Seckingensis*.

Hoc exemplum secuti plures alii *Suevia* Comites, & *Barones* de *Schwabeck*, de *Bibra*, de *Horningen*, de *Lanzburg*, de *Schwanhausen*, de *Wertha*, sive *Donawertha* &c. quod hæredibus destituti essent, possessiones suas *Barbarossæ* concesserunt; id quod alii etiam aliarum *Provinciarum* Comites, & Viri nobiles fecerunt, ut testis est *Otto de S. Blasio in Chronico cap. 21.*

Putem autem id factum, non tam ex libera donatione, quàm obligatione *Feudali*; quia à temporibus *Lotharii II.* Imperatoris Nobilibus, hærede carentibus, adempta est libertas, possessiones suas aliis transcribendi, quas Majores de Imperio in beneficium habuerunt.

Tantis bonis auctus *Fridericus* in *Germania*, *Burgundiam* est ingressus, defuncti nuper *Soceri* sui *Reginaldi Comitis* terras, titulo uxoris *Beatricis*, tanquam hæreditatem aditurus; quanquam enim *Liber* hic *Burgundiæ* Comitatus, aliàs de Regno *Burgundiæ* esset, *Reginaldus III.* tamen *Friderici* Socer, quo nescio

cio jure illum ita sibi armis vindicavit, *Lothario* Imperatori adversatus, ut illum tantquam proprietatem possideret, & hac de causa *Comitatum liberum* diceret, vulgò *Franche Comté*; cum antea *Comitatus magnus Vesuntinus* appellaretur. *Quercetanus lib. 4. hist. Burgund. cap. 20.*

Ut de Regno etiam *Burgundiae*, quod à temporibus *Conradi Salici* ad Imperium redierat, liberè disponderet, illud *Bertoldo Zähringenfi Duci*, Regni illius administratori, extorlit, cum *Advocatia* trium *Episcopatus*, *Lausannensis*, *Genevensis* & *Sedunensis* sive *Sionis*, Abbates item & *Ecclesiasticos*, qui vel *Regum*, vel *Cesarum* munere, beneficia obtinuerant, solenniter investivit, & à cæteris Proceribus *Sacramentum fidelitatis* excepit. *Otto de S. Blasio in Chron. cap. 21.* Indictò subinde *Bambergae* solenni Procerum conventu, id effecit, ut *Henricus Filius quinquennis* in Regem *Rom.* electus, *Aquisgrani* à *Philippo Colonienfi* 1170. coronaretur. *Chron. Reichersbergense.*

ANNUS 1171. ad 1176.

Interea temporis *Mediolanenses*, *Placentini*, *Alexandrini*, cæterique ex *Lombardis*, qui *Cæsari* adversabantur, Urbes suas ita vel restituerunt, vel firmarunt, ut aliis Urbibus rebellibus sociati, nec *Cæsarem*, nec illius per *Lombardiam* Sectatores formidarent; quâ super re *Fridricus* tum à *Papientibus*, tum à *Marchione*

Marchione Montferratenſi monitus , collecto *Germanorum* robore , jam quintâ vice infeſta ſigna in *Italian* tranſtulit.

A primo ingreſſu *Taurinam* , *Aſta* & finiti-
mæ Urbes provocatæ , ultro deditiorem fa-
ciunt. *Alexandrinis* firmitate loci & *Confede-
ratorum* auxiliis confiſi , obſidionem in alte-
rum annum obſtinatè ſuſtinent , baliſtas , te-
lorum grandines , arietes , & quidquid Ma-
chinarum eſt , fortiter eludunt , turres etiam
ligneas , impoſitis militibus & Sagittariis , ſu-
pra Urbem eminentes , per cuniculos ſuffo-
diunt , evertunt & cum ingenti militum ad-
verſantium ruinâ incendunt , vel alias intra
Urbem exſtructas hoſtibus opponunt , dama-
na damnis compenſantes , ſæpe repentinâ
excurſione factâ , *Cæſares* non parvâ clade
atterunt.

Inter eas obſeſſæ Urbis anguſtias , ſubſi-
dia parant cum *Mediolanenſibus Veronenſes* , &
collecto ex fœderatis Civitatibus exercitu
Alexandriæ appropinquant ; quorum vires
Imperator veritus , turribus , & quidquid
funèſti apparatûs eſt , dejectis & accenſis ,
obſidionem cum dedecore ſolvit , ne inter
Alexandrinis & copias confœderatorum me-
dius ſuccumbat.

Antequam adverſi exercitus congregeren-
tur , *Itali* , miſſis ad Principes *Teutonios* nun-
tius , ſe , ſuâque dedentes , Cæſarem de pace
rogant , qui precibus Principum flexus Re-
belles ,

belles, prævio fidelitatis Sacramento, in gratiam recepit, & dimisso utroque exercitu, *Ticinum* Urbem sibi fidelem ingressus, pro *Lombardia* ordinanda, atque in pace retinenda tractat.

Dilapsis cum *Rege Bobemiæ Germanorum* copiis, *Mediolanenses* rursus rebellant: Imperator videns, se parvâ stipatum manu, *Legatos* pro auxiliis in *Germaniam* dirigit, & *Henricum Leonem*, *Saxonie & Bojariæ* Ducem, cæteris Principibus potentiâ superiorem, pro colloquio in *Italiam* invitat; comparet *Leo*, prompta & valida contra hostes auxilia spondet, eâ conditione, si *Cæsar Goslariam*, Regiam *Saxonie* Urbem, in beneficium concesserit. *Fridericus* ignominiosum ratus, Ducem beneficiarium novo beneficio sibi conciliare, conditionem dissimulat; quâ re iratus *Leo*, *Cæsare* in periculis relicto, turbas in *Germania* excitat. *Otto de S. Blasio. cap. 23.*

Ità robore inferior Imperator, cladibus per *Lombardos* illatis in tantum frangitur, ut ob *Schisma* in *Ecclesia* à plurimis annis forum, divinitus se punitum agnosceret, & deserto *Joanne de Struna*, quem sub nomine *Calixti* jam tertium *Pseudo-Pontificem* contra *Alexandrum* tuebatur, vel tandem *Alexandro*, & *Ecclesiæ* reconciliari vellet. *Romualdus Archiep. Salernit. in Chron.*

ANNUS 1177.

Atque ut res feriò agi videretur, *Conradum Wittelsbachium Salisburgensem & Magdeburgensem Archi-Episcopos*, pro reconciliatione impetrandâ, ad *Alexandriam* dirigit. Indicitur Synodus *Venetis*, ubi ambo conveniant: *Alexander* ex Urbe *Anagnia* egressus, Classe consensâ, *Venetis* advenit undecimo Calend. *Aprilis*, à Duce, Patriarcha, Episcopis, Clero & Nobilibus in Urbem introductus. Causâ inter Patres tractatâ, mittuntur ad *Fridericum* apud *Cefenas* commorantem Cardinales, qui eum ab *Anathemate* absolverent, siquidem ex animo *Alexandrum* reciperet. Tunc altâ voce *Christianus Moguntinus*, *Cesaris* Cancellarius: abjuro *Joannem de Struma*, & recipio *Alexandrum*.

Idem ex ordine clamant *Praelati* alii, *Cesaris* Comites. Itâ absoluto *Friderico* in multis navibus obviam occurrit Dux *Venetus*, qui illum longo Episcoporum & Cleri ordine inter vexilla in Urbem, & *Basilicam S. Marci* pridie *Jacobi* introduxit; ubi *Alexander*, cum *Cardinalibus* ante fores *Ecclésiæ* confidens, adventantem præstolabatur.

Pontifici cum appropinquasset *Fridericus*, Chlamyde depositâ, extenso corpore, in terram se prostravit, pedes *Sancti Patris* reverenter osculatus; quem *Alexander* inter lacrymas benignè elevans, in tenerissimo pacis osculo recepit & benedixit. Quo spectaculo,

N

culo,

Tom. VIII. P. *Conradi Hertemberger Soc. Jesu.*

culo, *Teutonici* gaudio repleti, altâ voce intonant *TE DEUM*, statimque *Augustus*, apprehensâ *Papæ* dexterâ, illum in *Ecclesiam* usque ad Chorum deduxit, & inclinato Capite reverenter benedictionem ipsius excepit.

Inde *Papa* reversus in Palatium *Patriarchæ*, & *Fridericus* in Palatium *Ducis Venetorum*.

Manè altero, cùm *Pontifex* pro Missarum solemniiis templum ingrederetur, sequitur cum suis Principibus *Imperator*; qui, ut humilitatem, quam corde conceperat, opere demonstraret, sumpto *Stratoris* officio, hoc est equum à fræno ducendo, pallium Imperiale deponit, manu virgam arripiens, quâ *Laicos* de Choro expellit, *Papæ* ad altare progressuro quasi *Ostiaris* viam præparans.

Dehinc cum *Episcopis Germaniæ* in Choro remanens, missam *Papæ* devotè & humiliter audiit. Cùmque *Papa*, dicto Evangelio, pulpitum ascendisset, ut populum alloqueretur, *Imperator* propius accedens, cæpit verba ejus attentius auscultare; cujus devotionem *Papa* attendens, verba, quæ ipse latine proferebat, fecit per *Aquilejæ Patriarcham* linguâ *Teutonicâ* exponi.

Finito sermone, & *Credo* decantato, *Imperator* cum suis Principibus ad pedes *Papæ* devotus accessit, & obtulit. Finitâ Missâ *Imperator*, dexterâ *Papæ* iterum apprehensâ, eum usque ad Portam *Ecclesiæ* deduxit; cùmque

cūque equum suum album de more conscendere vellet, *Imperator* ex alia parte accedens, *Strevan* ejus, sive *stapedam* tenuit, &, postquam equum ascendit, ipsum aliquantulum, *Stratoris* more, per fræni lora deduxit, quem *Papa* benedicens, ad hospitium abire permisit. *Acta CC. Hard. in Concilio Veneto. Addit Romualdus, Archi-Episc. Salernitanus, in Chron. apud Murat. Tom. VII.* Imperatorem tum ab *Alexandro* per *Legatos* petiisse, ut terras *Mathildis*, sive Patrimonium *Petri*, quod tunc occupaverat, cum redditibus in annos quindecim liceret sibi retinere, donec pacem cum *Wilhelmo*, *Siciliæ Rege*, firmasset; annuit petitioni *Alexander* eâ conditione, ut dicto tempore elapso, terræ quantocyûs *S. Sedi* restituerentur.

Ex hæc *Friderici* cum *Alexandro Venetiis* factâ reconciliatione originem habet calumniosa illa fabula, quam *Schismatici*, *Pontifici* male affecti, invenerunt, *Hæretici* promptè acceptârunt, & quidam etiam *Catholici*, rerum non sât gnari ad posteros transmiserunt, quâ dicunt; *Pontificem* tunc equo superbè insidentem, *Friderici Cæsaris* Caput conculcasse, cum dicto: *super Aspidem & Basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem*; inhærentes potissimum falsæ relationi *Bessarionis*, & *Amalrici Augerii in vitis Pontificum* Tom. 3. *Muratorii* parte 2 pag. 374. & *Naucleri*. Quam inanem & fabulosam calum-

niam satis refutant præsentis rerum circumstantiæ, & ea, quæ sequuntur; cum *Cæsar* devotionem suam ulterius *Alexandro* probaverit, quod non fecisset, si iusta inimicum contra *Papam* ex tam infami actu stimulasset; multò minùs Concilio interfuisse, nec die primâ *Augusti Acta Concilii* in ipso Concilio juramento confirmasset, nec *Alexander* post hunc actum literas gaudii plenè dedisset ad *Regem Angliæ*.

Pergit *Romualdus, Archi-Episcopus Salernitanus*, tunc Concilio præsens, in genuina rei actæ historia: *Tom. VII. Muratorii pag. 232.*

Calendis, inquit, *Augusti*, *Imperator* venit ad Palatium *Papæ*, ubi in spatiosâ Aulâ *Papæ* in eminentiore loco positus, in *Faldistorio* suo resedit, & *Episcopis* ac *Cardinalibus* hinc inde circumstantibus, *Imperatorem* in sua dexterâ supra *Episcopos* & *Presbyteros Cardinales*, *Romualdum* verò *Salernitanum Archi-Episcopum* in sinistrâ supra *Diaconos Cardinales* residere præcepit, ubi *Papa Alexander* ita peroravit:

Hæc est dies, quam fecit Dominus, exultemus & lætemur in ea; quia hic *Filius noster, Romanorum Imperator illustris, mortuus fuerat; & revixit: perierat; & inventus est.* Nam postquam cordi ejus radius supernæ claritatis illuxit, totius falsitatis depulsâ caligine, de errore ad veritatem rediit, de tenebris ad lumen transiit, de *Schismate* ad unitatem

tem accessit, & ad caulas Matris *Ecclesiæ* tanquam *Ovis erratica* repedavit.

Exultet igitur fidelium votiva Religio, quia Pater hodie juniorem accepit Filium, *Catholicum* Principem, *Romanum* recuperavit Imperium; Mater *Ecclesiæ* suum evaginatum in Vaginam convertit gladium; Navis Piscatoris Egregii, quæ culpis exigentibus, adversitatum turbine pene demersa jam fuerat, nunc procellis cessantibus ad littus solidum, & veræ quietis portum illæsa pervénit. *Ecclesiæ* suæ preces, pro bono pacis frequenter effusas, DEI Filius clementer audiuit, & eam cum suo Principe in pace & concordia collocavit. Inde est, quòd destructis adversitatibus & erroribus universis, securâ jam pace fruitur, & jucundâ securitate lætatur. Cesset igitur antiqua discordia, finem accipiat inveterata malitia; una *Fides*, unus *DEUS*, una sit & *Ecclesiæ*; *Schisma* in unitatem transeat, & divisio ad Charitatem accedat. Omnis jam ad pacem *Ecclesiæ* redeat, & ad Matris suæ gremium filiorum numerositas gratiosa recurat. Sit DEO gloria in Altissimis, & in Terra pax hominibus bonæ voluntatis; & quia nos *Imperatoris Nostri* pium animum, & benignam voluntatem agnoscimus, eum intra nostræ mansuetudinis brachia, tanquam charissimum Filium, benigniùs amplectimur, & tam Ipsum, quàm Uxorem & ejus Filium, in

Catholicos Principes paterno affectu recipimus, & ipsis honorem debitum impendere procuramus, DEUM & Apostolos nostros affectuosè rogantes, ut ipsos *Ecclesiæ* suæ servant incolumes, & per longa tempora custodiant defensores.

Postquam *Papa* loqui desit, *Imperator* deposito pallio, de *Faldistorio* surgens, capit in lingua *Teutonica* concionari, *Christiano* Archi-Ep. *Moguntino*, Cancellario, verba sua vulgariter ità exponente:

Majestati nostræ satis gratum residet, & acceptum, quodd DEUS Omnipotens, Cujus manu Principum corda tractantur, Cujus arbitrio eorum voluntates & consilia diriguntur, nostræ conscientiæ puritatem attendens, ex diversis mundi partibus Viros providos huic Curiae voluit interesse, ut ipsi errorem nostrum, & conversionem manifestè agnoscerent, ac deinde ad propria redeuntes devotionem nostram, quam erga DEI *Ecclesiam* gerimus, publicè prædicarent.

Totus igitur Mundus evidenter agnoscat, quodd, licet Nos *Romani Imperii* dignitate fulgeamus, tamen à Nobis humanæ conditionis proprium dignitas *Romana* non abstulit, nec ignorantiae vitium Majestas Imperialis exclusit. Nam suggestionem pravorum hominum ignorantiae fuimus tenebris involuti, & per viam veritatis credentes incedere, extra iustitiæ semitas nos invenimus.

Ecce

Ecce enim *DEI Ecclesiam*, quam credebamus defendere, impugnavimus; & quam sperabamus extollere, pene destruximus. Occasione nostrâ Domini nostri *JESU Christi Tunica inconsutilis* est divisa, & quantum in nobis fuit, per *Hæreses & Schismata* violata. Decepit nos causæ meritum, & color negotii perturbavit; quia dum in factō *Ecclesie* potius virtutem Potentiæ, quàm rationem Justitiæ, voluimus exercere, constat, Nos in errorem meritò devenisse. Justitia enim fortitudinem respuit, æquitas violentiam non admittit. Sicque factum est, quòd ille, qui humilia respicit, & alta à longè cognoscit, Potentiam nostram & adversæ partis humilitatem considerans, more suo, potentes de *Sede* deposuit, & humiles exaltavit.

Sed quia Divina Clementia Nos ad correctionem nostram ad tempus errare voluit, sed deviare in perpetuum non permisit, universa hæc fidelium turba agnoscat, quòd Nos de cætero, errore totius falsitatis abjecto, ad veritatem convertimur, de *Schismate* ad unitatem redimus, & ad gremium *Matris Nostræ, Sacrosanctæ Romanæ Ecclesie*, gratanter accedimus.

Dominum *Alexandrum*, qui est in præsentiarum, & Successores ejus in *Catholicam Papam* recipimus, & ipsi tanquam Patri reverentiam exhibere proponimus, Pacem nostram *Ecclesie*, illustri *Regi Siciliae & Lombardiae*,

diæ, sicut inter nos ordinatum est, & dispositum, reddimus. Hæc ipsa verba sunt *Romualdi*, Archiep. *Salernitani*, qui huic Concilio interfuit, & in *Chronico suo* hæc fideliter relata, posteris scripto communicavit.

Finito Concilio *Veneto*, *Alexander III.* pro more candelas accensas *Cæsari*, *Clericis* & *Lai- cis* dari præcepit, & habito de Pace sermone, *Excommunicationis* formam hoc modo proposuit :

Nos, ex Parte DEI Omnipotentis, excommunicamus, & à gremio *Matris Ecclesiæ* separamus omnes, tam *Ecclesiasticos*, quàm *Lai- cos*, qui Pacem, inter *Ecclesiam* & *Imperium* modò factam, disturbare vel impedire præsum- ferint; & sicut hæc candelæ extinguuntur, sic eorum animæ æternæ Visionis lumine & claritate priventur. Cùmque candelæ projectæ essent de manibus & extinctæ, *Imperator* altâ voce cum aliis exclamavit : *Fiat, fiat.* Itaque Concilium solutum est. *Hæc teste Romualdo acta sunt die primâ Augusti, anno 1177.*

Subscripserunt huic Concilio, præter alios, *Christianus*, *Moguntinus* in Sede sua *Metropoli- tana* tunc ab *Alexandro* confirmatus,

Philippus ex Comitibus de *Heinsberg*, *Archi- Episc. Colonienfis*,

Arnoldus, *Trevirensis*,

Conradus Wittelsbachius, *Cardinalis*, quondam *Archi- Episcopus Moguntinus*, modò autem per
Alexan-

Alexandrum Papam creatus *Archi-Præsul* *Salzburgensis* in locum *Adelberti, Simoniaci, Patre Ladislao II. Rege Bohemiæ* geniti, qui errore tunc agnito, abdicatione spontaneâ *Ecclesiam suam* in manus *Pontificis* remisit.

Warmundus, Magdeburgensis; Wormatiensis; Passaviensis; Argentinenfis; Augustanus; Habberstadiensis; Verdensis &c.

Ex *Laicis*, nomine *Friderici Cæsaris*, iuravit *Henricus, Comes de Diefsen: Henricus, Rex Romanorum, Filius Friderici, & post hunc duodecim Principes.* Nec prætereundum est, quod *Romualdus* notat :

Subscripserunt etiam huic Concilio, à *Schismate* reversi, multi *Cardinales*, & intrusi per *Tusciam, & Lombardiam* *Episcopi, Calixti Papæ* hætenus *Sectatores.* Duravit hoc *Schisma* annis propè viginti.

Calixtus etiam *Antipapa*, cùm desertum se vidisset, apud *Tusculum Alexandri* pedibus advolutus, culpam publicè confessus, in gratiam est receptus, ad *Curiam* etiam & mensam *Alexandri* admissus, teste *Romualdo* in *Chronico*, quod hic finit. *Causæ*, quæ ad istam pacem *Fridericum* impulerunt, hæ referuntur in *Actis Conciliorum*:

1. Quia *Cæsari* innotuit, quod *Græci, Hispani, Galli, Siculi, Hungari*, etsi aliqui seriùs, *Alexandro* adhæserint.

2. Quia antè in obsidione *Romæ* pestis 25. hominum millia de exercitu Regis extinxit,

præter Viros plurimos *Principes, Comites & Barones.*

Post finitum feliciter Concilium mansit *Imperator Venetiis* usque ad dimidium *Septembris*, mense modò *Octobri* in *Germaniam* reversus; quò, ut tutum iter haberet, nuntiis ad *Bertholdum*, Ducem *Zebringensem* directis, petiit, ut in *Italiam* cum exercitu sibi occurreret: quo appropinquante, cum Urbibus per *Italiam Potestates*, ut vocant, dedisset, hoc est, Judices, qui *Cæsaris* loco jura darent, & populum moderarentur, per angustias *Montis Jovis* in *Alemanniam* est reversus, & memor contemptus, sibi nuper in negatis subsidiis exhibiti, ab *Henrico Leone*, *Saxonie & Bojarie* Duce, graviter in illum exarsit, & Curiam apud *Ulmam* coactâ, causam suam Principibus exposuit. *Otto de S. Blasio in Chronico cap. 24.*

Sub ipsa hæc tempora initium habet annua Ducis *Veneti* desponsatio solennis cum Mari, quod *Alexander III.* Dominium illius tractus maris, tunc *Ciano* Duci *Veneto*, concesserit, ob redditum *Ottonem*, *Cæsaris* Filium, in mari *Adriatico* captum.

ANNUS 1178. in 1179.

Anno 1178. *Fridericus* cum *Beatrice* Uxore *Burgundiam* ingressus, in Regem *Burgundiæ* est coronatus à *Raymundo II.* Archi-Præsule *Arelatenfi*, ut rem testatur Pontificium *Arelatense Saxii* in *Raymundo II.* Atque hæc fuit quinta

ta *Friderici* coronatio : primò enim ab inito *Imperio* coronatus est *Aquisgrani* in *Regem Romanorum*, deinde *Paulæ* in *Regem Lombardiæ*, 3tiò *Romæ* à *Pseudo-Pontifice* in *Imperatorem*, quartò anno 1162. iterum Coronâ ferreâ *Modœtiæ* redimtus est, quòd eo anno de *Mediolano* triumphâisset, & quintò denique in *Regem Arelatensem*.

Anno sequenti *Sultanus Iconii*, quamvis infidelis, *Legatos* mittit ad *Fridericum* in *Alemaniam*, & fœdere cum *Cæsare* pacto, in Uxorem petit *Filiam Augusti*, spondens se cum gente sua universa Christi fidem amplexturum; annuit petitis *Fridericus*; hoc tamen Conjugium ne fieret, mors interveniens puellam rapuit antè, quàm in *Palæstinam* veniret. *Otto de S. Blasio in Chron.*

ANNUS 1180.

Usque adeò adversus fuit annus præsens *Henrico Leoni*, *Saxonie & Bojarie Duci*, ut qui aliàs visus est dominari indè à mari *Balthico* usque ad *Mediterraneum*, jam pene sit sine terra; cùm enim *Barbarossa* memor injuriæ, nuper ob negata auxilia in *Lombardia* acceptæ, illum non semel desuper in jus vocâisset, primùm *Ulmam*, deinde *Ratisbonam*; ipse autem armis & potentiæ suæ confusus, more Patris, *Henrici Superbi*, Majestati cedere, & Regiam gratiam exorare dedignatus esset, hoc anno iterum *Herbipolim* vocatus ad Curiam, cum

cum iterum non comparuisset, ex *Principum* omnium judicio tanquam *Contumax*, & læsæ Majestatis reus, feudali pœnâ *Gelhusii* est multatus, privatus non tantum utroque *Bojariæ* & *Saxonie* Ducatu, sed omnibus etiam cæteris possessionibus, quas in beneficium habuerat, vix iis terris sibi servatis, quas cum *Urbe Brunsvicensi* ex paterna hæreditate habuit in proprietatem.

Bavariæ Ducatus collatus est *Ottoni V.* Comiti de *Wittelsbach*, cognomento *Majori*, Fratri *Conradi*, tunc *Salisburgensis*, mox iterum *Moguntinensis* *Archi-Episcopi*, & *Cardinalis*, sed ita accisus, ut longè à pristino suo splendore recederet. Nam *Ratisbona*, usque huc Ducalis Sedes, à Ducatu abstracta, ascripta est *Liberis Imperii Urbibus*, soli *Cæsari* immediatè subjectis, salvis tamen vestigalibus, ac juribus quibusdam, quæ Duci sunt relicta.

Biennio post *Tyrólis*, quæ illis temporibus Pars *Bavariæ* censebatur, mutato nomine, & elevato titulo, unà cum *Istria* data est *Bertholdo*, Comiti ab *Andechs*, jam à *Merania*, *Urbe Tyrolensi*, nominato Duci de *Meran* & *Istria*.

Marchiones etiam, sive limitum Præfecti, aliàs *Bojariæ* Ducibus subjecti, ad majores honores ita sunt evecti, ut de potestate *Bojorum* penitus fuerint exempti.

Ità *Austriæ* Marchiones, novissimè Duces creati, in isto honore sunt confirmati: *Ottocarus* item, *Stiriæ* Marchio, Ducis nomen accepit, de *Imperio Bojorum* absolutus; quæ omnia Dux novus, *Otto Wittelsbachius* pacificè dissimulare debuit, contentus, quòd tandem vel mutilatum Ducatum receperit, postquam à temporibus *Arnulphi*, *Mali*, per annos ducentos triginta & ampliùs suæ familiæ fuerat adeptus. *Aventinus lib. 2. Annalium. Otto de S. Blasio in Chron. cap. 24.*

Alter *Saxonie* Ducatus, jam antehac *Alberto Urso* destinatus, traditur *Bernardo*, *Alberti Ursi*, ex Comite *Anhaltino* Marchionis *Brandenburgici* Filio. Et quanquam *Leo* pro hoc suo Ducatu servando acriter aliquamdiu certasset, cedere tandem debuit *Bernardo*, armis *Philippi*, *Coloniensis Antistitis* adjuto; unde factum, ut Ducatu scisso, Pars magna *Westphaliæ* devoluta sit ad *Ecclesiam Agrippinensem*, acquisita confirmante *Friderico Imperatore* per Diploma, quod ità refert *Ægidius Gelenius* in sua *Colonia*.

IN NOMINE SANCTÆ & INDIVIDUÆ
TRINITATIS.

Fridericus, Divinâ favente Clementiâ, Romanus
Imperator AUGUSTUS.

Quoniam humana labilis est memoria, & turba
seruan non sufficit, Prædecessorum ætatis nostræ,
Divorum Imperatorum & Regum decrevit Auctori-

tas, literis annotare, quæ fluentium temporum iniquitas à notitia hominum consuevit alienare; proinde tam præsentium, quàm futurorum Imperii fidelium noverit universitas, qualiter Henricus (Leo) quondam Dux Baviaræ & Westphaliæ, eoquodd Ecclesiarian DEI, & Nobilium Imperii libertatem, possessiones eorum occupando, & jura eorum innuendo graviter oppresserit; ex instanti Principum querimonia, & Nobilium plurimorum, quia citatione vocatus, Majestati Nostræ præsentari contempserit, & pro hac contumacia Proscriptionis nostræ inciderit sententiam; deinde quoniam in Ecclesias DEI, & Principum, & Nobilium jura & libertatem grassari non destiterit, tam pro illorum injuriâ, quàm pro multiplici contemptu Nobis exhibito, ac præcipuè pro evidenti reatu Majestatis, & sub feudali jure legitimo, trino edicto ad Nostram citatus Audientiam, eoquodd se absentiasset, nec aliquem pro se misisset responsalem, contumax judicatus est; ac proinde tam Ducatus Baviaræ, quàm Westphaliæ & Angariæ, quàm etiam universa, quæ ab Imperio tenuerit, beneficia per unanimem Principum sententiam in solenni Curia Wüzburg celebratâ, abjudicata sunt, Nostroque juri addictâ & Potestati.

Nos itaque, habitâ cum Principibus deliberatione, communi ipsorum Consilio, Ducatum, qui dicitur Westphaliæ & Angariæ in duo divisimus, & consideratione meritorum, quibus dilectus Princeps noster Philippus, Coloniensis Archi-Episcopus, ob honorem Imperialis Sceptri promovendum & manu tenendum, nec rerum dispendia, nec Personæ formidans

ans pericula, gratiæ Imperialis promeruit Privilegium, unam partem, eam videlicet, quæ in Episcopatum Coloniensem, & per totum Paderbornensem Episcopatum protendebatur, cum omni jure & jurisdictione, videlicet, cum Comitatibus, cum Advocatiis, cum conductibus, cum mansis, cum curtiis, cum beneficiis, cum ministerialibus, cum mancipiis, & cum omnibus ad eundem Ducatum pertinentibus, Ecclesiæ Colonienfi, Legitimo donationis Titulo, Imperatoriâ Liberalitate contulimus, & requisitâ à Principibus sententiâ, an id fieri liceret, adjudicatâ, & communi Principum, & totius Curiae assensu approbatâ, accedente quoque publico consensu Dilecti Consanguinei Nostri, Ducis Bernardi, cui reliquam partem Ducatus concessimus, præmemoratum Archi-Episcopum Philippum portione illâ Ducatus suæ collatâ Ecclesiæ, vexillo Imperiali solemniter investimus. Hanc igitur legitimam Majestatis Nostre donationem, & investituram Colonienfi Ecclesiæ, & supradicto Principi Nostro, Philippo Archi-Episcopo, omnibusque suis Successoribus confirmamus, & in omne posteritatis ævum eis ratam permanere volentes, nequis eam ausu temerario infringere, vel quomodolibet violare attentaverit, Imperiali editto inhibemus, & hanc Nostram Constitutionem præsentî Privilegio, aureâ Excellentie Nostre Bullâ insignito, corroboramus authenticè.

Testibus annotatis, qui huic facto interfuerunt, sunt autem hi:

Arnoldus

Arnoldus, Trevirensis Archi-Episcopus: *Wigmannus, Magdeburgensis*, Archi-Episcopus: *Conradus, Salisburgensis*: *Siffridus, Bremensis* electus: *Conradus, Wormatiensis*: *Rudolphus, Leodiensis* Ep. *Bertramus, Metensis*: *Arnoldus, Osnabrugensis*: *Conradus, Abbas Fuldensis*: *Adolphus, Abbas Hirschfeld*. *Lotharius, Præpositus Bonnenfis*: *Ludovicus, Palatinus Saxonie & Lantgravius Thuringie*: *Bernardus, Dux Westphalie & Angarie*: *Godefridus, Dux Lotharingie*: *Fridericus, Dux Suevie*: *Otto, Marchio de Brandenburg*: *Theodoricus, Marchio de Laufniz*: *Dedo, Comes de Groiz*: *Siffridus C. de Orlamund*: *Robertus, C. de Nafsau*: *Einico, Comes de Leiningen*: *Engelbertus, Comes de Monte*: *Theodoricus, Comes de Hoftaden*: *Gerardus C. de Nuemberg*: *Henricus, C. de Arensberg*: *Hermannus, C. de Ravensberg*: *Henricus, C. de Kuc*. *Wernerus C. de Wittgenstein*: *Witekindus de Waldeck*: *Fridericus de Arrifurde*: *Hartmannus de Budingen*: *Wernerus de Boulande*: *Conradus, Pincerna*: *Henricus, Marescallus de Pappenheim*: *Sibodo de Croix*, *Camerarius*: & alii quàm plures. Signum Domini *Friderici, Rom. Imp. Inviçtissimi*.

Ego *Godefridus, Imperialis Aulæ Cancellarius, Vice Christiani, Moguntinæ Sedis Archi-Episcopi & Germaniæ Archi-Cancellarii* recognovi.

Acta sunt hæc anno *Dominicæ Incarnationis* 1180. *Indict. XIII* regnante Domino *Friderico, Rom. Imp. Inviçtissimo*, anno Regni ejus 29.
Imperii

Imperii verò 26. feliciter. Amen. Datum in
solemni Curia in *Gelinhausen*, in Territorio
Mog. Idibus Aprills.

Eadem expressius confirmantur à *Lucio III.*
Papa Anagnie. Accedit alterum Diploma, quo
Otto IV. Imperator, *Henrici Leonis* Filius, do-
nationem Ecclesiæ *Colon.* factam, confirmat
anno 1260, ut videre est apud *Ægid. Gele-*
nium in vita S. Engelberti.

Pars major Ducatûs *Saxoniæ, Angriæ & West-*
phaliæ traditus est eodem anno *Bernardo, Al-*
berti Ursi Brandenburgici Marchionis Filio. Erat
Albertus Ursus gente Comes *Anbaltinus*, idem-
que post mortem *Primislai Obotritorum* Prin-
cipis, à *Barbarossa* creatus *Marchio Brandebur-*
gicus. Hic cum moriens duos reliquisset Fi-
lios, *Bernardum & Ottonem*, *Otto* successit Pa-
tri in *Marchia Brandenburgica*, eamque transmi-
sit ad posteros; hujus stirps cum anno 1322.
in *Joanne IV.* exspirasset, successerunt pri-
mum Filii *Ludovici Bavari*, & post hos Filii
Caroli IV. Imperatoris, usque ad tempora
Sigismundi Imperatoris, qui *Marchiam* cum
honore *Electoralis* transtulit ad *Fridericum*
Burggravium Norimbergensem, Patrem stirpis
modernorum *Electorum*, eumque anno 1417.
in Concilio *Constantiensi* investivit.

Bernardus, alter *Alberti Ursi* Filius, bene-
ficio *Barbarossæ* creatus est Dux *Saxoniæ* an-
no 1180. in locum exauctorati *Henrici Leo-*
nis; in qua familia mansit Ducatus usque ad

O

annum

Tem. VIII. P. Conradi Hertenberger Soc. J.F. su.

annum 1422, quo à *Sigismundo Imp.* translatus est ad *Fridericum Bellicosum, Thuringiæ Langravium*, & *Misnie Marchionem*; in cujus posteris hodieum perseverat. Alio nomine vocantur Principes *Anhaltini, Ascanii*, à Castro *Ascaniensi*, vulgò *Aschersleben*.

ANNUS 1184. in 1185.

Adoleverant interea priores natu *Barbarossa Filii, Henricus, Rex Rom. & Fridericus*, quos ut gladio primum quàm solemnissimè accingeret, Cætum Virorum Principum ex omni *Europa* tam frequentem *Moguntia* sub Pentecosten convocavit, cui similem nullis retrò temporibus viderat *Germania*; nam præter *Imperii Proceres* universos aderant etiam ex Nationibus exteris *Hispani, Slavæ, Itali, Illyrici*; & quia tantæ multitudini capiendæ Urbs *Moguntina* non suffecerat, in eâ planitie, quæ *Rhenum* inter & *Mænam* est, ex lignea structura novam quasi Urbem condidit, quæ longè emineret supra castra diversi coloris, latè per gyrum circumfusa. Et, ne suagulæ irritamenta deessent, quidquid erat vel vinorum, vel rariorum esculentorum, vicinæ Provinciæ abundè suppeditabant: dixisses alterum *Affueri* convivium. Regia illa Solemnitas cùm in dies plures protraheretur, accidit quâdam nocte, ut ventus tam vehemens subito spiraret ab occasu, qui non castra

stra solum cum ædibus everteret, sed pin-
nam etiam Templi ultra Urbis muros deji-
ceret, &, quod difficile creditu, trabes quer-
nas & abiegnas *Hochemium* usque, dimidiæ
horæ spatio, ultra *Rhenum* dispergeret. *Ot-
to de S. Blasio cap. 26. Arnoldus Lubecensis lib. 3.
Chronici Sclavorum cap. 9. Serarius in sua Mo-
guntia.*

Sub eadem ferè tempora desponsavit Im-
perator *Henrico Filio Waldemari Danorum Regis*
Filiam Septennem, haud diu in vivis super-
stitem.

Sequenti anno vitâ decessit *Beatrix Regina*,
Spiræ sepulta. *Mediolanenses* toties antehac
rebelles, ut fidem suam probarent, & gra-
tiam facilius impetrarent, cum vicinis Ur-
bibus claves aureas per Legatos *Constantiam*
Cæsari miserunt.

ANNUS 1186.

Ut *Henrico, Romanorum Regi* de nova Spon-
sa provideretur, missi ad *Wilbelman, Siciliæ*
Regem Legati, qui sororem ejus *Constantiam*,
Rogerii, Siciliæ Primi Regis Filiam *Henrico* in
Conjugem peterent; quo Conjugio restitu-
tum est Imperio Regnum *Siciliæ* cum Ducatu
Apuliæ & Principatu *Capuano*; quas terras *Ro-
gerius* aliàs post mortem *Lotharii II. de Impe-
rio* abstraxit; & cum paulò post *Innocentium*
II. Papam captivum apud se detinisset,
ab eodem, precibus victo *Regium Titulum* &
præ-

præfatas terras beneficiario nomine extorfit.
Baronius in Annal. ad annum 1139.

Tam proficuum Regno Conjugium haud diu differendum ratus *Imperator*, jam sexto non sine magno *Principum* Comitatu *Italiam* ingreditur, & rogatus à *Mediolanensibus*, ut in signum reparate gratiæ, Regias Filii Nuptias apud ipsos celebraret; omnes eò *Italia* Procures coëgit, & mutuam cum ipsis Pacem arctius firmavit. Peractâ Nuptiarum solemnitate, iter in *Germaniam*, comitante Sponsâ *Constantiâ*, resumptum.

Incredibile, quantum splendorem ex istis Confœderationibus comparaverit Imperatoriæ Majestati *Fridericus*. Inter ipsum enim & *Francorum Regem* fœdus erat perpetuum: *Hungariæ Rex* pro no obsequio devotum se probavit: *Siciliæ Regem Wilbelmum*, proximum Affinem habuit: similem affinitatem contraxit cum *Hispaniarum Rege*, Filiâ ejus in Sponsam destinatâ, *Conrado*, postea *Sueviæ Duci*, ante Nuptias *Durlaci* anno 1195. miserè perempto:

Canuto VI. Danorum Regi, imposito apud *Vesuntum* diademate, sub jurata fidelitate Regnum permisit: *Ladislao Bohemo* Regium Nomen cum jure & honore contulit. *Otto de S. Blasio* c. 28.

ANNUS 1187.

Præsens annus, si quis alius, *Christianæ Ecclesiæ* maximè est luctuosus propter *Solyman* in *Barbarorum* manus, scelere *Christianorum Principi-*

Principum, relapsam. Rem, ut accidit, breviter expono.

Saraceni, qui *Sæculo VII.* involârunt in *Terram Sanctam*, *Palæstinam* sibi subjectam tenuerunt usque ad finem *Sæculi VIII.*, ubi *Aaron Rex Persarum*, Victor *Saracenorum* anno 807 *Terram Sanctam* cum Sepulchro Domini cedit *Carolo Magno Imperatori*, solo sibi titulo reservato.

Post *Carolum Magnum* *Saraceni* denud involârunt, & per *Palæstinam* prævaluerunt.

Anno 1095. habito, sub *Urbano II. Papâ*, apud *Claremontum* Concilio, *Principes Christiani* exercitum collegerunt trecentorum millium, maximè cooperante *Henrico IV.* quamquam ipse molem belli ex privatis causis declinaverit.

Huic *Christiano* exercitui in Ducem datus est *Godefridus Boullionius*, *Eustatii II. Bononiæ*, gallicè *Bologne* in *Artesia* Ducis Filius, tunc post *Godefridum Gibbosum* *Lotharingiæ* inferioris Dux. Hic cum multitudine *Terram Sanctam*, anno 1096. ingressus *Hierosolyman*, Caput *Palæstine*, feliciter expugnavit, anno 1099. die 15. Julii; omnium *Principum* consensu Rex *Solymæ* salutatus, Coronam tamen acceptare noluit, quod eadem in Urbe Rex Regum, *Christus* mortem pro salute humani generis subisset. Vitâ decessit anno 1100. 19. Julii; successorem nactus Fratrem *Balduinum*, *Edeffo* *Principem*.

Baldunus I. anno 1101. 25. Decembris in Regem Solymæ coronatus, vitam exuit anno 1118. in monte Calvariæ sepultus. Successit *Baldunus II.* Hugonis Comitis de Rethel Filius, anno 1131. defunctus, relictis quatuor filiabus; quarum una, *Malefinda*, nupta *Fulconi*, Comiti *Andegavensi*, cum marito obtinuit Regnum.

Fulco ex Comite *Andegavensi*, Rex *Solymæ*, perijt in venatione anno 1143.

Baldunus III. *Fulconis* præfati Filius, Regnum tenuit usque ad annum 1163, quo obiit; ipso regnante, infeliciter in *Palæstina* pugnarunt *Conradus III.* Imperator, & *Ludovicus VII.* Rex *Galliarum*, ut suprà relatum.

Amalricus I. *Balduni III.* Frater, Rex coronatus 18. Martii, anno 1163. Regnum, quod ex auri cupiditate malè gessit, anno 1174. cum vita dimisit.

Baldunus IV. *Amalrici I.* Filius, mali corvi malum ovum, cum corpore malè affectus esset, & regimini inidoneus, sororem suam, *Sibyllam*, in Uxorem dedit *Wilbelmo de Longâ Spadâ*, Marchioni *Montferrateni*, ad hoc anno 1146. in *Syriam* vocato; in dotem verò dedit duas Urbes maritimas, *Joppen* & *Ascalonem*, cum annexis Territoriis. Hic juvenis Princeps quarto connubii mense, anno 1177. vitâ decessit *Ascalone*, relictâ Uxore gravidâ, quâ, postquam enixa esset *Baldunum V.* ad alteras Nuptias transiens, formæ gratiâ illecta, socia-

fociavit sibi *Guidonem de Lusignano*, gente *Aquitannam*, Regni administratorem. Mortuo sub annum 1185. *Balduino IV*, *Sibylla* Soror, *Guidonis de Lusignano* Uxor, Regnum ambit contra *Filium Balduinum V.* impuberem, jam in *Regem* coronatum; quod ut certius obtineret, puerum (ut fama erat) veneno extinxit eodem anno 1185. Funus pueri eò usque occultum habuit, donec *Proceres* ære corrupti, *Guidonem Lusignanum*, *Regem* renuntiassent. Quo facto, *Gerardus Ridefordius*, *Templariorum* Magister, penes quem *Regni* Corona asservabatur, ære pariter à *Sibylla* corruptus, eidem ambitiosæ *Mulieri* Coronam extradidit, quâ *Guido* cum *Sibylla* coronaretur. Vix Regia *Insignia* acceperunt, pueri *Balduini V.* funus manifestant, qui eodem die terræ fuit mandatus.

Inde oritur odium ingens *Raymundi Castellionei* contra *Guidonem Regem*; quem ut regno exueret, *Saladinum Saracenorum* per *Aegyptum Principem* sollicitat, ut arma in *Guidonem* convertat. Annuit *Saladinus* eâ conditione, si *Mabometem* sectatus, circumcidi vellet, quod nisi sponderet, fore, ut Genti suæ exosus, *Principes Saracenos* omnes habeat sibi adversos ex eo, quod rem *Christianarum* videretur tueri.

Promittit *Raymundus* defectionem à Fide, si pulsus fuerit de Throno *Guido*. Hæc tabulis scriptis mutuo signata.

Anno 1187. *Saladinus Solymam* invadit, *Guido Rex Urbem* ab obsidione liberaturus, contra *Saladinum* egreditur, Crucem Domini *Christiano exercitui* præferente Episcopo. Fit pugna à meridie in noctem, fusâ innumerâ *Christianorum* multitudine: capitur à *Barbaris* cum Cruce Domini *Rex Guido*, nec non plures ex Regni Principibus, atque inter alios *Raynaldus Castillioneus*, *Christianorum* proditor; *Guido Rex* ad *Saladinum* adductus, in victoriæ signum vivus servatur, honestâ eustodiâ Septennio detentus: *Raynaldus* proditor obtruncatur à *Saladino*, acinace per jugulum adacto.

Post Cladem capitur & prophanatur *Solyma*, excepto Templo Domini, quod quæstus causâ *Christianis* relinquitur. *Guilielmus Tyrrius de bello sacro lib. 20. c. 13. l. 22. cap. 25. & 29. lib. 23. cap. 1. Continuator Tyrrii lib. 1. cap. 3. 6. 7.*

Hunc finem habuit Regnum *Solymæ*, postquam per annos 88.1 sub *Francis* Principibus stetit.

Perditâ Regni Sede, *Guido* Titulum Regis *Hierosolymitani* vendidit *Richardo, Angliæ Regi*, qui mutuo ipse cessit 1191. Titulum Regis *Cypri*, quam *Insulam* armis subegerat, & hunc titulum familia *Lusignana* usque ad annum 1473. conservavit, donec *Turci Insulæ* prædominarentur. Vitam finivit *Guido* in sua custodia anno 1194.

Interea

Interea *Amalricus II. Guidonis Lusignani* Frater, umbram Regii Nominis capessens, apud *Ptolemaidem*, quam & *Acropolim* vocant, usque ad annum 1205. confedit.

Succedit ibidem anno eodem *Joannes de Brienne, Gallus*, in *Campania* Comes, Titulo Uxoris, quæ Filia erat *Guidonis*, genita ex suprà memorata *Sibylla*, quæ soror erat *Baldulni IV.* In ea tenuitate cum subsistere non posset *Joannes*, perditâ etiam Uxore, anno 1222. in *Gallias* reversus, vitam clausit 1237.

ANNUS 1188.

Hoc tristi nuncio de occupatâ à *Barbaris Palæstinâ* perculsus *Clemens Pontifex*, missis quaquâ verstum *Legatis Apostolicis*, *Principes Christianos* sollicitat, ut *Terræ Sanctæ*, extreme laboranti, quantocyus succurrant. Primum *sanctæ Crucis & Terræ Vindicem* se offert *Fridericus Imperator*, & Cruce cum Filio *Friderico* signatus, Cætum *Optimatum Moguntie* cogit, & ut idem faciant, tam verbis, quàm factis fortiter persuadet. Ne sumptus tantæ expeditioni necessarij desint, per totum *Imperium* collectæ indicuntur, à quibus nec *Clerici* immunes essent. Idem sanctum *Negotium* summis studiis prosequitur *Rex Philippus* per *Gallias*, & *Henricus II.* per *Britanniam*, hoc præcipuè hortantes, ut relicto omni sequiore sexu ejusmodi ad bella procedant, qui robore valeant, non qui suo

nond in munitioribus locis reservatâ, insuper pabulatores Christianos variis incurfionibus fatigat; quò tantâ penuriâ laborabat exercitus, ut necesse esset, equorum & asinorum carnibus famem sedare.

Teutonici diuturniorum miseriarum impatientes *Iconium*, *Lycaoniæ Metropolim*, obsident eo furore, ut sex horarum intervallo Urbem maximè populosam perruptis muris occuparent. Interfecti promiscuè *Pagani* omnes: Urbs multiplici annonâ referta, militi victori in prædam data, accensa, direptâque pariter & vastata tota latè vicinia, idque etiam in ultionem injuriæ aliàs *Conrado III. Imp.* illata.

Inde exercitu versùs *Philomelidam* directo, Urbem omni telorum genere, milite & com meatu instructam, *Imperator* per Nuncios ad deditionem provocat: qui, jure Gentium violato, Legatos necant, & impetu facto per portas in *Teutones* effunduntur, magnâ suorum clade repulsi: urget obsidionem *Fridericus*, & effractis portis, equitatu immisso, omnem ætatem & sexum trucidat, Urbemque à milite direptam, in cineres redigit.

Mox *Armeniam minorem* ingressus, *Mitilenem* expugnat, & initâ cum *Saracenis*, qui in subsidium Urbis venerant, pugnat, ducenta & amplius millia interemit. Tantus *Friderici* successus, ac virtus invicta *Regulos* omnes confines concivit, qui missis ingentibus

tibus donis , fœdus cum ipso & amicitiam contrahentes , in ejus verba jurant.

Inde *Cômagenam* per *Amarum* profectus , *Saladin* Filium cum ingenti exercitu obvium habuit , cum quo congressus , dum fusos hostes insequitur , & cedentibus instat , præ altum fluvium *Sarum* scilicet (quem nunc *Seleph* , alii *Fortarum* , *Feorum* aliqui , nonnulli *Saram* vocant) inexplorato vado , pugnam ciendo transmittere conatur , equo offedente , jam gravis ætate , lapsus est. Equus autem natatu ad citinam ripam reversus , *Imperatorem* , stapedæ inhiærentem , onere armorum oppressum , & aquis fermè suffocatum , ita affecit , ut inter manus *Suorum* sublatus , postquàm paululum respirasset , oculis in Cælum intentis , hæc verba extremum vix sit effatus :

O per omnia laudandus DEUS , qui , is per aquam natum in hunc mundum peccatorem regeneravit , eundem per aquam sceleribus purgatum , ad vitam æternam recipere dignetur. Accipe JESU Christe spiritum meum. His dictis paulò post à peccatis ab adstante Episcopo absolutus , expiravit , non sine ingenti *Reipublicæ Christianæ* periculo , & luctu *Piorum* maximo. Hæc *Continuator Guilielmi Tyrii lib. 2. de bello sacro cap. 6. cui potior fides habenda. Accidit infelix casus 10. Junii, 1190.*

Otto de S. Blasio in *Chron. cap. 35.* remittit refert: *Fridericus* ab *Iconio Tarsum* tendens, amne quodam, parte exercitus transposita, refrigerandi gratia (æstus quippe erat nimis) ingressus (nandi enim peritus erat) subitaneo frigore naturalem calorem extinguente, deficiens submergitur. Fertur hoc in *Cyano* amne accidisse, in quo & *Alexander Magnus*, simili quidem modo, sed non morte, fuerat periclitatus.

Intestina cum carne apud *Tarsum* in *Cilicia*, ossa *Antiochiæ* Regio cultu sepulta. Quòd balneando periêrit, ætas gravis repugnat, & Majestas Cæsaris in conspectu totius exercitus.

Aliter refert *Chronicon montis Sereni ad annum 1190.* Imperator, ait, *Armeniam* intrat, in *Citiso* obiit 4. Idus Junii. Translatus à militibus in *Seleph*, ubi & intestina ejus humata sunt. Corpus *Antiochiam* delatum, ibique 9. Calendas Julii ante Aram S. *Petri* terræ mandatum, ut refert *Chronicon Reichersbergense*.

A morte Patris *Fridericus*, Dux *Sueviæ*, cui paulò antè *Filiam Belæ III. Hungariæ Regis* Pater desponsaverat, Imperator Christiani exercitus proclamatur; qui thesauris paternis inter milites erogatis, exercitum *Antiochiam* perduxit, ubi plurimis peste extinctis, cum reliquis *Acconem* vel *Ptolemaidem* perrexit, & junctus copiis *Galliarum* & *Angliæ Regum*,

giam, dum Urbem obsidet, febre correptus, 3. Cal. Feb. immaturâ morte decessit anno 1191. Urbe in conspectu *Saladini* occupatâ, *Richardus, Rex Angliæ*, sibi victoriam arrogans, jubet exercitûs sui signa turribus affigi; hâc de causâ, cûm per Civitatem transiens, vexillum *Leopoldi, Austriæ Ducis*, ex turri ab ipso occupatâ, conspexisset, jussit illud dejici & conculcari: prædam item copiosam, communi sudore partam, inter suos tantûm distribuit, *Italîs & Germanis* exclusis; & cûm militum robore præstaret, spretis aliis Principibus, Imperium sibi soli arrogavit; quod ita exasperavit *Italos & Germanos*, ut *Asiâ* relictâ, ad sua reverterentur, *Gallicorum* Rege jam priûs bello domestico revocato. Tunc institutus Ordo militum, qui de *Domo Teutonica* dicuntur. *Cbron. mentis Sereni.*

Princeps erat *Fridericus Barbarossa*, quò proborum Scriptorum omnium testimonio, post *Carolûm Magnum* majorem non habuit Imperium; in cujus obitu infelici tantò major fuit luctus, quantò ille majore terrore Principes *Saracenos*, omnémque *Asiam* perculerat, tunc maximè, cûm totam pene *Syriam*, vix quinque locis munitioribus exceptis, subjugâset.

Supereſt, ut leges referam, quas de jure *Feudali* aliàs in Campis *Romaliis* apud *Placentiam*

tiam saluberrimas dedit, mentem profecutus
Lotharii II., qui primas dictavit.

1. Prohibet, ne quisquam *Feudum Imperii* vel vendat, oppignoret aut alienet citra præscitum Domini *Feudi*; irritas etiam declarans omnes alienationes antehac, quocunque titulo, factas.
2. Qui Investituram *Feudi* intra anni spatium, suâ culpâ, non petiêrit, *Feudum* Domino restituat.
3. A *Feudo* excludit, qui pro expeditione à Domino citatus, non comparuerit.
4. Præcipit, ne *Ducatus, Marchiæ, Comitatus Feudales* dividantur.
5. Si filius *Feudatarii* Dominum *Feudi* offenderit, sistatur, ut satisfaciat; si contumax comparere renuat, *Feudi* successione careat.
6. *Feudo* similiter privetur, si Vassallus Vassalli Dominum *Feudi* offenderit, nec aliunde satisfecerit.
7. Lis inter duos Vassallos circa *Feudum* oborta, non ab alio, quàm Domino *Feudi* decidatur. Si lis fuerit inter Vassallum & *Feudi* Dominum, *Curia Imperialis* iudicio standum.

Radevicus Scriptor Synchronus lib. 2. cap. 7.

Idem author effigiem hujus *Imperatoris* exhibens, ibidem ita scribit cap. 76.

Statura

Statura eminentior mediocribus, brevior longissimis: Flava caesaries paululum à vertice frontis crispata: aures vix superjacentibus crinibus opertæ, Tonfore pilos Capitis & genarum assiduâ succisione curtante. Oculi acuti, & perspicaces: nasus venustus: barba subrufa, labra subtilia, nec dilatati oris angulis ampliata: tota facies læta & hilaris: dentes nivei: gutturis & colli non obesi, sed parumper succulenti: lactea cutis, juvenili rubore suffusa. Humeri paulisper prominentes: Crura suris fulta turgentibus: incessus firmus & constans: Vox clara, & tota Corporis habitudo virilis.

Bellorum Amator, sed amore Pacis: manu promptus: Consilio validus: frequens in antelucanis *Ecclesiarum* & *Sacerdotum* Coetibus, aut Solus aut minimo Comitatu: erga *Clerum* ita reverens, ut omnibus *Italīs* erga *Episcopos* & *Clerum* servandi honorem & reverentiam exemplum esset: in Officiis divinis tam devotus, ut nemo auderet quocunque negotio silentium ejus turbare. In omni venandi genere nulli secundus: in feris sternendis dexterimus; si eligis, quod feriat, ferit, quod elegeris. In Convivio abundantia Regia, ut nec Sobrietas temulentiam, nec fames Frugalitatem incuset: in Scripturis & Gestis Prædecessorum evolvendis Sedulus: eleemosynas pauperibus ipse erogabat. Pecuniarum suarum decimas *Ecclesiis* & *Monas-*

P

stertis

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberg* Soc. J. E. su.

steriis fideliter dividens: in Patria lingua facundus: Latinum facilius intellexit, quàm loqueretur: vestitus Patrius non profusus, sed nec Plebejus.

Nomen Posteris reliquit tale:

FRE, *fremi* in *Mundo*: *DE*, *deprimit* *alta* *profundo*:

RI, *jus* *rimatur*: *CUS*, *cuspi* *cuncta* *minatur*.

EPITAPHIUM

Scriptum legitur in Frontibus *Saracenorum*, quos magnis Characteribus hoc bello signavit.

SYMBOLUM

FRIDERICI BARBAROSSÆ.

Qui nescit dissimulare, nescit imperare.

Elephanto, Belluarum nulla prudentior: nulla Leone fortior, at Vulpe nulla astutior; Nam quidquid agit, cum astu facit. Per diem latet, sub noctis silentio Gallinas venatur: harum clamore ne prodatur, quotquot potest, jugulat. Noctu pariter pascitur, antequàm autem prædam voret, ossa omnia dentibus comminuit. Post pastum plumas omnes Gallinarum & Volucrum, aut terrâ, aut siccis arborum foliis contegit, ne ex tali indicio Cubile suum prodatur.

Si Canis fortè ipsam insectatur, caudâ suâ hac atque illac per rictum ipsius ductâ, eum eludit.

Fluvium frigore concretum transitura, aure ad glaciem appositâ, de densitate glaciei conjectat,

226 (226
SYMBOLUM
FRIDERICI I. BARBAROSSÆ.

Qui nescit dissimulare , nescit regnare.
Titulus: Fictio prudens Regenti necessaria.

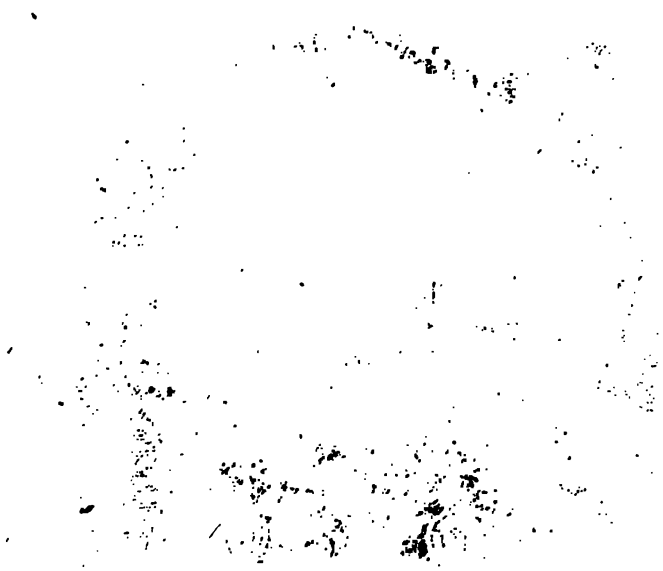

Lemma: Dissimulando capit :
EPIGRAMMA

*Pressa fame vulpes simulat se putre cadaver,
Dissimulans morsus vulturis, inde capit.*

2. Tom. VIII.

.....

.....

.....

.....

Stat : si aquæ subterlabentes magnum
tum edunt , non transibit , quòd gla-
ndesat densam non putet. Si nullum
nucem strepitum audit , fidet glaciei.
do fame laborat , in terram prostrata ex-
m se simulat , ut Graculos alliciat ; quos
antes , hianter rictu , captat & devo-rat.
c astuto agendi modo docet *Vulpes* ho-
1 , *Magnates* præsertim , quàm multa
mulanda , quàm multa dissimulanda , ut
vera evitentur mala , & integra confer-
Authoritas.

ortet autem ità simulare , aut dissimu-
ut occultus astus nullo signo externo
estetur ; simulatque enim simulatio fit
esta , proditur apertè , quid homo vol-
tùs in mente ; itaque dolus malè suc-
ut patet in fabula *Lupi* sub *Pastoris*
occultati.

us fame stimulatus sæpe frustra *Ovium*
abat *Gregem* ob continuas *Canum* & *Pa-*
vigilias. Quid faciat , ut prædam ca-
ad dolos convertitur , induit *Pastoris*
m , & larvam sumit ; nec defuit fraudi
i. *Sagum* induit humeris , *Pileum* im-
collo *Fistulam* appendit , & baculo
gressum sublevat. Sic personatus
madit , omnia favent dolo , dormiunt
& *Pastores* ; tantum vocem *Pastoris* ede-
potuit , æmulari conatus , horrendum
it. Evigilant *Pastores* , accurrunt *Canes* :

frustra obluētatur , frustra fugam quærit *Lupus*, dolosis suis vestibis impeditus; ita cinctus ab hostibus occiditur, & qui prædæ inhiabat, ipse fit præda *Canibus*.

Cautè ergò simulandum, cautè dissimulandum; hoc qui nescit, nescit regnandi artem; nam

Creditur Imperio Sceptroque inidoneus ille,

Qui nihil in Regno dissimulare potest:

Cùm in hoc tota summatim gubernandi Scientia comprehendatur; quod enim Rectores Mundi supra commune Mortalium vulgus extollit, est vis summæ & absolutæ Potestatis, quam habent in inferiores, tum plectendi eorum vitia, tum coronandibeorum merita, unaque pro libitu elargiendi sua dona, gratias & honores; quo fit, ut ex una parte timeantur, ex altera amentur & honorentur.

Qui timent, timent propter pœnam suis delictis debitam; hanc ut effugiant, vitia occultant, ne mali appareant.

Qui amant & honorant, id non tam faciunt propter Personæ dignitatem, quàm propter donorum cupiditatem; hæc ut impetrent, mille *Protheos* ludunt, aded ut nulla forma sit, quam non effingant. Ex quo sequitur, quod *Magnates* totâ vitâ non nisi cum *Larvis* occupentur, ut proinde nihil difficilius sit, quàm *Larvam* detegere, & fucum à Vero discernere, maximè cùm omnium *Aulicorum* studium unicum sit, per simulationes Principi placere, Ut

Ut nemo est, qui seipsum non amet; ita nemo est, qui laudis alicujus cupidus non sit; neque hoc semper vitiosum est, si modestiam moderetur; indidit enim nobis Natura amorem laudis, & vituperii horrorem, ut exstimulet ad virtutes & coërceat nos à vitiis.

Avis Paradisiaca & Chameleon. ambo, ut ajunt, ex aëre vivunt; sed illa altè volat, ut puro aëre fruatur: iste humi repit, & nutritur aëre impuro atque corrupto. Sic Virtuosus pascitur laude & Ambiciosus; verum ille pascitur verâ laude, quam Virtus ipsi procurat; alter falsâ laude, quam adulatio suo veneno polluit. Si laudem modestia intra limites non cohibeat, facile continget, ut verum credamus, quod adulatio finxit.

Romani quidam *Cæsares*, cum ab Adulatoribus Dii vocarentur, primùm erubuerunt; mox dubitârunt, denique aded infaniêrunt, ut Aras exigèrent, & victimas; ita qui laudibus inescantur, Laudatorem difficulter distinguunt ab Adulatore.

Alius *Parasitus*, audito Tonitru, *Alexandrum Magnum* accedens, quærit, *An tu es, Fili Jovis, qui ita tonas in Cælis?* & cum muscam in facie *Alexandri* vidisset, illam præ aliis felicem prædicavit, quod digna esset, Sanguinem Divinum sugere.

Placuisse ista *Alexandro*, ideóque dona dedit *Sycophantæ*. Si fucatam laudem dissimulasset, sua munera servasset.

Apud *Plautum Philomantiæ* ancilla, ut *Hæ* ræ suæ formam exaggeraret, negabat, quod ipsa pro Corpore ornando petebat. Si fucum illa afferri jussit, quo faciem illineret, absit hoc à mea Domina, agebat *Adulatrix famula*, hoc enim perinde foret, ac ebur atramento tingere. Si aquam petiit pro manibus lavandis, *famula reposuit*: manus tuæ facilius aquam lavabunt, quam ut hæ ab aqua laventur.

Famelia Vulpes Corvum cum frusto Carnis in rostro, arboris ramo insidentem, laudavit à cantu. Hujus suæ artis cum malè credulus specimen daret, *Vulpecula* lapsam è rostro Carnem abstulit & abiit, secum cogitans: *habeo, quod intendi*.

Talem Vulpeculam scripserunt nonnulli fuisse *Benedictum Cajetanum, Cardinalem* (à qua tamen calumnia illum egregiè vindicavit *Ægidius Romanus*, seu *Columna* in *Libro de Renuntiatione Papæ Cap. 123.*) qui cum videret, quod *Cælestinus V.* prioris vitæ solitudine captus, *Pontificios labores* fastidiret, ac de dignitate abdicanda deliberaret, multis callidè vitæ *Privatæ* ac *Contemplativæ* delicias deprædicabat, eo fine, ut ipse *Pontificatum* adipisceretur. Nec spe suâ frustratus fuit; nam postquam *Cælestinus*, dimisso *Pontificatu*, ad *vitam Monasticam* reversus, *Corvum*, hoc est, nigrum habitum induisset, *Cajetanus* pinguem bolum tulit, factus *Cælestini* in *Sede Pontificia* Successor, anno 1294. sub Nomine *Bonifacii VIII.* Ut

Ut varii autem sunt *Principum* genii & inclinationes, ità variant etiam Assentatorum studia, ubique Personæ, tempori ac loco sese accommodantes; aliter agunt & loquuntur tempore sereno, aliter turbulento: cum tristi tristantur, cum hilari lætantur.

Si iras *Princeps* coquit, pabula subministrant: si odium adversus alterum prodit, susurrectionibus augent: Si voluptatibus inhiat, nova sensuum irritamenta suggerunt, idque non alio fine, quàm ut gratiam aucupentur, & fortunas suas proferant.

His incantamentis non irritari, hoc sibilo non accendi, his fraudibus non capi, quantà opus est prudentiâ & circumspèctione? quanta oportet simulare, quanta dissimulare? oportet habere aures, & non audire: oculos, & non videre: linguam sine voce, sensus pene omnes absque sensu: oportet in omnibus memorem esse, quod monet *Ezechiel. cap. 2. v. 6. Subversores sunt tecum, & cum scorpionibus habitas.*

Ut ergo *Principi* integra stet *Authoritas*, primùm omnium debet occultare sua vitia, & vehementes animi passiones; hæc enim si patefcunt, aperit omnibus januam *Fortalitii* suæ mentis, & per hæc loca *Inimici Politici* faciunt suos assultus, ut liberè in animum intrent & exeant, & ubi volunt, suis strephis decipiant.

Habent Passiones omnes sua signa externa, quibus prodant, quid intus lateat; nam juxta Salomonem Prov. 17. v. 19. *Quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus*, ut colligant scilicet ex signis & actionibus externis, quid boni, malive occultetur in corde; quæ autem sint illa signa, variis locis indicat.

1. Proverb. 15. v. 13. inquit: *Cor gaudens exbilat faciem: in mœrore animi deijcitur Spiritus*. Hoc est, insolitum gaudium ex quocunque objecto conceptum, nisi ab ipso sui ortu magnâ animi moderatatione compescatur; aded in corde exuberabit, ut signa internæ lætitiæ in fronte, oculis & totâ facie legantur. Mœror contrâ, qui pectus intus premit, itâ totum externum hominem consternit, ut pallescant ora, frons contrahatur in rugas, oculorum acies infringatur, artuum omnium vigor obtundatur, ut vox faucibus hæreat.

2. Proverb. 12. v. 16. *Fatuus statim indicat iram suam; qui autem dissimulat, callidus est*. Quasi diceret: Homo suus non compos, si irâ incenditur, hanc prodet immutato vultu, acri obtutu, supercilio modò depresso, modò elato, turgentibus venis, spumante ore, crebro anhelitu, intentis naribus, loquelâ asperâ & vehementiore. Sapiens verò franget primum iræ impetum, dissimulabit injurias, animum ad alia convertet, ut semper idem, sibi que præsens appareat. 3.

3. *Ecclesiastici* 19. v. 26. *Ex visu agnoscitur Vir, & ab occurſu faciei cognoscitur ſenſatus: amiſtus corporis & riſus dentium, & ingreſſus hominis enuntiant de illo.*

Qui enim in viſu nimis liber eſt & vagus, ille oſtendit animum ſuum vanum eſſe & laſcivum, nullamque ipſi ineſſe prudentiam & honeſtatem. Facies item, geſtus & compoſitio Corporis manifeſtant, quis habitet intus. Veſtitus nimis luxurioſus, riſus immoderatus, & diſſolutus, faſtuofus inceſſus, indecens & levis, ſigna ſunt latentis *ſuperbiae, ambitionis, laſciviae, vanitatis & ignaviae.* Et ſic *Corda Hominum manifeſta ſunt prudentibus;* Nam ut Apoſtolus ait 1. *Cor.* 2. v. 15. *Spiritalis homo judicat omnia.* Quia, qui ejusmodi paſſionibus non agitur, tranquillâ mente reflectit ad iſta ſigna, & conformiter rectæ Rationi inde judicat de internis, ut totum alterius animum habeat exploratum, itaque ſibi viam paret, ut, quæ volet, conſequatur; tam facile enim tali erit, alterum in ſuam voluntatem inclinare, quàm puero *Æthiopi,* regere *Elephantem.*

Qui verò callet artem diſſimulandi, & inordinatas omnes animi affectiones ita occultandi, ut ne veſtigium occultè latentis iræ aut invidiae, odii aut amoris, ambitionis aut timoris deprehendi poſſit, ſuperior erit omnibus, itaque eos tenebit ſuſpenſos, ut illis non tam ſit venerationi, quàm timori.

Et hæc illa *Archetypa* regnandi forma est, quâ utitur DEUS in gubernatione Mundi. Observat ille vigili oculo omnes actiones hominum, quin ipse observetur: innumeris quotidie injuriis laceffitur, nec Vindicem dexteram extendit, *diffimulans peccata hominum propter penitentiam.* Sap. cap. 11. v. 24.

Solem suam oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos. Matth. 5. v. 45. Versat vices Mortalium in momento, dum minimè cogitant: deducit ad inferos, & reducit, humiliat & exaltat. Sermo illius Potestate plenus est, nec dicere ei quisquam potest: *quare ità facis?* Eccles. cap. 8. v. 4. Quia juxta Apostolum Rom. 11. v. 33. *incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus.*

Nemo accedere potest ad hoc *Cor altum*, ubi latet Abyssus judiciorum, hinc omnium hominum animi sunt suspensi. justorum æquè ac in-
justorum; quia ut ait Ecclesiastes cap. 9. v. 1. *Sunt justî atque sapientes, & opera eorum in manu DEI, & tamen nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit.*

Divinam hanc gubernandi methodum imitentur *Rectores Mundi*: primò servant sibi *Cor altum*, nulli, etiam Familiarium scrutabile: audiant aliorum opiniones & consilia, eâque probè secum perpendant, mentem tamen suam, si ità rei gravitas postulat, non nisi in tempore aperiant; tunc enim sermo plenus erit Potestate; cum prudenti hoc silen-
tio

tio occluditur via , justum judicium subvertendi. & in aliam partem fraudulenter detorquendi.

Fatua ingenuitas est , arcana Cordis leviter detegere , & semper veritatem disertè eloqui ; periculosa sinceritas , cùm taciturnitas præcipuum sit regnandi instrumentum. Quisquis Secretum leviter committit alteri , Sceptum eidem unà tradit.

Mentiri *Principem* non decet : juvat autem quandoque tacere , aut veritatem effugio celare. Eluceat in omni actione candor quidam Regius ; quo utendum est aliquando etiam erga eos , qui fallere cogitant ; hi enim si in meliorem partem rem interpretantur , sic decipiuntur & perturbantur in suis Consiliis , ut vacillare incipiant ; id quod tunc potissimum erit observandum , quando agendum cum versipellis , aut cum *Legatis* exterorum *Principum* , quia dissimulatio in vultu , responsa ambigua & æquivoca sunt tutissima contra fraudes aliorum remedia. Hoc enim est duplicare custodias animi ; nec quidquam mali his actibus inest , cùm non ad fallendam Fidem Publicam , nec ad offendendum , sed solum ad pericula eludenda adhibeantur. 1. Reg. 18. v. 14. *In omnibus viis suis David prudenter agebat - - vidit itaque Saul , quod prudens esset nimis , cæpit cavere eum.* Ecce fructum dissimulationis.

Dissimula ,

Diffimula , simula , quoties occasio poscit ,

Moribus ut morem temporibusque geras.

Temporibus , qui ritè sapis , servire memento

Omnibus , ut tempus serviat omne tibi.

Temporibus servire, est Hominum moribus se accommodare; cùm enim debeant Reipublicæ Administratores in tanta Hominum multitudine ac varietate vivere, debent necessario se præparare & aptare Hominum genio ac tempori, prudentium *Nautarum* exemplo, qui omni se *Ventorum* mutationi accommodant, jam plenis eos velis excipiunt, jam obliquè solum captant, Clavumque nunc dextrorsum, nunc sinistrorsum obvertunt, aut si validior instat tempestas, vela planè contrahunt, ne frustra contrà nitentes majori se periculo exponant.

Hoc modo dissimulandi callidè olim Senatores *Carthaginenses* eluserunt vim Ducis sui *Hannonis*, Teste *Justinò lib. 22. Hist.* Morti destinârat *Hanno* Senatores *Carthaginenses*; ut rem facilius exequeretur, dolique omnis suspicionem à se amoliretur, Nuptias adornandas putavit Filiæ suæ, ubi invitatos Senatores Veneno necaret.

Hi fraudem præfagientes, maluerunt scelus declinare, quàm vindicare, ne in Viro tam potente plus Negotii faceret res cognita, quàm cogitata; Ideoque satis habuerunt, publicâ Lege ordinare *Sumptus Nuptiales*, ut sic obviam irent *Hannonis* conatibus.

Solum

Solum sæpe insidiarum remedium est, si non intelligantur *Tacit. lib. 4. Annal. & Cicero l. 2. de Officiis: est non modò liberale, paulatim nonnunquam de suo jure decedere, sed interdum etiam fructuosum.*

Duces rebus afflictis hilaritatem de industria simulant, & res adversas adumbratâ lætitiâ abscondunt, ne militum animi, si fractam Ducis mentem viderint, simul concidant.

Cùm *Gustavus Adolphus*, Rex Suecorum, anno 1632. sub ipso pugnæ æstu prope *Lipsiam* ictu globi prostratus esset, Duces *Militiæ* funus cautè dissimulârunt, ne Milites subito terrore fracti in prælio remitterent. Fructus dissimulati funeris erat Suecorum *Victoria de Casariensis.*

Choroëbus Trojanus ut captâ jam Urbe *Troja*, cum reliquiis *Popularium suorum* furorẽ *Græcorum* eluderet, à prostratis *Græcorum* cadaveribus habitum & arma mutuatus, hostium agminibus se junxit, & noctis beneficio innumeros trucidavit, itâ suos apud *Virgilium* affatus *lib. 2. Aneidos à versu 389.*

Mutemus clypeos, Dantâunque Insignia nobis Aptemus; dolus, an virtus, quis in hoste requirat?

Arma dabunt ipsi. Sic factus, deinde comantem Androgei Galeam, Clypeique Insigne decoram Induitur; laterique Argivum accommodat ensẽ; Hoc Riphæus, hoc ipse Dymas, omnisque juvenis
Lata

*Læta facit : spoliis se quisque recentibus armat.
Vadimus immixti Danaïs , haud Numine nostro,
Multaque per cæcam congressi prælia noctem
Conferimus , multos Danaïan demittimus Orco.
Rectè dixit Lysander , Dux Lacedæmonio-
rum : quò leonis pellis non potest attingere , assuen-
da est vulpina. Nihil in bello utilius , quàm
doli. Oportet quidlibet conantem frangere
adversarium. Cum vulpibus vulpinandum,
Cum Cretensibus Cretizandum.*

Venator quasdam feras vi & manu in-
terficit , plures sæpe occultis laqueiscaptat.
*David apud Achis , Regem Geth , malè sibi ti-
mens , fatuum se simulavit , ut periculum
vitæ effugeret. 1. Regum 21. à versu 12.*

Extra belli tempora dolis uti & fraudibus,
ignominiosum est *Magnatibus*. Cùm *Par-
menio* suaderet *Alexandro Magno* , ut fraude
aliquâ uteretur , respondit : *facerem , si Par-
menio essem ; at quia Alexandex sum , facere nolo.*

In Pactis & Contractibus fallere , omnem
fidem & famam adimit ; esto , causæ non de-
sint , queis perfidia tegatur. Nam ut *Li-
vius* ait lib. 9. *Perfidus nunquam causa deficiet ,
cur pactis non stent.*

Juxta *S. Ambrosium* autem lib. 2. offic. fides
etiam perfidis est præstanda : & *Cicero* pro *Ro-
scio* : *Perfidiosum & nefarium est , fidem fran-
gere , quæ continet vitam. Et rursus lib.
3. offic. Fraus distinguit , non dissolvit per-
jurium.*

Sincerè

Sincerè itaque, & candidè agendum, cùm fides datur; vult enim sibi quisque credi. Execranda fuit illa *Tryphonis* perfidia, quâ *Jonatham*, Ducem *Macabæam* decepit, & post dimissum exercitum in urbe *Ptolemæide* captivum tenuit. *Lib. 4. Macbab. 12.*

Turpior illa perfidia fuit, quâ fictâ novâ causâ idem *Tryphon* impius etiam *Simonem*, *Jonathæ* Fratrem, circumvenit *Lib. 1 Macbab. 13. versu 14. & sequentibus.*

Diabolica est illa *Machiavelli* doctrina, quam tradit in *Libro de Principe*, dicens: *Princeps*, ut cautiùs decipiat, & statum suum conservet, timorem & reverentiam Divini Numinis simulare debet, quamvis nec *DEUM* amet, nec metuat, modestiam item & temperantiam, quamvis dissolutus sit & intemperans: Clementiam & Lenitatem, licet crudelis sit & ferus. Cæterarum virtutum speciem & imaginem quandam ostentare debet, ut sua vitia tegat, & qui non est, habeatur.

Et Capite 17. ait: Non est necesse, ut *Princeps* dictas virtutes habeat, sufficit, si credatur habere. Sufficit, si pius, fidelis, humanus, Religiosus & integer credatur; vel si etiam reipsâ talis sit, ut, cùm opus fuerit, sciat mutare se, & in contrariam vertere.

Frequenter, statûs conservandæ causâ, cogitur fidei, charitatis, humanitatis & Religionis jura perfringere; oportet autem, sic animo sit comparatus, ut ad omnem ventum & *Fortuna* varietate vela

vela vertat, & si possit, à bono non deflectat, sed in malum noverit declinare, si necessitas ità postulerit. Itaque nullum verbum Principi excidat, quod non sit plenum quinque prædictis virtutibus, ut qui eum viderit, judicet totum ex pietate, fide, integritate, humanitate, & Religione proficisci. Hæc Machiavellus.

Quâ suâ doctrinâ non ille Principem, sed Diabolum efformat; ità enim simulare, perinde se habet, ac induere Naturam Diaboli, qui, ut alios decipiat, & statum Regni sui firmet, transformet se in Angelum lucis, nefanda sua consilia sub specie virtutis inspi-rans.

Talis pelle Ovis, est re verâ Lupus. Vultu homo, Corde Vulpes. Ore blandè ridet; manu sicam tenet. Fortis Cygnus candorem mentitur, intùs duram & nigram carnem habet.

Lubet imaginem tam Monstruosi Principis intueri? oculos intendamus in *Herodem Ascalonitam*, Vulpem versipellem, qui pro Regno suo stabiliendo, nihil non licere sibi persuasit, ausus non Conjugem tantùm *Mariannem*, Filios, Propinquos & Potentiores suæ ambitioni sacrificare, sed *Christum* ipsum in cunis suffocare.

Simile Dogma *Julius Cæsar* tenuit, dicere solitus: Si violandum est jus, regnandi causâ violandum est, de reliquo pietatem colas. Quasi verò retinendæ dominationis causâ nullum non scelus

scelus honestatem aliquam acquireret juxta illud Senecæ in *Thieste* :

*Ubiqumque tantum honesta dominanti licent,
precario regnatur.*

Principum Virtutes non fictæ, sed veræ esse debent; si enim larva & fictio Virtutis valeat ad statum conservandum juxta *Pseudo-Politicorum* Regulas, multò magis id præstabit vera & solida Virtus.

Socrates, teste *Cicerone lib. 2. Offic.* aiebat: hanc viam ad gloriam esse proximam, si quis ageret, ut qualis haberi vellet, talis esset. Quod si qui simulatione & inani ostentatione, & ficto non modò sermone, sed etiam vultu stabilem se gloriam consequi posse existimant, vehementer errant.

Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur; ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt, nec simulatum quidquam potest esse diuturnum; qui adipisci veram gloriam volunt, justitiæ fungantur officiis.

Et *lib. 1. Offic.* ait *Cicero* : totius injustitiæ nulla capitalior est, quàm eorum, qui tamen, cum maximè fallunt, id agunt, ut *Viri boni* esse videantur.

Seneca lib. 1. de Clementia: ficta citò in naturam suam recidunt; quibus veritas subest, quæque ex solido enascuntur, tempore ipso in majus, meliusve procedunt.

Juxta *Divi Basilii* effatam duplici poenâ dignus est, qui sub pallio Virtutis vitiosus est;

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger* Sec. Jesu.

est; quia, ut *Divus Hieronymus* ait, *turpiora sunt vitia, cum Virtutum specie celantur.*

Simulata æquitas, inquit *S. Augustinus*, *non est æquitas, sed duplex iniquitas.*

Ita qui simulant, malè ædificant, ut rem exemplo probat *S. Gregorius Nazianzenus*. *Gallus* inquit, & *Julianus*, Fratres, *Constantii* Imperatoris Patruelles, sancto Martyri *Mamanti* magnificentissimum Templum exstruere cœperunt, opere inter se distributo: *Gallus* Senior Religionem colebat; *Julianus Apostata* larvam tantum & speciem pietatis habebat; videri pius volebat, ut *Christianos* falleret. Interim quidquid impensis *Galli* exstruebatur, feliciter assurgens succedebat, firmum & stabile; quod nomine *Juliani* uno die ædificabatur, altero corruerat. Ita DEUS declaravit, amare se cor purum & sincerum, fictam autem mentem detestari.

Multa simulare, multa dissimulare tam necessarium est Regnanti, ut *Ludovicus XI. Galliarum Rex*, qui hanc *Barbarossæ* gnomen semper in ore habebat, Filium suum *Carolum VIII.* præter hæc verba, nulla alia latina scire vellet; *Principi* satis esse ratus, si nōset prudenter dissimulare.

Cum enim impossibile sit, ut in Imperio tot & tam diversæ mentes ad unius voluntatem cogantur, debent *Principes* & nolentes in multis conniverè, aut dissimulare, nisi frustra contra torrentem niti velint, & nullo suo

fuο cum fructu odia incurrere malint; licet enim potentes sibi videantur *Principes*, non tamen sunt omnipotentes, & si per vim agere velint, multa fient, quorum postea pudeat & pœniteat.

Sapiens non semper uno incedit gradu, sed unâ viâ, ait *Seneca*, nec se in aliquibus mutat, sed potius aptat, quod maximæ prudentiæ est.

Qui simulat, aut dissimulat cum prudentia, medium tenet, & cavet, ne ex una parte vis vergat in tyrannidem, aut ne ex altera parte astutia degeneret in fraudem: Dignitas Regia omnem respuit maculam.

Simulando decipere velle & mentiri, hoc non Regium est, sed improbum; dissimulando frontem operire, & reticentiâ mentem tegere, excelsi animi est. Res clarior in exemplis apparebit.

Aggrediendum est opus, quod vires superat; hic cautè Virtutem dissimula, ut Auctoritatem conserves. Sic parvæ mulieri consilium fuggessit Ovidius dicens:

Parva, sedens maneat, ne stans videre sedere.

Partes *Pompeji Magni* occultè tuebatur *Cicero*; *Julium Casarem* tamen Oratione commendabat; quodd aliud diceret, aliud intelligi vellet, ut refert *Vellejus Patersulus*.

In *Tyriensi Arianorum* Conciliabulo *Timotheus Presbyter* sanctum *Athanasium*, *Alexandriæ* Episcopum, ab impudente muliere falso de

violento stupro accusatum, simulatione ab infamia liberavit, & *Arianorum* malitiam, qui mulierem ad scelus isthoc *Athanasio* asfingendum induxerant, publicè confudit. Certus enim, quod *Athanasius* mulieri ignotus esset, *Athanasium* se simulans, *Egône*, aiebat, *apud te sum diversatus? egône te violavi?* Cui illa petulanter: *Tu mihi vim intulisti*, idque jurejurando affirmans, judicium *Arianorum* fidem obtestabatur, ut tantum flagitium vindicarent. Quâ apertâ fraude rejecta est mulieris impudentia, & manifestata *S. Athanasii* innocentia.

Difficile est, fateor, abscondere pectoris æstus; sed quandoque oportet. Cum Saul in Regem esset electus, & abiret cum adhærente sibi exercitu in Gabaa, Filii Belial despexerunt eum, & non attulerunt ei munera; Ille verò dissimulabat, se audire. Lib. 1. Reg. 10. v. 17. Oportuit, ut Rex novus hæc dissimularet, ne plures ab ipso abalienarentur.

Anno 1588. per tempestatem periit cum decem armatorum milibus Classis Hispanica, Invincibilis appellata, quam Philippus II. Rex contra Anglican expediverat. Hoc inter ludendum edoctus Rex Philippus, premit altum corde dolorem, & quasi nihil perperam accidisset, ludere pergit.

In seditione, vel corruptione Duces plebendi, quia origo omnis furoris penes Auctores est, reliqui contagione insaniunt.
Hinc

Hinc *Theodosius Magnus*, Imperator in *Theſſalonicenſium* Civium cæde notam crudelitatis incurrit, quòd omnes promiſcuè trucidaverit. Si mitiùs egiffet Dux *Albanus*, *Belgium* Regi ſuo *Philippo* ſervàſſet, nec *Confœderatæ* *Provinciæ* ab *Hiſpanis* defeciſſent.

Severitas amittit aſſiduitate auctoritatem, & crebra punitio vileſcit.

Malum quidem eſt, *Principem* habere, ſub quo nihil ulli liceat: pejus verò, ſub quo omnibus omnia licent. Dio in *Nerva* Imperatore.

Qui non vetat peccare, cum poſſit, jubet.

Seneca in Medæa.

Diſſimulantur minora *Præfeſtorum* furta, ut majora deprehendantur; pœna deinde ſit *Talionis*; nam, ut *Plinius* ait, ereptum pecunias alienas iverunt, perdant has, quas habent.

Vel juxta *Suetonium* in *Veſpaſiano*: faciendæ inde ſpongiæ; poſtquam aſſatim imbibebunt, exprimantur.

Nihil ad terrendum validius, quàm poſt multam diſſimulationem ſevero judicio in fontes animadvertere.

Si carpenda videt prudens, non omnia carpat;

Servet apud mentem poſtea agenda ſuam.

XXII. HENRICUS VI. regnat à 10.

Junii, 1190. ad 28. Sept. 1197.

ANNUS 1190.

Natus eſt *Henricus* apud *Neomagum* in *Hol-*

Q 3

landiæ

landia, non anno 1156., sed anno 1165. ut rectè notat *Godefridus Viterbiensis Barbarossæ Cancellarius*, in *Chronico. Quinquennis Bambergæ*: anno 1170. in *Regem Romanorum* electus, eodem anno 15. *Aug. Aquisgran* unctus & coronatus est à *Philippo Colonien*s; nec obstat, quòd nascendi Ordine primus editus sit inter cæteros Fratres, tum quia *Beatrix Mater* anno 1156. immatura desponsata est, tum quia ante *Henricum* duas fæmellas peperit.

Anno 1184. cùm litis decidendæ causâ, quæ *Erfurti* erat inter *Conradum Archi-Episcopum Moguntinum* & *Ludovicum Thuringiæ Landgraviam*, loco Patris præsideret, accidit ipso Festo, *Divo Jacobo* sacro, ut domus Præpositi *Ecclesiæ B. V.* ubi *Principes* conveniant, malè materiata ruptis repentè trabibus collapsa, plurimos ex *Principibus* in casum traxerit; Rex quidem ad primum ruinæ fragorem cancellis fenestræ; ubi cum *Moguntino* confederat, apprehensus, perniciem ultimam evasit, eò usque pendulus, donec admotis scalis cum *Moguntino* salvaretur. *Friedericus Comes de Abensberg*, *Henricus Comes de Schwarzenburg*, quòd essent in extrema parte Domûs, in *Latrinam* cum aliis prolapsi, miserimâ morte periêrunt, *Ludovico Thuringo* ægrè se sordibus extricante. *Gosmarus Comes de Zigenbarn*, *Ludovicus Comes de Wartburg*, *Gosmarus Comes de Kirchberg*, *Beringerus de Melding* oppressi interiêrunt. *Albertus Staden*s

Stadensis in Chron. Chronicon Montis Sereni. Continuator Lamberti Schaffnab. & Siffrius Presbyter.

Anno 1185. desponsatur *Constantia*, Rogerii Regis *Siciliæ* Filia *Henrico*, & sequenti anno *Mediolani* ambo coronantur, & Nuptias celebrant. Anno 1189. moritur *Wilhelmus II.* Rex tertius *Siciliæ* & Dux *Apuliæ* 16. Cal. Decembris, cum antè de Consensu Procerum collectorum hæredem renuntiasset *Henricum VI.* ut rectè referunt *Richardus de S. Germano*, & *Chron. Aquicinctum*. Contra *Henricum VI.* anno 1190. Rex *Siciliæ* à Proceribus proclamatur *Tancredus*, Filius Naturalis Rogerii, Ducis *Apuliæ*, qui Patruus erat *Wilhelmi II.* Regis, & Frater *Constantiæ*. Cum tot errores circumferantur de *Constantia*, *Henrici VI.* Coniuge, illos ex ordine refuto.

Error primus *Iusti Lipsii*, qui lib. 2. in exemplis Politicis cap. 4. cum multis aliis, Monito 2. ità de *Constantia* refert:

Constantia Neapolitana Regina, quæ nupta *Henrico* Imperatori 1194. quinquagenariâ etiam major uterum cæpit ferre, fraudem aut fucum suspectantibus multis; quod utrumque prudenter amolitus est *Henricus*, ac primùm, cum uxor ad eum in *Germania* agentem adspiraret, vetuit, iussitque in Regno subsistere, & adventum suum expectare, coram suis (cum bono DEO) hæredem regni parituram. Deinde Uxore etiam ipsâ sic volente,

in foro tentorium expansum, factâ potestate Nobilibus Fæminis veniendi, & parientem ac partum pariter oculis usurpandi; peperit, igitur in tali, ut sic dicam, scenâ *Fridericum*, Raterni Avi nomine appellatum. Hæc satis mira in illa ætate, etsi rei fides aliqua jam antè ab *Abbate Joachimo* facta, illo, cujus Vaticinia tunc clara erant, & nunc quoque tradita scriptis leguntur, vaticinante; quippe parturam prædixit, & quidem Filium, tali vitâ, & forte, quæque alia *Friderico* evenerunt. Hæc *Lipsius*.

Fabula fundatur in Epitaphio, quod posterioribus annis tumulo ejus inscriptum est hoc tenore:

- *Cæsaris Henrici latet hic Constantia Conjux,*
Uvideno lustro, hac platea, rugosa Sacerdos
Facta, dedit partu Fridericum Augusta secundum,
Pro meritis sacra tenet sic ossa Panormus.
Vixit annis LXI. obiit anno MCCIV.

imò Falsum est, quod quinquagenariâ major Conjugium iniêrit cum *Henrico*, annos tunc unum supra viginti nato; cum enim posthuma esset *Constantia*, & post Patrem *Rogeri* anno 1154. defunctum nata ex quinta Uxore *Beatrice*, *Comitissâ Reatinâ*, nonnisi triginta duorum annorum erat, quando *Henrico* 1186. *Mediolan* nupsit; & cum anno 1194. *Anagninæ* pareret *Fridericum*, annum agebat ætatis quadragesimum. Standum ergo auctoritate *Godefridi Viterbiensis*, rerum harum conscii,

conscii, quòd *Cancellarius* esset trium *Suevicorum Imperatorum* scil. *Conradi III. Friderici Barbarossæ*, & *Henrici VI.* qui apertè testatur in suo Pantheo, *Constantiam* tricennalem nup-
fisse, ità scribens :

Fit Regis Siculi Filia Sponsa sibi.

Sponsa fuit speciosa nimis, Constantia dicta,

Postuma post Patrem, materno ventre relicta,

Jamque Tricennalis tempore Virgo fuit.

addo. Falsum est, quòd *Sexagenaria* major ob-
ièrit anno 1204. ; nam ex literis *Innocentii III. Papæ* datis anno primo sui Pontificatûs, sci-
licet anno 1198. manifestum est, illam vitâ
decessisse eodem anno 1198. 27. Novembris, an-
no ætatis suæ quadragesimo quarto.

Error alter æquè gravis est, quo fertur,
Constantiam fuisse rugosam *Sacerdotem*, sive *Mo-
nialem*, DEO per Vota Religiosa sacratam, &
dispensante *Alexandro III. Papâ*, nuptam.

Fabulæ hujus Author est *Fazelhus*, qui lib.
6. cap. 3. in fine de *Constantia* scribit, quòd
Rogerus Pater ejus, perculsus Vaticinio *Jo-
achimi Abbatis Cisterciensis*, tunc per *Calabriam*
Fanosi, quo aiebat, quodsi nupserit *Constantia*,
illam fore funestam faciem *Siciliæ*, Filiam con-
cluserit in Cœnobio, ubi per Vota profite-
retur Religionem.

Confirmat fabulam *Bernardus Justinianus*,
Nepos sancti *Laurentii Justiniani*, asserens,
quòd *Alexander III.* dispensârit in abrogato
Monachatu, ut *Constantia*, *Wilhelmi Regis Fi-*

līa, Monialis DEO sacrata, intire posset conubium.

Quàm falsum est, *Constantiam* fuisse Filiam *Wilhelmi Regis*, tam falsum est *Justiniani* testimonium de dispensatione *Alexandri*. Constat enim, *Constantiam* non *Wilhelmi*, sed *Rogerii Regis* Filiam fuisse.

Constat item *Alexandrum III. Papam* quinquennio ante Nuptias *Constantiae*, scilicet anno 1181. defunctum fuisse, cū modò anno 1185. per *Fridericum Barbarossam* impetrata fuisset *Constantia Henrico* Filio in Sponsam.

Fazelli fabula exploditur per firmius testimonium *Godefridi Viterbiensis*, dicentis, *Constantiam* fuisse posthumam *Rogerii Regis* Filiam. Si enim posthuma fuit, quomodò vivo Patre potuit esse Monacha & Professā?

Rogesium anno 1154. è vitā migrasse testatur *Robertus Monachus* in appendice ad *Chronicon Sigeberti*.

Non possum, quin res *Siculas* altiùs hoc loco repetam, cū in decursu præsentis tomi perfrequens occurrat *Siciliae* memoria.

Vix erit in Orbe Regnum, quod magis in Regibus variat, quàm Regnum *Siciliae*.

Ex *Solino* & *Cluverio* lib. 1. c. 2 primi *Siciliae* Incolae fuerunt *Cyclopes*, monstrosae magnitudinis homines, circa *Ætnam* præcipuè & *Agrum Leoninum*, quod probant multis locis reperta cadavera; & quia *Terra* cum vicinis *Insulis Liparitanis* sulphure abundat & speluncis,

eis , venti recepti magna incendia excitant,
& tractus ille frequentibus motibus agitur.
Hinc finxerunt Poëtæ *Cyclopes* homines Mo-
noculos, qui in ignita illa officina *Jovi* ful-
mina fabricent.

Creditur olim juncta fuisse *Italiae*, & terræ
motibus avulsa, quod indicare videtur *Vir-*
gilius lib. 3. *Æneid.* v. 414.

*Hæc loca vi quondam, & vastâ convulsa ruina,
Diffuisse ferunt: cum protinus utraque velitis
Una foret; venit medio vi pontus, & undis -
Hesperium Siculo latus abscidit.*

Dicebatur olim Insula Cyclopum, ut *Virg.* ait:
Ignarique viæ Cyclopum allabimur oris.

Alio nomine etiam *Trinacria* appellabatur
à figura triangulari; quam effeiciunt tria Pro-
montoria: primum est Promontorium *Pelo-*
rum versus Septentrionem, *Italici Capo di faro*,
itâ dictum à *Pharo*, sive Speculâ & turri, quæ
ibi ad dirigendas naves est exstructa, unâ
leucâ à *Calabria* dissita.

Ad Meridiem est *Pachymus*, *Capo di passaro*.

Ad Occidentem est Promontorium *Lithy-*
bæum, distans à littoribus *Africæ* centum &
viginti passuum millibus.

Pridem ante Christi tempora, ex quo flo-
rebat *Carthaginensis* Respublica, ejusdem non
ignobile membrum fuit *Sicilia*: illâ demum
per *Romanos* eversâ, *Romanorum* potestati sub-
jecta fuit, tam sub Consulibus, quàm sub Im-
peratoribus, donec, fatiscente ex ignavia Cæ-
sarum *Romano Imperio*, ad alios transfiret.

Primum quidem armis *Gothorum* laceratur annis viginti.

Inde sub jugo *Saracenorum* & *Arabum* gemit annis ducentis triginta, donec à servitute hac eximeretur virtute *Normannorum*, quibus suberat per annos centum facile & quinquaginta.

Exolescente tandem *Normannorum* Stirpe, *Suevos* per annos septuaginta & amplius Dominos habuit, usque ad *Conradinum* à *Carolo Andegavensi* peremptum.

In *Gallorum* potestatem ita descebat, ut *Romano* quoque *Pontifici* fieret vectigalis.

Fecit Præfectorum *Caroli* tyrannis, & promiscua *Gallorum* in Matronas & Virgines quasque libido, ut *Siculi* sumptis pro libertate armis, cruentissimâ in *Gallos* cæde 1282. animadverterent, nulli parcentes sexui vel ætati. *Gallis* succedunt *Hispani*, his ad nostra usque tempora *Austriaci*, tum *Sabaudi*, istis rursus *Hispani*.

Normanni quidem ineunte Sæculo XI. sub *Henrico sancto*, & *Conrado Salico* paulatim ita emerferunt, ut temporibus *Lotbarii II.* Regnum ibi primi fundarent.

Tancredus Alta Ville in *Normannia* juxta Urbem *Constantiam*, *Coutance*, *Comes*, cum ex duabus Uxoribus numerosâ prole abundaret, circa annum 1030. militatum in *Italiam* misit; erant autem isti: *Wilhelmus* cognomento *Brachio-Ferreus*, *Drogo*, *Humfridus*, *Godefridus*:
Robertus

Robertus Guicciardus, vel *Guiscardus* & *Rogerus*. Hi cum aliquot annis sub diversis *Principibus* meruissent stipendia, nullis certis sedibus fixi, *Wilhelmus Brachio-Ferreus* cum copiis suis *Normannis* sequitur 1037. vexilla *Præfecti Imperatoris Græcorum* contra *Saracenos*, eâ factâ conventionem, ut præda, agri & Urbes hostibus ereptæ æqualiter dividerentur. Cum *Græcus* pactis non staret, *Wilhelmus Apuliam*, *Græcis* tunc subditam, ope *Confæderatorum* invasit, totâ *Apuliâ* & parte *Calabriæ* potitus; unde primus *Apuliam* tenuit titulo *Comitis*, anno 1045. defunctus.

Robertus Guicciardus Calabriam & Lucaniam *Græcis* eripit, *Dyrrachium* expugnat; *Romanos* etiam *Gregorio VII. Papæ* rebelles, multis claudibus castigatos, ad officium coëgit: hæc de causa à *Gregorio VII.* 1060. Comes *Calabriæ* & Dux *Apuliæ* creatus, eidem tanquam *Beneficiarius Ecclesiæ* juramentum præstitit. Obiit 1084. cum annis quatuor & viginti dictis terris præfuisset.

Rogerus I. à Roberto Guicciardo Fratre primùm aliquot *Apuliæ* oppidis præfectus, Comes fuit *Meliti* & *Scyllacii*; deinde ejusdem *Roberti Fratris* auxilio, parte *Siciliæ* potitus, demum pulsus totâ *Insulâ Saracenis*, Comitem primùm *Siciliæ* & *Calabriæ* se nominavit, mortuus 1101. Uxor *Adelasia*, Neptis *Bonifacii Marchionis Montferratensis*, ex qua nati *Rogerus II.* & *Constantia* nupta *Conrado*, *Henrici IV. Imperatoris*

toris Primogenito , *Romanorum Regi* , anno 1101. defuncto.

Rogerus II. Rogerii I. Filius, Dux *Apuliae & Calabriae*, Comes insuper *Siciliae*, præter alias Urbes *Neapolim Græcis* abstraxit, & *Innocentium II. Pontificem*, à *Wilhelmo Filio* anno 1130. in prælio captum, libertati restituit; à quo eodem anno, facto de terris suis Sacramento, utriusque *Siciliae* cis & ultra *Pharum* Rex creatus est. Post hæc *Saracenis* in *Africa* bellum intulit, *Emmanuellem Comnenum* etiam, *Græcorum Imperatorem*, qui *Christianos Milites Selymam* petentes, malè habuerat, incensis *Constantinopolis Suburbiis* compescuit. *Hipponem* item *Regium Saracenis* eripuit, & in *Siciliam* reversus 1154. 16. *Cal. Maij.* obiit, relictis ex *Beatrice* Coniuge, *Reatenfi Comite*, Liberis quinque.

Wilhelmo I. Rege secundo *Rogero Duce Apuliae*, anno 1149. defuncto: *Ampbuso* vel *Alphonso Capuae Principe*, & *Tancredo Barri Principe* ante Patrem defunctis, nec non *Constantiâ* posthumâ *Filiâ* 1154. natâ, *Henrico VI. Imperatori* desponsatâ 1186.

Ex his *Rogerus*, Dux *Apuliae*, reliquit spurium *Tancredum*, anno 1190. contra *Henricum VI.* in Regem proclamatum, anno 1195. defunctum, *Sibyllâ* Coniuge, *Comitissâ Acerræ*, Viduâ relictâ. Frater *Rogeri Wilhelmus*, post Patrem Rex *Siciliae*, obiit anno 1167. relictis ex *Margaretha*, *Filiâ Garzia*, *Regis Navarre*,
Wilbel-

Wilbelmo II. Rege, anno 1189. sine prole ex Johanna Henrici II. Angliæ Regis Filiâ susceptâ.

Tancredus Rex spurius ex Sibylla procreavit Rogerium, à Patre in Regem coronatum, Irenes Constantinopolitanæ Conjugem, quam postea Viduam duxit Philippus Imperator.

Wilhelmum III. Fratrem ante Patrem defuncto, pariter in Regem coronatum, postea ab Henrico VI. captum, excæcatum, & in Suevia Castro, Hoben-Embs sub custodia detentum.

Madeniam, Constantiam & Alberiam, pariter ab Henrico VI. in Hobenburg, Alsatiæ Canobium detrufas.

Ut distinctiùs Lector Genealogiam hanc intelligat, juvat in brevius Schema redactam ob oculos ponere, & quidem bipartitam cum aliter folii angustię non patiantur.

GENEALOGIA

REGUM SICILIÆ EX NORMANNIS.

Tancredus Comes Alie Villæ apud Constantiam in Normannia sub Conrado Salico mittit Filios bello strenuos, in Italiam. Erant autem isti: Robertus Guiscardus, Rogerius, Wilbelmus cum Ferreo Brachio: ex his

Rogerius I. Comes Meliti & Scyllacii, dein primus Siciliæ Comes obiit 1101. Uxor Adalasia, Neptis Bonifacii, Marchionis Montisferrati.

Rogerius II. ex Comite Constantia, aliis Jo-
le,

anno 1130. creatus ab Innocentio II. Rex primus Siciliae, obiit 1154. Uxor Beatrix, Comitissa Reatensis.

le, nupta Conrado Henrici IV. Imp. Filio, Romanorum Regi, 1101. defuncto.

Wilhelmus I. Rex II. Siciliae obiit 1167. Uxor Margaretha, Filia Garziae, Regis Navarrae.

Rogerus III. Dux Apuliae obiit 1149. Blanca ejus Concubina. Barii Principes, ante Patrem mortui.

Wilhelmus II. Rex tertius Siciliae obiit 1189. nullâ relicta prole ex Coniuge Johanna Henrici II. Angliae Regis Filiâ.

Rogerus, Dux Apuliae, improles ante Patrem decessit.

SCHEMA SECUNDUM.

Rogerus III. Dux Apuliae, Filius Rogerii, Regis primi, mortuus 1149. Blanca Concubina.

Tancredus Rex, quartus Siciliae
1190. creatus contra Henricum VI.
obiit 1193.

Uxor Sibylla, Comitissa Acerre, capta & in Germaniam abducta in Hohenburg.

Rogerus

<i>Rogertus Rex V. Siciliae ante Patrem obiit 1192. Uxor Irene, Filia Isaaci Comneni Imp. Graecorum; nupta add Philippo Suevo Imperatori.</i>	<i>Wilbelmus III. Rex VI. Siciliae, Puer coronatus, captus & excaecatus vixit sancte in Hohen-Embs.</i>	<i>Madonia, Uxor Joannis Sfortia. Constantia, Uxor Petri Ziani, Ducis Venetorum. Alberia nupta 1. Gualterio, Comiti Brennesi; add Jacobo, Comiti Tricuriensi.</i>
<i>Gualterus, Comes Brennesis & Joppensis.</i>		

SHCEMA TERTIUM.

Robertus Guiscardus, Patruus Rogerii, Regis I. Siciliae, Comes Calabriae & Dux primus Apuliae creatus à Papa 1060., obiit 1084. Uxor Sigelgata, Filia Guaimarii, Principis Salernitani.

Boastandus, Princeps Taranti, Rogerius, Dux cedit Fratri Rogerio Apuliam, Apuliae & Calabriae Comes. & profectus in Syriam, fit primus Princeps Antiochia. Obiit 1108. Uxor Constantia, Filia Philippi, Regis Franciae.

Boastandus II. Princeps Antiochia, in Syria, occisus in bello 1130. Uxor Adelbeidis, Filia Balduini II. Solymae Regis.

Constantia, nupta Raymundo de Castellione, Christianorum Proditori, & Apostatae,

R

malè

Tom. VIII. P. Conradi Hertenberger Sec. Jesu.

malè à *Saladino* multato, ut aliàs dixi. ~

Philippa nupta *An-* *Maria*, Uxor 2da *Em-*
drónico Comneni Impe- *manuelis Comneni*, Imp.
 ratori *Græcorum*. *Græcorum* post *Sultha-*
censem.

Vid. Muratorium Tom. V. Scriptarian de rebus
Italicis pagina 543. & 544.

His de *Statu Siciliae* præmissis, ad ordinem,
 unde digressus sum, revertor.

Quod priori anno 1189. *Siculi Wilhelmo Re-*
gi, antequàm is moreretur, datâ fide pro-
 miserant, se in fide *Henrici VI. & Constantiae*
perseveraturos, hoc anno 1190. perfidè vio-
 lârunt, dum repudiato *Henrico Imperatore*,
Regem sibi constituunt *Tancredum*, *Rogerii Du-*
cis Spuriæ, eumque *Panormi* solenniter co-
 ronant. Contra hunc Invasorem mittit *Hen-*
ricus ex *Germania* duos Insignes Belliduces,
 qui multa per *Campaniam* Oppida, & Castra
Imperatori vindicant.

ANNUS 1191.

Primo vere *Henricus* cum uxore *Constantia*
 iter in *Italiam* suscipit; magno stipatus exer-
 citu, contra rebelles *Siculos*, & *spuriæ* Re-
 gem *Tancredum* pugnaturus. Antequàm *Cam-*
paniam ingrederetur, à *Celestino III. Pontifi-*
ce, ipso Paschatis festo, Augustus cum Con-
 iuge coronatur, eâ conditione, ut *Tusculum*,
 firmum Imperii Oppidum, & tutum in *Italia*
Germanorum Refugium, *Romanis* concederet.
 Huic

Huic petitioni quanto ille facilius consensit, tanto maiorem suo honori maculam contraxit, maxime cum *Romani* Urbe repente effusis, impetu facto dictum Castellum funditus everterent, memores acerbæ cladis, aliàs sub *Barbarossa* ibidem acceptæ. Inde cum Militia contra *Neapolim* profectus, Urbem validâ obsidione pressit, quin expugnaret; peste ingruente, coactus est exercitum in *Germaniam* reducere. Eâ sub expeditione à *Philippo*, Rege *Gallie*, ex *Palæstina* reduce salutatus, foedus cum ipso firmavit. Huc cum *Constantiam* Conjugem vocasset, illa à *Salernitanis* intercepta, in alterum annum sub honestâ Custodia detenta est, nonnisi fulmine Apostolico, quo *Cælestinus Salernitanos* ferit, relaxata. In *Germaniam* reversus, vacantem à morte *Friderici* Fratris *Suevia* Ducatum, *Conrado* Fratri contulit, cum Comitatu *Affisii*, & altero Ducatu *Spoletano*: quo honore feròx Princeps haud diu fruitus est, *Durlaci* 1195. sub adulterino complexu occisus, incertum, an ab oppressa Adultera, an ab ejus Marito; quâ præcipiti morte irrita cecidit desponsatio cum Regia *Hispana* Principe, aliàs per Patrem *Fridericum* procurata. Interim *Richardus*, Rex *Angliæ*, *Isaaco Comneno*, *Græcorum* Imperatori Insulam *Cyprum*, armis extortam, *Guidoni de Lusignano*, profligato Regi *Hierosolymitano*, confirmante donationem *Henrico* Imperatore, cum Regio Titulo tradidit, qui *Richardo* propterea homagium præstitit, & *Ptolemai-*

dem reversus, *Cyprum* Fratri *Amalrico* cecellit, eumque per *Conradum de Ravensburg* Episcopum *Wirczburgensem*, & Imperii Cellarium inungi fecit. *Matthæus Paris. Itinerarium Aquicincianum.* Ab ea expeditione versus *Richardus*, Rex *Angliæ*, dimisso Re obsequio, cum paucis in *Austriam* venit memor injuriæ, nuper post expugnatam *Leinidem* à *Leopoldo* Duce illatæ, sub plebeio bitu, ne agnosceretur, cibi sumendi causa in diversorium, haud ita ab Urbe *Vienæ* motum, die *Wiener Herberg* nominata declinavit, quo in loco cum assaturus, nuli in manu oblitus, veru ipse versaretur, rat, qui Regem alias in *Palestinam* visum verat, & re dissimulatâ, concito cursu, *Leopoldo* Duci indicavit, qui equo sine mora ascenso, cum aliquo militum Satellitio accersens, Regem fixam manu carnem tenentem captivavit, irrisumque tali opere, secum Urbem duxit, & sub arctissima Custodia tenuit, multis factum sacrilegum, in *Petrinum* Sepulchri *Dominici* commissum, probantibus.

Hoc audiens *Henricus* Imperator, Resibi *Wermatie* sisti præcepit, neque unde dimisit, quàm ingenti auri argentæ summâ, tum ipsi, tum *Leopoldo* Duci sui redemptione solvisset; quo facto, *Richardus* in *Angliam* rediens, paucis annis fuixit: in pœnam hujus Criminis, *Calesiæ* Pont

Pontifex & Cæsarem, & Ducem anathemate perculit. *Otto de Sancto Blasio, Scriptor Synchronus Benedictinus ex Abbatia S. Blasii in Hercinia Sueviæ cap. 38.*

ANNUS 1192. in 1193.

Pecuniam hoc iniquo modo extortam, *Henricus* liberaliter militibus in stipendium distribuit. Interim etiam *Constantiam* Conjugem, ex captivitate *Italica* in *Germaniam* remissam, recepit, ultione in *Salernitanos* reservatâ. Moritur interim *Rogerus V. Rex juvenis, Tancredi Regis Filius anno 1192.* Moritur sequente anno ipse *Tancredus Rex.* *Siculi* in rebellione obstinati, unanimi consilio conspirant contra *Henricum*, & quotquot *Teutonicæ* Gentis in Urbibus, & Castellis reperiunt, cum furore expellunt.

Quo audito, *Henricus*, duplici exercitu comparato, *Italiam* iterum ingressus, terrâ narique in *Campaniam* provehitur; quo itinere *Richardum de Acerra*, Comitem illius terræ potentissimum, à suis captum è patibulo, inverso corpore, suspendit, quod prius dolo *Constantia* Regina capta fuisset. Urbes *Campaniæ* & *Apuliæ* magnâ vi expugnatæ, aliæ in deditionem receptæ, aliæ videntur *Barium*, *Salernum*, *Barletum*, everse, & xpilate; & cum Urbs nulla esset, quæ tantum impetum sustinere posset, *Campania* tota cum *Apulia* sub potestatem est coacta. De-

hinc Marte in *Calabriam* translato, illam etiam Provinciam in deditionem recipit.

Henricus Sueviæ Marescallus, de Calatin, ex Comitibus de *Pappenheim*, cum exercitu in *Siciliam* directus, fusis adversis Copiis, *Catanam* adortus, vi in Urbem irrupit, & capto cum multis Nobilibus loci Episcopo, Rebellium *Antesignano*, urbem in cineres redegit, illis etiam Ecclesiis incensis, quò imbellis sexus, asyli causâ, confluxerat.

Optimates Regni, cùm viderent, armis se proficere non posse, se pronos ad deditionem simulant, sua omnia in potestatem *Cæsaris* tradentes. ut hâc occasione faciliorem accessum nacti, *Cæsarem* dolo interficere possent. Itâ in fidem recepti, cùm familiariter haberentur, fraude detectâ, capti omnes in vincula conjiciuntur, & suppliciiis exquisitis è medio tolluntur. *Archipirata*, *Margarita* dictus, potens illius Terræ *Baro*, cum aliis nonnullis orbatur oculis: alius læsæ Majestatis convictus, vivus decoriatur: alius, qui ad Thronum aspiraverat, candente Coronâ ferreâ redimitur, ferreis clavîs, pariter candentibus, per tempora impactis. Alii stipitibus alligati, rogo circumstructo vivi exusti sunt: quidam veste per ventrem transmissio terræ affixi; id quod non per *Siciliam* tantum, sed per alias etiam Provincias cum summo omnium terrore factitatum, & à Decembri anni 1193. in sequentem

tem annum prolongatum , A quarigida ani-
madversione *Henrico VI.* nomen *Severi* adhæ-
sit, *Teste Ottone Samblasiano cap. 39. Alberto*
Stedings : & *Arnoldo Lubeccensi l. 5. c. 2.* Addit
Christian Fossæ novæ, præcepisse *Henricum*, ut
Tancrædi & *Rogeri* Filii corpora , è tumultu
protracta , Coronis malè usurpatis privaren-
tur ; quod fidem superare videtur.

ANNUS 1194.

Quam funestus erat *Siculis* annus præce-
dens , tam splendidus fuit annus præsens :
Cum enim *Henricus* exercitum *Palermo* admo-
veret , ubi Regia Familia cum gazis Provin-
ciæ conclusa erat , & in ipso horto Regio am-
plissimo , obsidioni initium faceret , Cives
iram *Cæsaris* jam notam veriti , Urbem pa-
ctis conditionibus dedunt. Affixis permœ-
nia signis Cæsareis , dies statuitur , quâ Vi-
ctor Urbem festivè ornatam , triumphabun-
dus ingrediatur.

Ornantur ædes omnis generis tapetibus ,
illustrantur cereis ; quidquid pretiosi conclu-
sum domi , prodit foras ad splendorem Ur-
bis , fragrant Compita omnia thure , myrr-
hâ cæterisque odoriferis aromatis , erigun-
tur Portæ Triumphales , procedunt *Cæsari* ob-
viâ variæ ex Urbe turmæ , pedestres & e-
questres superbè instructæ , singulæ secun-
dum suam conditionem , inter concentus mu-
sicos , & mille applausus . Ut idem faceret
obviâ

obviis *Imperator*, exercitum mirâ industriâ ordinat, binos & binos longo ordine præcedentes, inter fulgurantia arma in Urbem præmittit, subsequitur Ipse Regiè ornatus, & magno Virorum Principum Comitatu stipatus triumphum adornante *Sibylla*, *Tancredi* Viduâ, quæ cum Liberis sequebatur. Populus turmatim in conspectum Regis confluens, capite in terram inclinato, procedentem de genibus veneratur.

Hoc modo in Regiam deductus, munera accipit à Civibus, quæ liberaliter in milites dispergit.

Apertis deinde Regni thesauris, præter ingentem auri, argentique summam reperit omnis generis pretiosos lapides; quæ omnia in *Germaniam* transferens, asservari voluit in Castro *Trifels*, hodie *Anweiler*, quod *Barbarossa* Pater superbè in Agro *Bipontino* exstruxerat; quo factò, & Regno bene ordinato, militiam ità ad sua remisit, ut quingentos pro Custodia, & necessitatibus *Terræ Sanctæ*, suis sumptibus alendos, per mare destinaret. *Otto Sanblasianus in Chron. cap. 4.*

Eodem anno mense Decembri, nocte inter *Natalitia Domini*, & diem *S. Stephani* mediâ, peperit *Constantia* Imperatrix *Æxi*, sive *Hæsis* in Oppido *Marchiæ Anconitanæ* Filium, quem ab utroque Pueri Avo, *Rogério* materno, & *Friderico* paterno *Rogérium*, *Fridericum* nominârunt. Ità rectè *Richardus de S. Germano*

*manu in Chronico Sicilia, ad annum 1194. Si
alii Authores partum hunc ad annum 1195.
referunt; hoc inde est, quod illi annum tunc
non à Calendis Januarii, sed à die. 25. Decem-
bris, sive à Natali Domini fuerint auspicati.
Postea id effecit Fridericus, ut dies suus Na-
talis, Sancto Stephano facer, à Romana Sede fe-
stivus institueretur.*

A N N U S 1195.

*Sequenti anno Imperator Henricus naves apud
Tarentum ingressus, iter in Germaniam repe-
tuit, tractâ secum relictâ Tancredi Familiâ, cum
pluribus Nobilibus, quos omnes perpetuo
captivitati addixit, quod contra pacta, qui-
bus priori anno, ante deditionem Panormi, li-
bertatem & honores singulis decreverat, no-
va iterum contra Imperatorem fuerint machi-
nati: Sibyllam quidem, Tancredi Regis Viduam,
Richardi Comitis de Acerra, apud Capuam su-
spensi, Filiam, cum duabus natis Modenia &
Constantia in Cœnobium Virginum Hobenburg;
apud Alsatas in monte S. Osilia situm, detru-
xit; Wilhelmu puerum, jubente Matre Si-
bylla, post mortem Patris Tancredi, nuper in
Regem coronatum, eviratum & excæcatum,
in Castrum Hoben-Embs apud Curiam Rhetia
relegavit; qui maturior factus, durâ neces-
sitate cum ratione usus, spretis Regni terreni
honoribus, in Cœlestis Regni contemplatio-
nem animum intendit, pie ibidem mortuus.*

Margarita, vel *Margaritus Pirata*, luminibus jam orbatus, in Castrum *Trifels* est amandatus. *Irene*, *Rogeri Regis*, nuper ante *Tancredum Patrem defuncti Vidua*, *Isaaci Comneni Græcorum Imperatoris Filia*, desponsata est *Philippo*, mox *Imperatori*, cui Frater *Henrici VI. Sueviæ Ducatus*, à morte infelici Fratris *Conradi* tunc vacantem, contulit. Hoc ipso anno *Isaac Angelus Comnenus*, *Irenes Pater*, à Fratre *Alexio Angelo Commeno oculis & Imperio inique privatus*, memoratum *Philippum Sueviam*, Generum suum, Hæredem instituit Regni *Græcorum*, contra *Alexian* armis vindicandâ. *Otto Sanblasianus in Chronico cap. 41. & 43.*

A N N U S 1196.

His diebus *Imperator* jam tertio in *Italiam* profectus, potenter in *Apulia* consedit, intentus, qui turbatâ *Græciâ* Regnum suæ Potestati subjiceret, & cum in proprio Regno multa ritè ordinasset, *Philippo* Fratri, hujus itineris Comiti, *Irenem* Sponsam in manus tradidit, qui in *Germaniam* reversus, nuptias apud *Augustam Vindelicorum* solenniter celebravit, auctus etiam à Fratre Ducatu *Spolitano*. Interea arget *Celestinus Papa* per Legatos *Cæsarem*, & *Principes Teutonicos* ad novam expeditionem in *Terram sanctam*. *Henrico* volenti iter dissuadent *Principes*, satius fore rati, si ipse in Regno remanens, necessaria subsidia suppeditet; mittuntur ergo
millia

millia facile sexaginta, Duce *Conrado*, Episcopo *Wirceburgensi*, *Cæsaris* tunc Cancellario, quem multi alii ex *Germania* *Principes* comitantur, successu tam felici, ut loca plurima *Barbaris* abstraherent. Erat inter alia Castrum à natura & arte præ cæteris munitum, *Torolts* nominatum, quod cum *Teutonici* jam propè expugnassent, *Templarii*, auro *Saracenico* corrupti, penè cogunt memoratum *Conradum Wirceburgensem* Episcopum, pro oblatâ ingenti summâ obsidionem solvere. Solvitur accepta summa, quæ dum examinatur, non aurum erat, sed metallum deauratum. Ità deceptus à *Barbaris* *Conradus de Ravensburg*, Præsul *Wirceburgensis*, è *Terra sancta* ad sua rediit, paulò post domi occisus.

Hoc perfidum *Templariorum* & *Hospitaliorum* cum *Paganis* commercium in tantum alienavit *Milites Germanos*, ut facto cum ipsis divortio, soli militarent; ità dum fortiter sua præstant & in dies proficiunt, *Christiani Terræ sanctæ* Inquilini cum Rege suo *Henrico* veriti, ne exteri per *Palæstinam* prædominentur, consilio cum *Paganis* inito, de ipsis dolo perimendis deliberant : ededò avaritia & amor proprius dementavit *Christianos*, *Terræ sanctæ* inquilinos; nec impunè, nam eodem anno, cum Rex eorum *Henricus* in Urbe sua *Ptolemaide* liberioris auræ captandæ causâ, in vestibulum domûs prodiret, & ibidem cum Fautoribus suis de supprimendis *Exteris* conferret,

ferret, ex alto prolapsus, cervicem fregit,
& quassatis membris infelicem animam emi-
sit. *Arnoldus Lubeccensis lib. 5. Chronici Slavo-
rum c. 1. 2. 3. Otto Sanblasianus cap. 42.*

A N N U S 1197.

Hoc anno idmaximè egit *Henricus*, ut Fi-
lius suus bimulus *Fridericus* in *Regem Romano-
rum* eligeretur à *Principibus*, quanquam non-
dum baptizatus, & cùm ab eo Consilio qui-
dam *Principes* alieni non essent, Fratrem *Phi-
lippum* è *Germania* in *Siciliam* vocavit, ut Pue-
rum in *Alemanniam* perduceret, ab *Episcopo
Cotonensi* ungendum. Jam *Romam* usque ve-
nerat *Philippus*, ubi audiens, *Henricum* Fra-
trem *Messanæ* defunctum, insidias *Italorum*
veritus, quantocyùs in *Sueviam* est reversus,
Puero apud matrem *Constantiam* in *Sicilia* re-
lictò.

Mortuus est autem *Henricus Messanæ* die
28. *Septembris* hujus anni 1197. annos natus
duos supra triginta, cum lamento suorum
tantò majore, quantò majore cum tripudio
Siculorum; etsi *Imperator* esset eo honore dig-
nissimus, qui *Imperium* maximè ampliavit.
Corpus pro sepultura *Panormiam* translatum,
non sine difficultate terræ mandatum est;
quòd *Cælestinus* Papa tum ipsum, tum *Leopold-
um Austriæ* Ducem, ob interceptum *Richar-
dum, Angliæ Regem*, à Cœtu fidelium amo-
visset, nec uterque extortam summam hic
centum,

centum, ille viginti millium marcarum restituit.

Leopoldus quidem Dux ferè ad mortem obstinatus, immixtis divinitus castigationibus resistit. Nam, ut Author est *Rogerus in Annal. Eccl. Angl. Tom. 12.* anno mortem ejus præcedente, plures per *Austriam* Urbes conflagravit, quin constaret de Authore mali; exundatione Danubii ad decies mille subditi sunt submersi; terra illo anno negavit messem; anno 1195. exeunte, equus, cui insidebat, tibiam ejus ita contrivit, ut nigredine intumescens, nullo remedio potuerit sanari; quo in terribili cruciatu culpam agnoscens, summam se *Richardi Haredi* restitutum, promisit; sic ab *Episcopis* ab Anathemate absolutus, spiritum exhalavit. Vid. *Baronium qd hunc annum Tom. XII.*

Addit *Baronius*, *Henricum* ante mortem testamento cavisse, ut *Regi Angliæ* ablata restituerentur,

Fidem non merentur, qui *Henricum* veneno, ab Uxore *Constantia* propinato, extinctum tradunt.

Quod *Celestinus Papa*, vivente *Henrico*, evincere non poterat, ut *Siculi* in *Germanicæ* Captivitate detenti, libertati restituerentur, effecit post ejus mortem per Legatos, sollicitando *Germaniæ Episcopos*, ut id à *Philippo* impetrent, maximè cum inter alios Captivos etiam detineretur *Archi-Episcopus Salernitanus*.
Facta

Facta anno 1198. relaxatione, *Sibylla, Tancredi* quondam *Regis* Vidua, cum filiabus de *Monasterio Hohenburgensi Alsatiae* egressa, in *Franciam* abiit, ubi *Alberiam* majorem nati desponsavit *Gualtero, Comiti Brennensi*; *Filiarum* altera *Madonia*, nuptui data *Joanni Sfortiae*, tertia *Constantia* juncta est *Ziano*; *Duci Veneto*.

EPITAPHIUM *Henrici*, quod *Baronius* refert, *historiae* adversatur:

*Imperio adjecit Siculos Henricus utrosque
Sextus, Suevorum candida Progenies.
Qui Monacham Sacris Uxorem duxit ab aris,
Pontificis scriptis hic tumultatus inest.*

S Y M B O L U M

H E N R I C I VI.

Qui nescit tacere, nescit loqui.

Psittacos edoceri posse, ut voces quasdam humanas articulatè pronuntient, nemo est, qui nesciat; loquuntur autem semper idem, quod sensu pereeperunt, nec certa loquendi servant tempora; tunc maximè verbosi, si à pueris circumstantibus provocantur; & si quandòque appositè videntur respondere, id provenit ex modo potius interrogandi. Ità *Psittacus Leonis X. Papae*, cum aliquando præter morem taciturnus esset & cogitabundus, jocosè à *Papa* interrogatus: *Psittace quid*

270 (302
 SYMBOLUM
 HENRICI VI.

Qui nescit tacere, nescit loqui.

Titulus: Ars loquendi & tacendi,

Lemma: Sunt verba & voces.

EPIGRAMMA

Pfittacus inter aves, humanae vocis imago.

Afferit ore loquax omnia, mente nihil.

Unicus ignavo labor est, data tempora verbis

Fallere, non alia strenuitate valet.

3. Tom. VIII.

THE
JOURNAL
OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
11, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1

CONTENTS
The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
11, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1

THE
JOURNAL
OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
11, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1

*quid cogitas? respondit: Cogitavi dies antiquos,
& annos æternos in mente habui.*

Hoc Psittacorum more loquuntur *Garruli*, qui totum, quod nōrunt, temerē effutunt, quin reflectant, quid, quantum & quando loquendum; hoc non loqui, sed garrere est; qui garrit, eructat, quod scit, vel quod in buccam venit; qui loquitur, mentem sequitur, & ex ratione loquitur. Juxta Ecclesiasticum cap. 19. v. 29. *Est tempus tacendi, & tempus loquendi*, Prudentiæ est, scire unum tempus ab altero dijudicare, & in quovis tempore id, quod convenientius est, eligere, vel loquendo, cū loquendum, vel tacendo, cū tacendum.

Ecclesiast. 21. v. 28. *Labia imprudentium stulta narrabunt; verba autem prudentium statera ponderabuntur; statera videlicet considerationis & discretionis; quia lingua nostra sequi debet rationem, non voluntatem; quo neglecto, singulis propendū verbis offendet.*

Imō. Quia inter vitia corruptæ Naturæ humanæ non minimum est loquacitas, ut, quod cupit & concipit, eloqui gestiāt; quemadmodum videre est in Pueris & Mulieribus, qui absque omni prævia reflexione, quidquid in buccam venit, effutunt; *ex abundantia enim cordis os loquitur Matthæi. 12.* Hanc autem naturalem propensionem cohibere, opus est admodum difficile.

Aegyptiorum Rex cum *Pittaco* misisset *Vitam*, iussissetque optimam & pessimam *Carnem* eximere, ille linguam exemptam remisit, quasi lingua tam malorum, quam bonorum maximum sit instrumentum.

Qui ingenium, regiámque adepti sunt eruditionem, primum *silere*, deinde *loqui* didicerunt. Discipuli *Pythagoræ* quinquennio tacebant, tantum audientes. Alii tantundem temporis insumebant, ut rectè loqui discerent, scilicet in consortio Sapiéntium; alia utique loquebantur, sed in tacendis aut loquendis attentione opus erat, & continua correctione.

Qui Societates moderni sæculi frequentat, curam primam linguæ habeat, ut sciat, quid proferat, quid reticere oporteat. Hinc perpetuæ & mordaces censuræ, *Quæ* circa dicta, *hve* circa dicendi modum, id quod potissimum iis contigit, qui primo ejusmodi societatem adeunt; & quanquam pleraque dicta vel vana sint, vel otiosa, stivola, ludicra, vel affectata, & sæpe de *lana capri*, nemo tamen est, qui talia aperte, vel occultè non perstringat suâ censurâ.

Imò si ipsi postea in mentem revocamus nostra dicta, palpamus vel excessum, vel defectum; & dum alios corrigimus, tacite de nobismetipsis judicium ferimus, cum eadem faciamus. Propter hunc vel excessum, vel defectum linguæ verè dixit magnus

Estes

Ethica Christiana Magister *Thomas Kempensis*. :
quoties inter homines fuit, semper minor homo
reddi.

Locutum esse saepe me poenituit, tacuisse nunquam.

Silentium non solum sitim non provocat,
ut ait *Hippocrates*, verum neque tristitiam,
nec dolorem. Vis discere loqui? *Sile*, & in
silentio cogita, quid & quomodo sit loquen-
dum juxta proverbium: *Audi, vide & tace*,
si vis vivere in pace.

Hesiodus apud *Plutarchum* in *Lacon*:

Optimus est homini thesaurus, & ingens
Gratia, quae partis mensurat singula verbis.
Et *Ovidius*:

Extrema est Virtus, praestare silentia rebus.

At contra gravis est culpa, tacenda loqui.

Caecilius lib. 4. Res magna sustineri ab eo non
possunt, cui tacere grave est.

Et *Socrates* apud *Demoniacum*: diligentius
tuenda sunt deposita verborum, quam pecunia-
rum.

Notum est Exemplum *Papyrii*, qui digi-
tum lucernae ardenti cremandum praebere
maluit, quam *Senatus Romanus* consilia pro-
dere.

Pythagoras voluit discipulos suos, jam Vi-
ros maturos, prius loqui dediscere, ante-
quam aliis disciplinis instituerentur.

Cum *Careon Locutulejus* in *Socratis* discipli-
nam admitti vellent, dupplicem ille mercedem
postulavit, alteram, ut loqui; alteram, ut sile-
re disceret.

Æschines ob silentium reprehensus rel-
lit: non solum didici loqui à *Socrate*,
tacere. Et ab hac tacendi arte pruden-
tium, *Socraticum silentium*, appellar-
let.

Idem *Æschines* rogatus, quid sibi *Philo-*
sophus proposuisset, respondit: ut tacere vell-
possem.

Altari contra loquaculo, hujus arti-
haro, responsum est: si tacuisses, *Philos-*
ophus mansisses: nimium enim loquendo, in se
prodidit.

Magna laus est, dicere de aliquo,
Pindarus de *Epaminonide*: non facile se reper-
terium, qui plura sciret, & pauciora loquer-

Zeno *Ptolomæi* Legatis respondit: Ho-
reminiatate, vidisse vos senem *Philosophum*
in convivio tacere novisset.

Damaratus interrogatus, an propter
tatem, an ob sermonis inopiam taceret,
fuit: Stultus filere non potest.

Apollonius dicebat, loquacitatem mul-
te errores, silentium autem tutum esse.
rogatus, qui sint optimi hominum,
dixit: qui in dicendo sunt brevissimi.

Demosthenes cuidam multa in con-
quenti aiebat: si tam multa sapuisses,
tam multa locutus esses. Idem inter-
cur habeat aures duas, linguam re-
posuit: quia duplo plus audiendum est
quendum.

Hinc Veteres non puerorum ora, sed aures exosculabantur, quasi hac parte magis, quàm illâ proficerent.

Et Zeno adolescenti multa garrienti ait :
Aures tuas in linguam defluxere.

Idem ex discipulis suis alios dicebat esse *Philologos*, id est variae rerum cognitionis studiosos, alios *Logophilos*, hoc est loquendi tantum studiosos.

Aliud est, *loqui multa*, aliud, *quod expetit*. Plurimum ferè loquuntur, qui minimum sciunt; loquacitas linguæ deambulatio est, finis infortunium, quia multis sæpe edeunt verba per jugulum.

Sape loqui nocuit, raro tacuisse nocebit;

Posse tacere ars est, ars quoque posse loqui.

Apud omnes magnæ sapientiæ argumentum est silentium tempestivum, quod omni sit sermone præstantius; & cum ubique cula vacat, tum verò maximè in aliorum consitiis, nescio quid *Socraticum*, ac potius *Herileum* præ se fert, ut ait *Plutarchus*.

Contrà stultitiæ ac imprudentiæ certissimum est argumentum, plerumque cum magno dedecore & damno conjunctum, *multa ire velle, & loqui*. Plura decet Sapientem scire, quàm loqui. Silentium apud Sapientes sæpe orationis est loco; hæc representi potest, non illud. Non est eloquens, *ut multum*, sed qui *appositè* dicit.

Æschines ob silentium reprehensus respondit: non solum didici loqui à *Socrate*, sed & tacere. Et ab hac tacendi arte prudens silentium, *Socraticum*, silentium, appellari solet.

Idem *Æschines* rogatus, quid sibi *Philosophia* profuisset, respondit: ut tacere vellem & possem.

Alteri contra loquaculo, hujus artis ignaro, responsum est: si tacuisses, *Philosophus* mansisses: nimium enim loquendo, inscitiam prodidit.

Magna laus est, dicere de aliquo, quod *Pindarus* de *Epaminonde*: non facile se reperisse alterum, qui plura sciret, & pauciora loqueretur.

Zeno *Ptolomæi* Legatis respondit: Hoc Regi remittite, vidisse vos senem *Philosophum*, qui in convivio tacere novisset.

Damaratus interrogatus, an propter stoliditatem, an ob sermonis inopiam taceret, reposuit: Stultus silere non potest.

Apollonius dicebat, loquacitatem multos habere errores, silentium autem tutum esse. Idem rogatus, qui sint optimi hominum, respondit: qui in dicendo sunt brevissimi.

Demasthenes cuidam multa in convivio loquenti aiebat: si tam multa loquassies, nunquam tam multa locutus essas. Idem interrogatus, cur habeat aures duas, linguam unam? reposuit: quia duplo plus audiendum est, quam loquendum.

Hinc

Hinc *Alphonfus*, *Rex Aragoniæ*, homines ad loquendum turgidos vocare solebat *Utres distentos*, quod turgeant, donec eruant.

Stobæus *Serm.* 33. narrat, *Theocritum* *Chianum*, cum *Anaximenes* dicturus esset, ita præfatum esse: *Incipit verborum flumen, mentis gutta*; significans illum multiloquum, sed parum sapientem.

Archelaus *Tonfiori* garrido roganti, quomodo *teradam?* respondit: *Silendo*. Ingratæ enim sunt prudenti inanes fabellæ, quas *garruli Tonfores* colligunt & vendunt.

Licon ajebat: Sicut *hirundines* perpetuo garritu familiaritatis voluptatem perdunt; sic *garrulos*, perpetuo obtundentes, molestos esse *Auditoribus*; unde *Proverbium*:

Hirundines lecto ne excipe. Et *Græci* tradunt, idem *cornicem* repulsam esse à *Pallade*, hoc est, garrulitatem à *Sapientia*, ut refert *Pererius Hierogl.* 20. Quocirca probe retinenda aurea illa *Senecæ* in *Medæa* sententia:

Suspecta ne sint, longa colloquia amputa.

Quia omne nimium & intempestivum molestum, quod etiam in exquisitissima scientia cavendum. Et ut *Divus Hieronymus* in *Epist.* monet: *Diu considera, quid loquendum sit, & adhuc tacens provide, nequid dixisse pœniteat.* Vel juxta *Consilium Ecclesiastici cap.* 28. v. 28. &c. *Ori tuo facito ostia & seras. Aurum tuum & argentum tuum conflagra, & verbis tuis facito*

stateram; & franos ori tuo rectos, & attende, ne fortè labaris in lingua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi; & sit casus tuus insanabilis.

In Quam verba explicans S. Ambrosius lib. 1. Offic. Cap. 3. Possessio tua, ait, mens tua est: aurum tuam cor tuam est; argentum tuam eloquium tuam est; jugum sit verbis tuis, & statera, hoc est tranquillitas & mensura, ut lingua tua menti subdita sit; restringatur habena vinculis, franos habeat suos, quibus revocari possit; ad mensuram sermones proferat, librò examinatos Justitia, ut sit gravitas in sensu, in sermone pondus, atque in verbis modus. Nam silendi patientia, & loquendi opportunitas duo fiant maxima virtutum fundamenta.

Tace, quando id, quod profers, silentio melius non est atque utilius. Ex hoc Antiquitas indicem digitum appellavit salutarem, quòd ori admotus, silentium imperet.

Loquere, cum vel tibi, vel proximo, aut veritati obfuturum est silentium; at ubi tempus, & locus ita exigunt.

Hinc Theophrastes ad quemdam, qui in convivio perpetuò silebat, si indoctus & imprudens es, inquit, silendo, facis prudenter satis; est enim sapientia pars non levis, tegere silentio suam infirmitatem, aliisque infirmitates: Si doctus, imprudenter, quia oportet loqui suo loco & tempore.

Silen-

Silentium apud Sapientes sæpe est orationis loco; nam sicut magna mysteria spectantur cum silentio, ita quædam melius laudantur silentio, quam sermone. Omnia sine discrimine & reflexione ad locum, rem, tempus, personas, aliasque circumstantias eloqui velle, extremæ est dementiæ.

Testatur enim lingua, tanquam animi interpret, quanta stultitia, aut arrogantia lateat in corde. Quamvis autem hæc rectè loquendi & tacendi scientia ad omnes pertineat, potissimum tamen necessaria est, tum ipsis Viris Principibus, tum iis, quos à secretis consiliis sibi elegerunt. His quidem, ut præter consilii integritatem servent etiam Secreti fidem; Illis, ut silentio suo aliis incutiant terrorem, & gravi sermone tueantur suam auctoritatem ac majestatem.

XXIII. PHILIPPUS imperat ab anno 1198.
ad 1208.

ANNUS 1198. in 1200.

Philippus, defuncti Imperatoris Henrici frater, idemque Friderici II. nepotis, Romanorum Regis, tunc pueri trimuli tutor, morte fratris compertâ, confestim ex Italia in Germaniam rediit, anathemate à Celestino Pontifice perstrictus, quod terras sanctæ Sedis per Tusciam iniquè usurpasset.

Cum Fridericus ob ætatem teneram Imperio nondum idoneus esset, illum honorem

ipse adipiscatur ; nam oculis anno 1195. orbatum, in profundam scrobem demersit, decennio in ea calamitate detentum. Idem supplicium ut evitaret *Alexius junior*, *Isaac* filius, ad *Venetos* confugit, eorum ope Imperium sibi vindicaturus.

Anno 1203. redit cum Classe *Venetorum* *Alexius*, & auxiliis Gallorum adjutus, *Constantinopolim* expugnat; *Isaac* Pater è carcere à *Venetis* protractus, ineunte altero anno oblit. Succedit *Alexius junior*, profigato patruo *Alexio*, Regni usurpatore. Neque diu paternum thronum tenuit *Alexius junior*, fune 1204. suffocatus ab *Alexio Ducas*, qui *Eudoxiam*, exauctorati patruī filiam, habuit in uxorem.

Hoc scelere *Alexius Ducas* thronum conscendit, mox à *Venetis* depositus, & ex edita turri præcipitatus. His inertibus Græcis Principibus extinctis, *Veneti*, cum Gallis consilio inito, *Baldunum I. Flandriæ & Hannoniæ* Comitem, Imperatorem Orientis constituunt, & per *Thomam Maurocenum*, ex *Veneta Nobilitate*, Patriarcham *Byzantium*, solenniter coronant.

Incredibile, quantus tunc sacrarum Reliquiarum thesaurus in *Germaniam* transportatus à *Teutonicis*, in Urbe occupanda commilitonibus.

Hâc occasione Imperium *Græcorum* scissum, in duo Regna ablit. *Constantinopoli* imperabant

bant *Latini*; *Græci Nicææ Regni* sedem constituerunt sub Rege *Theodoro Lascaris*. In præmium collatæ operæ *Venetis* data *Creta Insula*; *Bonifacius*, *Montis Ferrati Marchio*, *Rex Thessaliæ* constitutus. *Annales Fland.* lib. 70.

Ut Religioni provideretur, inducti sacerdotes *Latini*, tam *Clerici*, quàm *Regulares*: hi cum sine numero absque literis testibus ex omni parte confluxissent, *Innocentius III. Pontifex*, desuper rogatus, decedit, nulli curam permittendam, qui Sacerdotem se legitime non probasset. Oritur alterum dissidium in Clero, quòd *Thomas Maurocenus, Latinus Patriarcha*, Duci *Veneto* spopondisset, se nonnisi *Venetos* in Beneficia majora immitturum, quibus aliarum Nationum Presbyteri velut *Vicarii* subessent.

Inter hæc *Baldunus, Byzantii Imperator*, bello illato *Bulgaris*, 1206. captus & occisus est succedente fratre *Henrico*; quò 1216. mortuo, sufficitur *Petrus Coertacenus Gallus, Comes Altisiodorensis* sive d' *Auxerre*. Hoc rursum 1226. per venenum sublato, succedit filius *Robertus*, inglorius & mulierosus, anno 1234. defunctus. Imperii *Latini* apud *Græcos* finem facit *Roberti* frater, *Baldunus II.* anno 1261. à *Michaële Paleologo*, qui *Nicææ* imperitabat, ex Urbe & Imperio profligatus. Atque ita finem accepit Imperium *Latinorum* in *Græcia*, cum annis 97. durasset. *Nicetas Choniates* l. 3. *Otto de S. Blasio* cap. 49.

ANNUS

lenter exiliens , fugam præcipitem capeffit cum *Eckenberto*, *Episcopo Bambergensi*, ejusdemque fratre, *Henrico Duce Meraniæ*, sceleris complicitibus. *Arnoldus Lubecensis Abbas in Chronico Slavorum lib. 7. cap. 14. Cranzius lib. 3. cap. 25. Saxoniæ.*

Irene Uxor tunc prægnans, audito hoc tristi nuncio, præ dolore pene contabuit, gnara, quod in terris peregrinis constituta præcipuum in *Philippo marito* perdiderit solatium, & dolorem dolori cumulans, confestim deducta est in *Sueviam*, ad avitum Regiæ hujus Familiæ Castrum *Hohenstauffen*, ubi post modicum tempus, facto abortu, vitam cum foetu finivit; pro sepultura translata ad *Lorchense monasterium Sueviæ*, ubi Regio honore terræ mandata est. *Ursitius in fragmento Historico pag. 87. in fine.* Et cum filia esset *Isaci Angeli Imperatoris Græcorum*, propè sub eadem tempora vidit tristem interitum Regiæ suæ Familiæ.

Genuit ex ea *Philippus* filias quatuor absque hærede mare. *Prima Cunegundis* nupta est *Wenceslao, monoculo*, post Patrem *Primislam I. vel Otocarum, Bohemiæ Regi.*

Secunda Maria desponsata est *Henrico II. Magnanimo, Brabantiæ & inferioris Lotharingiæ Duci.*

Tertia Beatrix vixit in conjugio cum sancto *Ferdinando III. Castellæ Rege*, anno 1220. in Festo *Divi Andree* copulata, mortua 1234 cum septem mares genuisset. *Quarta*

Quarta Beatrix pridem, vivente adhuc patre, desponsata *Ottoni IV. Brunsvicensi, Rom. Imperatori*; in thorum adscita 1209.

Corpus *Philippi Bambergæ* in *Æde Cathedrali* per aliquot annos quievit; postea jubente *Friderico II. Imperatore*, Nepote, *Spiram* fuit translatum, idque ex consilio *Conradi de Scharffenek*, *Episcopi Spirensis*, tunc Regii Cancellarii, ut refert *Ursbergenfis Abbas in Chron.*

Causa necis illatæ ista fuit: meditabatur *Otto*, Comes *Wittelsbachius*, matrimonium cum *Henrici Barbat*i, *Silesia Ducis* filiæ, genitæ ex sancta *Hedwige*, *Ducis Meraniæ*, sanctæ *Elisabethe Thuringiæ Landgravie* materteræ, quam ut facilius à parentibus impetraret, hunc in finem in *Poloniam* abiturus, literas petiit commendatitias à *Philippo Rege, S. Hedwigis Meraniæ* affine; displicuit hoc matrimonium *Philippo*, quod *Wittelsbachius* homo ferox esset, & novissimè nobilem aliquem *Bojam*, Regi charum occidisset; annuit tamen petitis, & literas dedit ejusmodi, quæ fædè descripsit hominis genium. Accipit *Otto* literas, & ex macula, quæ à fronte literarum fuerat, quod res erat, suspicatur, & quia literarum ignarus erat, familiari cuidam sibi prælegendas dedit; legit ille, & hominem expressit. Inde efferatus *Otto* mortem machinatur *Philippo*, & dissimulatà ad tempus

T

irâ,

Tom. VIII. P. Conradi Hertenberger Soc. Jesu.

irâ, parricidium commisit. *Abbas Lubecensis Lib. 7. Chron. Slav. cap. 14.*

Erat Otto genitus ex patre cognomine, matre *Benedictâ*, Comitissâ *Donawerthand*; patruos habuit *Ottonem Magnum*, ex hac stirpe primum *Bavariæ Ducem*, & *Conradum* ex *Arch-Episcopo Salzburgenfi Moguntinum*, & *Cardinalem*, magni nominis Principem.

In pœnam hujus sceleris Castrum *Wittelsbach*, quod apud Oppidum *Aicham* prope *Augustam* stetit, funditus est eversum, neque usque hodie restitutum, quamvis rudera super sint."

Ipse parricida, solenniter proscriptus, sequenti anno haud procul *Ratisbonâ* à sæpe memorato *Henrico Mareſcallo de Calentin* vel *Pappenheim* occisus est, capite in *Danubium* projecto. Socius illatæ necis erat *Wolffius*, filius scilicet ejus Viri nobilis, quem *Wittelsbachius* ante *Philippum Regem* in *Bohemiâ* peremerat. *Chronicon Slavorum lib. 7. cap. 16.*

Post mortem *Philippi* miserè distractus est Ducatus *Sueviæ*; quod præter *Fridericum juvenem*, in *Siciliâ* tunc agentem, ex Regia Familia non superesset, qui jura tueretur; unde factum, ut pro ficto quisque jure ea sibi attribueret, quæ volebat.

Idem ferè cum suo Cæsare fatum habuit *Conradus de Ravensburg, Episcopus Wirceburgensis, Philippi Cancellarius*; die 3. *Decembris 1202*, in ipsa sua Urbe, Adem Cathedralē intraturus,

turus, occisus ab *Henrico & Botbone*, fratribus, ejusdem Familiae *Ravensburgicae*.

Pœna fontibus hæc dictata ab *Innocentio III.* Pontifice, ut legere est apud *Raymundum in Annalibus Ecclesiasticis ad annum 1203.* his ferè verbis:

Botbone & *Henricum* ad nostram præsentiam venientes, ac confitentes, se *Conradum* Episcopum occidisse, *S. Martini Presbytero Cardinali* commisimus audiendos; qui confessione illorum (utique publicâ) auditâ, postquam eos fecit nudos braccis, tortas habentes in collo, coram nobis diebus aliquot in præsentia populorum adstare, de mandato nostro talem illis pœnam injunxit, ut nunquam de cætero, nisi contra *Saracenos*, vel ad defensionem vitæ suæ armis utantur: varium, griseum, hermelinum, & pannos coloratos non portent: ad publica spectacula non accedant: & conjugati non contrahant aliud matrimonium post mortuas uxores, eântque, quam citò poterunt, in *Hierosolymitanam* Provinciam per annos quatuor contra *Saracenos* servituri: Eò usque sicut publice pœnitentes discalceati, & lineis induti vestimentis, incedant: Corpus & sanguinem Domini, nisi in ultimo mortis articulo, recipere non præsumant. Quando aliquam *Alemania* civitatem poterunt intrare secure, ad majorem *Ecclesiam* nudî procedant, tantum in braccis cum tor-

ta in collo, & virgis in manu, & à Canonici *Ecclesiæ* recipiant disciplinam. *Epist. Innoc. 50.*

Id quod eo fine scribo, quòd multi Scriptores referant, *Conradum* Episcopum, *Philippi* Cancellarium, præsentem adstitisse, dum Imperator a *Wittelsbachio* occidebatur; cum enim *Conradus* mortem violentam subiit anno 1202. non ipse, sed successor ejus in officio Cancellarii, *Conradus de Scharffenneck*, Episcopus *Spirensis*, parricidio intererat. Illud incertum, an cædes patrata sit in Castello *Altenburg* extra Urbem, an in Palatio Episcopi *Egberti*: certius videtur patrata extra Urbem in arce, quia post cædem illatam *Otto Wittelsbachius* confugit ad ædes Episcopi, ut testatur *Abbas Ursberg. in Chron.*

Cæterum quàm grave fuit inopinatum Mariti funus *Irenæ* Conjugi, tam luctuosum fuit *Beatrici* filiæ, quæ ex eo, quod jam aliàs desponsata fuisset *Ottoni Brunsvicensi*, Patris pro Imperio æmulo, justæ vindictæ cupida, non dubitavit, pœnam exigere in fontem. Et cum ipso eo anno frequens *Principum* Conventus celebraretur *Francforti*, eò sub festum *S. Martini* se contulit; ubi per *Conradum Spirensen* Episcopum producta, coram Rege *Ottone*; cum gemitu multo & lacrymis conquesta est coram universis Principibus, quàm iniquâ conspiratione, *Philippo* Patri, erepta sit vita.

Quo

Quo suo eloquio aded emolliit Principum præsentium animos, ut nullus esset, qui sub-
ortis lacrymis non intimè compateretur, &
justam ultionem efflictim non exposceret.

Rex ergò, cum publicam proscriptionem
in fontes edixisset, filiam *Principem*, utro-
que parente orbatam, in tutelam suscepit,
& contracta antehac cum ipsa Sponsalia,
publicè renovavit. *Augustalia* etiam, quæ
attulit, gaudens excepit. *Arnoldus Abbas Lau-*
beccensis lib. 7. Chron. Slav. cap. 16.

EPITAPHII LOCO

Subjungi potest, quod idem *Arnoldus* habet
in suo *Chron. lib. 7. cap. 14.*

*Omnia sunt hominum tenui pendencia filo,
Et subito casu, quæ valere, riant.*

*Nam qui dispensat labentia sæcula, pensat
Virtutum mores, qui pravi, qui meliores:
Exaltans iuvenes, ponit de sede potentes;
Ufu ne vili solio dominantur herili.*

*An non audisti? quod ait sapientia Christi:
Tu qui terrarum regis Orbem, dirige rectum.*

En vir tantarum possessor divitiarum

Est subito raptus, tenui vix vulnere tactus;

Et mox majestas cessat, genus atque potestas,

Et manus horrenda, virtus etiam metuenda.

Quam bene Psalmista sensit, qui præcipit ista:

Vana salus hominis: non ergò sit tibi finis

Spes thesaurorum, quia nullus fructus eorum.

*Pervigili curâ celestia præmia cura,
Quæ Christus gratis tribuet dono pietatis.*

SYMBOLUM PHILIPPI

Malè cæpta non pudeat mutare.

Difficile est, ut bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. Bonum principium potissima pars cujusque rei, juxta illud *Horatii*:

Dimidium facti, qui bene cæpit, habet.

Oportet autem, ut, cum res aliqua magno animo suscipitur, ejusdem rei eventus etiam prospiciatur, & valida media adhibeantur, ne opere malè succedente dicatur:

Principium fervet; medium tepet; ultima frigent.

Infirmâ principia infirmum plerumque habent exitum: quod ultra ex fortuna speratur, dubium valde est; nihil enim incertius, nihil fallibilius, quàm fortuna. Hinc non probo omnimodè illud *Ovidii*:

Debile principium melior fortuna sequetur.

Nam timeri perinde debet, ne

Debile principium fortuna sinistra sequatur.

Quod fortè accidere potest, non est temerè præsumendum, ne in fine dicatur stolidum illud: *Non putâssem.*

Contrâ credibile est, & præsumendum, quòd bonum principium bonus subsequatur finis. Quid enim, si bene floruerint segetes?
quid

291 (20

SYMBOLUM
PHILIPPI.

Malè cæpta non pudeat mitare.

Titulus: Error maturè corrigendus.

Lemma: Principio neglecta labant.

EPIGRAMMA

Sæpe ruunt nixæ fragili fundamine turres,

Et posita in fluxo pulvere testæ cadunt;

Incipe prudenter, spem dant bene cæpta benignam:

Dimidium damni, qui malè cæpit, habet.

4 Tom. VIII.

quid, si bene floruerit vinea? quid, si bene floruerint oleæ? certè præsumi debet, quod ex florum multitudine præcedente subsequatur fructuum abundantia; ut olim cecinit Ovidius:

Si bene floruerint segetes, erit area dives.

Si bene floruerit vinea, Bacchus erit.

Si bene floruerint oleæ, nitidissimus annus,

Pomâque & eventum temporis hujus habent.

Flore semel læso, pereunt vitésque, fabæque

Et pereunt lentes, advena Nile, tuæ.

Si homo sub initium operis fecit, quod suum est, de futuris insuper bene prospexit, reliqua committat Divinæ Providentiæ, dicâtque:

Qui gradiens pelagi fluctus compefcit amaro,

Vivere qui præstat morientia semina terræ,

Solvere qui potuit lethalia vincula mortis,

Principium præstet, medium, finemque gubernet.

Malè incipere, & post errorem cognitum, aut à cœpto desistere, aut errorem in tempore emendare, sanæ mentis est. Nam equus, in terram paludosam declinans, tutius retrahitur, quàm ut ulteriore gressu profundius uligini immergatur.

Et Viatori, qui à recto tramite deflexit, fatius est, recurrere in viam rectam, quàm malè currere per viam deviam.

Auriga, si currum in præceps ferri timet, eundem retrahit, ut se & sua salvet.

Humanum est errare; diabolicum in errore perseverare.

Quare *diabolicum*? quia mentem semel conceptam non mutat diabolus, in sua opinione obstinatus. Erravit Lucifer in die ortus sui, quod, ob eminentia naturæ suæ dona, sibi potius divini Verbi unionem deberi crederet, quam multò inferiori naturæ humanæ. Et quamvis propterea de cælo in inferni barathrum dejectus, à sex prope annorum millibus superbiam hanc suam luat, mentem tamen semel malè conceptam, in æternum non mutabit.

Diabolum patrem sequitur mala progenies Hæresiarcharum, quorum nullus, præter *Berengarium*, revocavit errorem: hinc à Divo Apostolo Juda vocantur *sidera errantia*, quia velut ignes fatui alios seducunt in avia & præcipitia.

Horum principium est, *cum pertinacia tueri errorem*. Et si quandoque convicti & confusi errorem unum corrigere volunt, in mille alios majores prolabuntur.

Et hi quidem vitio perversi & excæcati intellectus errant; innumeri contra alii vitio malæ suæ & obstinatæ voluntatis in errore perseverant.

1. *Regum*. 8. Universi majores nati ex populo Israëlítico, postquam à pluribus sæculis DEUM ipsum Docem habuissent, petierunt à Samuele Regem, more aliarum Gentium.

tium, Dehortatur illos Samuel à stulto proposito, nec audiunt sana consilia.

Prædicit illis jura Regis, jugum intolerabile servitutis; quod ex liberis, velut mancipia, essent subituri damna bonorum, abusum filiorum, & innumera incommoda alia; illi fortius instant, nec acquiescunt, donec Regem ipsis præfecerit, certi & obfirmati, servitutem & dura omnia potius pati, quam à proposito resilire. Quæ stultitia?

Exodi cap. 7. Moyses, jussu DEI, urget Pharaonem, ut populum Israëliticum dimittat ex Ægypto. At *Pharao*, dominandi cupidus, gnarusque, quanta emolumenta habeat à gente tam industria, tamque numerosa, quam ad tres facile hominum milliones excreverat, contra DEUM & Moysen obfirmat animum, nihil non agens, ut populum Israëliticum pro publicis oneribus in Ægypto retineat.

Terret Moyses obstinatum Regem signis & prodigiis, virgâ in colubrum conversâ; hæc *Pharao* eludit Magorum suorum incantamentis.

In pœnam tantæ contumaciæ, flumina omnia, fontes & lacus convertuntur in sanguinem, ut deficientibus aquis, homines & jumenta extrema siti octiduo laborarent; nec propterea flectitur, imò magis accenditur dominandi libido.

Succedunt plagæ novæ , aliæ aliis majores , mense integro duraturæ ; quibus subinde per intervalla remittentibus , tantum abest , ut emolliretur obstinatus Regis animus , ut potius magis inde obfirmaretur , haud secus ac adamas , qui quod magis tunditur , eò magis indurescit. Videns denique , scisso divinitus mari , salvos pertransisse Israëlitæ , collecto Regni robore , fugientes cæco impetu insequitur , nihil veritus comminantes undique maris undas , quibus unâ cum toto suo exercitu obrueretur.

Tyrannica obstinatio , errores agnoscere , nec emendare velle , imò defendere , ut honori consulatur ; quod nihil aliud est , quam peccare velle sæpius , & labi profundius.

Defectus inaurare , est ferrum auro obducere , quod mox iterum se prodat. Error correctus id efficit , ut rectius curentur cætera. Expedit interdum errasse , ne deinceps gravius peccetur.

Tanta est ingenii nostri imbecillitas , ut ipsos errores , *Magistros* nostros habeamus : ex iis enim rectè discimus ; quia usi probatum est , leges egregias , & exempla honesta apud bonos ex delictis aliorum gigni.

Omnia Regna ab initio gubernationis erroribus regebantur : solus DEUS mundi fabricam absque errore absolvit. Et tamen *Genesis* cap. 6. v. 7. ait : *Delebo hominem , quem creavi à facie terræ ; pœnitet enim me fecisse eum.*

Quasi

Quasi DEUS retractare vellet suum opus; quod homo suâ culpâ non responderit ideis divinis, & fini, propter quem illum creavit.

Contrâ Ecclesia expendens modum, quæ Divina Sapiencia correxit lapsum primi hominis, exclamat: *O Felix culpa, quæ talem meruit habere Salvatorem!*

Sæpe plus debemus nostris erratis, quam rectè factis. Illa siquidem nos erudiunt; hæc inanis gloriæ & jactantiæ sunt semina. Umbra picturæ lucem dedit; ab illa enim ars ista habet, quod sit tam eximia.

Non semper imprudentia est causa errorum; sæpe à tempore illi oriuntur, aut ex aliis eventibus fortuitis. Nulla tanta est prudentia, cujus consilia pro omni tempore sint salutaria.

Et pro ratione temporum, statuta quoque variant humana. Sic prudenter revocat sententiam capitis contra Judæos latam Rex Assuerus, ab Amane seductus, & iniquâ accusatione deceptus. Scilicet tunc aliter Rex erat edoctus; nec putare debemus, si adversa jubeantur, id ex animi levitate provenire, sed à qualitate & necessitate temporum.

In his casibus, non est levitas, sed gravis necessitas, mutare consilium. Neque dici potest inconstantia, sed constans potius voluntas, sequendi rationem ducem.

Medicus secundum ea, quæ corpori variè acci-

accidunt, medicamenta variat; quia sanitatem pro fine habet. Infirmities, quibus conficiantur variæ Respublicæ, varios quoque juvandi modos desiderant. Honori itaque sibi ducat Princeps, si decreta sua subinde inspiciat, & corrigat; imò & errores.

Neque hujus eum pudeat, exemplo *Theodosii junioris*, per *Orientem* Imperatoris, qui solitus chartas quascunque, absque prævia inspectione aut lectione, subscribere, correxit hunc errorem, quando à sorore *Pulcheria* Augusta, prudenti astu, deceptus, eidem suæ sorori in mancipium vendidit Conjugem *Eudoxiam*. A quo errore resipiscens, quasi pro regula habuit hanc gnomen:

Subscribe incognita nunquam.

Sanctus Augustinus, cum innumera edidisset volumina, & diversis temporibus scripsisset aliquando diversa, cautè relegit sua Opera, & duobus libris *Retractationum* revocat errata.

Carolus V. Imperator, cum privilegium, nescio quale, manu suâ consignasset, monitus, id non esse sat consentaneum legibus Justitiæ, mox reddi sibi chartam voluit, & laceravit, dicens: *malo lacerare meam scripturam, quam animam.*

Errores committere, incogitantia esse potest; emendare, est fortitudo prudens; obstinatio verò semper stulta est, & reprehensibilis. Est tamen prudentiæ, errorem ita

itā scitē & dissimulanter nōsse corrigere, ut vulgus non advertat; quod si non fiat, error errorem post se trahet graviolem :

Sanctus Gregorius Nazianzenus in epist. ait. bis ad eundem lapidem impingere, dementibus solū tribuit paræmia :

Errare facile est; nam

Quandoque pastor pro lupo canem ferit.

S. Chrysostomus Homiliā 5. in epist. 2. ad Timotheum ait: Infinitus sit error, qui tranquillam stationem littoris egressus, per deviacaperit vagari.

Si adversi spirant venti, nautæ fluvium ascensuri, anchoram fundant, ne contra procellas frustra obluctantes, impetu tempestatis rapiantur.

Titanti quoties conturbant æquora fratres,

Tum miseros nautas anchora jacta juvat.

Quam decet, hæc memores gestare insignia Reges:

Anchora quod nautis, se populo esse suo.

Si luxu nimio & deliciis exfugitur Reipublicæ robur, moderandus est aulæ splendor. Qui vult regere, & ad ultimum obolum emungere populum, in fine decipitur.

Time, ne quod altius elatus es, eo sedius corruas. Interdum fasces Dignitas submittit, & rebus inclinatis, magis est, ut te inclines. Necessitati pare, quam ne Divitum superant.

Si bella infelicitè cedunt, infelices contentus ne prosequere. *Pacem contemnentes, & gloriam appetentes, pacem perdunt & gloriam.* Mel-

lior

nior & tutior certa pax, quàm sperata victoria.
Illa in tua, hæc in Deorum manu est.

Seneca in *Hercule furente* ait:

- - - nemo se tutò diu
Periculis offerre tam crebris potest.

Sufficiant mala præterita, ne superveniant
deteriora. *Jeremiæ* cap. 47. v. 5. *Venit cal-*
vitium super Gazam; conticuit Ascalon., & reli-
quæ vallis earum. Usquequò concideris? O mu-
cro Domini! usquequò non quiesces? Ingredere in
vaginam tuam, refrigerare, & sile.

Id quod nostris temporibus perinde accom-
modari potest. Non oportet, malis aperire
ostium, quia ultro aliud ex altero consequi-
tur; & latent majora adhuc in insidiis. U-
num malum non venit solum; mala æquè, ac
bona sunt velut catenæ, quæ constant ex
pluribus annulis. Reflectendum proinde ad
illud *Pythagoræ* proverbium:

Offensa in vestibulis obscena vetula, ne progredere.
hoc est, rem, quæ mala habet principia, non
prosequere.

Præcipuas obstinationis causas duas inve-
nio; altera est, quod soli supra alios veli-
mus sapere, nixi hoc principio: *sic volo, sic*
jubeo; stat proratione voluntas.

Altera, quod potius sequamur passionem,
quàm rationem, nec alios audiamus *Consu-*
les, nisi qui loquuntur nobis *placencia se-*
cundum nostra desideria.

Verum

Verum si *Plautum* in milite audimus: *Nemo solus sapit: plus vident oculi, quam oculus.*

Teste *Hesiodo* Poëta:

*Laudatissimus est ipse, qui cuncta videt,
Sed laudandus & is, qui paret recta monenti.*

Sæpe audiui, inquit Livius lib. 22. eum primum esse virum, qui ipse consulat, quod in rem sit; secundum eum, qui bene monenti obediat; qui autem nec ipse consulere, nec alteri parere scit, eum extremi esse ingenii.

Prior prudentia nimis rara est in *Purpura*; unde secundam adhibere nec erubescat; nam ut ait *Cicero* lib. 1. *Offic. Omnis ratio, & institutio vitæ, adjumenta hominum desiderat.*

Secundum *Euripedem*: *Princeps sapiens Principum commercio; magna negotia magnis adiutoribus egent, inquit Vellejus Paterculus. Nec Atlas sine Hercule sustinet. Unde rectè Livius lib. 44. si de sua unius sententia omnia geret, superbum hunc judicabo magis, quam sapientem.*

Neceffe est, alios sapientes consulere & sequi. Ratio ex *Sallustio* ad *Cæs.* *Ego ita reperi, omnia Regna, Civitates, Nationes usque ad prosperum Imperium habuisse, dum apud eos vera consilia valuerunt. Ubique gratia, timor, voluptas ea corrumpere, paulo post imminuta opes, deinde ademptum Imperium, postremo servitus imposita est.*

Juxta *Tacitum* lib. 1. *hist. stimulat non raro privati odii pertinacia in publicum exitum.*

Ita

Ita male qui currit, currat solus; & juxta vetus verbum, quod sibi intrivit, exedat. Nihil enim magis periculosum, quam juvare velle perituum.

Cave, ne ipse mergaris, qui submergendo vis subvenire, & audi consilium æternæ Veritatis, quod dedit de vitandis Phariseis, in sua opinione obstinatis *Matthæi 15. v. 14.* *Strite illos; cæci fient, & Duces cæcorum! cæcus autem, si cæco ducatum præstet, ambo in fossam cadunt.*

XXIV. OTTO IV. regnat ab anno 1208.
ad 1215.

A N N U S 1209.

Post fatalem *Philippi* decessum, *Otto* vindictæ cupidus, & jam liber ab Æmulo, cogitabat bello impetere quosdam Principes sibi adversantes: id ne fieret, pacem suasit & Curiale Colloquium Antistes *Magdeburgensis*, *Haltberstadii* habendum. Convenere ibi præter dictum Antistitem *Bernardus* Dux *Saxonie*, *Landgravius Thuringie*, & cæteri *Saxonie* Proceres cum *Ottone* Episcopo *Wirceburgensi*, una omnes voce *Ottonem*, *Augustum* proclamantes.

Ut cæterarum etiam *Provinciarum* Optimates acclamarent, major conventus indicitur *Wirceburgi*: comparent *Sigefridus*, *Moguntinus*, *Joannes*, *Trevis*. *Theodoricus*, *Coloniensis*; *Eberhardus*, *Salzburgensis*; *Henricus*, *Argentinenſis*; *Sigefridus*,

*Sigefridus, Augustanus: Wernerus, Constantien-
sis: Otto, Frisingensis: Mangoldus, Passaviensis:
Henricus, Ratisbonensis: Ludolphus, Basileensis:
Hartbertus, Hildesienfis. Iso, Verdensis. Fri-
dericus, Halberstad. cum aliis Episcopis & Ab-
batibus. Ex sæculari ordine adfunt Ottoca-
rus, Rex Bobemiæ: Leopoldus, Dux Austriae:
Bernardus, Dux Saxonie: Ludovicus, Dux Ba-
variae: Bertholdus, Dux Zebringiae; Duces Lo-
thuringiae & Brabantiae; Henricus, Ottonis, Re-
gis frater, Comes Palatinus Rheni, Alber-
tus, Marchio Brandenburgicus, & alii, quibus
accedunt duo Cardinales, Pontificiis Legati.
In eo Principum confessu surgens Otto Cæ-
sar, quærit, an licitè inire possit conjugium
cum Beatrice? annuunt Cardinales: advo-
catur in cœtum puella, quam Rex de thro-
no confurgens, suaviter amplexus, annulo
sibi subarrhavit, & assignato inter Cardina-
les loco, ubi sederet. Ecce, inquit, *Reginam
vestram! quam decet ità honorare.* Cùm per
ætatem idonea nondum esset connubio,
Brunsvicum discedens, ibidem usque ad an-
num 1212. fuit regiè educata. *Otto de S. Bla-
sio in fine Chron. Arnoldus Lub. lib. 7. c. 19.**

Eodem anno sub Festum *Assumptæ Virginis*.
Otto, Rex *Augustæ* apud *Vindelicos* digressus,
per vallem *Tridentinam* cum numeroso milite,
& Magno Principum Comitatu in *Lombardiam*
venit, honorificè exceptus ab Urbibus sin-
gulis, maximè à *Mediolanensi*, occurrente.

U

magno

Tom. VIII. P. *Conradi Hertemberger* Soc. J. E. S. U.

magno puerorum & puellarum ordine , sub candida veste & ramis olearum in manibus.

Coronatur primùm *Modoëcia* prope *Mediolanum* in Regem *Lombardiæ* ; inde *Romam* versus profectus , obvium habet *Viterbii Innocentium III.* Pontificem , & Urbem ingressus , ab eodem Pontifice post præstitum circa jura *Ecclesiæ* Sacramentum , & juratam expeditionem sacram solenni ritu *Augustalia* recipit in *Vaticano* Mense *Octobri* ; inde ad *Palatium Lateranense* deductus , Regio convivio excipitur. *Abbas Ursbergensis in Chron.*

ANNUS 1210. ad 1211.

Simul atque Urbe egressus esset , juramenti immemor in Oppida *Ecclesiæ* involat , *Montem Flasconis* , *Viterbiam* , *Urbevetum* , *Perusiam* & totam terram *Matbildis* subigit. Et postquam hyemem in *Tuscia* exegisset , Marte in *Campaniam* translato , terras *Friderici* , *Siciliæ* Regis , impugnat : *Neapolim* occupat , usque in *Apuliam* , & partem *Calabriæ* progressus ; nec monitus ab *Innocentio* desistit ; hinc duos contra se hostes concitavit , Pontificem & *Fridericum* Regem , hunc tanquam *Ecclesiæ* Feudatarium , istum tanquam Dominum istarum terrarum. Ferit *Ottonem Innocentius* fulmine Apostolico , arma capeffit *Fridericus* , ut hostem à suis finibus arceat , & in ipsa *Germania* impugnet. *Monachus Paduanus. lib. 1- Chron. Acta. CC. Harduini Tom. 6. part. 2.*

ANNUS

ANNUS 1212. ad 1215.

Otto ex Italia redux, *Northusii* connubium inſit cum *Beatrice, Sueva*, pridem deſponſatâ, quæ cûm paulò poſt ſine prole vivis exceſſiſſet, in alteram conjugem 1214. ſibi aſci- vit *Mariam Brabantinam, Henrici I. filiam*, quin hæredem ex ea ſuſcepiffet; Interea mihi- llo ille emendatior, in cæpta contumacia ob- firmatus, iterum iterûmque anathemate per- ſtringitur, & honore *Auguſti* privatur, da- tâ Principibus, alium ſibi Imperatorem eli- gendi poteſtate.

Siffridus II. Archi-Epiſcopus Moguntinus, idemque Pontificis tunc Legatus literis *Imo- centii* adhortatus, hunc in finem Conventum indicit *Bambergæ*; & cûm *Eckenbertum Urbis illius Epiſcopum*, nuper propter necem *Phi- lippi Regis* profugum, ſuæ Sedi reſtituiſſet, urget *Ottonis* exauſtorationem, & datis ad Epiſcopos *Germaniæ* literis, auctoritate Apo- ſtolicâ, præcipit, ne cum ipſo, tanquam *Eccleſiæ* rebeli, communicent; hanc ob rem commotus *Henricus, Comes Palatinus Rheni*, *Ottonis* frater, cum Duce *Brabantia* terras *Moguntini* incendiis & rapinis vaſtavit. *Gode- fridus Monach. & Tritheimius.*

Inter iſta *Fridericus*, à Pontifice in Regem commendatus, de civitate in civitatem pro- greditur, ab omnibus Regio honore excep- tus. Iterum ergo congregantur Procereſ *Aquiſgrani*, & deſerto *Ottone*, 1215. in Feſto

S. Jacobi in Regem ungitur *Fridericus* à *Sigefrido Moguntino*, quodd *Theodoricus*, *Coloniensis*, cui iste honor compete-
bat, propter inobedientiam ab officio Episcopali depositus es-
set. *Godefridus Monachus ad hunc annum.*

Miser *Otto* sic ab omnibus se relictum vi-
dens, vinculis anathematis illigatus, *Brunsvicum* se contulit, ubi reliquum vitæ in quie-
te transegit.

Anno 1218. tentatus febris solutionem ana-
thematis instanter petiit ab *Honorio* Papâ, *In-*
nocentii Successore, & datis minimè dubiis
pœnitentiæ signis, post confessionem abso-
lutus est à *Sigefrido*, *Hildesiensi* Episcopo. *Al-*
bertus Stadenfis in Chronico. Morbo deinde ex
disenteria ingravescente, cùm brevè se mor-
ituum persentisceret, ità compunctus obiit,
ut à calonibus & infimis suis famulis collum
conculcari vellet. Obiit autem die 19. *Maji.*
anno 1218. in Castro *Hartsburg* apud *Goslariam*,
Brunsvici ad *S. Blasium* terræ mandatus.

Quo habitu epeliri vellet, tabulis testa-
menti scriptum reliquit: volebat nempe, ut
post mortem indueretur *Superhumerali*, Albâ
subtili, Regali pallio, & caligis ex holose-
rico cum sandaliis in pedibus, & calcari-
bus deauratis, datis in manus chirothecis
cum annulo, & armillis in brachio: dextrâ
sceptrum, sinistrâ pomum tenente.

Genealogiam vid. supra Tomo IV. in Guelphis.

Ut

308) 309 (309
 SYMBOLUM
 OTTONIS IV.

Strepit anser inter olores.

Titulus: Invidia malè videt.

Lemma: Non si teruperis, inquit, par eris.
 EPIGRAMMA.

*Rana tumet; cui bos: non si teruperis, inquit,
 Par eris. Illa magis cum tumet, inde crepat.
 Cum majore minor contendere desinat, & se
 Consulat, & vires consulat ipse suas.*

5. Tom. VIII.

Ut mausoleum cum Parentibus commune
habuit, ita commune accepit epitaphium,
tabulis ligneis aureo charactere inscriptum.
ut refert *Meibomius in Apologia pro Ottone.*

*Hic jacet Henricus, quondam Dux, Conditor hujus
Ecclesiae, dignus nobilitate, pius.*

*Moribus ornata sibi conjux est sociata,
Pauperibus larga, simplicitate bona.*

Inclita Mechtildis, Anglorum filia Regis.

Nutriet Angelicis, bos DEUS ipse cibus!

*Adjacet optatus Rex, horum sanguine natus,
Otto coronatus, vermibus esca datus.*

Hujus erat Sponsa Philippi stirps generosa,

Filia formosa: nunc cinis: ante rosa.

*Qui legis hæc metra, memor horum, sis, peto, pensa,
Quid caro? quid vita? quid res? nisi mors, ci-
nis, umbra.*

SYMBOLUM OTTONIS IV.

Strepit anser inter olores.

Quantum conicere licet, perstringit hac
suâ gnome Otto, Princeps Imperio maturus,
Fridericum puerum, in cunis jam in Regem
electum; nec malè, si regimen solum spe-
ctamus; nam *ratio & consilium in senibus sunt.*
Nec boni aliquid præfagit populo *Sapiens*, qui
à puero gubernatur. *Ecclæ. c. 10. vers. 16.*
væ tibi terra, cujus Rex puer est.

Hoc ita in lege Naturæ statutum videmus, ut minor audiat majorem; cum, antequam Principum nomen Orbi innotesceret, illi Imperium in ceteros haberent, qui ætate emerent; quoad vixit primus mortalium, solus in posteros habuit Imperium, & cum ipse defecisset, filius *Seth* primatum tenuit; post hunc alii, ætate eminentes, qui inde dicti sunt *Patriarchæ*.

Quando populus DEI primum sibi Regem petiit à *Samuele* 1. Reg. 8. *Saul*em DEus præfici voluit, qui toto vertice supra multitudinem eminebat; naturale enim est, *deteriora potioribus submittere*. Hinc cum *Brasilienses* quidam ad *Carolum IX. Galliarum Regem, Rothomagum* deducti, venissent, & juvenem Principem inter cohortem *Prætorianarum Helveticarum* conspexissent, mirari haud satis poterant, quomodo Viri, corpore tam validi, & proceri, Regi tam tenero possent famulari, cum in animalibus etiam videamus, in apibus maximè, integrum examen dirigi à Rege majori.

Fieri equidem oporteret, ut sicut validiora corpora præferuntur inter animalia, ita inter homines, quorum regimen *Deos* poscit, non alii præsent, nisi qui maturitate, & consilio cæteris præstent.

Sed cum in electione Principum non ita ratio habeatur Personæ, quam Dignitatis & Potentiæ, ut, qui Imperium tenet, illud cum digni-

dignitate contra Adversarios sustineat, tales utique præ cæteris eligi possunt, qui avito sanguine clari, amplâ pollent Majorum hæreditate, quamvis ætas tanto honori nondum sit matura, cùm fulciri ea possit alieno consilio, ut vidimus in *Ludovico III. Arnulphi* Imperatoris, septenni filio.

Si genus spectamus, par illud habuit *Fridericus* cum *Ottone*, ut in parallelo ostendi Tomo IV., ubi stirpem *Guelphorum* cum stemmate *Carolingorum* exhibui; nam ut cum *Ursbergensi Abbate* plures *Synchromi* testantur, genus suum *Fridericus* retulit ad *Carolum Magnum*.

Si potentiam consideramus, magna habuit *Henricus Leo Ottonis* Pater, dum *Bojaria & Saxonie Ducatus* præter alias terras possedit, sed propter superbiam honoribus privatus, præter *Brunsviciam* ad Hæredes nihil remisit, ut necesse fuerit *Ottoni*, stipendia apud Exteros mereri, & beneficio *Anglorum* de Comitatu *Pictaviensi* victitare. Dum contra *Fridericus*, Majorum suorum Hæres unicus, possideret præter Regnum *Sicilie, Campaniam, Apuliam & Calabriam* utramque cum vastissimo *Sueviæ Ducatu*. Ut fateamur, quod res est, laboravit *Otto* invidiâ contra *Fridericum*, quæ cum malè videt, majorem se credidit, quàm re ipsâ fuit, dum infra se *Friderician* Puerum despexit, quanquam annos pubertatis egres-
sus jam esset, similis illi ranæ, quæ viso bo-
ve, intumuit, ut par sibi videretur magnitu-
dine;

dine; irrita propterea à ranunculâ, amplius intumuit, & præ tumore crepuit, dum par esse non potuit.

Æquari vult rana bovi; tumet ergò; tumentis

Natus ait: cessa, præ bove tota nihil!

Rana dolet, meliusque tumet; premit ille tumentem:

Vincere non poteris, victa crepare potes.

Tertius iratam vexat tumor, illa tumoris

Copia findit eam, guttura rupta patent.

Scilicet hoc inde habet *Invidia*, ut alieno bono afflicta, propria sibi exedat viscera, & nulli noceat, quam sibi.

Inter alias affectiones animi infima est *Invidia*, imò turpissima; omnium prima ex illa *Pandoræ* pyxide est egressa, ubi omnia humani generis mala erant inclusa.

Primum Abelis homicidium fuit primum invidiæ negotium, quæ nata Matre *Superbia*, accrescit ex malitia Patris *Diaboli* & reliquarum passionum.

Aliæ sinistrae animi affectiones ad excusandos suos excessus allegare possunt rationes saltem apparentes; sola invidia non habet, unde se purget.

Voluptas, ut delictum imminuat, culpam conjicit in obsectorum illicia, quæ animum quasi vi occultâ attrahunt.

Ambitio prætexere potest perstringentem vim excellentiæ: *Avaritia* criminis sui turpitudinem colorare potest timore futuræ miseriæ

seriæ : *Ira* culpam detorquet in præcipitem effervescentis *Naturæ* motum, quem domare non potest; alia dicet, se rapi ex necessitate, alia ex occasione, alia ex fragilitate humana; & quanquam ejusmodi excusationes vitium non tollant, multum tamen extenuant.

Verum si *Invidia* delicto suo velit fucum quærere, non habebit alium, nisi quo augeat vitii sui turpitudinem; cogeretur enim fateri, quod suos oculos nihil aliud perstringat & animum premat, quam meritum, fortuna vel excellentia aliena. Similis illis animalibus, quibus suavissimi odores sunt lethales, adeò ut ipsa, inverso *Naturæ* ordine, ex felicitate dolorem concipiat, & alienum gaudium in suum luctum convertat, velut *Aranea*, quæ mel saluberrimum commutat in venenum.

Aliena felicitas, excellentes animi dotes, florentes fortunæ, felicia commercia, conjunctæ amicitiae, nobiles Parentelæ, virtutes, laudes; præconia, & similia, quæ aliis conciliant venerationem, famam & amorem, hæc illa sunt, quibus adhæret *Invidiæ* ærugo, hæc feriunt invidentem animum, inspirant abjectas cogitationes, ut vellet ejusmodi fulgorem penitus obscurari.

Verum hoc ipsum est, in quo omnem suam operam perdit, & plus inde torquetur; ra-

rò enim ità proficiunt suis dolis invidi, quin alii, quibus invident, centies triumphant,

Hic vermis aliud robur non habet, nisi ad rodendum lignum, ubi natus est, qui nihil simile potest in rebus aliis exteris, in auro, lapide, metallo. Hæc infirma tela sunt, quæ dum invidus jacet, ferè semper in se ipsum retorquentur.

Accidit sæpe sæpius, ut *Invidia* multa convertat in commodum istius, cui invidet, & faciat, ut alter res suas inde provehat, unde ista dolet & derogat.

Si virtuosus est, qui invidiam patitur, faciet *Invidia*, ut virtus ejus magis inclarescat, & ipse in virtute crescat.

Si animi dotibus præstat, quem illa conviciatur, acuet ingenium, excitabit industriam & augebit felices ejus successus, occultoque hoc suo dolore efficiet *Æmulus*, ut alter imperfecta corrigat, & ità os lividum obstruat. Adeò utilis est *Invidia* ad virtutem vel augendam vel stimulandam.

Quanquam *Virtus* imago est *Divinitatis*, ex quâ prodit, ut vel propter hanc similitudinem mereatur omnem nostram venerationem, ea tamen invidi cordis est malignitas, ut hoc debitum non solum neget *Virtuti*, sed derogat etiam ejus splendori; quo suo occulto dolore id facit, ut *Virtus* manifestius se prodatur; dum enim inter partes adversas una amat, quod altera odit, una æstimat,
quod

quod altera contemnit, una approbat, quod altera reprobat, inde fit, ut Virtus, aliàs non ità cognita, ex mutuo hoc proborum & invidorum commercio detegatur, & judicetur ex æquitate, dum quantò plus derogat iniquitas, tantò plus attribuit charitas.

Quà in re idem præstat invidus alteri, cui invidet, quod *Gemmarius* tribuit rudi & nondum polito adamanti; hic enim tollit solùm, quod impedit fulgorem, quin minuat lapidis pretium. Ità *Invidia*, quæ virtutem alienam obscurare conatur, facit ut clariùs etfulgeat.

Invadit hoc *Monstrum* non peregrinos aut ignotos, quantis etiam illi excellant, sed versatur inter homines ejusdem studii, dignitatis, vel Professionis, inter Vicinos, quos eadem officia conjungunt, inter Fratres & sanguine junctos.

In aula *Assueri* spina hæret in animo *Amanis*, dum videt supra se exaltatum *Mardocheum*, non sapit ipsi cibus regius, quem amaricat præsentia *Æmuli*, infelicem se credit inter medias felicitates, dum videt florere *Mardochei* fortunas; verba, quibus illum à Rege sic honoratum, populo prædicat, spicula sunt, quæ intima animi penetrant. Si honoribus excideret *Æmulus*, si in furcam ageretur, aut cum tota gente sua ex Regno proscriberetur, tunc felicem se crederet invidus.

Clamor Virginum: *Percussit Saut mille, David decem millia*, quantum causavit Regi Sauti tormen-

tormentum ? gaudere debuisset de hoste prostrato, de patria liberata, ille dolet, & præ dolore insanit ob vocem vulgi, Davidi majorem honorem aggratulantis. Non sustinet ille conspectum juvenis, vilescit omnis probata virtus, extinctum vult Davidem.

Hic genius *Invidiæ* : dolet, unde oporteret gaudere : gaudet, unde oporteret dolere. De pinguedine marcescit : de profectu alieno deficit : de sanitate infirmatur : de vita moritur. Iniqua tristitia, quæ ex felicitate fluit : impium gaudium, quod ex malo hauritur.

Imò non est ipsa felicitas aliena, quæ invidum affligit, neque gaudium alienum est, quod ipsi tristitiam parit, sed stolidum phantasma est, quo existimat invidus, felicitatem alienam adimere suam, laudem alterius cadere in sui vituperium, vel derogare suo honori.

Hoc quia vitium est turpe & detestabile, non audet invidus, plagam, quâ laborat, monstrare; non audet latentem iram verbo vel vultu prodere, debet virum occultare, & lentam mortem ferre.

**XXV. FRIDERICUS II. imperavit ab anno
1215. ad 1250.**

ANNUS 1215.

*Natus est Fridericus 26. Decembris anno
1193.*

1193., de quo ita Poëta illius temporis apud
Pipinum in Chronico:

Christus beri: Caesar hodie processit ad ortum.

Fus utriusque movet occasum solis ad ortum.

Sol hodie: sol ortus beri sub luce diei:

Filius hic hominis, Filius ille Dei.

Tertium agens annum, à quibusdam *Germanis Principibus* electus est in *Romanorum Regem*, antè, quàm sacro fonte ablutus, nomen haberet.

Trimulus sacris undis regeneratus, à matre *Constantia*, & utroque Avo, paterno, & materno, vocatus est *Rogerus Fridericus Constantinus*.

Anno 1198. *Constantia* mater, suprema sibi vitæ tempora instare persentiscens, ut Regem successorem videret, ungi illum voluit, & coronari *Panormi* in Regem utriusque *Siciliæ*. Anno 1212. dejecto ab Imperio *Ottone Saxone*, cùm obedientem Ecclesiæ filium Sacramento se probasset, ab *Immocentio III.* in *Germaniam* missus, commendari meruit, ut Principum omnium Suffragiis in Regem assumeretur.

Anno 1215. *Moguntia* unanimi voto electus, *Aquisgrani* Mense *Julio* in Festo S. *Jacobi* Regium ornatum accepit, non ab Ordinario *Colonienfi*, sed à *Sigefrido Moguntino*, tum quodd *Theodoricus* ex Comitibus ab *Heinsberg*, Archi-Præsul *Agrippinenfis*, unà cùm subiecta Urbe ab *Immocentio III.* fuerit tunc ex-

com-

communicatus propter *Ottonem*, Episcopum *Monasteriensem*, 1213. *Colonie* captum, & sub custodia apud *Casaris-Werdam* detentum: tum quodd idem *Theodoricus* à *Sigefrido Moguntino*, Pontificis Legato, ob *Chrisma* in *Cena Domini* 1214, cum à sacris prohibitus esset, consecratum, à Sede & Officio fuerit depositus.

Cum *Siffridus* Legatus esset Pontificis, hoc ipso anno missus est ab *Innocentio III.* in *Syriam*, ut subsidia ferret *Christianis*. Vacabat tunc Sedes *Patriarchalis Hierosolymitana*, communi *Christianorum* suffragio eligitur *Sigefridus* in *Patriarcham*; quam dignitatem ut declinaret, clam fugit *Constantinopolim*, jussu *Honorii III.* reversus in *Syriam*, obstinatè detrectat oblatum honorem, post biennium reversus ad suam Sedem. *Josephus Eggs in Purpura docta lib. 1. n. 66.* ait: *Siffridum dignitatem secundo oblatam admississe, & biennio Sedem tenuisse, & datà ulterius Patriarchæ eligendi potestate, reversum esse ad Sedem suam Moguntinam.*

ANNUS 1216. ad 1219.

Imperii insignia, Diadema, Lanceam & Alia ornamenta *Otto* exauctoratus reliquit *Henrico Fratri*, Comiti *Palatino Rheni* asservanda, nonnisi censuris interpositis ab *Honorio Papa*, per Legatos extorta, ut *Friedricum* ornare posset. Fervebant tunc maxime bella sacra inter *Christianos* & *Saracenos*,
tum

tum in *Oriente*, tum per *Africam* & *Hispanias*. Erat tunc Civis quidam *Coloniensis*, qui antehac sacram militiam comitatus, mercede turpissimâ cum *Saracenis* pactâ, ingentem puerorum exercitum, pro obsequiis ipsorum sese adducturum spondit. Ut erat homo crudelis, filium habuit sibi barbarie similem, *Nicolaum* nomine; hoc antesignano usus, ingentem puerorum multitudinem, unde quaque per *inferioris Rheni* tractum confluentem collegit, & quasi admirandæ sanctitatis insigne præferrent, singulos ab humeris literâ *T* notavit; quæres insolens, ut omnes attonitos habuit, ita non minore religione multorum animos sollicitavit, ut subsidia in viaticum & sumptus itineris promptè non minus, quàm liberaliter conferrent, omnino rati, pueros nonnisi Divino Spiritu trahi.

His pari ferè numero & animo se junxêre puellæ, & qui juvenes erant adultioris ætatis, ut ingens exercitus colligeretur. Itum diversis itineribus, pars per *Gallias*; *Massiliam* versûs, aliud promiscuum agmen *Germam*, aliud majus *Brundysium* contendit, ut ex Portibus maritimis faciliùs transmitti possent.

Exitus iste fuit: *Nicolaus* puer, princeps agminis, è medio sublatus, alii venundati, alii in miseram servitutem tracti, alii amisso pudicitie flore, in reditu fame, & inedia con-

consumpti; civis *Agrippinus*, impiæ machinationis author, scelus detectum atroci mortis supplicio publicè apud *Ubios* luit. *S. Antoninus* 3. part. tit. 19. c. 2. § 4. *Chronicon Gemuense Jacobi de Varagine* T. IX. *Muratorii ad an.* 1222.

Nobiliore militiâ contra hostes firmavit DEUS Ecclesiam, hinc *Prædicatorum Ordine* per *S. Dominicum*, inde *Minorum* per *S. Franciscum*, hoc anno 1216. ab *Honorio III.* confirmato, quibus mox anno 1223. accessit *Ordo de mercede pro redimendis captivis*, à *S. Petro Nolasco*, & *Jacobo Aragoniæ Rege* institutus.

A N N U S 1220.

Ut turbata *Germania* in pace contineretur, *Fridericus Francofurti* solennem *Conventum* coëgit, ubi inter alia statutum, quæ ipsum Imperatorem concernebant.

Imò. Ne in fiscum Imperii trabantur, malo majorum more, quæ *Episcopi* in hæreditatem reliquissent, sed ne vel quisquam alius in ejusmodi bona involet, sed cedant successori, si res ità tabulis *Testamenti* consignata non esset; si verò sit testamentum, ut habitâ ejus ratione, cedant secundum mentem *Testatoris*. Qui contra fecerit, pro proscripto habeatur, Feudo etiam, vel Beneficio, si quod habuerit, privatus.

Statutum 2dò: Ne nova *Telonia* & nova monetae ut in terras *Episcoporum*, ipsis invititis, introducantur.

Sta-

Statutum 3tò, *ne Vasalli Episcoporum immigrarent in Civitates Liberas. Cesari subiectas, & ne mutuo alii recipiantur ex Urbibus Cesaris in locis Episcoporum vel Principum Laicorum.*

Statutum 4tò, *si ex morte Infeudati constet Principi Ecclesiastico, vacare aliquod feudum, illud ut Cesar non usurpet, nisi de consensu Episcopi.*

5tò statutum, *ut excommunicati ab Episcopo non permittantur in publicis tribunalibus assidere; & cum gladius Status sæcularis sit in subsidium Ecclesiastici, excommunicatus, per sex hebdomades in contumacia persistens, proscribatur.*

6tò prohibitum, *ne titulo Advocatie Ecclesiarum, ab Advocatis nova Castra, Oppida, vel Urbes in fundis Diocesum exstruantur; & constructa diruantur.*

7timò cavetur, *ne quis Comitum, vel Officialium Cesarianorum in Urbibus Principum ullam Jurisdictionem exerceat vel in telonia, vel in monetas eorundem Principum.*

Actum Francofurti 1220. 6. Cal. Maij. subscribentibus plerisque Germaniæ Archi-Præsulibus & Episcopis. *Vid. Recessus Imperii adh. a.*

Interea temporis Christiani in Oriente post diuturnam obsidionem expugnârunt, non sine magnâ suorum clade, *Damiatam*, olim *Pelusium* nominatum, quæ Urbs populosa & munita cum portu maritimo sita erat ad extremum Nilî ostium, *Arabie* proximum, die 5. Decembris. anno 1219. Thesaurus ingens

X

auri,

* Tom. VIII. P. Conradi Hertenberger Soc. Jesu.

auri, gemmarum, telæ sericæ, & ejusmodi rerum pretiosarum in Urbe repertus, inter milites Christianos distributus, & fana *Mahometis*, à spurcitia *Paganorum* purgata, ritu Catholico sunt consecrata. *Richardus de S. Germano in Chron. ad 1217.* Victores Urbem ingressi ex 70. millibus nonnisi 3000. puberes repererunt, qui eâ lege vitâ donati, ut dispersa per Urbem cadavera peste extinctorum sepultura darent. *Bernardus Thesaurarius cap. 200. Tom. 7. Muratori.*

De hac victoria certior factus *Honorius, Papa*, ut Christiana agmina novo milite restitueret, vocat *Fridericum* ex *Germania* in *Italiam* pro accipienda *Romæ* corona; venit *Fridericus* cum uxore *Constantia, Aragonia*, relicto in *Almania* *Henrico* filio, *Romanorum* Rege, & Imperiale Diadema accipit cum *Constantia* Coniuge in *Vaticano* die 22. *Novembris. 1220.* Pro quo collato honore ut gratum se exhiberet, rogatus à Pontifice, expeditionem *Asiaticam*, quantocytus suscipiendam, sacramento interposito, spondit, quin opere executus esset. *Godefrid. Monach. Colonienfis in Chron.*

A N N U S 1221.

Unde culpâ *Friderici* factum, ut *Damiata*, nobilissima *Ægypti* civitas, iterum relaboretur sub potestatem *Sultani Ægyptiorum* & *Damasci*, quod in hunc modum contigit.

Anno

Anno 1221. *Joannes de Brienne*, Rex *Solymanæ*, cujus dominio *Victores Christiani Damiatam* occupatam tradiderant, fines Regni sui per *Ægyptum* proferendi cupidus, cum septuaginta Christianorum millibus *Memphim* sive *Cajrum* obsidebat: ne conatus proficeret, *Sultanus Ægypti* vias omnes adeò obstruxit, ut neque ex Urbe *Damiata*, neque aliunde commeatus adferri posset; quin ipso comparato exercitu, milites *Cruce* signatos identidem laceffivit. In ea rerum penuria jam duos menses exegerunt *Christiani*; cum ecce! novum malum accedit: *Sultanus*, amotis ubique *Nili* Cataractis, totam latè Regionem inundavit, ut stramine alluvione disperso, facultas omnis pascendi jumenta esset sublata, toto exercitu ad cubiti altitudinem per triduum aquis inexistente, quin vel progredi vel regredi possent.

In ea calamitate, quæ mira *Nemini* providentia est, *Sultanus*, pro pace petenda, Legatos mittit ad *Joannem* Regem, & convenitur in hunc modum:

Imò. Ut *Christiani Saracenis* restituant *Damiatam*, *Sultanus* contrà reddat *Christianis* sanctificam *Crucem*, quam *Saladinus*, *Ægypti* quondam *Sultanus*, asportavit, cum *Hierosolymam* occupasset.

NB. Præter, hanc erat pars altera *Crucis* solita ante *Christianas* acies in bello præferri ab *Episcopis*, à fidelibus conservata.

Porro *Sultanus* extremæ penuriæ, quæ
exercitus premebatur, gnarus, victualia
fuitò suppeditavit.

His ita pactis, juxta *Nilum* in tentoriis
federunt usque ad octavum diem *Septem*
quo traditâ *Saracenis Damiatâ*, pars na-
vâ conscensis *Hierosolymam* transvecta est
terrestri itinere per deserta *Arabie* ren-
runt; Principibus, qui in *Italiam* rever-
lent, permîssum per annum in *Egypto*
stare, ut de navibus sibi providere possent.

Communis omnium Principum con-
erat, id mali minime evenisse Christianis
Fridericus, ut *Honorio* Pontifici condix-
auxilia in tempore tulisset, imò *Sar-*
omnes ex tota *Egypto* ejectos fuisse. *B-*
odus Thesaurarius de acquisitione Terræ sanctæ
207. *Monachus Paduanus lib. 1. Chron.*

A N N U S 1222, ad 1227.

Obiit hoc anno apud *Catanam* prima-
rici Conjux *Constantia*, *Alphonſi II. Ara-*
Regis filia, quæ primis nuptiis juncta
rico, Bedæ III. filio, *Hungariæ Regi*, *S-*
abthæ Thuringicæ Patruo, anno 1200. Vid
Arag

Aragoniam est reverſa; demum anno 1209. iterum deſponſata *Friderico* Imperatori, cui peperit *Henricum*, *Romanorum* Regem, & *Jordanum* in pueritia deſunctum. *Chronicon breve auctoris ſynchroni Tomo primo part. 2. ſcriptorum Muratorii pag. 277. Richard. de S. German.*

Joannes de *Brienna*, Rex *Solyma*, cum in *Terra ſancta* ſubſiſtere non poſſet, cum cæteris Principibus in *Italiam* tranſveſtus, pro ſubſidiis colligendis primùm *Fridericum* Imperatorem adſit, dein Papam *Honorium*, deſti- que Reges *Gallie*, *Anglie*, *Caſtellæ* & *Aragonie*. Imperator tunc viduus, ut novo Regni titulo gaudere poſſet, in alteram ſibi uxorem deſponſavit *Jolantam*, ſive *Iſabellam*, memorati Regis *Solymitani* filiam, quam anno 1223. duxit, nuptiis *Romæ* celebratis, præſente *Joanne Solymano* Rege, *Jolanta* Patre. Sub hæc tempora *Fridericus* ſpretâ juramenti religione de non invadendis terris Pontificiis, Urbes *Eccleſiæ* vexat, Episcopos pro libitu inſtituit, Electiones liberas violat, & Papa conſtitutos expellit, & collectas ab Eccleſiis exigit, quin cogitaret de bello ſacro; quam ob rem excommunicatur ab *Honorto*, ſub ea conditione iterum abſolutus, ſi intra biennium ſub annum 1227. Menſe *Auguſto* cum exercitu trajeçerit in *Paleſtinam*. Lapſo ferè termino; veniunt magno numero Chriſtianæ copię ex *Germania* & aliis Regnis, cum Imperatore ex *Sicilia* in *terram ſanctam* trans-

revertitur, ubi *S. Ludovicus* ex febris
na moritur. Quo nuntio accepto, re-
vertitur quadraginta *Cruce* signatorum
Italia sua. Quod factum adeo afflixit
Honoris successorem, ut *Fridericum*
bellum commotione denuo amoveret
nihil emendatior, Statum Ecclesiæ
invenit cum milite, plurimam partem
quos ex *Sicilia*, ubi inter *Christian*
dulabantur, in *Apuliam* transtulerat.
Hinc alterum exercitum opponit
copiis Urbium *Lombardia* adjutus:
bellum sub novis promissis compositi
sequenti anni solvit in *terram sanctam*.
Inter hæc *Henricus* filius 1225. ephre-
gressus, *Wermutia* duxit in uxorem
Leopoldi Austria Ducis filiam, &
gravi in *Reginam Romanorum* consecrata
Edward. de S. Germano.

Anno 1227. moritur apud *Adrian* in-
tis ex puerperio *Yolanta* Imperatrix,
Conradum, postea *Romanorum* Regem
esset, quo uxoris titulo, cum fratrem ill
haberet, *Fridericus* tandem sæpe frustra
missam expeditionem transmarinam sus-
non tam rei Christianæ per *terram* se
pr

promovendæ causâ, quam ut Regni illius
diadema sumeret, & Rex *Hierosolyma* salu-
taretur.

ANNUS 1228. in 1229.

Antequàm iter aggrediretur, ingentes
summas tum ab Ecclesiasticis, tum Laicis in
subsidium *terra sancta* collegit, & incertus
de reditu, quasi publicum testamentum con-
didit, quo convocatis apud *Barham* Regni
Proceribus ita statuit, ut universi Regni Or-
dines in ea fide, quam olim erga Reges *Nor-*
mannicos stirpis servârunt, erga se etiam atque
suos firmi starent, & si fortè mori ipsum in
terra sancta contingeret, Regem successo-
rem haberent filium suum primogenitum
Henricum, *Romanorum* Regem: quo sine libe-
ris decedente, succederet filius alter *Conra-*
dus; id quod omnes jurejurando confirma-
runt. *Richardus de S. Germano in Chronico ad*
hunc annum.

His ita dispositis, naves cum sua militiâ
conscendit, & in *Syriam* sub autumnum sol-
vit.

Terram sanctam potenter ingressus, sine cui-
de & sanguine pacem turpem cum *Sultano Ba-*
bylonio inivit, quâ totâ terrâ *Barbaris* relicta,
Sultanus reddidit *Christianis* Urbes omnes in-
ter *Hierosolymam* & maris littora usque *Ac-*
conem sitas, unâ cum Castris *Joppe*, *Sidon*, *Ca-*
sarâ, *Zoronte*, *Nazareth*, *Bethlaem*, & *Templa*

Domini; quoad suas superstitiones haecentis
ubi fuerant *Saraceni*.

Anno 1229. die 18. *Martii* convocatis ad
sepulchrum Domini terra sancta Optimatibus,
vivente adhuc socero *Joanne Brienne*, *Soly-*
mitana Rege, diademate coronari petiit, pro-
missa scilicet emendatione eorum, quae tum
contra Sedem Pontificiam, tum in *terram san-*
ctam peccaverat, ratus, sibi uni, titulo ux-
oris *Isolanae* nuper defunctae, Regnum compe-
tore; cum nemo Episcoporum accedere vel-
let, qui cum Rege, divinis devoto, commu-
nicaret. *Fridericus* ipse ad aram suam accedens,
subtraham inde coronam sibi met
ipse imposuit, ense se accinxit, & reliqua or-
namenta tam temerariè, quam impudenter
usurpavit, datis desuper eodem die literis ad
Gregorium IX. Pontificem & ad *Ludovicum Gal-*
liarum Regem. *Gaufridus Malaterra* in *historia*
Tom. V. Muratori.

Sequenti die *Patriarcha Solymitanus* sacris
locis omnibus interdixit *Friderico*, & novo
eum fulmine ferit; unde orta intestina dissi-
dia inter Christianos *terrae sanctae*, & copias
Imperatoris, qui à piis omnibus spretus, cum
suis in *Apuliam* rediit. *Richardus à S. Germa-*
no in Chronico.

Sub eadem tempora obiit *Robertus*, Impe-
rator Latinus *Constantinopoli*; succedit filius
Baldwinus II. sub tutela *Joannis de Brienne*,
Regis exulis *Hierosolymitani*, quem *Galli* ad-
ministra-

ministratorem constituerant Imperii Constanti-
nopolitani; hic pubes factus, quærit uxorem
Graciam, Theodori Lascaris, Niceæ Imperatoris
filiam; ita enim tunc Imperium Græcorum
erat divisum, ut Gracian, & terras Regni Eu-
ropeas Galli tenerent, Byzantiæ sive Constan-
tinopoli residentes; Asiaticas autem Imperii
terras ita inter se partiti sunt Græci, ut ab an-
no 1204. Theodorus Lascaris, stirpe Græcus,
imperaret Niceæ in Bithynia, Alexius Comne-
nus regnaret in Colchide, Michaël Comnenus in
Veteri Epiro. Ne Theodori Lascaris filiam dū-
ceret Baldwinus, dissuadent Galli, quod Græci
affinitati partim sit fidendum. Dixit ergo
Maribam, Regis Joannis de Brienne filiam alter-
ram, Juliam sororem; ipse verò infelix Rex
Selymus; Joannes Briennensis anno 1237. &
cum ipso Regnum Hierosolymitanum exspiravit.

Fridericus Imperator jam secundo Viduus,
nuptias tertias meditatur cum Agnete, Ottoca-
ri I. Bohemæ Regis filiâ, quam tantò certius
sibi obventuram sperat, quantò majoribus
privilegiis Ottocarum Patrem, ob præstitam
alias contra Ottonem IV. operam, honorârât;
quanquam Ottocarus, proprio nomine Prins-
laus appellatus, alias ita partes Ottonis IV.
contra Philippum defendisset, ut à Saxonibus
Otthyschgaz, hoc est, totus Ottonianus nomi-
naretur; quod verbum Bohemi non intelli-
gentes, existimârunt, Prinslaus novum no-
men inditum esse à Germanis, & Ottocarum
X 5 vocari,

vocari, unde nec alio, quàm *Ottocari* nomine illum compellârunt.

Inter privilegia à *Friderico* collata *Bobemo*, præcipua erant, ut Regio titulo cum libertate gauderet, absolutus ab annuo tributo, antehac Imperatori pendi solito, nec teneatur comparere in Comitibus, nisi quando vel *Norânbergæ*, vel *Bambergæ*, in Urbibus *Bohemiæ* proximioribus haberentur; quem suum honorem, ut altiùs elevaret *Primislaus*, coronam non ab alio, quàm *Archi - Præsule Moguntino* accipere voluit, quodd *Pragenfis Ecclesia Metropolitanum* ipsum agnosceret. *Chron. Sponheimense Tribemii*. Quanta hæc viderentur illicia, ut *Agnes* filia consentiret in Imperatoris nuptias! illa tamen ob gregem pellicum, quem alebat, *Fridericum* averlata, sacratiori vinculo Christo se desponsavit, Ordinem *pauperum Dominarum* sub regula *S. Francisci Pragæ* amplexa. *Albertus Stadenfis ad annum 1236. Æneas Sylvius.*

ANNUUS 1230. ad 1234.

Interea *Fridericus* ex terra sancta in *Siciliam* 1229. mense *Majo* reversus, bella continua prosequitur cum *Gregorio IX. Papa*; hoc Urbes Ecclesiæ per vim armorum vindicante, illo in terras Pontificis contumaciùs grassante; crescit bellum ex mutua Urbium inconstantia, dum hæ jam hujus, jam istius partes amplectuntur, & semetipsas lacerant.

Hoc

Hoc bello subegit sibi *Fridericus Romandiolam, Marcam Anconam, Spoletanum & Beneventanum Ducatus; Templarios verò & Hospitalarios Equites*, contra quos in *terra sancta* iram concepit, bonis omnibus tam mobilibus, quàm immobilibus, quæ per suum Regnum possederant, exspoliavit.

Ut alteram vindictam eodem bello sacro contra *Ludovicum, Bavariae Ducem, Ludovici Severi Avum* conceptam expleret, *Vetulum de Montanis, Saracenorum Principem*, sibi fœderatum, subornavit, ut, quo posset, dolo Ducem è medio tolleret; *Barbarus Duci*, ex *Syria* redeunti, *Stichium* morionem, infimæ faciæ hominem, adjunxit; quem cum *Ludovicus Kelbemi* post cœnam per pontem *Danubio* instratum ambulans, jocosè incessest, cultello lethali vulnere fauciatus, illic in conspectu *Aulicorum* exanimatus corruit die 17. Septembris 1231. *Tribemius in Chron. Hirsaug.*

Inter hæc, intervenientibus *Italiae & Germaniae Principibus*, pax firmatur inter *Gregorium & Fridericum*; qui terris *Ecclesiae* restitutis, ab anathemate absolutus, *Anagnia* solus cum Pontifice mensæ assedit. *Richard. de S. Germano.*

Ut in *Germania* etiam res tranquillæ essent, *Henricus Rex*, agente *Siffrido II. Moguntino*, leges saluberrimas tulit; alteras 1231. in *Comitiis Wormatiæ* contra fœdera civitatum, alteras

soror esset *Friderici*, Ducis ultimi *Austriacæ* stirpe *Comitum Bambergensium*. In hoc conjugio cum annis septem vixisset, propter pellicem repudiata, rediit *Trevirim* ad *Claustrum*. *Dubravius*.

Eodem anno *Fridericus II.* sub festum *Assumptæ Virginis Moguntia* solenni ritu *Ottonem Brunsvici, Luneburgi & Göttingæ* Dominum, *Otonis IV. Imp.* ex fratre *Wilhelmo* nepotem, in Ducem *Brunsvicensem* creavit. *Tritemius in Chron. Hirsaug.*

Sequenti anno tertium connubium Imperator iussit *Moguntia* cum *Isabella, Henrici Angliæ* Regis sorore, nuptiis *Wormatiæ* 20. Julii celebratis.

Sub idem tempus interfuit *Marburgi* cum universis propè *Germaniæ* Principibus, & omni populo, quando à *Siffrido III. Moguntino* Antistite è tumulo levabatur corpus *S. Elisabethæ*, nuper in *Pentecoste* à *Gregorio IX.* factis *Sanctorum* inscriptæ, quo tempore adeò devotum erga *S. Langraviam* se exhibuit, ut auream coronam in anathémareliquerit, à posteris, ut asseritur, cum alijs pretiosis donis direptam, & in prophanos usus distractam, ut *Kochius Autor* est.

Sub iisdem temporibus initium accepere *Nundinæ Francofurtenses*; cum annua Comitia, more antiquo *Moguntia* haberi solita, *Fridericus* Imperator *Francofurtum* transtulit, & ad festum *S. Bartholomæi* haberi voluit. Hic Principum

Principum Conventus, qui cum Divino Officio, & Missâ incepit, inde vocabatur die Bartholomæi *Mess*, non verò, ut alii volunt, à *mensurando* vel *emetiando*, quòd per eos dies multa venderentur, & emerentur.

In tam frequenti *Principum* Coetu cum multi ex omni *Germania* mercatores cum suis mercibus confluerent, & soluto etiam Conventu, aliquanto tempore remanerent, inde denique ortæ sunt solennes illæ *Nundinæ Francofurtenses*, quas postea Imperatores magnis privilegiis confirmârunt & stabilierunt, aliis insuper circa Pascha habendis, auxerunt.

Porro imperante *Friderico II.* magnæ fuerunt per *Germaniam* mutationes. Primò quidem in *Palatinatu Rheni*, cum emortuis tum *Suevis*, tum *Brunsvicensibus Principibus*, succederent *Bojarie* Duces, qui propter nuptias cum *Agnete Brunsvicensi*, *Palatinatus* hærede, jungerent *Rhombos Boicos* cum *Leone Guelphico*, quem antehac *Boij* in *Scuto Gentilitio* non præferebant. Sublati item per totum Imperium *Ecclesiarum Advocati*, *Diocesis* & *Monasteriis* valde exitiosi.

2dò. Exspiravit anno 1218. in *Bertholdo V.* electo Imperatore, familia Ducum *Zebringen- sum*, qui præter Comitatum *Burgundia*, totam *Brisgojam* cum *Hercinia*, *Turgovia* & *Ichlandia*, magnam partem *Alsatie* & *Helvetiæ* possederunt, amplâ hæreditate per duas sorores *Bertholdi*, tum ad *Comites Uracenses* vel *Auracenses*.

racenses & Kyburgicos, tum ad Badenses translata.

3to. 1248. in Ottone defecit familia Ducum *de Meran*, qui terras suas habuerunt partim in *Carinthia*, *Tyrol*, *Istria* & *Dalmatia*; partim in *Burgundia*, *Voitlandia* & *Nortgoja*, terris *Istriae* & *Dalmatiae* ad *Venetos*; *Nortgoja* ad Duces *Bavariae*; *Voitlandia* ad *Burggraves Norimbergenses*; *Carinthia* cum *Tyrol* ad *Comites Goritiae* devolutis.

4to. Anno 1246 finem habuerunt in *Friderico Bellicosoprimum Austriae* Marchiones, quibus post longam litem successerunt *Comites Habsburgici*.

5to. Anno 1247. in morte filii *S. Elisabethae Thuringicae*, *Lantgraviatus Thuringiae* transiit ad *Henricum Illustrem*, *Marchionem Misniae*; uti paulò antè *Lantgraviatus Hassiae* ad Duces *Brabantiae*.

6to. Anno 1237. Imperator *Fridericus*, de consensu *Gregorii IX.* dedit *Abbatiam Laurisheimensem*, Principatui similem, *Ecclesiae Moguntinae*, ut retuli T. 4.

A N N U S 1237.

In *Italia* recrudit bellum inter *Gregorium IX.* Pontificem & *Fridericum Imperatorem*, maximè quòd is, antequàm hic iter in *Germaniam* assumeret, Urbibus suis per *Lombardiam* *Vicarios* praefecisset; *Eccelinum*, & *Albericum* fratres nobiles de *Romano* appellatos, ex Comitatu

mitatu *Tarvisii* oriundos, gente *Teutones* - *Saxones*, ambos sanguinarios & impios Tyrannos, quorum stirps pridem defecit. Circa hæc tempora cum *Entius*, nothus *Friderici*, titulo uxoris suæ, *Sardiniam* consecutus, Regem se ferret, & à turbis bellicis immunis non esset, cavendum lectori, ne *Entium* hunc, quem alii etiam *Encelinum*, hoc est, *Henriculum* nominant, confundat cum *Eccelino Tyranno*, Comite de *Romano*.

Hiergò fratres *Tarvisii*, *Verona*, *Vicentie*, *Paduæ*, aliarumque Urbium à Cæsare Vicarii constituti, multis annis incredibilem tyrannidem per *Lombardiam* exercuerunt, Urbes quaslibet *Lombardiæ* ferro & igne ad deditiorem sollicitando. Horum violentias ut frangerent aliæ Urbes, in fœdus coiêrunt, ut mutuis hisce præliis miserè laceraretur *Italia*.

Quo ipso tempore originem acceperunt diabolica illa nomina *Guelphicarum* & *Gibellinarum* factionum, quæ ut olim sub *Conrado III.* Imperatore apud *Winsbergam* primum audita, animârunt *Guelphos*, hoc est, illos, qui partes *Guelphi*, *Sueviæ* Principis, sectabantur contra *Wiblingenses* pro *Conrado III.* Imperatore pugnantes, ità per contemptum appellatos, quodd *Conradus III.* Cæsar in *Sueviæ* Castro *Wiblingen* natus esset, ità jam rursus per *Italiam* revocata, velut binæ dissidiorum faces Urbes *Lombardiæ* in mutuam perniciem accenderunt, eo incremento, ut nullum esset in

Y

Italia

Tom. VIII. P. *Conradi Hertenberger* Soc. JEsu.

Italia Oppidum, ubi ejusmodi noxiæ factionis non appareret vestigium; civitas armabatur contra civitatem, Provinciæ Provinciis adversabantur; quin & familiæ pestiferâ illâ labe itâ dividebantur, ut nec filio, nec patri, nec fratribus unus in una domo esset consensus, neque consanguineis una voluntas.

Urbes excidio, domus incendiis hauriebantur, tanquam propria crimina in aliis persecuti, semetipsos absolverent, virtutisque ac gloriæ locò ducerent, si ad ostendendum insigne factionis studium, maximè in alteros sævirent.

Sola Urbs *Veneta* à teterrima hac contagione immunem se servavit; reliquæ Urbes vel unius, vel alterius factionis erant.

Partes *Gibellinorum*, sive *Friderici* Cæsaris sectabantur *Taurinam*, *Novaria*, *Bergomum*, *Comum*, *Brixia*, *Verona*, *Vicentia*, *Mantua*, *Mutina*, *Laudum*, *Placentia*.

Partes *Guelphorum*, sive istius factionis, quæ pro Romana Ecclesia videbatur pugnare, tenebant *Alba*, *Asta*, *Papia*, *Parma*, *Regium*, *Mediolanum*, *Cremona*, *Padua*, *Tarvisum*, & per *Hetruriam* *Florentia*, *Bononia*, *Luca*, *Pistorium*, *Senæ*. Inde ergo per *Italiam* revocata sunt infausta hæc nomina, ut tradit *Villanus in hist. Florentina*.

In certa origine tradenda differunt Scriptores; alii, nec rectè, primum cœpta hujusmodi

modi discrimina factionum volunt, quando Cæsares cum Pontificibus graves discordias & bella diversis in Urbibus gesserunt; certiùs hæc tragica nomina sub *Friderico II. Italian* diviserunt, quando ille præter *Immoentium* & *Honorium III*, *Gregorium IX.* maximè est infectatus; quo bello civitates omnes *Italia*, subito tumultu, ita commovebantur, ut nec Cæsar satis compertum haberet, qui partes suas, quive Pontificias sectarentur; tunc enim primùm, pertentatis singulorum animis, *Italos* duas in factiones scidit, effectque, ut, qui *Pontifici* faverent, *Guelphi*; qui Cæsari & Imperio, *Gibellini* dicerentur.

Jacobus Philipp in supplem. *Cronici* ad annum 1234. ait: *Guelphorian*, & *Gibellinorum* diabolica nomina *Pis* initium habuere ex duobus *Alemannis* fratribus; quem authorem postea secuti sunt *Capreolus lib. 6. rerum Brixianarum*. *Langius in Chron. Citizenſi* ad annum 1229. *Platina, Ciaconius in Gregorio IX. Blondus lib. 7. Dec. 2. Cranzius lib. 8. Saxon. c. 8. Cario lib. 5. Chron. ad annum 1238. Jacobus Cavatius in monumentis hist.* ita refert:

Florentini pecuniâ potentioreſ, quamvis sæpè intestinis seditionibus laborarent, tamen armis, & astu vicinarum Urbium, Imperium affectabant. Potentiores cives ex diutino Pontificum & Cæsarum dissidio in alterutram partem dilapsi, variis studiis distrahebantur. Ejusmodi factiones apud Principes

benevolentiam, apud cives clientelas, potentiamque comparaverunt; ipsi sub ea factionis larva privatas ulcisci injurias, sæviora adversus Æmulos moliri, impunè exequi. Sed inter cæteras maxima erat causa impietas *Friderici II.* qui Imperator renunciatus, quamdiu *Constantiam* matrem superstitem habuit, se pium Principem gessit; eâ defunctâ, Majorum scelera æmulatus, *Romanos Pontifices* afflixit, *Cisalpinas Urbes* Romano Imperio restituere orsus, factionum studio easdem minuit, vel divisit. Occultos emissarios habuit, qui ubique civium mentes ad Cæsarianas partes pellicerent. Tunc enim fato quodam in *Italiam* invecta sunt execranda nomina *Guelphorum, & Gibellinorum*, quibus Cæsaris affectu à Pontificiis dignoscerentur.

Pistoriam, Ætruriam Urbs, pessimum malum cæteris communicavit, nempe ut aversæ jam à DEO voluntates mutuâ cæde conciderent. Tunc privatis ædibus turres adjectæ sunt, quibus *Patavium, Ticinum, Cremona, & alia Urbes* hactenus abundant. Tunc vicatim præliari, aversæ factionis ædes incendere, ac demoliri pulchrum fuit.

Nauclerus non rectè originem harum dissensionum ad tempora *Friderici Barbarossæ* refert. Nec *Sigonius lib. 13. de Regno Italiae* rectè refert: ex *Friderici I.* contentione cum Ecclesia *Gibellinorum, & Guelphorum* nominibus ex veteri *Germania* dissensione desumptis, exitia-

exitiales *Ital*is factiones manarunt; quæ sub *Friderico* patre ortæ, neque sub *Henrico VI.* filio oblitteratæ; demum sub *Friderico II.* nepote effusis erumpentes, ingentes in multos post annos strages edidère. Minimè omnium audienda est *Bartoli* opinio, in tractatu de *Guelphis & Gibellinis*; ubi *Guelphicum* nomen derivat à *Zelpha*, ancilla *Lia* cap. 30. *Genesis*, & *Gibellinorum* nomen deducit à monte *Gibello*, hoc est monte *Gelbœ*, ubi *Saul* occisus est. 1. *Reg. ult.*

Crusius lib. 10. parte 2. c. 3. Annalium rem exactè tradit, dicens, 1140. Castrum *Weinsberg*, à *Conrado III.* Rege obsessum fuisse; ubi commisso prælio in exercitu *Welfonis* inclamatum fuisse, ad sumendos animos: hic *Welf*. Econtra copias *Friderici*, *Lusci*, acclamasse: hic *Wibling*; quod est nomen villæ *Weiblingen*, in qua nutrix ipsum infantem lactaverat. Inuebant nimirum, se hostem non regiis viribus fratris, non Ducatus *Sueviæ* præstantiâ velle *Welfonis* exercitum superare, sed lacte nutricis suæ, id est, auxilio rusticorum; quod & factum. *Hæc Crusius.*

Durarunt hæ factiones sub *Guelphorum*. & *Gibellinorum* nominibus ab anno 1238. usque ad annum 1480. Hæc mali labes, ait *Georg. Merula lib. 4. de Antiquitat. Vicecomitum*, & perniciofa appellatio in nostra usque tempora, id est, ad annum 1480. est propagata. Idem *Merula lib. 5. de antiq. Vicecomitum* addit,

ex *Guelphis* & *Gibellinis* alios item nominatos fuisse *Albos*, alios *Nigros*.

Guelphi cum *Gibellinis*, *Albi* cum *Nigris* contendunt. De his ita *Rub. lib. 8.* Erant, *q̄t*, *Albi* genus hominum superstitionis novæ, qui nati ex *Guelphis* ejusdem factionis, ex civilibus dissidiis, à suorum communione discesserant; unitique *Gibellinis* ad omnia *Guelphorum* irritamenta perniciosque, & horum magna pars exiliis efficiebatur.

Nactique hi *Alborum* agnomina à primis *Pistoriensibus*, *Guelphos Nigros* vocitantibus, quæ dispersa per *Italas* gentes adolevere vocabula. Ut enim olim *Pistorii* initium habuere nomina *Guelphorum*, & *Gibellinorum*; sic in eadem Urbe *Hetruriæ*, quæ tunc maximè florebat, emerfit hæc alia pestis, à stygiis pene paludibus excitata. Nam partum malorum inesse videbatur in *Guelphorum*, & *Gibellinorum* partibus & nominibus, nisi *Guelphi* bifariam divisi, ac in contraria studia abeuntes, in testinis odiis, armisque inter se contenderent; dicerenturque alii *Albi*, alii *Nigri*, ab una eademque radice nati; quod isto planè pacto contigisse ferunt.

Erat tunc *Pistorii* genus hominum admodum florens, divitiis & auctoritate conspicuum, haud longo Majorum stemmate nobile; sed felicitate opulentissimi mercatoris, ante pauculos tantum annos enatum, vulgò *Cancellarios* appellabant, ab ipsomet ultimo generis auctore. Adeo

Aded verò crevit illa gens clientelis, & numero, ut centum & amplius homines potentes numeraret. Abiêre mox illi, enatis inter se discordiis, in diversum; jamque polluti sanguine proximorum, patriam omnem turbibus involverunt, diviseruntque in factiones novas; placuitque, ut in favorem Clientum, & *Pistoriensis* populi, unam illarum partem *Albos*, *Nigros* aliam appellarent.

Hæc nova secta *Pistoriensis* etiam *Florentiam* infecit, nobiles æquè ac populares, ita, ut tota civitas fuerit divisa, ipsæque familiæ inter se dissiderent. Ità factum, ut vetus factio *Guelphica* dissolveretur; & ex una fierent duæ, *Alborum* scilicet & *Nigrorum*. *Villanus lib. 9. hist. Florent. cap. 37. Bzovius lib. 14. Armal. Eccl. ad annum 1300.*

Primæ ergò factiones erant *Guelphorum* & *Gibellinorum*. Postea factio *Guelphorum* rursus degeneravit in duas alias, *Alborum* & *Nigrorum*. Errant proinde illi scriptores, qui *Albos*, & *Nigros* ex utraque factione tam *Gibellinâ*, quàm *Guelphicâ* manasse tradunt; cum ex sola *Guelphica* processerint. Ità erravit *Platina* in *Bonifacio IX.* & *Bzovius* loc. cit: *Turfellinus* item in *epist. lib. 9. ad annum 1300.*

Hæc nova secta *Alborum*, & *Nigrorum* orta est *Pistorii* juxta *Villanum* ad 1300. juxta *Ptolomæum*, *Lucensem* Episcopum anno 1289.

Fuerunt ergò *Albi* & *Nigri Pistorienses* ex gente *Cancellaria*; hi adoptarunt sibi colores *Albos* & *Nigros*.

Insignia etiam bellica gerebant adversa, & colores, habitusque corporum, ipse hominum incessus, digitorum concrepitus, & oris hiatus suam habuere partium significationem, more ferè nostri Sæculi *Liberorum Murariorum*, Frey Mauerer.

Gibellina factio colores adhibuit varios, eosque lævæ parti accommodabat, cui plumas etiam affixit; attollebat eadem digitum indicem, cum jurabat; eumque superimponit rebus omnibus, quas attingit, pomaque scindens, extensa scindit. Adhæc vasa, quibus utitur, *lævia* omnia sunt, *cælata* nusquam. Rosâ demum candidâ, nativique coloris animantibus, delectatur.

Contrâ *Guelphi* plumis & coloribus suis dextram partem exornant; fidem suam non obligant; pollicem erigunt, & supra res quâlibet apponunt. Scindunt poma transversè; rosam amant purpuream, animaliaque nativi coloris expertia, & arte elaborata vasa.

His malis accessere abominandæ hæreses *Catharorum* (*Itali Gazaros* dixerunt) qui priscorum *Manicheorum* spurcitas sectantes, tantò facilius Catholicorum sacris sese immiscuerunt; quod Sacramento sub una specie usi, vinum tanquam à malo dæmone profectum execrarentur.

Alterâ hæresis *Dulcinistarum*, qui abjectis sacris omnibus, more pecudum vivebant, adeo

adeò invaluit, ut opus esset illam per *Cruciatam militiam* extirpare. In ea *Italiæ* perturbatione *Fridericus* contra *Gregorium IX.* Papam non armis solum, sed scriptis etiam cœpit furere. Inter alia ille versus est :

Fata volunt, stellæque docent, aviumque volatus,

Quod Fridericus Ego malleus Orbis ero.

Cui simili *Antistrophâ* respondit *Gregorius* :

Fata volunt, scriptura docet, peccata loquantur,

Quod tibi vita brevis, pœna perennis erit.

Aliàs cum *Bonomiæ* ageret *Fridericus*, ut malæ causæ suæ Patronum haberet, equum promisit *Causidico Martino*, si causam suam ut justam decideret. Decidit ille ad votum Imperatoris, cupidine equi habendi illectus. Postea facti pœnitens ajebat :

*Dixi æquam, quod non erat æquam, ut acciperem
æquam.*

ANNUS 1238. ad 1241.

Subinde ex *Germania* centum millium armatorum exercitum adduxit in *Italiam*; & victis *Mediolanensibus* tantum humani sanguinis fudit, ut ipse scriberet, vix Provincias sufficere corporibus humandis. Hâc victoriâ elatus, post occupatas Urbes plurimas, *Urbinate* & *Toscam* Ducatus, cum *Sardinia* subegit, & datâ *Entio spurio* uxore potente, ex eadem Insula oriunda, ipsum Regem constituit; quam ob causam à *Gregorio* Papa in *Cana Domini* excommunicatus, majore odio

in Pontificem exarſit; & ſpreto fulmine, tanquam injuſtè illato, ab omni Clero Collectas exegit, *Beneventum* & *Montem Caſſinum* expulavit, *Romam* ipſam aggreſſus, obſidione tentavit; adeò crudelis in milites, ut eos, qui aliàs ſub ipſo in *terra ſancta* militare abnuerant, Cruce, vel recenti ferro fronti incisâ, vel candente ferro inuſtâ, ſignaret.

Contra hos, & ſimiles exceſſus propoſuit *Gregorius, Romæ 1241. Univerſale Concilium* congregare; quod ut impediretur, *Entius*, filius *ſpurius*, ex conſilio Patris Episcopos *Hiſpaniæ, Angliæ, & Galliæ* per mare mediterraneum claſſe *Genuenſum* advectos, velut Pirata cum *Piſanis* obſervat, & captis viginti quibus navibus, tribus etiam merſis, Episcopos & Prælatos cum tribus Cardinalibus, Legatis Pontificiis, ad Patrem *Neapolim* adduxit. *Riccobaldus Ferrarienſis in Chronico*, quod hic finit.

Talia reſciens *Gregorius* mœrore, & antecedentibus tribulationibus conſumptus obſit.

ANNUS 1242. in 1245.

Post mortem *Gregorii IX.* vacabat *ſancta Sedes* in alterum annum; & *Innocentius IV.* qui ſucceſſit, cum videret, quod in tantis bellorum tumultibus tutò in *Italia* ſubſiſtere non poſſet, clam *Genuam* ſe ſubducens, migravit in *Galliam*, & miſſis per Orbem Chriſtianum literis, Episcopos ad generale Concilium *Lugdunum* convocavit; inter alios Principes citatus

citatus etiam fuit *Fridericus*, cujus causa maximè agebatur; qui simulans se compariturum, *Veronâ Taurinum* usque cum *Conrado* filio processit; ibi cùm intellexisset, se de communi Patrum, & Principum consensu ab Imperio depositum, repetito itinere in *Apuliam* concessit, *Conrado* filio, *Romanorum* Rege, in *Germaniam* directo, ut rebus ibi suis consulere-
ret. *Monachus Paduanus* l. 2. *Chron.*

Sententia exauktionis 1245. *Lugduni* in Concilio contra *Fridericum* lata, *Tomio VII. Harduini* has potissimum causas recenset:

Imò Quod multoties dejeraverit, pacem, inter *Ecclesiam* & *Imperium* reformatam, temerè violando; addito etiam sacrilegio, dum suo consilio ab *Entio* capti sunt Cardinales, & *Ecclesiarum* Prælati, ad Concilium Romanum profecti, atque ab ipsomet *Friderico* in carcerem detrusi; quâ in calamitate alii mortui, alii submersi, omnes suis bonis sunt spoliati. Nam antequàm Imperator esset, *Siciliæ* Regnum ab *Ecclesia* in *Fædum* se habere, clientelari sacramento testatus est; cùm id primùm nomine *Ecclesiæ* præstitisset Diacono Cardinali *S. Theodori*, sanctæ Sedis Legato; deinde Imperator factus, iterum innovasset coram *Innocentio III.* & Cardinalibus, & rursus post mortem *Innocentii*, coram ejus successore *Honorio III.* quod Avus ejus maternus *Rogerus*, Rex *I. Siciliæ*, terras *Siculas*, de potestate *Saracenorum* armis vindicatas, nonnisi

nonnisi beneficiario titulo ab *Ecclesia* cum suis posteris tenere vellet.

2dò. Quod contra *Gregorium IX.* & Cardinales comminatorias literas scripserit; & contemptis hujus Pontificis iteratis excommunicationibus, etiam Officiales suos easdem spernere coëgerit; atque ad divina profananda, *Sacra* sibi celebrari fecerit, constanter testatus, se *fulmina Apostolica* minimè vereri juxta impium suum Symbolum:

Minarum strepitus asinorum crepitus.

3tìd. Quod *Marchiam Anconitanam*, Ducatum *Beneventanum*, aliásque terras *Ecclesiæ* occupatas, etiamnum detineat.

4tò. Quod detestabilem amicitiam foverit cum *Saracenis*, missis ad *Sultanos*, receptisque frequenter nunciis ac muneribus; de *Hæretica* etiam pravitate suspectus, cum more *Saracenorum*, uxoribus suis *Eunuchos* custodes constituerit; & olim in *Syria* existens, *Hierosolymæ* in *Templo Domini* nomen *Mahometis* diebus ac noctibus publicè proclamari permisit.

Has ob causas *Fridericus* Imperio, & Regnis suis est privatus; factâ Principibus libertate, aliud sibi Caput eligendi. *Actum Lugdani Galliarum* 16. Cal. Aug. 1245.

Post hanc depositionem in generali Concilio factam, res *Friderici* quasi in momento erant eversæ. Recedunt ab eo Urbes & populi; *Lombardia* Principes illum averfati, Regem

Regem eligunt *Henricum*, *Thuringia Lan-*
gravian.

Præter citata crimina, aliud refert *Chro-*
nicon Augustense Freberi, à *Struvio* editum, pag.
525. quod in DEUM blasphemus dixerit:
tres seduxerunt mundum: Moyses Hebræos; JEsus
Christianos; & Mahomet Saracenos; quam obrem
si Principes meis institutionibus assentirent, ego mul-
tò meliorem modum vivendi, & credendi cunctis na-
tionibus ordinarem.

AN N U S 1246. ad 1250.

Interim *Fridericus*, sententiâ Concilii exas-
peratus, atrocius fuit in *Lombardia; & Parm-*
ensi obsidione occupatus, eâ crudelitate sævit
in captos *Reginenses, Mutinenses, Placentinos &*
Bononienses, ut aliis ante portas Urbis trun-
catis, alios balistis majoribus impositos, ju-
beret semivivos in Urbem jactari.

Duravit ea obsidio in alterum annum, ut
propterea juxta *Parmam* novam Urbem ex-
strueret *Fridericus*, quam *Victoriam* appella-
vit; inde cum pro aucupio egressus esset;
Parmenses opportunitate usi, cum auxiliis
Mediolanensium, Regis exercitum cædunt & dif-
pergunt, *Entio Veronam* ad *Eccelinum* Tyrannum,
Friderico Paviam profugiente. Post cædem
everfa Urbs *Victoria*: collecta magna spolia:
& inter hæc *Imperialis Corona*; quâ etiam de-
positus adhuc in festis utebatur; reportata à
Gregorio de Montelongo, tunc Pontificis Legato,
postea

postea *Mediolanensi* Archi-Episcopo, in eum finem relicto, ut omnibus iniquis *Friderici* conatibus obfisteret. *Annales Mediolanenses Tom. IX. Muratorii cap. 19.* *Ticini* cum esset *Fridericus*, quanquam à Principibus Regni desertus, Curiam celebrare voluit; in qua præter vicinos *Barones* & aliquot fautores vix alius comparuit.

Obizo, Marchio *Mala spina*, qui solennibus Comitibus aliàs interfuit, viso hoc discrimine, equum adduxit strigosum, & malè habitum, cui rusticus insidebat, cunctis factum insolens mirantibus; non est, inquit *Fridericus*, quòd miremini: *Marchio*, quod res est, in viva imagine exhibet. Equus iste olim erat generosus, bene comptus, nec parvi pretii; modò cùm vires amisit, ludibrio est. Idipsum mihi evenit; cùm flourerent res meæ, suspiciebar ab omnibus; cadente fortuna, unà concidit omnis honor. *Annales Mediol. citati cap. 17.*

Abinde relicta *Lombardia*, in *Apulia* se continuit dejectus *Fridericus*. Simile cum ipso factum habuit ejus Cancellarius, *Petrus de Vineis*. Is ex infima sorte natus, studio, & maxime *Juris Civilis* peritiâ aded inclaruit, ut *Friderico* ab intimis consiliis esset; imò eo honore habitus, ut in Palatio *Neapolitano* effigies ejus juxta effigiem *Friderici* suspensa staret, eo discrimine:

Cæsar effigiatus in throno residebat; populum ad pedes circumfusus & sua jura flagitantem

gitantem respiciens, manu *Petrum* ex adverso signante, qui in Cathedra residebat.

Priori imagini subscripti erant hi versus:

Cæsar amor legum, Friderice piissime Regum!
Causarum telas, nostras resolve querelas.

His respondet aliis versibus Cæsar:

Pro vestra lite Censorem juris adite!
Hic est: jura dabit vel per me danda rogabit.
Vineæ cognomen, Petrus Judex est sibi nomen.

Quàm lubrico loco stare hæc *Petri* fortuna, scenâ versâ, indicavit vulgare hoc de ipso monosticon:

Hic redit in nihilum, qui fuit ante nihil.

Nam ex proditiōis nota à *Friderico* in carcerem detrusus, atque oculorum lumine privatus, mortem sibi ipsi conscivit, capite ad parietem, cui alligatus erat, ex desperatione alliso, *Capuæ* anno 1249. *Tribemius de viris illustribus. Chronicon Francisci Pipini lib. 2. cap. 39.*

Eodem anno *Entius*, Rex *Sardinie*, contra *Bononienses* progressurus, post conflictum ab iisdem in agro *Mutinesi* captus, *Bononiæ* sub honesta custodia detentus est; ubi post annos viginti & amplius diem supremum clausit, sepultus in *Conventu Prædicatorum*; & cum prolem non haberet, ipsum *Conventum Prædicatorum Sardinie* hæredem instituit. *Annales Mediolanenses Tom. XVI. Muratorii cap. 21. Monachus Paduanus l. 2. Chron.*

Anno

Anno 1250. quo apud Sammites agebat *Fridericus*, exeunte mense *Novembri*, morbo correptus, delatus fuit in provinciam *Capitanian*, in Castrum *Florentinum*, vulgò *Faënza* dictum, quod est juxta *Luceriam*. Ubi malo ingravescente testamentum condidit, quod hoc tenore, refert *Franciscus Pipinus lib. 2. Chronici capite 41. Tomo LX. Scriptorian Muratorii paginâ 651.*

IN NOMINE DEI ÆTERNI & SAL-
VATORIS NOSTRI DOMINI JESU
CHRISTI.

Anno ab Incarnatione ejusdem MCCL.
die 7. mensis Decembris.

PRimi parentis incauta transgressio sic posteris legem fatalis conditionis indixit, ut eam nec diluvii protinus ad pœnam effusio effrœnis abduceret, nec vastitatem baptismatis tam celebris unda liniret, quin fatalitatis eventus mortalibus senescentis sui parentis lascivia transgressionis in pœnam culpâ transfusa, tanquam cicatrix ex vulnere remaneret.

Nos igitur *Fridericus secundus*, divina favente *Clementia*, *Romanorum Imperator*, semper *Augustus*, *Iherusalem* & *Siciliæ Rex*, memores conditionis humanæ, quam semper comitatur innata fragilitas, cum vitæ nobis instaret terminus, loquelæ & memoriæ in nobis integritate vigentibus, ægri corpore, sani mente, sic animæ nostræ consulendam providimus, sic de Imperio & Regnis nostris duximus dis-

disponendum, ut rebus humanis absumpti, vivere videamur, & filiis nostris, quibus nos divina Clementia fecundavit, quos præsentis dispositione sub pœna benedictionis nostræ volumus esse contentos, ambitione sublata, omnis materia scandali sopiatur.

Statuimus itaque, Conradum, in Regem Romanorum electum, & regni Hierosolymitani hæredem, dilectum filium Nostrum, à Nobis habere de Imperio & omnibus aliis pertinentiis, & quocumque modo acquisitis, & specialiter in Regno Nostro Siciliæ; quem si decedere contigerit sine liberis, ei succedat Henricus filius Noster; quo defuncto sine liberis, succedat ei Manfredus filius Noster; Conrado autem morante in Alemannia, vel alibi extra regnum, statuimus prædictum Manfredum, Balivum prædicti Conradi in Italia; & specialiter in regno Siciliæ: dantes ei plenariam potestatem, omnia faciendi, quæ persona Nostra facere posset, si viveremus, videlicet in concedendis terris, castris, villis, parentelis, dignitatibus, beneficiis, & omnibus aliis juxta dispositionem suam, præter antiqua demania regni Siciliæ; & quod Conradus & Henricus, prædicti filii Nostri, & eorum hæredes omnia, quæ ipse fecerit, firma & recta teneant, & observent.

Item concedimus, & confirmamus dicto Manfredo, filio Nostro, Principatum Tarentinum, videlicet à porta Roseti usque ad ortum fluminis Brandani, cum Comitatibus Montis Caveosi, Tricarici & Gravine, pretenditur ad maritimam terræ Bari usque ad Polymannam, cum tota maritima usque ad

Z

dictam

Tom. VIII. P. Conradi Hertenberger Sac. 3 Esu.

dictam portam Roseti, scilicet civitatibus, castris, villis, pertinentiis, justitiis & rationibus omnibus eidem honori pertinentibus, scilicet quæ de demanio in demanium, & quæ de servitiis in servitia. Concedimus etiam, & confirmamus eidem, quidquid sibi in Imperio est à Nostra Majestate concessum, ita tamen, quod prædicta omnia à prædicto Conrado teneat, ac etiam recognoscat.

Item statuimus, quod Fridericus, nepos Noster, babeat Ducatus Austriæ & Styriæ, quos à prædicto Conrado teneat, & recognoscat; cui Friderico judicamus pro expensis decem mille uncias auri.

Item statuimus mille uncias auri, expendendas pro salute animæ Nostræ, in subsidium terræ sanctæ, secundum ordinationem dicti Conradi, & aliorum Nobilium Cruce signatorum.

Item statuimus, quod omnia bona militiæ domus templi, quæ curia Nostra tenet, restituantur eidem, ea scilicet, quæ de jure debent habere.

Item statuimus, quod homines Regni Nostri sint liberi, & exempti ab omnibus generalibus collectis, sicut consueverunt esse tempore Wilhelmi Regis II. Consobrini Nostri.

Item statuimus, quod omnes Comites, milites, & Barones, & alii Feudatarii Regni gaudeant juribus & rationibus suis, quæ consueverunt habere tempore Regis Wilhelmi in Collectis & aliis.

Item statuimus, ut Ecclesiæ Luceriæ & Soræ, & si quæ aliæ læsæ sunt per officiales Nostros, restituantur & restituantur.

Item

Item statuimus, quod tota Massaria Nostra, quam habemus apud S. Nicolaum de Offido, omnesque proventus ipsius deputentur ad reparationem, & observationem pontis ibi constructi, vel construendi.

Item statuimus, ut omnes captivi, in carcere nostro detenti, liberentur, præter illos de regno, qui capti sunt ex proditoris nota.

Item statuimus, quod Præfectus Manfredus, filius Noster, omnibus benè meritis de familia Nostra provideat, vice Nostra, in terris, castris, villis, salvo demanio Regni Siciliae. Et Conradus & Henricus prædicti filii Nostri, & hæredes eorum, ratum & firmum habeant, quidquid idem Manfredus super hoc duxerit faciendum.

Item volumus, & mandamus, ut nullus de proditoribus regni aliquo tempore reverti audeat in regnum, vel nec aliqui de eorum genere succedere possint; imò hæredes Nostri teneantur de eis vindictam sumere.

Item statuimus, quod mercatoribus, creditoribus Nostreis, debita exsolvantur.

Item statuimus, ut sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, matri Nostræ, restituantur omnia jura sua, salvo in omnibus & per omnia jure & honore Imperii, hæredum Nostrorum, & aliorum Nostrorum fidelium, & ipsa restituat jura Imperii.

Item statuimus, quod si de præsentis infirmitate nos mori contigerit, in majori Ecclesia Panormitana, in qua Divi Imperatoris Henrici, & Divæ Imperatricis Constantiæ, parentum nostrorum memoriæ recolendæ, tumulata sunt corpora, corpus

Nostram debeat sepeliri , cui Ecclesiæ dimittimus uncias auri quingentas pro salute dictarum animarum , parentum Nostrorum , & Nostræ , per manus Berardi , Panormitani Archi-Episcopi , familiaris & fidelis Nostri , erogandas in reparationem ipsius.

Quæ acta sunt in præsentia ipsius Archi-Episcopi , & Bertholdi Marchionis de Hohenburg , dilecti consanguinei & familiaris Nostri.

Richardi Comitis Casertani , dilecti generi Nostri.

Petri Ruffi de Calabria , Marescalli Nostri.

Magistri Richardi de Monte Nigro , magnæ Curie nostræ Justitiiarii.

Magistri Joannis de Hydrunte , Magistri Joannis de Porcida &c. quos præsentis dispositioni nostræ mandavimus interesse , quam per Conradum filium , & heredem nostrum , & alios successive , sub pena benedictionis Nostræ , tenaciter volumus observari ; alioquin nostrâ hereditate non gaudeant.

Id autem omnibus fidelibus Nostriis , præsentibus & futuris , sub sacramento fidelitatis , quo Nobis & heredibus Nostriis tenentur , injungimus , ut prædicta illibata teneant & observent.

Præsens autem testamentum & ultimam voluntatem Nostram , quam robur & firmitatem volumus obtinere , per prædictum Magistrum Nicolaum de Brundusio , publici tabellionis Imperii & Regni Siciliae , & Curie nostræ Notarii scribi , & sacrosanctæ crucis Christi , & propriæ manûs nostræ & Sigillo Nostro jussimus communiri.

Defun-

Defunctus est post hæc apud *Florentinam*,
Oppidum *Apuliæ*, *Fridericus*, cujus mortem
cum suis truculentis gemitibus nuntiassent,
per manus *Berañli*, *Panormitani* Archi-Episco-
pi, in Majori *Panormitana Ecclesia* cum divi
Augustis ejus parentibus, sicut disposuerat,
honorificè tumulatum est corpus ejusdem.
Hæc *Franciscus Pipinus Bononiensis*, ex Ordine S.
Dominici, Scriptor coævus. *Riccobaldus Ferra-*
riensis, Scriptor pariter synchronus, in computatio-
ne Chronologica Tomo IX. apud *Muratorium* pag.
249. ità habet:

Fridericus Imperator festo *B. Lucie* in Ca-
stro *Florentiolæ* in *Apulia* morbo moritur, æta-
tis anno 57. relictis *Conrado* legitimo, & duobus
liberis ex *Henrico* filio, qui in carcere obiê-
rat, & *Entio* naturali filio, incluso *Bonomiæ*,
ac *Manfredo*, Principe *Tarentino*, naturali filio,
qui mox in fraude regnavit, & aliis pluribus
sexûs promiscui. Idem author ibidem refert
Epitaphium *Friderici* sepulchro inscriptum.

EPITAPHIUM FRIDERICI II.

Annis millenis bis centum pentâque denis,
Dives, mendicus, decessit Rex Fridericus;
Illo namque die celebrantur festa Lucie.
Si probitas, sensus, virtutum copia, census,
Nobilitas orti possent obsistere morti,
Non foret extinctus Fridericus, qui jacet intus.

16. SECRET: SECRET
17. SECRET: SECRET
18. SECRET: SECRET
19. SECRET: SECRET
20. SECRET: SECRET
21. SECRET: SECRET
22. SECRET: SECRET
23. SECRET: SECRET
24. SECRET: SECRET
25. SECRET: SECRET
26. SECRET: SECRET
27. SECRET: SECRET
28. SECRET: SECRET
29. SECRET: SECRET
30. SECRET: SECRET
31. SECRET: SECRET
32. SECRET: SECRET
33. SECRET: SECRET
34. SECRET: SECRET
35. SECRET: SECRET
36. SECRET: SECRET
37. SECRET: SECRET
38. SECRET: SECRET
39. SECRET: SECRET
40. SECRET: SECRET
41. SECRET: SECRET
42. SECRET: SECRET
43. SECRET: SECRET
44. SECRET: SECRET
45. SECRET: SECRET
46. SECRET: SECRET
47. SECRET: SECRET
48. SECRET: SECRET
49. SECRET: SECRET
50. SECRET: SECRET
51. SECRET: SECRET
52. SECRET: SECRET
53. SECRET: SECRET
54. SECRET: SECRET
55. SECRET: SECRET
56. SECRET: SECRET
57. SECRET: SECRET
58. SECRET: SECRET
59. SECRET: SECRET
60. SECRET: SECRET
61. SECRET: SECRET
62. SECRET: SECRET
63. SECRET: SECRET
64. SECRET: SECRET
65. SECRET: SECRET
66. SECRET: SECRET
67. SECRET: SECRET
68. SECRET: SECRET
69. SECRET: SECRET
70. SECRET: SECRET
71. SECRET: SECRET
72. SECRET: SECRET
73. SECRET: SECRET
74. SECRET: SECRET
75. SECRET: SECRET
76. SECRET: SECRET
77. SECRET: SECRET
78. SECRET: SECRET
79. SECRET: SECRET
80. SECRET: SECRET
81. SECRET: SECRET
82. SECRET: SECRET
83. SECRET: SECRET
84. SECRET: SECRET
85. SECRET: SECRET
86. SECRET: SECRET
87. SECRET: SECRET
88. SECRET: SECRET
89. SECRET: SECRET
90. SECRET: SECRET
91. SECRET: SECRET
92. SECRET: SECRET
93. SECRET: SECRET
94. SECRET: SECRET
95. SECRET: SECRET
96. SECRET: SECRET
97. SECRET: SECRET
98. SECRET: SECRET
99. SECRET: SECRET
100. SECRET: SECRET

5. *Januarii* anno 1251. Comes *Moliffi*, qui comitatus fuerat corpus Imperatoris, *Tarento* rediens, venit *Juvenatium*, hospitandi causâ, cum aliis Baronibus, subfeudatariis suis; & Dominus quidem Comes mansit in domo *Mutii*, patru mei; in domo autem mea receptus fuit *Princivallus* de sanguine: universim erant equites quadraginta septem, qui omnes splendide tractati sunt.

Manfredus autem, Princeps *Tarentinus*, qui ad Regni gubernationem remanserat, statim, ut cognovit mortem Patris, movit *Neapolim* versus; cum autem pervenit ad Montem *Fuscolum*, Ditionis *Beneventane*, intellexit, quod *Innocentius* Papa miserit *Neapolim*, & ad omnia Oppida *Baronum* Regni, ne cui alteri, quam *Apostolicæ* Sedi præstarent obedientiam, quia Regnum erat ad *Ecclesiam* devolutum; quapropter misit *Manfredus* Comitem *Casertanum*, sororium suum, *Neapolim*, ut mentes *Neapolitanorum* exploraret: venit *Neapolim* 7. *Januarii*, cui cives apertè responderunt, tædio se affici tam diuturni *Interdicti* & *xcommunicationis*; proinde certum sibi esse, nemini præstare obedientiam, nisi qui venit et cum Investitura, & benedictione Papali. Unde abiit Comes *Capuam*, ut istic exigeret obedientiam; sed idem etiam *Capuani* responderunt.

12. *Februarii* discessit *Manfredus* de Monte *Fuscolo*, equitans cum magna copia *Saracenorum*, &c.

In genere mortis valde variant *Scriptores synchroni*.

Italus coævus in bist. Tom. 16. Muratorii pag. 258. scribit:

Fridericus gravi infirmitate correptus occubuit.

Chronicon Placentinum: Fridericus II. decessit, & in Palermo apud Matrem sepultus fuit.

Chron. Parmense apud Murat. quidam dicebant, eum obiisse ex fluxu ventris; alii, quod Manfredus veneno mortifero eum extinxerit. Annales Mediolan. T. 6. Murat. pag. 655. Fridericus depositus, apud Florentinum juxta Luceriam, per manus filiorum suffocatus, miserabilem vitam finivit; qui cum esset excommunicatus, Ecclesiasticis Sacramentis caruit, & sepulturâ Eccl.

Tom. 3. Murat. in vitis Pontificum pag. 591. in Innocentio IV.: Fridericus gravi infirmitate corripitur, ob quam infirmitatem Manfredus, uno Friderici secretario conscio, timens, ne convalesceret, infirmum cussino supra faciem posito suffocavit, sicque sine sacramentis & pœnitentiâ in anathematis vinculo est extinctus. In Chronica tamen Magistri Guilielmi de Podio Laurentii scribitur, quod Fridericus in fine recognoscens errorem, exhiberi sibi in morte funeralia Imperialia, & plangi interdixerit, quia Ecclesiæ inobediens fuerat & rebellis.

Monachus Paduanus l. 2. Chron. Fridericus vitam amisit in Apulia, descenditque ad inferos, nihil secum deferens, quàm sacculum peccatorum. Ricordanus Mala spina Panormi in Ecclesia Montis Regalis sepultum tradit.

Matthæus Paris pag. 538. obiit Fridericus absolutus à sententia, quâ innodabatur; assumpto, ut dicitur, habitu Cisterciensium: & mirificè compunctus & humiliatus, absolutus est ab Archi-Episcopo Panormitano. Inter tot variantes opiniones potior fides habenda mihi videtur testimonio Matthæi Spinelli, & ipsi testamento Friderici.

Cum enim juxta Spinellum per dies 19. laboraverit *Fridericus*, & ex pyris pridie comestis fluxus alvi accesserit, morte naturali obisse videtur.

Compunctum etiam illum decessisse, & ab anathemate absolutum à *Berardo* Archi-Episcopo, patet ex testamento; an autem vim suam habuerit absolutio, alia est quæstio.

Erat *Fridericus* staturâ mediocris, ingenio acer & astutus, plurium linguarum gnarus, aucupii & artium mechanicarum amator, mulierosus adeò, ut præter uxores, plures secum circumferret mulierum greges.

STIRPS FRIDERICI II.

Fridericus anno 1193. 26. Decembris ex *Constantia*, *Siciliæ* hærede, natus; anno 1220. in Imperatorem coronatus; 1245. in Conci-

lio *Lugdunensi* Regnis & Imperio exutus, vitā decessit 1250. 13. Decemb. sepultus *Panormi*.

Uxor prima *Constantia*, *Alphonſi II. Aragoniæ* Regis filia, *Emerici Hungariæ* Regis vidua, desponsata 1209. mortua 1222.

Ex ipsa natus est *Henricus*, *Romanorum* Rex electus, à Patre in carcerem detrusus, ibidemque mortuus 1242. cū ex *Margaretha Austriaca* suscepisset filios duos gemellos, *Fridericum* & *Henricum*, à *Tancredo spurio* veneno extinctos, cū *Friderico* avus per suum testamentum *Austriam* & *Styriam*, titulo *Margarethæ* Matris, confirmasset.

Uxor 2da *Isabella*, corruptè *Jolanta*, filia *Joannis de Brienne*, Regis *Hierosolymorum*, ducta 1223. mortua 1227. ex partu, quo enixa est *Conradum*, *Romanorum* Regem, *Conradini* Patrem, & titulo Matris, *Solymæ* etiam Regem.

Uxor 3tia *Isabella*, aliis *Matbildis*, filia *Joannis Angliæ* Regis, in thorum adscita *Wormatiæ* 20. Julii 1235. defuncta 1241. 1. Dec.

Ex ipsa nati sunt: *Henricus junior*, anno 1254. apud *Melpm* veneno extinctus.

Margaretha, nupta *Alberto*, degeneri *Thuringiæ Lantgravi*; demū ob asperos mores illum averſata, fugit *Francofurtum*, ubi in *Parthenone S. Catharinæ* vitam clauſit 1269.

Constantia, nupta *Ludovico Lantgravi Hassiæ*. Hæ quidem erant legales *Friderici* Conjuges; præter has aluit plures pellices nobiles, quæ plurimas diverſi sexus dederunt proles.

Ex

Ex prima pellice *Montferratenſi* natus eſt *Tancredus*, paterni genii & vitiorum omnium hæres; tabulis teſtamenti Princeps *Tarenti* inſtitutus, & Regni pro *Conrado* fratre adminiſtrator; poſtea ejusdem Regni uſurpator fuit.

Ex 2da *Blanca Cremonenſi*, Marchionisſæ *De Lancea*, nati ſunt *Entius*, Rex *Sardinia*; Princeps animi minimè mali, à ſynchronis Scriptoribus paſſim commendatus; qui anno 1249. à *Bonomienſibus* captus, ac multo tempore ſub honeſta cuſtodia detentus, *Bonomia* exſpiravit 1272. nullâ relictâ prole ex *Adelbeide*, *Ubaldi* viduâ.

Fridericus, Princeps de *Antiochia*; ex quo descendunt Principes *Neapolitani* de *Dûras*, *Ave de Dyrrachio*: hujus filius *Conradus* cùm audiſſet, *Conradinum* 1266. appropinquâſſe cùm exercitu *Sicilia*, cùm aliqua militia ex *Syria* in *Siciliam* profeſtus, multas Urbes ad defectionem à *Carolo Andegavenſi* ſollicitavit; denique poſt devictum in Campis Pomptinis *Conradinum*, ipſe captus, oculiſque orbatus, in Caſtro Orb fune ſuffocatus eſt.

Henricus Rex *Corſicæ*, & *Richardus*, ut teſtis eſt *Matthæus Spinelli* in *Ephemeridibus Neapolitanis* ad annum 1259. Tom. 7. Scriptorum Miſratorii.

Anna filia, incertum an legitimè, an ex pellice nata, facta eſt 2da uxor *Joannis Ducaſ*, qui propter primam uxorem *Ireneam*,
Theo.

Theodori Lafcaris Græcorum apud *Nicæam* Imperatoris filiam , successit focero 1222. in Imperio *Græcorum*, in Urbe *Nicæa*.

Agnes, nupta Comiti *Neapolitano*, aliæ aliis.

Si pacem cum *Ecclesia* coluisset *Fridericus* , robore & potentiâ Prædecessores suos omnes superâisset, sed *fulmine Apostolico* tactus, pauperrimus omnium evasit ; quanquam enim multa se possidere crederet, multa etiam & magna filiis per testamentum transcripsisset, omnibus tamen possessionibus erant frustrati, *Conradus* quidem Imperio & Regnis *Italiæ* ; *Henricus* minor , frater *Conradi*, Regno *Solymitano* , & *Arelatenfi* ; *Fridericus* *Styriæ* , & *Austriæ* Ducatibus ; *Tancredus* Principatu *Tarentino* ; & denique postremus furculus *Conradinus* Ducatu *Sueviæ*, totâque hæreditate.

Natus erat *Conradus* 1227. anno 1233. septennis, faventibus nonnullis Principibus, Rex *Romanorum Viennæ* nominatus, postea *Spire* confirmatus.

Patre 1245. exauكتورato , ipsi unâ Imperium ademptum est ; electo in ejus locum *Henrico*, *Thuringiæ Langravio*, à quo 1247. apud *Ulmam* victus fugatusque est. Itâ dum frustrâ pro Imperio vindicando laborat , moritur in *Apulia* pater: ne illo quoque Regno excideret , cum valido exercitu anno 1251. in *Apuliam* movit, & quanquam *Siculi* & *Apuli* illum recepissent, plures tamen, cum *Neapoli* & *Capud*, Urbes sibi adversas habuit, quodd

quodd hæ *Interdictum* veritæ, fidem *Innocentio* Papæ jurâssent.

Vim ergo admovet, & obsidione inalterum annum protractâ, *Neapolim* 1253. vel reluctantem subigit, spretoque, quo propterea ictus est, anathemate, in contumacia perseverat.

Anno 1254. levi morbo tentatus, medellam ex clystere quærit; sed inde mortem attrahit; quodd Medicus, à *Manfrado* corruptus, venenum immiscuerit: obit autem, vinculis Ecclesiasticis innodatus, in *Apulia* die 19. *Maij*. pridie *Ascensionis Domini*, relicto hærede unico, *Conradino* tunc vix bimulo, genito 1252. 25. Martii *Elisabethâ Bavardâ*, *Ludovici Severi* Ducis sorore, quæ secundis nuptiis juncta est *Meinardo*, Comiti *Tyrolis*: corpus pro sepultura *Messanam* translatum; ubi cum solennes exequiæ haberentur, ex ceceorum ardentium multitudinē ortum est incendium, quod Templi fornicem; & corpus ibi expositum exussit. Unde Poëta:

Funere Conradus caruit, tumultoque; rebeli

Utraque namque negat munera Relligio.

Ita quidem *Raynaldus* Tom. 13. *Annalium Ecclesiasticorum*; sed *Itali* scriptores Templi inter funeralia exusti mentionem non faciunt, nec *Chronica Sicilia*.

Ex testamento Patris *Conradinus* Regni coronam accepit in cunis, & adolevit sub tutela *Manfredi* & *Bertholdi*, *Marchionis de Hochberg* in *Suevia*. Eodem

Eodem anno 1254. *Manfredus* contra Pontificem, qui suppresso *Conradini* nomine, jus in Regnum sibi arrogabat, Regnum invadit, & coactis sub potestatem Urbibus, illud pro *Conradino*, ut aiebat, administravit; quod ut tutius sibi ipsi firmaret, eodem anno *Henricum juniorem*, tertio genitum *Friderici II.* Cæsaris filium, ex *Isabella Angla* susceptum, suffocari jussit per *Joannem Maurian*, virum sibi familiarem. *Cbronicon Sicilie Tom. X. Murat. cap. 31.*

Amplius processit *Tancredi* ambitio: contra *Conradinum*, Regni Siculi coronam ipse usurpavit; unctus à *Raynoldo* Episcopo *Agrigentino*, præsentibus *Surrentino*, *Acheruntino*, *Salernitano*, & *Montis Regalis* Archi-Episcopis, cum Abbate *Montis Cassini*, qui unà coronationi, *Panormi* factæ, interfuerunt, ac consenserunt; quos omnes *Alexander IV.* Pontifex anathemati subjecit, cum ipso *Manfredo*; quod is armis Pontificiis superior, præter usurpatum Regnum *Sicilie*, *Marchiam* etiam *Anconitanam* occupaverit.

Mortuo sub hac lite *Alexandro*, *Urbanus IV.* successor 1263. Regnum *Sicilie*, *Manfredo* ereptum, contulit in feudum *Carolo Andegavensi*, *S. Ludovici IX.* Galliarum Regis fratri; qui anno 1265. *Italiam* cum exercitu ingressus, & à *Turrimis* pro *Romana Ecclesia* sentientibus, majoris partis *Lombardie* Dominis, *Mediolani* honorificè exceptus, pactis *Romæ* clientelariis

entelaribus conditionibus, & annuâ summâ octogintamillium florenorum auri, in festo S. Petri Romæ pendendâ, Bononiæ à Clemente IV. die 1. Martii in Regem Siciliae & Hierosolymæ fuit coronatus, dignitate Regiâ in quartam usque generationem duraturâ. *Annales Mediolanenses cap. 36.*

Quibus compertis, *Manfredus* arma capessens, contra *Carolum* in *Agrum Beneventanum* progreditur; inito prælio acerrimo, equus, cui insidebat Rex *Manfredus*, oculis pugione transfixis, in præceps fertur, Rex ipse frontem & ilia transfossus, equo delabitur, pedibus pugnantium protritrus die 26. *Februarii* 1266.

Partâ feliciter victoriâ, *Carolus*, pro quo pars maxima *Guelphorum Lombardiæ* pugnaverat, edicto cavit, ne cadavera humentur, quoad de *Manfredo*, vivo, an mortuo, certò constitèrit. Post triduum *Manfredi* corpus, inter alia cadavera protractum, atque in castra pro inspectione translatum, scrobe, jussu *Caroli*, apud *Pontem Valentinum*, extramœnia *Beneventi* factâ, terræ mandatum est, acervo lapidum superjecto. *Chronicon Francisci Pipini lib. 3. c. 6. Chronicon Siciliae cap. 32. Tomo X. Muratorii. Chron. Mediolanense cap. 37.* Atque ita præter Regnum Siciliae accessit etiam *Carolo* Principatus *Tarentinus*, cum Monte S. *Angeli* sive *Gargano*, & subjectâ Urbe *Manfredonia*, à *Manfredo* exstructâ & appella-

appellatâ, quem ante occupatum Regnum *Manfredus* à Patre *Friderico* acceperat in proprietatem.

Erat *Manfredo* uxor, *Cumani* Principis *Græcorum* filia, quæ auditâ Mariti morte, cum filiis in *Græciam* transfretans, jussu *Caroli* capta & reducta, in turri cujusdam Castri cum liberis custodiæ est mancipata, præter *Constantiam* filiam, quæ *Petro III. Aragoniæ* Regi jam nuptui data erat. *Monachus Paduanus* lib. 3. *Cbron.*

Conradus, Princeps *Antiochenus*, *Friderici* Cæsaris ex filio *Friderico spurio* nepos, eadem Patruis *Manfredi* ulturus, cum classe in *Sici-liam* ex *Syria* delatus, Urbes plures ad seditionem sollicitavit; in ea machinatione captus à *Carolo* Rege, oculis erutis, fune est suffocatus.

Supererat unicus ex Ducali *Suevica* stirpe furculus *Conradinus*; qui paternum Regnum sibi vindicaturus, anno 1267. mense *Augusto* cum *Friderico Badensi*, *Austriæ* hærede, ex *Alemania Veronam* venit; ubi hyeme apud *Ec-celinum* Tyrannum exactâ, vertente anno *Ticinum* movit, & inde cum magna *Germanorum*, & ex *Italici* *Gibellinorum* multitudine *Romam* processit, regio honore à *Romanis* exceptus, & copiis eorundem auctus. Hosti ergo versus Urbem *Aquilam* occurrens, cum eo feliciter apud *Campum Palestinum* configit die 23. *Augusti* 1268. *Carolino* exercitu pene deleto.

Post

Post pugnam, dum victores *Germani*, suū securi, in prædam involant, *Carolus* quingentos equites, quos pro suâ custodiâ habuit, de monte contra hostes dispersos duxit, & prælio antecedente fessis magnam cladem intulit.

Conradinus & *Fridericus Austriacus* mutatis vestibus, fugam ineunt versùs mare, navem quæsituri, quâ in *Apuliam* devehantur, rati non defuturos, qui causam pupilli tueantur. Ad *paludes Pomptinas*, prope *Terracinam*, cum venisset, jamque apud *Asturam*, locum aliàs à cæde *Ciceronis* famosum, navim conscendisset, ex annulo, quem manu gestabat, & pretioso naulo, in suspicionem adductus, agnitusque, proditione *Frangipani* ad *Carolum* reductus est; à quo sub honestâ custodiâ per annum habitus, denique cum *Friderico Austriaco Neapoli* capite plexus est die 26. Octobris, anno 1269. factum improbum omnibus detestantibus; nec corpora sepulturæ Ecclesiasticæ tradita, sed in litore humata, more eorum, qui maritimo itinere obiêrunt. *Carolus* tamen II. *Andegavensis*, prioris filius & Regni hæres, Carmelitæ permisit, ut eo loco Oratorium construerent. *Franciscus Pipinus* l. 3. *Chron. c. 9. Riccibaldus Ferrariensis*.

Antequàm fatalem ictum exciperet *Conradinus*, chirothecam projecit in populum, *Jacobo*, Regi *Aragonie* deferendam, qui mor-

A a

tem

Tom, VIII. P. *Conradi Hertenberg* Soc. Jesu.

tem suam ulcisceretur, & Regnum, velut hæres à se nominatus, adiret, quòd pater esset *Petri III.* qui *Constantiam*, *Tancredi* Regis *Siciliæ* filiam, habuit in Conjugem.

In carcere cum esset *Conradinus*, testamentum condidit, quo *Ludovico Severo*, Comiti *Palat. & Bw.* Duci, Avunculo suo ex suis terris multa transcripsit Dominia; quæ postea *Rudolphus I.* Imp. confirmavit de consensu Principum *Wormatiæ* 1275. Sunt autem ista:

Schöngau, *Ambergavia*, *Stauffensis Curia*, *Præfecturæ Pergau*, *Neuburg*, *Donawerth*, *Schönberg*, *Lauringen*; item Clientelæ *Hersbruck*, *Vilseck*, *Neumarch*, *Amberg*, *Auerbach* & *Castrum Hohenstein* cum omnibus juribus & appertinentiis. Reliquas *Conradini* terras *Duces Teckenses*, *Comites Würtembergici*, *Marchiones Badenses* & *Comites Habsburgici*, partitis inter se ditionibus, occuparunt. *Annales Bojorum.*

Urbes *Sueviæ* pleræque, his Ducum bellis libertatem nactæ, Imperio accesserunt. Atque ità in *Conradino*, 17. annos nato, *Duces Sueviæ* exspirarunt.

Neque *Carolo* feliciter cessit dignitas Regia in *Sicilia*; cum enim rarò in *Siciliam* venisset, sed vel *Neapoli*, vel *Romæ*, aut in *Tuscia* subsisteret, curâ Regni diversis *Gallicæ* gentis Præsidibus commissâ; hi cum suis *Gallicis* intolerabilem libidinem & rapinas exercuerunt,

erunt. Monetur insuper à *Siculis Carolus*, ut fræno suos cohibeat ; qui Præsidi supremo mandat , ut suos in officio contineat: cùm nihil in melius mutaretur, *Siculi* seditionem movent.

Erat tunc in *Sicilia* *Joannes Porchyta*, *Salernitanus*, olim *Friderici II. & Manfredi* Medicus, suprà in testamento *Friderici* nominatus ; hic filiam suam, à Gallo quodam vitiatam, anxie dolens, iterum iterumque per literas *Carolum* Regem ad vindictam laceffit ; verùm cùm se etiam deludi sentiret , fit caput & author conjurationis in *Carolum* ; ad quam toto bienio sollicitat Primores quosque *Siciliæ*, eoque rem promovet, ut *Petro*, Regi *Aragonie*, *Constantie Siculæ* marito, Regnum tradatur.

Quem in finem etiam implorat opem *Micchaëlis Paleologi*, Imperatoris *Græcorum*, sub habitu *Minoritæ* ; quo ipso pallio etiam *Nicolaum III. Papam*, à *Carolo* jam alienum, adit, illum in favorem *Siculorum* trahere pertentans , vel saltem illud persuadens, ut *Siculorum* contra *Carolum* machinationibus sese non opponat, *Petrumque Aragonium* à Regno *Siciliæ* non excludat. Consentit *Papa*. Interim *Petrus*, Rex *Aragonius*, classem parat, velut *Mauros* in *Africa* oppugnaturus, re verà *Siciliam* invasurus , cui subsidia promittit *Paleologus*.

Rebus ità extra *Siciliam* constitutis, *Joannes Porchyta* de modo cogitat, quo *Petro* adi-

tum reddat faciliorem. Re cum *Siculis* actâ, diem, horam & signum indicat pro nece *Gal-
lorum*. Anno 1282. feriâ tertiâ Paschæ, quæ
tunc in ultimam *Martii* incidit, dato *Panormi*
ad Vesperas campanæ signo, *Siculi* ex con-
dicto *Gallos* inermes, nihilque sinistrè suspi-
cantes, invadunt; promiscuis cædibus vi-
ros, fæminas, juvenes, parvulos, Sacerdo-
tes, nullâ vel sexûs, aut statûs habitâ ratio-
ne, occidunt, eo excessu furoris, ut etiam
mulieres à *Gallis* gravidæ eviscerarentur, par-
vulis ad petram allisis, nequid stirpis *Gallicæ*
in Insula superesset.

Itaque duarum horarum spatio 8000. *Galli*
sunt perempti, soli ex omnibus *Gallis Patri*
Guilielmo Porcelleto, *Dominicanorum* Provincia-
li, ob summæ sanctitatis famam gratiâ factâ,
ut salvus in patriam redire posset. Quâ stra-
ge *Panormi* factâ, mittuntur literæ ad alias ur-
bes, ubi *Galli* erant, & eandem lanienam
sunt experti. Inhorruit ad ista Rex *Carolus*,
tunc fortè in *Hetruria* apud novum Pontifi-
cem *Martinum subsistens*.

Interim *Petrus*, *Aragonie* Rex, à *Siculis* per
Legationem vocatus. advenit *Trepani*, & 1282.
30. Augusti, Regni *Siculi* insignia accepit. Se-
quenti anno sub Paschate *Panormi* etiam ex
Hispania advenit *Constantia*, *Tancredi* spurii, Re-
gis *Siciliæ* filia, *Petri* Regis uxor. *Petrus*, *Si-
culis* jam sub potestatem receptis, movet eo-
dem anno ex urbe *Messana* in *Calabriam*, ter-

ras etiam trans *Pharum* occupaturus. Occurrit cum adverso exercitu *Carolus*; ut sanguini humano parceretur, ita ambo conveniunt æmuli: decernitur inter æmulos Reges singulare certamen, eâ lege, ut victori Regnum cedat. Locus pugnæ *Burdillum* circa *Neapolim*, non *Bourdegala* Galliae statuitur. Compareret dicto loco *Carolus*, agmine equitum stipatus, præstolans adventum *Petri*. Huc ne tuto venire posset *Petrus*, *Carolus* per insidias vias obstruxit, ut adversarius vel caperetur, vel neci daretur. *Petrus* fraudem subodoratus, ut insidias eluderet, sub habitu & nomine mercatoris venit, tribus sibi pro comitatu adjunctis, milite, Notario & equorum negotiatore, viarum gnaro. Ad planum *Burdelli* urbis cum venisset, *Carolus* non invenit; oppidum ergo ingressus, adventum per Notarios consignari jussit, & conscensis navibus movit in *Cataloniam*; mortuus anno 1285. ex vulnere apud *Villam Francam* accepto.

Regnum ergo *Siciliæ* eodem anno capessit *Jacobus*, *Petri* primogenitus, sequenti anno 2. Febr. *Panormi* coronatus; qui bellum contra *Carolus*, ejusque filium cognominem prosequitur eâ felicitate, ut *Carolus*, *Caroli Andegavensis* filium, caperet, & in carcere detineret.

Hunc *Constantia*, *Petri* Regis vidua, ad vindicandam *Conradini* mortem, capitis damnaverat;

verat; fecit tamen condemnato vitæ gratiam, quod in die Veneris capite plectendus, supplex rogaverit, ut amore Christi Servatoris, die Veneris in crucem affixi, vitam donaret *Constantia*; quod illa, Religione ducta, *Carolo* inimico præstitit.

Denique lis ita composita est anno 1289. *Jacobo, Petri* Regis filio, decretum est Regnum *Siciliæ* ultra *Pharum*, sive ipsius Insulæ *Siciliæ* regnum, & in sponsam data *Blanca*, Regis *Caroli* filia:

Carolo II. contra, *Caroli I. Andegavensis* filio, assertum est regnum *Siciliæ* cis *Pharum*, hoc est *Calabria* cum *Apulia*. Quod novum Regnum, ita tunc partitum, primò regni *Neapolitani* nomen accepit; præterea desponsata est huic *Carolo II.* Regi primo *Neapolitano* *Jolanta*, filia *Petri III.* Regis, ex *Constantia* genita. Ità *Chronicon Siciliæ Tom. X. Muratorii cap. 37. 38. 40. 44. 46. 50. 51.*

Eodem tomo citato eandem historiam tractat *Nicolaus Specialis lib. 1. & 2.* qui duelum inter *Petrum* & *Carolum* apud *Burdegalam* in *Aquitania* decretum ait.

Videatur insuper *Chronicon Francisci Pipini lib. 2. c. 9. 13. & 17. apud Muratorium Tom. IX*

S Y M B O L U M

F R I D E R I C I II.

Minarum strepitus, asinorum crepitus.

Magni

SYMBOLUM
FRIDERICI II.

Minarum strepitus asinorum crepitus.

Titulus : Vis anathematis non impune
contempta; hinc metuenda.*

*Fridericus II. à Pontificibus Romanis anathematis
fulmine sæpiùs percussus.

Lemma : Sternit, ut erigat.

EPIGRAMMA:

Vox non cassa fuit, rabidum, quæ fulminis instat

Prostravit Saulum; vox fuit illa DEI.

Est etiam vox illa DEI, quæ Papa minatur

Diras; hinc metuas fulmen Apostolicum.

6. Tom. VIII.

Tagni minarum strepitu magnoperè non mo-
entur, & inflatæ imperitorum voces con-
æmnuntur à prudentibus; nec faciunt ullum
Almina bruta metum; quia dum prudenti ju-
icio, quæ ad terrorem primâ fronte vide-
i possunt, discutiunt, & larvam detrahen-
æs deprehendunt, quodd ludicrus error fue-
it, qui modò terror erat.

*Contra malè sibi conscius spectris terretur & umbris.
Augeat homo proprios animo plerumque dolores,*

Inque suam mens est ingeniosa nocem.

Conscia mens scelerum formidine tota liquefcit,

Tunc quoque cum pavidi causa timoris abest.

*Ad sonitum culicis, motæque ad arundinis umbram
Impius, & nullo terga premente, fugit.*

Hujus rei exemplo est primi parentis impius
lius Cain. Hic postquam, stimulante in-
idiâ, Abelem fratrem occidisset, & à DEO
nox scelus objurgante audisset: *quid fecisti?*
Ex sanguinis fratris tui clannat ad me de terrâ,
Primò impudenter DEO respondit: *nam cu-*
os fratris mei sum ego? auditis deinde minis:

*Nunc maledictus eris super terram, quæ aperuit
suum, & suscepit sanguinem fratris tui de ma-
tua; cùm operatus fueris eam, non dabit tibi
uctus suos; vagus & profugus eris super terram.*

His verbis eo terrore correptus est, ut spo-
mni abjectâ, omnia tuta timeret, diceret-
æ DEO: *Ecce ejicis me hodie à facie terræ, &
facie tua abscondar, & ero vagus ac profugus in*

terra. Omnis, qui invenerit me, occidet me. Major est iniquitas mea, quàm ut veniam merear. *Genes. 4.*

*Theodoricus Ostrogothorum in Italia Rex Ari-
nus*, cùm extremis vitæ suæ diebus *Symma-
chum* Consulem, ex sinistra suspicione, ve-
lut si cum *Justino*, Græcorum Imperatore, pro-
ditorium commercium foveret, ictu gladii
sustulisset, tantà repenti stimulantis consci-
entiæ agitatione est consternatus, ut cænam
sumpturus, illato ingentis piscis capite, cre-
deret, caput *Symmachi* amputatum inter dapes
apponi: auxit turbata phantasia adeò timo-
rem, ut lectulo decumbens inter lethales
terrores animam dimiserit.

Alii contra adeò sunt in malo obdurati, ut
gravissimas comminationes, à DEO inten-
tatas, rideant & aspernentur.

Genesis cap. 6. Videns DEUS, quòd multa
malitia hominum esset in terra, & cuncta co-
gitatione cordis intentà esset ad malum omni
tempore, comminatur propterea diluvium
universale: *Ecce ego adducam*, inquit, *aquas
diluvii super terram, ut interficiam omnem carnem,
in qua spiritus vitæ est subter cælum; universa,
quæ in terra sunt, consummentur.*

Has DEI irati voces toto sæculo audiebant
Quotidie à Nøe sibi inculcari, etiam ii, qui
ræ fabricâ occupabantur, quin ullus vel
evissimo timore ad resipiscentiam percelle-
retur

retur, usque in diem, quâ pœna jamjam instabat.

Genesis cap. 19. comminatur DEUS excidium *Sodomæ*, & vicinis urbibus amplissimis: *Loth* popularium suorum miseratus, hortatur illos instanter, ut fugiant à vindice flammâ; extremum ut binos saltèm generos servaret, *surgite inquit, egredimini de loco isto, quia delebit Dominus civitatem banc. Et visus est eis, quasi ludens loqui.* Ità cùm nugantur, & inter ludibria exhibilant salutaria monita, & decretam plagam; subitò venit ira DEI, & lapsus de Cælo ignis sceleratos devoravit, ne momento ad pœnitendum relicto.

Solymæ exterminium sexcentis propè annis ante prædixit *Daniel c. 9.* *Post hebdomades 62. inquit, occidetur Christus: civitatem & Sanctuarium dissipabit populus cum Duce venturo, & finis ejus vastitas, & post finem belli statuta desolatio.* *Zacharias cap. 14. v. 2.* similia prænuntiavit. Vaticinium Prophetæ confirmat Christus; & mala Urbi proximè incumbentia in spiritu prævidens, flevit super interitum civitatis, dicens: *quia si cognovisses & Tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis; quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & coangustabunt te undique, & ad terram prosternent te, & filios tuos, qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem.*

Discipuli , qui dictis fidem adstruebant, in tempus venturæ iræ inquirunt Matth. 24. *dic nobis , quando hæc erunt ? & quod signum tantæ ultioni prævium ?*

Quibus ita Christus Matth. 24. 11mò. *audieturi estis prælia & seditiones inter Judæos.* 2dò. *Consurget gens in gentem , rebelles nempe Judæi contra Romanos.* 3tid. *Erunt pestilentie , fames & terræ motus.* 4tò. *Occident vos , & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum.* 5tò. *Hæc autem omnia initia sunt dolorum , nondum ipsa cruenta animadversio.* 6tò. *Tempus , quo hæc eventura sunt , tam propinquum est , ut ipsi hujus tragædiæ testes sint & spectatores: Non præteribit generatio hæc ; donec omnia fiant.*

Hæc omnia ex ordine sic evenerunt anno Æræ Christianæ 68. qui fuit annus, à morte Christi, quartus supra trigelimum, quando Judæi, occiso Hierosolymis Romano præsidio, contra Romanos per Judæam insurrexerunt; quam seditionem ut compesceret Nero Imperator, *Vespasianum*, militiæ suæ Duce[m], cum exercitu contra Judæos in *Palæstinam* misit, idémque author fuit *primæ persecutionis* contra Christi Fideles susceptæ, quæ Principes Apostolorum *Petrus & Paulus* glorioso martyrio triumphârunt.

Hoc prævio triennali bello tota vastata est Judæa, præter Hierosolymam in excidium reservatam, cujus everisionem majora signa præ-

prænuntiarent, teste Christo: *terrorésque de cælo, & signa magna erunt.* Luc. 21.

Signa hæc exterminii proximè instantis, teste *Josepho*, tunc præsentel. 7. de bello Judæo cap. 12. talia erant: 1mo. visus Cometa horribilis supra Urbem, in forma gladii, per annum integrum. 2do. Visæ in aëre armatæ acies, currus & prælia pugnantium. 3tid. In Paschate, spectante omni populo, noctu refulsit lux meridiana in templo. 4. In Pentecoste audita vox arcana in templo: *migremus hinc &c.*

Ad hæc signa Fideles, qui in Urbe erant, memores illorum Christi verborum: *tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes, cum suppellectili ex Urbe & Judæa trans Jordanem migrarent.*

Contrà gens tota Judæorum, duorum faciliè millionum hominum, ista omnia nihil veriti, & suis munimentis confisi, in Urbe contumaces perstiterunt, fame, peste, gladio sublati; cùm in unum collecti, Pascha celebrare vellent.

Quo tempore Christus interitum Urbis *Solymæ*, & signa hunc præcedentia prædixit, unà discipulis suis excidium Orbis universi, cujus *Solyma* vastata figura erat, prænunciavit, tunc futurum, quando ipse pro judicando humano genere in mundum iterum esset reversurus.

Signa

Signa autem , ex quibus instantem hunc secundum suū adventum præcognoscerent , alia ipse manifestavit , alia per Angelum suum Apocalypiticum indicavit.

Signa , quæ ipse prænuñciavit hæc sunt : alia remota , ut præviæ hæreses , & Ecclesiæ persecutiones : *Multi Pseudo - Prophetæ surgent , & seducant multos. Tradent vos in tribulationem , & occident vos. &c. Matth. 24.*

Signa proximiora : erunt signa in sole , & luna & stellis , & in terris pressura gentium , præ confusione sonitis maris & fluctuum ; arescentibus hominibus præ timore , & expectatione , quæ supervenient universo Orbi. *Luc. 21.*

Sol obscurabitur , & luna non dabit lumen suum , & stellæ cadent de cælo , & virtutes cælorum commovebuntur ; tunc parebit signum Filii hominis in cælo. Matthæi. 24.

Expressius ista recenset Joannes in Apocalypsi:

Primò. Cadent sanguinei imbres inter fulmina & tempestates tam grandes , ut inde tertia pars Orbis terræ exuratur , quin vel arbor , aut germen viride sit superstes. Apoc. 8. v. 7.

Secundò. Cadet ex aëre mons ingens , ex pingui & viscosâ exhalatione concretus , atque accensus ; qui inter labendum dissolutus , ruet in Oceanum , ut tertia pars piscium emoriatur , & tantundem aquarum in sanguinem convertatur. Apocal. 8. v. 8. Id quod pridem Psalmista vaticinatus est Psal. 45. turbabitur

tur

tur terra, & transferentur montes in cor maris.
Et Sibylla ita canens:

Et trepidi cuncti morientur in aequore pisces ;
Nec fulcabit aquas jam pondere navis onusta.

3to. Cadet stella, seu meteorum aëreum
 immensæ magnitudinis, quod in mille facu-
 las diffiliens, tertiam partem fontium & flu-
 minum venenatis suis exhalationibus amari-
 cabit, ut pecora & homines sine numero in-
 de moriantur. *Apoc. cap. 8. v. 10.*

4to. Franget DEUS vim illuminativam so-
 lis, ut velut in eclipsi obscurus appareat; stel-
 læ item & luna inde obtenebrentur; quo fiet,
 ut terra triplo minorem lucem recipiat: his
 accedent insoliti fragores, dum firmamenta
 cœlorum, à suis polis & cardinibus evulsa,
 inter vagè errantes stellas, fulmina, fulgetra,
 & cometas, quasi deorsum ruere videbuntur,
 eo impiorum terrore, ut arescant & conta-
 bescant. *Apoc. 8. v. 12.*

5to. Immani hiatu aperietur abyssus terræ,
 & Lucifer ad nocendum solutus, cum innu-
 meris Dæmonum agminibus prodibit, qui sub
 visibili, sed monstrosâ & terribili specie, lo-
 custarum ad instar, quâ moribus, quâ ictibus,
 sceleratos in quintum mensem noctu ac inter-
 diu terreant & divexent. *Apoc. 9. v. 10. &c.*

6to. Ducibus quatuor, dæmonum princi-
 pibus, comparebunt equestres exercitus du-
 centorum millionum, tum ex perditis homi-
 nibus, tum ex immixtis dæmonibus congre-
 gati,

gati, qui pro stabiliendo Anti-Christi regno pugnantes, occident quâ ferro, quâ vi nitrati pulveris, tertiam partem mortalium, *Apoc. 9. v. 15. & seq.*

7^{timò}. Ità cùm nequissimus mortalium Anti-Christus adeptus fuerit totius mundi imperium, folio suo Hierosolymis erecto, id cooperante dæmone efficiet, ut pro vero *Messia* habitus, divinos in templo honores recipiat. Regnabit autem Hierosolymis *mensibus quadraginta duobus*, ut ait S. *Joannes in Apocalypsi cap. 11. v. 2.* & ut multis retrò sæculis testatur *Daniel Propheta cap. 12. v. 11.* regnabit *diebus mille ducentis nonaginta*, hoc est, annis tribus cum dimidio; hunc enim numerum annorum faciunt tam 42. menses in *Apocalypsi* prædicti, quàm 1290. dies à *Daniele* indicati.

Hoc tantillo regni tempore elapso, Anti-Christus à dæmone in alta elevatus, & ab infinita deceptorum hominum multitudine velut DEUS & verus *Messias* in monte *Olivet*i adoratus, hiante subito inferni abyssò, cum omnibus suis affeclis, ipsis etiam dæmonibus, ne uno in terris superstite, vivus absorbebitur.

Salvis cæteris hominum reliquiis, qui sub hac abominatione, & idololatrîco cultu non fuerint comprehensi; hi enim omnes, agnitas impii seductoris præstigias execrati, & vivâ in Christum fide animati, ac seriâ penitentia expiati, expectabunt adventum Domini,

mini, die ab interitu Anti-Christi quadragésimo quinto, ipso Paschate futurum juxta *Danielis* veridicum Vaticinium *cap. 12. v. 12.* *Beatus, qui expectat, & pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque.*

Si enim addas diei millesimo ducentesimo nonagesimo regni Anti-Christi, quo ipse absorptus interit, *dies quadraginta quinque*, habebis numerum *dierum 1335.* usque ad adventum Domini, quo ex alto apparebit Crux salvifica, signum Filii hominis, & totus per circuitum Orbis ita exuretur flammis, quemadmodum in diebus diluvii inundatus erat aquis, ut prædixit *David psal. 96. v. 3.* *Ignis ante ipsum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos ejus.*

Quorsum ista omnia prædicta sunt? non alio fine, quam ut talium memores, in timore & tremore operemur salutem, expectantes beatam spem, & adventum gloriæ Magni DEI.

Imbiberunt altè hæc veritates primi Christi Fideles, omnino futurum rati, hæc sibi in brevi eventura. Hinc Christum interrogant *Matth. 24. v. 3.* *dic nobis, quando hæc erunt?* & respondit ibidem versu 36. *de die illa, & hora nemo scit, nisi solus Pater: sicut in diebus Noë, ita erit & adventus filii hominis.* Et rursum *Lucæ cap. 21. v. 36.* *Vigilate itaque omni tempore, orantes, ut digni habeamini, fugere ista omnia, quæ futura sunt, & stare ante filium hominis.*

Voluit

Voluit nempe Christus, latere nos ultimum diem, ut observemus omnes dies, & ad singula momenta parati stemus; non tantum ad pœnitentiam cogendi extremis illis & insolitis signis, quæ in fine mundi apparebunt, sed morte ubivis nobis obviâ, & expectante, quæ est omnium terribilium terribilissimum: siue enim anticipatò hinc rapiamur apoplexiâ, aut quocunque genere mortis, siue per tragica illa signa in fine sæculorum eventura, hoc perinde est; omnes stabimus ante tribunal in adventu Domini.

Quàm verè hæc sint eventura, videmus ex iis, quæ tunc Christus simul prædixit de everfione *Solymæ*, ceu typo everfionis Universi: sicut enim illa omnia ita evererunt, quemadmodum Christus prædixerat; ita ista quoque certò evenient, quia eadem Veritas locuta, & testata est.

Hunc salutarem timorem, tanquam frænum rebellis nostræ concupiscentiæ, ut excutiant scelera & solutioris vitæ amantes, vel in dubium vocant hæc veritates, aut velut ad se non pertinentes contemnunt; quò liberiùs contra stimulos mordentis conscientie peccare possint.

Ex ejusmodi perditorum hominum numero fuit *Fridericus*, hujus nominis *secundus*, execrandæ memoriæ Imperator, ausus hæc voces, blasphemiam plenas, impiè eructare:

*Tres potissimum, ex quo Orbis stetit, inventi sunt
mdes impostores. Moyses, qui sua lege capti-
vit Judæos; Christus, qui suo Evangelio dece-
Christianos; & Mahomet, qui suis figmentis
cinavit Gentiles.*

Hunc impium Imperatorem Ducem se-
untur, quotquot liberioris vitæ cupidi,
terrentibus his veritatibus fidem non ha-
nt, aut eas non sibi, sed aliis dictas exi-
nant.

sed audiamus super hasce veritates judi-
m divi Petri, Apostoli, & videamus, quæ
e illas amplecti teneamur. Ità autem scri-
ad Fideles suos *epistolâ 2. Cap. 3.*

*Hanc vobis, Charissimi, secundam scribo epistolam,
vobis vestram excito in commonitione sinceram
item, ut memores sitis eorum, quæ prædixi,
horum Domini & Salvatoris.*

*Hoc primum scientes, quod venient in novissi-
diebus in deceptione illusores, juxta proprias con-
scientias ambulantes, dicentes:*

*Ubi est promissio, aut adventus ejus? ex quo e-
Patres dormierunt, omnia sic perseverant.*

Ue tunc mundus aquâ imundatus perit.

*Cæli autem, qui nunc sunt, & terra, igni re-
ati in diem judicii & perditionis impiorum ho-
um.*

*Inquam verò hoc non lateat vos, Charissimi, quia
s dies apud DEUM, sicut mille anni, & mille
i, sicut dies unus.*

Non tardat Dominus promissionem suam, ut

B b

qui-

n. VIII. P. Conradi Hertzenberger Soc. JEsu.

quidam existimant ; sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti.

Adveniet autem dies Domini, ut fur, in quo cæli magno impetu transient, elementa verò calore solventur. Terra autem, & quæ in ipsa sunt, opera exurentur.

Cum igitur hæc omnia dissolvenda sint ; quales oportet vos esse in sanctis conversationibus, & pietatibus, expectantes, & properantes in adventum diei Domini, per quem cæli ardentes solventur, & elementa ignis ardore tabescent ?

Novos verò cælos, & novam terram, secundum promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitet.

Propter quod, Charissimi, hæc expectantes, satagite immaculati & inviolati ei inveniri in pace, & Domini nostri longanimitatem, salutem arbitramini.

Hæc S. Petrus. Cui potius credendum ? an Principi Apostolorum ? an turbæ hominum perditorum ?

Rem decidit S. Joannes: Apost. primæ epistolæ Cap. 4. v. 6. *Qui novit DEUM, audit nos : qui non est ex DEO, non audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis, & spiritum erroris.*

Ut nullo non sæculo una præ alterâ Provincia enormibus excedit sceleribus ; ita misericors DEUS ad effrenes corrigendos & terrendos, inexpectatas & minimè ordinarias immittit plagas, ne tota infelix massa
male

nalè pereat. Novissimum hujus divinæ ul-
ionis exemplum vidimus anno 1746. in *Pe-*
uvii urbe *Lima*, terræ motibus eversâ, &
vicino portu *Calao*, aquis marinis penitus in-
undato.

Revelaverat DEUS semestri antè, in *pro-*
nimo fore, ut *Lima* tum motibus subterraneis suc-
ussa, tum vicinus portus *Calaoensis* exundante
mari absorptus, enormium suorum scelerum penas
vant.

Hæc saluberrima monita explosa sunt,
velut inania somnia. Die 28. *Octobris*
eiusdem anni 1746. concubiâ nocte, *Lima* tam
vehementi motu subtus concutitur, ut vix
una domus inconcussa perstiterit; pergunt
notus ad 12. usque *Novembris*, adeò fre-
quentes, ut quoquo die terra propè sexa-
gies inter horribiles fremitus subsultans, no-
vas latè strages intulerit, duodeviginti ho-
minum millibus, præter jumenta, oppressis.

Simili fato tunc interiit vicinus Urbi por-
us *Calao*, quando sub mediam noctem sub-
erraneus *Vulcanus*, subito cum ingenti fra-
gore ruptus, id effecit, ut mare, præcipiti
illuvione infusum, urbem totam cum sep-
ties mille incolis velut in momento absor-
uerit.

Vesana ergò stultitia est, comminationes
omnes leviter aspernari, maximè, si hæ ex
ravi causâ sceleratis sunt intentatæ.

Quod Symbolo huic *Friderici* *Cæsaris* cau-

fam dedit. Erat gravis excommunicatio à Pontifice in ipsum lata, tum ob alia crimina enormia, tum maximè ex eo, quòd terras Pontificias, & consecratas DEO Ecclesias fædè & violentè exspoliaverit; datà in super Principibus facultate, in locum exauCTORATI *Friderici* alium sibi Imperatorem eligendi: eapropter *Fridericus* sæpe à Principibus monitus, ut nî alium sibi suffici vellet, Pontifici & Ecclesiæ reconciliatus faceret, ut ab anathemate absolveretur; quòd deterius nihil Principi Christiano in terris accidere possit, quàm avulsum esse à communionem Fidelium, & Ecclesiasticis Censuris constrictum.

Quæ omnia *Fridericus* cum sibilo explodens, petulanter respondit: *Minarum strepitus, asinorum crepitus.* Velut si diceret: *Tanti facio fulmen Apostolicum, quanti asini crepitum.* Ut sacrilegas manus contra Ecclesias idem *Fridericus* extenderet, *Poggio* teste, author ipsi fuit *Petrus de Vineis*, nuper ipsi à secretis, levi de causâ oculis orbatus. Cum enim in animo haberet *Fridericus*, *Gregorium IX. Pontificem* bello laceßere, *Petri* consilii indigus, illum rursus accivit, eumque in secretis consiliis recepit; ubi rogatus à *Friderico*, quibus mediis hoc bellum suscipi ac sustineri posset, *Petrus* pridem ultionem meditatus respondit, *sibi consultissimum videri, si Pontificem & Ecclesiam, non suo, sed Ecclesia-*
sia-

fastico ære impugnaret. Placuit *Friderico* sententia, & spoliatis Ecclesiis, exercitum comparavit; quo facto, adit nefarius impostor Cæsarem, & quasi in faciem insultans, ait: *Nunc tandem injuriam, abs te injustè mihi illam, abundè vindicavi. Per alia facinora tu tiri hominum odia comparasti; ego te meo consilio oram DEO reum feci, cujus templa tu impune es leprædatus; quapropter res tuæ, ultore DEO, leinceps in deterius vergent.*

2. *Machab. 3. Seleucus Philopator, Rex Syriæ, & minoris Asiæ, Heliodorum, Cubicularium nifit Hierosolymam, ut templum DEI immensis, qui ibi asservabantur, thesauris spoliaret: agreditur templum Heliodorus, magno stipatus satellitum globo, ærarium invasurus.*

Et ecce! evidenti signo tentatum nefas continuè ultus est DEUS: corruunt velut æanimes, qui *Heliodoro* parebant, terrore: ætoniti; apparet in aëre eques terribilis inter duos juvenes, qui multis vulneribus infectis, *Heliodorum* sine intermissione flagellis ædunt, ut in terram prolapsus, & multâ capine circumfusus, elinguis jaceret; morte scæ scelus luiturus, nisi ad preces *Oniæ Pontificis*, DEUS vitæ gratiam fecisset.

Ita multatus cum in *Syriam* rediret, & regi suo omnia ex ordine enarraret, Rex Sauri cupidus quærit, quem alium eo *Solyman* mittere posset; cui *Heliodorus*: *stam habes hostem, ait, aut regni insidiatorem,*

*mitte illam, & flagellatum eum recipies; si u-
men conferis; eorum in loco isto virtus efficitur,
operis ultione, se manifestat.*

Hanc, quam DEUS ipse in veteri *Lap* exercuit ultionem in violatores Templi, & Sacrorum, dedit Christus suo Vicario inter-
pis, ut fulmine illos Apostolico feriat, quos paternâ admonitione non corrigit.

Quid fulmen sit, & quo illud modo fit, novimus ex Philosophia. Quando nimirum varia mineralium corpuscula, continuâ fermentatione ex terra in altum ascendunt, fit, ut hæ particulæ, subtilitate suâ omne humidum superantes, à sole unâ cum vaporibus mixtæ, in sublime tollantur, ubi frigoris impatientes, in fulmina elaborantur.

Quod fit, si in nubibus densioribus inclusa, halitusque ex spiritu cujusdam sulphuris arsenici cum inimica nitrosi halitus substantia consiliantur, tunc sive ex pugna spirituum, sive ex angustiis nubium, quibus undique includuntur, oritur illa catastrophe; accenduntur singula, primoque consiliu, disruptis carceris repagulis, obliquè aëreâ volutatione in præceps feruntur.

Et fulmen quidem perturbatè descendit ex eo, quodd sulphureus halitus tendat sursum, terrestris verò & nitrosus ob gravitatem deorsum. Tonitru autem fit tum ex varia spirituum inter nubes tumultuantium al-
lisione, tum ex reciproca halituum efferves-
cen-

n colluctatione; nam exhalationes
fulminum procreandorum materiam
unde habent, quàm à subterraneis
is, extra terram unà cum vapore in
e elatis. Vocantur fulmina trifulca,
elut tres acies habeant, queis omnia
& scindant per varios effectus.

Ovid. lib. 2. metamorph.

*ater. Rectôrque DEUM, cui dextra trifulcis
us armata est, qui nutu concutit Orbem.*

generantur fulgur & tonitru, quan-
clusa intra nubem exhalatio ignea per
istam circumstantis frigoris accendi-
que flamma & ignis; deinde id ipsum
, quod contingit in sclopo, vel tor-
æneo, dum disploditur; nam cum
, & massa accensa celerrimè se di-
recesse est, nubem extemplo magna
hementia disrumpi, ut latentis ignis
oculis, auribus verò disruptæ nubis
m objiciat.

id inajor est ignis repugnantia, dum
erumpit, eò vehementius editur to-
n, & intermicantius fulgetrum.

trua sunt minæ gehennæ, judicii, &
l: cum primam DEUS de *rebelli An-*
onem sumpsit in cœlis, eumque ex
o ejecit, ait de illo Christus apud Mat-
vidi Satanam, velut fulgur, de cœlo caden-

Exodi. c. 19. v. 15. cùm DEUS daret Decalogum in monte *Sinai*, duas illas tabulas dedit inter tonitrua & fulgura, in signum terroris, ut timerent transgressores.

Annis abhinc non ità multis contigit ad *Versalium*, ut, cùm juvenes quidam pœnis inter se certarent, ingruente magnâ tempestate, fulmen non unum caderet; quo viso, unus quis, projectæ audaciæ homo, velut cum fulmine lusus, percepto nubium fragore, vitrum manu elevat, & venturo fulmine merè propinat: dixit, & vitro de manu eliso, fulmine tactus periit.

Quod fulmen, & similia phænomena præstant in aëre, eundem finem habet fulmen Apostolicum, sive censura in Ecclesia; scilicet, ut terreat, & emendet.

Est autem *censura* pœna spiritualis & medicinalis, eo fine inflicta, ut delinquens emendetur, & ponat contumaciam: per censuram homini Christiano delinquenti, & contumaci per potestatem Ecclesiasticam aufertur usus quorundam bonorum spiritualium, quæ aliis Fidelibus sunt communia, publica & externa, qualia sunt communia *Ecclesie* suffragia, jurisdictio Ecclesiastica, sacrificia, beneficia Ecclesiastica, & ministratio Sacramentorum.

Censuram ferre possunt omnes, & soli superiores *Ecclesiastici*, jurisdictionem habentes. Est gravis pœna; hinc debet grave delictum

lictum præcedere: debet porro ejusmodi delictum esse conjunctum cum contemptu potestatis & legis Ecclesiasticæ, sive cum contumacia; adeoque delictum debet quodammodo adhuc durare, cum pœna infligitur, & non esse merè præteritum; quia finis censuræ est, ut delinquens corrigatur, & à contumacia recedat.

Sic Christus *Matth. 18.* taliter delinquentem vult haberi velut *Ethnicum*; ex gremio tamen Ecclesiæ excludi non voluit, nisi cum monitus *Ecclesiam* non audiêrit. *Si autem Ecclesiam non audiêrit, sit tibi, sicut Ethnicus & Publicanus.*

Addit ibidem Christus: *Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in Cælo.*

Inter censuras prima & gravissima est *Excommunicatio*, quæ in genere dici potest: *Segregatio à Communione Fidelium.* Hæc annexam habet aliquam solennitatem, ac specialem execrationem, dum nempe fit coram 12. Presbyteris, ardentes cereos in terram projectos conculcantibus cum maledictione.

Tam solennis *excommunicatio* fuit illa, quæ *Theodorus Papa, anno 651. Pyrrhi Patriarchæ Constantinopolitani*, iteratò relapsi, anathema scripsit ad tumbam SS. *Apostolorum Petri & Pauli in Synodo Romæ coacta*, calamo in consecratum calicem intincto, cum sacra fortè tunc operatus esset Sacerdos. *Acta CC. Hard. Tomo 5. pag. 1538.* B b 5 Altera

Altera item excommunicatio anno 819. contra *Photium* Patriarcham *Constant.* lata, quam *Episcopi* omnes, calamo Christi sanguine tincto, ex calice recens consecrato, subscripsere.

Habet autem hoc excommunicatio, quod privet excommunicatum

1mò. Usu Sacramentorum, extra articulum mortis.

2dò. Suffragiis *Ecclesiæ*, & participatione bonorum operum.

3tiò. Divinis officiis, ita ut excommunicato non liceat interesse Sacrificio Missæ, nec horis Canonicis publicè dictis, neque Supplicationi publicæ; quamvis possit privatus adire templa, ibique orare, & prædicationi Verbi DEI interesse.

4tò. Privat sepulturâ Ecclesiasticâ, ut defunctus sepulturâ asini sepeliatur.

Idem ergò est excommunicatio apud *Christianos*, quod erat apud *Judeos* amoveri à *Synagoga*, *Deuter. c. 24. v. 8. observa diligenter, ne incurras plagam lepræ; sed facies, quacumque docuerint te Sacerdotes Levitici generis juxta id, quod præcepi eis, & imple sollicitè.*

Cum *Paulus* reprehendisset *Corinthios*, ait *1. Cor. 4. v. 21. quid vultis? in virga veniam ad vos? an in charitate & spiritu mansuetudinis? Virga notat severitatem correptionis, & potestatem puniendi; hanc potestatem à Christo datam Ecclesiæ exercet Paulus 1. Cor. 5. in*

in incestuoso : ut tollatur de medio vestrum , qui hoc opus fecit : Ecce segregationem à cœtu Fidelium. Deinde tradit illum Diabolo , ut ab illo in carne cruciatus , salvet animam.

Hinc potestas correptionis vocatur virga DEI. Exodi c. 7. v. 17. In hoc scies (ait DEUS Moyse) quod sim Dominus : Ecce percutiam virgâ (Pharaonem) quæ in manu mea est.

Hinc Psal. 44. v. 7.) vocatur virga directionis , virga Regni ; & Psal. 88. visitabo in virga iniquitates eorum.

Act. 13. Paulus veniens Paphum , in Urbem Cypri. cum loqueretur de Regno DEI Sergio Proconsuli , resistebat illi Elymas Magus , quærens avertere Proconsulem à fide.

Tunc Paulus repletus Spiritu sancto , intuens in eum dixit : O plene omni dolo ! fili Diaboli ! inimice omnis justitiæ ! non desinis subvertere vias Domini rectas ? & nunc ecce manus Domini super te , & eris cæcus , & non videntem solem usque ad tempus ; & confestim cecidit in eum caligo , & circueiens quærebat , qui ei manum daret.

Et S. Joannes epist. 2. versu 10. loquens de homine excommunicato , Christo & Ecclesiæ contrario ait : nolite recipere eum in domum , nec ave ei dixeritis ; qui enim dicit illi ave , communicat operibus ejus malis.

Qui enim tali homini applaudit , effavet , vel adhæret , fovet eum suis facultatibus , hospitio vel auxilio , communicat ejus operibus ; sicut enim , qui furem recipit , censetur fur-

tis

tis cooperari, & ideo juxta leges etiam tanquam furum receptor punitur; & qui meretrici, ut meretricetur, domum elocat, cooperatur meretricio ejus quæstui.

Quod *Joannes* hic docuit verbo, monstravit exemplo; nam ingressus balneum, cum in eo conspexisset *Cerintum* Hæreticum, mox se proripuit, dicens suis: *fugiamus, ne balneum, in quo est Cerintus, veritatis adversarius, extemplo corrumpatur*; ut refert *Frenæus* l. 3. c. 3. & *Euseb.* l. 3. c. 13.

Addit *S. Hier.* dialogo contra *Luciferianos*, post *S. Joannis* discessum illico *Cerintum* cum sociis, ruente balneo, fuisse oppressum.

Finis excommunicationis est *imò*. ut excommunicatus pudore victus, ad prænitentiam excitetur, & defleat à malo. *2dò*. Ne contagio serpat ad alios.

Josue 6. v. 17. de capta *Jericibunte* ait: *Sit civitas hæc anathema; & omnia, quæ in ea sunt, Domino.* v. 19. *Quidquid auri, vel argenti fuerit, Domino consecratur.*

Ex his cum clam aliquid suffuratus esset *Achan*: ait *Josue* ad populum c. 7, v. 13, *anathema in medio tui est, Israël: non poteris stare coram hostibus tuis, donec deleatur ex te, qui hoc contaminatus est scelere.*

Solent sæpe parentes filios delinquentes ex ædibus excludere, ut *David Absolonem* post commissum fratricidium, vel saltem à mensa prohibere; non ut semper exulent, sed ut corri-

corrigantur. Pastor oves scabie infectas à sanis segregat, ut morbo levatæ iterum aggregentur. Pes abscinditur, ut corpus servetur. Hoc observatum est in *Lege veteri*, ubi pœnâ divinitus inflictâ, leprâ puniebantur, & remotione à Fidelium cœtu, quotquot rebelles se Sacerdotio exhiberent.

2. *Paralip.* 26. *Ozias*, Rex *Juda*, ob invasum Sacerdotium reprehensus à Sacerdotibus, nec inde emendatus, statim leprâ est punitus v. 20. Viderunt Sacerdotes lepram in fronte ejus, & festinatò expulerunt eum, fuitque leprosus usque ad diem mortis suæ, & habitavit in domo separata, plenus leprâ, ob quam ejectus fuerat de domo Domini, sepultus non in sepulchris Regum, sed in agro, eoquodd leprosus esset.

Denique si DEUS pœnam decrevit immergeris filiis, ut à parentibus naturalibus maledicti sentirent, quantum deliquissent. morigeri econtrâ fructus paternæ benedictionis in temporalibus experirentur; quantò magis hoc DEUM statuere oportuit erga filios, Patribus spiritualibus rebelles?

Benedictio parentum, moribundorum maxime, impertita filiis, ita fuit efficax, ut avidè expeteretur. Patet in *Isaac. Genes.* 27. Hinc eâ frustratus *Esau* irrugit. Didicerunt enim longâ experientiâ, quantam vim haberet maledictio, vel benedictio parentum in filiis. *Benedictio Patris* (a) *jebat Salomon Eccli.* cap. 3.

v. 11. *firmat domos filiorum , maledictio autem matris eradicat fundamenta.*

Ita Sem & Japhet, benedicti à Noë. Gen. 9. v. 26. *Benedictus Dominus DEUS Sem, sit Chanaan servus ejus. Dilatet DEUS Japhet.* Experti sunt ambo harum virtutem in Posteris. Non item Cham, maledictus in filio Chanaan. Benedictio Matathie Patris, impertita filiis, tantum effecit, ut fortes evaserint in bello, Leonum adinstar. 1. Mach. 2. v. 69.

Id quod maximè manifestum est in benedictione Patriarchæ Jacob, data filiis. Genes. cap. 49. Primogenitus cum esset Ruben, debebatur ipsi sorte nascendi Jus Primogenituræ, quæ tria complectebatur. 1mò. Dignitatem Sacerdotii. 2dò. Sceptrum & Imperium in cæteras omnes fratrum tribus. 3tiò. duplam portionem hæreditatis; Cum enim terra Promissionis secundum numerum filiorum Jacob esset dividenda, ut cuique tribui sua tribueretur portio; Primogenito debebatur duplicata portio, ut tantum haberet terrarum, quantum duabus tribubus competeret.

Hoc Jure Primogenituræ pater privavit filium Ruben, dicens: *tu fortitudo mea, & principium doloris mei. Prior in donis, major in Imperio. Effusus es, sicut aqua, non crescas; quia ascendisti cubile patris tui.*

Quasi diceret: *tu primogenitus cum sis, debetur tibi dona majora, & Imperium in omnes tribus*

bus cum Sacerdotio; sed quia cum Bala incestuose consuevisti, in pœnam transfero à te, & tua posteritate primogenituram, triplex *Jus Primogenituræ*; & sicut effusa aqua nihil restat ultra in situla, non color, non odor, non sapor; ita in pœnam tui delicti DEUS te puniet sterilitate, ut non crescas numero prolium & nepotum, neque excellentiâ opum, nec gloriâ dignitatis ex Regno & Sacerdotio Quo factum, ut tribus Ruben fuerit omnium ferè minima.

Post Ruben, *Primogeniturâ* spoliatum, debebatur illa Simeoni, nascendi sorte secundo; sed quia hic impius fuit in fratrem *Joseph*, & quia ejus tribus cum suo Duce adoravit *Belphegor*. Num. 25. v. 14. Hinc in tertio-genitum Levi translatum est Sacerdotium, in Judam verò ordine nascendi quartum, translatum est Regnum duarum tribuum cum promissione: non auferetur sceptrum de Juda, donec veniat, qui mittendus est, *Salvator mundi*.

Regnum verò in decem reliquis tribus, datum est *Ephraim* in *Jeroboamo*, Rege Israël, qui ex ipso descendit.

Duplex autem terræ portio, aliàs *Primogenito* debita, data est *Manassi* & *Ephraim*, filiis *Joseph*, quos nepotes *Jacob* moriens, loco filii *Joseph*, adoptavit.

Si ergò tantum potest benedictio, vel maledictio Parentis in rebus naturalibus & terrenis, quid non possit anathema inflictum à *Patre Universali*, qui in rebus spiritualibus in terris est loco DEI?

Henri-

Henricus IV., qui primus inter Imperatores anathemate est percussus, sensit vim, cum ab Imperio depositus, sepulturâ Ecclesiasticâ privatus, in ejus filio successore stirpis sua exaruit. *Vid. Tomo præcedente annum 1075.*

Sensit idipsum *Fridericus II.*, itâ Pontificiæ Auctoritati refragarius, tum in filii *Conradi* funere, tum in Nepotis *Conradini* morte, in quo pariter exaruit stirps tota *Suevia Ducum*. Videatur suprâ in *Henrico VI.* quàm severè castigaverit DEUS *Leopoldum Austriacum*, excommunicatum propter captum *Richardum Regem*.

Discite justitiam moniti, & non temnere Divos!

Principis æterni sacros venerare Ministros!

Tunc tibi perpetuum cælitus auxilium.

Qui colit Ecclesiam, felici navigat aura,

Et qui contemnit, pergit in exilium!

In Symbolica imagine *Saulum* exhibeo, qui spirans minas & cædes, unâ voce prostratus, agnovit, ubi deliquerit, & errore correcto, totum se pro DEO, & suâ Ecclesiâ sacrificavit.

SEQUITUR

JAM DEFECTIO *ITALIÆ* ab *IMPERIO*, cæpta à *FRIDERICO II.* IMPERATORE, & CONTINUATA TUM TEMPORE LONGI INTERREGNI, TUM CONSUMMATA SEQUENTIBUS DUOBUS SÆCULIS.

Vidimus suprà, quomodò *Sicilia*, *Calabria*, *Apulia*, quæ aliàs de Romano Imperio erant, ab eodem defecerint; nunc videamus, quomodò *Lombardiæ* etiam Regnum sit scissum & distractum.

*MARCHIA VERONENSIS, SIVE
TARVISANA.*

Ut initium faciam à *Marchia Tarvisana*, vocabatur hæc antiquiore nomine *Marchia Veronensis*, & gubernata fuit per *Marchiones* prohibitu *Imperatorum* constitutos. Temporibus *Friderici II. Imperatoris* præfuit huic *Marchiæ Ezelinus de Romano*, Cæsaris tunc per *Lombardiam* Vicarius; erat ille non *Italus* genere, sed *Germanus*, & suæ stirpis fundatorem habuit quendam *Albericum*, qui *Ottonem I.* olim in *Italian* comitatus, sedem fixit in *Foro Julii*, cujus posteriores res suas per fas nefasque ita provexerunt, ut fierent *Tarvisi* Domini; quam Urbem *Albericus de Romano*, frater *Ezelini* sibi habuit quasi in proprietatem cum magno vicino tractu, quod cives *Tarvisini* se ultro ipsi tradidissent.

Paruerunt *Ezelino* Tyranno præter *Veronam*, *Patavium*, *Vicentiam*, *Tarvisum* postea etiam *Brixia*, & *Tridentum*; & cum esset velut anima *Friderici II. Imperatoris*, eam tyrannidem in partes sibi adversas per annos 34. exercevit, ut supra quinquaginta hominum milia, quæ ferro, quæ igne extinxerit. Anno

C c

1266.

Tom. VIII, P. *Conradi Hertzenberger* Soc. J. E. S.

tino de Tiarri, Urbis illius Domino for-
pressus, ad fl. *Adduam* venit; ubi ca-
clavâ in capite ictus, paucis pòst die
ferrimâ morte obiit, DEUM & Sacra
detestatus. Corpus sepulturâ asini hu
Sulcini, propè *Cremonam* 1269.

Albericus, morte *Ezelini* fratris co-
cum uxore & liberis quatuor in arce
nonis profugit; ubi ab *Azone*, *Ester-*
chione obsessus, præsidio ob victual-
nuriâ deditionem faciente, in mar-
nis venit, & in castra cum familia ab-
tristis spectator fuit; quomodò prin-
filii coram ipso in frustra conciderent
inde quomodò uxor cum filia jam n-
væ in rogam conjicerentur; denique
bericus, postquam diu multumque
filiorum membris in faciem cæcis et

Post cædem Tyrannorum, *Tarvisini* inter diuturnos illos motus *Lombardicos* sensim se de Imperio subtraxerunt, & libertatem natæ cum *Venetis* in unam Rempublicam coalescerunt; quibus denique etiam *Veronenses* accesserunt. *Ferretus Vicentinus* in historia sui temporis apud *Murator*. Tom. IX. pag. 1130. Ipsi autem *Veneti* jam inde à temporibus *Attilæ* Liberam Rempublicam sibi fundarunt, hoc ordine.

Quo loco Urbs *Veneta* sita est, olim erant multæ Insulæ, quibus *Paduani* sub annum 421. ad promovenda commercia ædes inædificaverunt. Medio sæculo V. cum terror Orbis, *Attila*, excisâ *Aquilejâ*, in *Italiam* se infuisset, complures ex vicinia ad dictas Insulas confugiebant; unde successu temporis Urbs *Veneta* errata est, quæ primò regebatur per Consules *Patavio* submissos: paulò post quælibet Insula sibi eligebat *Tribunum*, ut essent erè totidem Respublicæ, quot Insulæ. Si materia gravis agitabatur, convenère *Tribuni* omnes in una Insula *Heractia*, eratque tunc confœderatum regimen, quod duravit usque ad initium Sæculi VIII, quo omnes simul Insulæ unanimi consensu *Ducem* sibi elegerunt; quæ dignitas usque ad nostra tempora fuit continuata.

Hos inter Duces præcipuè nominandus venit *Sebastianus Ziani*, qui sub annum 1176. ite inter *Alexandrum III.* & *Barbarossam* du-

de novo quam deponeret, velut in
quodd Jurisdictionem habeat in mar
tician.

Memorandus etiam est Dux *Henr
dulus*, qui Sæculo XIII. cum Classe *V
vit Balduinum*, *Flandria* Comitem,
re *Constantinopolim*, & parte *Græcoru*
rii potiri. In hujus rei vicem acce
neti de *Græcorum* Imperio Insulas *An*
quo factum, ut florentissimum comi
possent cum *Ægyptiis* exercere.

Sæculo XV. acquisivit Respublic
Veronam, *Paduam*, *Bresciam*, *Bergom*
nam, *Foram Julii*, & Regnum *Cypri* p
sam Dominam *Venetam*, *Catharinan*
naro, quam *Cyprius* Rex, *Jacobus* d
rat in uxorem.

Sequentibus duobus sæculis, cū

retur, paruit *Mantua* more aliarum Urbium Imperatori. Ortis sub *Friderico II.* factionibus, pars Urbium *Lombardiæ* mansit in fide *Cæsaris*, pars alia defecit à *Cæsare*, & se subdidit *Sedi Apostolicæ*; sed ità, ut vertente fortunâ utrinque iterum nutarent in fide; hujus rei causâ singulis Urbibus dati sunt Capitanei, qui illas vel pro *Cæsare*, vel pro *Pontifice* tuerentur.

Anno 1328. *Mantua* in Capitaneum datus est à *Ludovico Bavaro Cæsare*, *Aloysius Gonzaga*, à quo tempore hæsit *Mantua* in hac Familia, hoc ordine Genealogiæ.

I.

I. *Aloysius Gonzaga* ab anno 1328. *Mantua* Capitaneus, creatus est primus Vicarius Imperialis à *Ludovico Bavaro* 1329. 11. Nov. obiit anno 1360. 13. Januarii.

Uxor *Richildis de Rambertis*.

Liberi: *Guido*, de quo infra.

Philippinus 1356. defunctus, ex *Anna de Dovara* genuit *Ziliolam*, vel *Egidiam*, nuptam *Matthæo II. Visconti*, sive Vice-Comiti, *Mediolani Domini*, & *Ifabellam*, junctam *Rudolpho Habsburgico*, Comiti *Onipontano*.

II.

II. *Guido*, *Mantua* Capitaneus, & Vicarius Imperialis II. perpetuus: obiit 22. Septemb. 1369. Uxor, *Verda Beccaria*, ex qua natus est *Ludovicus*.

III.

III. *Ludovicus*, *Mantuae* Capitaneus, & Vicarius Imperialis III. obiit 1382. uxor, *Alda*, *Eftenfis*, filia *Obizonis* III. *Ferrariae* Marchionis, desponsata 1356. Ex ipsa est *Franciscus*, Successor.

IV.

IV. *Franciscus*, *Mantuae* Capitaneus, & Vicarius Imperialis IV., natus 1366. obiit 1407. 8. *Martii*. Uxor, *Margaretha Malatesta*, *Pandulphi Malatesta de Rimini* filia, desponsata 1393. Ex ipsa natus est Successor

V.

V. *Joannes Franciscus*, *Mantuae* Marchio I., & S.R. I. Princeps creatus pro se, & suis Descendentibus à *Sigismundo* Imp. 1433. 22. *Sept.* natus erat 1395. obiit 1444. 23. *Sept.* Uxor, *Paula Malatesta*, *Galeati Malatesta de Rimini* filia, desponsata 1410.

Liberi *Ludovicus*, Successor.

Carolus 1456. defunctus, vixit in conjugio cum *Lucia Eftenfi*, *Nicolai III.* Marchionis *Ferrariae* filia.

Joannes Lucidus obiit 1448.

Alexander obiit 1466. Uxor, *Agnescina de Montefeltro*.

VI.

VI. *Ludovicus*, Marchio *Mantuae* II, natus 1414. 5. *Junii*. Obiit 1478. 11. *Junii*. Uxor *Barbara*, *Joannis* Marchionis *Brandenburgici*, cognomento *Alchymistae* filia, desponsata 1433. 12. *Novemb.* Liberi

Liberi quinque : *Fridericus*, Successor.

Franciscus, natus 1441. *Cardinalis* creatus 1451. Obiit 1483.

Joannes Franciscus, author stirpis *Sablonetta*, & *Bozuli*, de quo infra suo loco.

Rudolphus, fundator stirpis *Castilionis* & *Sulpherni*, de quo infra.

Ludovicus, natus 1458. *Episcopus Mantuae*, ab anno 1483. Obiit 1511.

VII.

VII. *Fridericus*, *Marchio Mantuae III.* natus 1439. Obiit 1484. 13. *Julii*. Uxor, *Margaretha*, *Alberti III. Bavarie Ducis* filia, nupta 1463.

Liberi: *Franciscus*, *Marchio Mantuae*.

Sigismundus, natus 1469. *Cardinalis* creatus 1505. obiit 1525. 4. *Octobris*.

Joannes natus 1474. Obiit 1523. Uxor, *Laura Bentivoglio*, desponsata 1493. Ejus stirpem infra referam.

VIII.

VIII. *Franciscus*, *Marchio Mantuae IV*, natus 1466. Obiit 1519. 29. *Martii*. Uxor, *Isabella Estensis*, *Herculis I. Ferrariae Marchionis* filia, nupta 1490.

Liberi: *Fridericus*, *Marchio V*, & *Dux I*.

Ferdinandus I. *Dux Molphetae*, *Ariaxi*, & *Guaftallae Dominus*, natus 1507. Obiit 1557. Uxor, *Isabella de Capua*, filia *Ferdinandi*, *Principis Molphetae*, nupta 1529. inde natus est *Cæsar I.* Stirpem breviter subijcio.

1.

Ferdinandus I. Dux Molpetae. Obiit 1557.

2.

Cæsar I. obiit 1575. Uxor, Camilla de Borromæo, Gilberti Borromæi Comitis de Arona filia,

3.

Ferdinandus II. Dux primus Guastallæ. Obiit 1630. Uxor, Victoria Doria, sive de Avaria, Joannis Andreae Doria, Principis Melphi filia.

4.

Cæsar II. obiit 1632. Uxor, Isabella Ursini, Virginii II. Ducis Bracciani filia. Frater Cæsaris II. Andreas est author novæ stirpis, mox referendæ.

5.

Ferdinandus III. natus 1618. obiit 1678. Uxor Margaretha Estensis, Alphonsi III. Ducis Mutinæ filia, nupta 1647.

6.

Maria Isabella nata 1655. Obiit 1703. Uxor erat Ferdinandi Caroli Gonzagæ Ducis X. Mantuæ.

Maria Victoria, soror Isabellæ, nata 1659. Nupta Vincentio Gonzagæ, Duci Guastallæ. Mortua 1692.

Jam sequitur stirps brevis Andreae; qui frater erat supradicti Cæsaris II.

1.

Andreas, frater Cæsaris II. Comes S. Pauli. Uxor, Laura Crispani.

Liberi :

Liberi: *Vespasianus*, & *Vincentius*; ex his
Vespasianus natus 1621. obiit 1687. Uxor,
Maria Agnes Manriquez de Lara, obiit 1679.
 relictâ filiâ unicâ, *Mariâ Aloysiâ*, quæ
 1649. nata, & nupta *Thomæ de la Cerda*,
Marchioni de Laguna mortua est 1721.

2.

Vincentius, frater *Vespasiani*, natus 1634.
 anno 1692. factus Dux *Guaftallæ*, obiit
 1714.
 Uxor, *Maria Victoria Gonzaga*, *Ferdinandi*
III. Ducis Guaftallæ filia: inde natæ sunt
 proles quinque.

3.

1. *Maria Isabella*, nata 1680. obiit 1726.
2. *Eleonora*, nata 1686. nupta anno 1709.
Francisco Mariæ Medices, Principi *Hetrur-*
riæ, defuncta 1742.
3. *Antonius Ferdinandus*, natus 1687. Obiit
 1729.
 Uxor, *Theodora*, *Philippi Hasso-Darmstadien-*
sis Lantgravii filia, ducta 1727.
4. *Josephus Maria*, natus 1690. Obiit 1746.
 Penes ipsum erat jus proximum succeden-
 di in Ducatu *Mantuan*o.
 Uxor, *Eleonora*, filia *Leopoldi*, Ducis *Holsato-*
Wisenburgensis, 1715, genita ex *Maria E-*
lisabetha, Principissa de *Lichtenstein*, nupta
 1731, nunc vidua.

IX.

IX. *Fridericus*, Marchio *Mantuae* V. natus 1500. Dux primus *Mantuae* creatus 1530. 8. *Aprilis*; erat simul Marchio *Montis Ferrati*, obiit 1540. 28. *Junii*.

Uxor, *Margaretha Paleologa*, *Wilhelmi VIII.* Marchionis *Montferratensis* filia, desponsata 1531.

Liberi: *Franciscus*, Dux *Mantuae* II. & *Montisferrati* Marchio.

Wilhelmus Dux III. *Mantuae*, & *Montis Ferrati* I.

Ludovicus, Dux *Nivernensis*, novæ stirpis author; quam subjicio :

1.

Ludovicus, *Friderici Ducis I. Mantuani* filius ordine nascendi tertius, mundo natus est 1539.

Uxor, *Henrietta de Cleves*, *Francisci I. Ducis Nivernensis*, & *Rethel* filia, desponsata 1599.

2.

Carolus I. Dux *Nivernensis*, Dux *Mantuae* VIII. & *Montis Ferrati* Dux VI, succedit anno 1627. *Vincentio II. Duci Mantuæ*, obiit 1637. Uxor, *Catharina de Lotharingia*, Ducis *Caroli de Mayenne* filia, ducta 1599.

3.

Carolus II. Dux *Nivernensis*, natus 1609. Obiit 1631. Uxor, *Maria Gonzaga*, filia *Francisci V. Ducis Mantuæ*, desponsata 1627.

4. Caro-

4.

Carolus III. Dux Mantuæ IX. & Montis Ferrati VII. natus 1629. Obiit 1665.

Uxor, Isabella Clara, filia Leopoldi Archiducis Austriae, & Tyrolis, desponsata 1649.

5.

Ferdinandus Carolus, vel Carolus IV. Dux Mantuæ X. & Montis Ferrati VIII. natus 1652. Obiit 1708. 5. Julii. Proscriptus ob Feloniam.

Uxor 1^a, Anna Isabella Gonzaga, Ferdinandi III. Guastallæ Ducis filia, desponsata 1671.

Uxor 2^a, Susanna Henrietta, Guisæ stirpis de Lotharingia, Caroli III. Ducis ab Elboeuf filia, desponsata 1704.

Ex hac laterali Stirpe revertor iterum ad lineam rectam, videlicet ad Stirpem Wilhelmi III. Ducis III. Mantuæ, & Ducis I. Montis Ferrati, qui suprâ Num. IX. Successit in Ducatu Mantuano fratri Francisco, sine prole 1550. defuncto; iste enim Wilhelmus ex Eleonora Ferdinandi I. Imperatoris filiâ, genuit Vincentium I., Mantuæ Ducem IV. Patris successorem.

X.

X. Vincentius I. Dux Mantuæ IV. & Montis Ferrati II. natus est 1562. successit Patri 1587. obiit 1612. 18. Febr. Uxor, Eleonora de Medicis, filia Francisci, Ducis Heuturiæ, desponsata 1584. Ex ipsa nati sunt filii tres jam sequentes;

XI.

XI.

XI. Franciscus, Dux V. Mantuæ, & Montisferrati III. natus 1586. Obiit 1612. Uxor, *Margaretha Caroli Emmanuelis, Sabaudie Ducis filia*, nupta 1608. Ex ipsa nata est filia unica 1609. nupta *Carolo II. Gonzaga, Principi Nivernensi, sive de Nevers, & Retbel* 1627. Mortua 1660. Hinc in Ducalibus succedit *Ferdinandus*, frater *Francisci*.

Ferdinandus, Dux Mantuæ VI. & Montis Ferrati IV, natus ex Patre *Vincentio I. Duce IV. Mantuæ* 1587. creatus *Cardinalis* 1607. abdicat *Sacerdotium* 1615. Conjugium init 1617. cum *Catharina de Medicis, Ferdinandi I. Hetruriæ Ducis filiâ*, succedit fratri *Francisco* 1612, sinè hærede mare defuncto; ipse sinè prole defunctus 1626. Successorem habet *Vincentium II. fratrem natu - minorem*.

Vincentius II. natus 1594. *Cardinalis* creatus 1615. Renunciat *Sacro Collegio* 1616. Succedit fratri *Ferdinando* 1626. Dux *VII. Mantuæ & Montis Ferrati V.* Obiit 1627.

Uxor, *Isabella Gonzaga, Ferdinandi Principis Bozuli filia*; ut infrà suo loco videre erit in Stirpe laterali.

Quia nec ipse prolem suscepit, succedit in Ducatibus *Carolus I. Nivernensis, filius Ludovici, qui erat filius tertio - genitus Friderici, Mantuæ Ducis I.* Ut videri potest suprà in stirpe laterali *Ludovici, Ducis de Nevers, qui frater erat Francisci, & Wilhelmi, Ducum Mantuæ.* Post

Post mortem *Ferdinandi Caroli* vel *Caroli II.* ex suprà data *Nivernensi* stirpe laterali postremi, Ducis autem *Mantuae X.* & *Montis Ferrati* Ducis *VIII.*, debebat justo successionis ordine Ducatus *Mantuae* ad *Vincenitium*, Ducem *I. Guastallæ*, anno 1714. defunctum, devolvi, quòd hic descenderit ex *Ferdinando*, fratre *Friderici*, Ducis *I. Mantuae*, ut patebit inspicienti ejus stirpem suprà Num. VIII. relatum; sed cùm Ducatum *Mantuanum* in feudum habuerint ab Imperatoribus *Austriacis*, & *Ferdinandus Carolus*, Dux *X.* & ultimus *Mantuae*, *Feloniam* commiserit, quòd ineunte hoc Sæculo in bello *Hispanico*, desertis *Cæsaris* partibus, accesserit ad partes *Gallorum*, ideò ademptus fuit *Ferdinando Carolo* Ducatus *Mantuanus* à *Josepho* Imperatore; ab eodem insuper ob contumaciam fuit proscriptus, anno 1708. 5. *Julii*; quo ipso die vitâ etiam excessit. Nam multo tempore tenuit partes *Gallorum*; nec solùm permisit illis munire *Casali* & *Guastallam*, sed *Mantuanam* etiam illis tradidit. Unde proscriptus ad *Venetos* fugit, ubi obiit 1708.

Post mortem *Ferdinandi Caroli* Ducis *X. Mantuani* actum est apud *Josephum* Imperatorem, & iterum anno 1711. *Francofurti* apud *Electorale Collegium* pro successione Ducum *Guastallensium* in Ducatu *Mantuan*o, eo maxime titulo, quòd diploma *Sigismundi* Imperatoris, quo 1432. *Fridericum* ex *Marchione* creavit

creavit *Ducem I. Mantuæ*, inter alia expressis verbis ista contineat: *scil. quodd Agnati innocentes non debeant esse privati feudis & juribus propter Feloniâ delinquentis vasalli.*

Agnoverunt hoc principium *Electores*; ideóque per literas sub 23. *Decemb. 1711.* intercesserunt apud *Carolum VI.* Imperatorem, ut decadat ex æquitate causæ pro stirpe proxima *Ducum de Guastalla.*

Rursus institit *Vincentius*, *Dux Guastallæ* apud *Carolum VI.* Imp. agítque desuper *Articulus XXXI. Tractatus pacis Rastadiensis 6. Martii, 1714.* ubi conventum est inter *Cæsarem & Regem Galliarum*, ut justitia reddatur *Duci Guastallæ* in causa *Mantuanæ* Ducatus, ut, cum obstaret notoria imbecillitas *Josephi Mariæ*, Ducis *Guastallæ*, in casum defecturæ ejus stirpis, *Mantuæ* Ducatus conferatur *Sigismundo IV.* tanquam *Agnato* proximiori.

Anno 1742. Ipse Princeps *Sigismundus IV. de Gonzaga Francofurtum* profectus, causam hanc suam egit apud *Carolum VII.* Imperatorem, agítque etiamnum, maximè, cum interea temporis vitâ decesserit *Josephus Maria*, *Dux ultimus Guastallæ*, maritus *Eleonoræ*, natæ Ducissæ *Holsatæ-Wisenburgensis.* Atque ab ipso hoc *Sigismundo*, Principe de *Gonzaga* accepi præsentem *Mantuanæ Domus Genealogiam.* Princeps iste cum rursus ex alia stirpe prodiêrit, ejus Schema in præsentem exhibeo, Ecce illud:

I. *Fride-*

I.

Fridericus, Marchio *Mantuae III.* anno 1484. defunctus, ex *Margaretha* Coniuge, *Alberti III. Bavariae Ducis* filiâ, genuit *Franciscum* in *Marchia Mantuana* Successorem & *Joannem*, natum 1474.

II.

Joannes, natus 1474. Obiit 1523. Uxor, *Laura de Bentivoglio*, ducta 1493.

III.

Sigismundus I. natus 1499. Obiit 1530. Uxor, *Antonia Palavicini*.

IV.

Sigismundus II. natus 1530. Obiit 1567. Uxor *Lavinia Rangoni* ducta 1547. Filii tres trium stirpium Patres: *Carolus*, *Guido*, *Fordanus*. *Guidonis* stirpem, utpote proximam successioni, referam post stirpem *Caroli*, & post hanc stirpem *Fordani*.

V.

Carolus, frater *Guidonis*, natus 1551, à *Rudolpho* Imperatore S. R. I. Princeps confirmatus obiit 1614. Uxor, *Olympia Ferreri de Masferano*.

VI.

Franciscus, natus 1593. Obiit 1636. Uxor, *Camilla Ponzone*, nupta 1617.

VII.

Sigismundus III. natus 1625. Obiit 1694. Uxor, *Helena Anigoni*, nupta 1673.

VIII.

VIII.

Franciscus Cajetanus, natus 1673. Obiit 1735.
Uxor *Anna Goldoni* nupta 1696.

IX.

Sigismundus IV. natus 1702. 29. Julii agit à multo tempore pro successione in Ducatu *Mantuano*, quod solus proximior hæres etiamnum in vivis supersit.

Uxor, *Maria Charlotta Barisoni*, desponsata 1724.

Liberi: *Carolus* natus 1729. 12. Septemb. & *Joannes* natus 1732. 30. Octob. Student ambo in *Seminario Dilingæ* in *Suevia* 1748.

STIRPS ALTERA GUIDONIS.

I.

Guido Sfortia, filius natu-minor *Sigismundi II. S. R. I. Princeps* confirmatus à *Rudolpho*, 1593. natus fuit 1552. Obiit 1607..

Uxor *Helena Campilia*.

II.

Petrus Maria, natus 1590. Obiit 1628. Uxor, *Francisca Gonzaga*, ducta 1608.:

III.

Octavius I. natus 1622. Obiit 1663. Uxor, *Eleonora Pio*, ducta 1644.

IV.

Pyrrhus Maria, natus 1646. Obiit 1707. Uxor, *Olympia Grimani*; fratres *Pyrrhi*, *Aloysius*, natus 1651. Obiit 1728. *Ascanius I.* *Archi-Episcopus Colozensis* in *Hungaria*, natus 1654. Obiit 1728.

V.

V.

Octavius II. natus 1667. Obiit 1709.

Uxor *Maria Rosa Trotti*, nupta 1698.

Joannes, Abbas, natus 1671. Obiit 1730.

Joannes Franciscus, natus 1674. Obiit 1720.

VI.

Pyrrhus Maria II. natus 1701, *Eleonora*, nata 1699. nupta *Carolo Coloredo* anno 1721. *Maria Anna*, nata 1706. nupta *Hippolyto Bentivoglio*. 1727.

STIRPS TERTIA JORDANI.

I.

Jordanus Sigismundi II. filius, *Caroli & Guidonis* frater natu minor, natus 1553. S. R. I. Princeps, confirmatus à *Rudolpho II.* Imp. 1593. Obiit 1614. Uxor *Camilla Ponconni*, ducta 1607.

II.

Nicolaus, natus 1608. Obiit 1665. Uxor *Aurelia Tressini*, ducta 1636.

III.

Joannes Jordanus, natus 1640. Obiit 1677.

Uxor *Eleonora Manenti*, ducta 1660.

Franciscus, natus 1641. Obiit 1684.

IV.

Carolus, natus 1664. Obiit 1703. Uxor *Olympia Agnelli*, nupta 1685. Liberi: *Franciscus Jordanus*, natus 1693. Obiit 1712. *Nicolaus*, obiit 1713. *Franciscus Ferd.* qui sequitur.

Dd

V.

Tom. VIII. P. Conradi Hertenberger Soc. Jesu.

V.

Franciscus Ferdinandus, natus 1697. Uxor *Julia Isolani*, ducta 1716. Ex qua natus est 1731. *Nicolaus*.

STIRPS

PRINCIPUM SABLONETTÆ, &
BOZULI.

Ludovicus, Marchio II, *Mantuae*; de quo suprâ num. VI. Obiit 1478.

Uxor *Barbara Joannis Alchymistæ*, Marchionis *Brandenburg.* filia, nupta 1433.

II.

Joannes Franciscus, filius nascendi ordine tertius, Fundator stirpis *Sablonettæ & Bozuli*, natus 1443. Obiit 1496. Uxor *Antonia de Balzo*, filia *Pyrri*, Ducis *Andriæ*, ducta 1479. Liberi *Ludovicus & Pyrrhus*.

III.

Ludovicus I. Dominus *Sablonettæ, & Bozuli*. Obiit 1540. Uxor *Francisca Fieschi*; ex his natus *Ludovicus* cog. *Rodomantes*, mortuus 1532. cùm ex *Isabella Columna* genuisset *Vespasianum*, *Sablonettæ* Ducem, & *Bozuli* Principem, anno 1591. defunctum. Hic porro *Vespasianus* ex *Anna de Aragonia* genuit *Isabellam*, *Ludovici Caraffæ*, Principis *Stilianii*, uxorem, in qua stirps deficit.

Pyrrhus, alter *Joannis Francisci* filius, stirpem prosequitur; obiit ille 1529. Uxor *Camilla Bentivoglio*, ex qua natus *Carolus*.

IV.

IV.

Carolus, obiit 1555. Uxor *Æmilia Cauzi Boschetti*, denominata de *Gonzaga*, ducta 1540. Inde nati: *Scipio* 1542. Cardinalis ab anno 1587. Obiit 1593.

Hannibal, 1546. postea Ordinem S. *Francisci* ingressus, vocatus est *Franciscus*, Episcopus *Mantue* ab anno 1593. Obiit 1620.

Ferdinandus, propagator stirpis, & *Julius Cæsar* maritus *Flaminie de Columna*.

V.

Ferdinandus obiit 1605. Uxor *Isabella Gonzaga*.

VI.

Scipio, Dux *Sablonette*, & Princeps *Bozuli*, natus 1595. Obiit 1670. Uxor *Mariana Matthæi*.

VII.

Ferdinandus II. Dux *Sablonette*, & Princeps *Bozuli*, natus 1643. Obiit 1672. cui successit frater *Joannes Franciscus*, natus 1646. Obiit 1703. Cujus vacantes Principatus *Bozuli*, & *Sablonette* 1708. in Feudum concessit *Josephus Imperator Vincentio*, Duci de *Guastalla*.

Superest jam Stirps *RUDOLPHI*, qui erat filius quarto - genitus *Ludovici*, *Marchionis II. Mantue*, ex *Barbara*, *Joannis Alchymistæ*, *BRANDEBURGICI* *Marchionis*, filia, quæ rursus in duas stirpes abit.

308 (o) 308
STIRPS PRIMA.

I.

Rudolphus, quarto genitus *Ludovici II.* *tue Marchionis filius*, idemque Fundator *Lineae Castilionis*, & *Sulpherini*; natus 1451. Obiit 1495. 6. Julii. Uxor *Marina Pico*, ducta 1480.

II.

Joannes Franciscus. Obiit 1524. Uxor *Isabella Pallavicini*. *Aloysius I.* Fundator secundae stirpis, Principum *Castilionis*.

III.

Maximilianus. Uxor *Catharina Coburni*, sponsata 1578.

IV.

Prosper. Uxor *Isabella Gonzaga*, ducta 1619.

V.

Fridericus. Obiit 1630. Uxor *Isabella Gonzaga*.

VI.

Ludovicus. Obiit 1666. Uxor *Helena Gonzaga*.

VII.

Fridericus, natus 1636. Obiit 1698. Uxor *Aloysia Gonzaga*, ducta 1667.

VIII.

Aloysius II. natus 1672. 19. Sept. Obiit 1738. 13. Junii. Uxor *Charlotta Chiesseul*.

Ferdinandus, natus 1681. Abbas.

IX.

Fridericus, natus 1705. 24. Nov. *Jesuita*.
Prosper, natus 1708. 29. Oct. Obiit 1781.
Basilus

Basilus, natus 1711. 28. Sept. Uxor *Maria Borromæa*, desponsata 1738.

X.

Aloysius III, natus 1741. 25. Nov.

**STIRPS SECUNDA & ULTIMA MAR-
CHIONUM MANTUANORUM.**

*Aloysius I. Rudolphi Castilionis & Sulpherini Do-
mini filius*, nascendi ordine secundus, obiit
1521.

Uxor *Catharina Anguissola*.

II.

*Ferdinandus I. Castilionis Marchio, & Sulpherini
Dominus*. Uxor *Martha Tana*.

III.

Sanctus Aloysius, natus 1568. 9. Martii. So-
cietatem JESU Romæ ingressus 1585. Mor-
tuus 1591. 21. Junii. Beatis adscriptus
1600. Sanctis 1726. 31. Decembris.

Franciscus, Frater S. *Aloysii* secundo-genitus;
idémque cessione fratris hæres *Castilionis
& Sulpherini*. Uxor *Bibiana Bernstein*. Un-
de natus filius unicus *Ferdinandus* 1675.
absque hærede ex *Olympia Sfortia Visconti*
defunctus.

Christiernus I. alter S. Aloysii frater, mortuus
1657. 22. Maji, stirpis Propagator.
Uxor *Marcella Malaspina*.

IV.

Carolus, natus 1616. 3. Maji. Obiit 1680. 21.
Maji. Uxor *Isabella Martinengo*.

D d 3

V.

V.

Ferdinandus II. Princeps *Castilionis*, & *Sulphurini*, natus 1649. 8. *Augusti*. Obiit 1722. 13. *Feb.* Uxor *Laura Pico*, ducta 1680. *Christiernus II.* frater *Ferdinandi*, natus 1655. 13. *Oct.* sine prole decessit.

VI.

Aloysius II. natus 1680. 19. *Nov.* *Carolus*, natus 1682. Obiit 1704. *Almericus*, Abbas, natus 1686. 1. *Feb.*

Franciscus, natus 1684. 8. *Maji*. Uxor 1ma *Elisabetha Ponce de Leone*, desponsata 1616. Uxor 2da *Julia Cbiteria Caracciolo* facta *Buono* desponsata 1722.

VII.

Philippus Aloysius, natus 1638. 31. *Januarii*. Obiit 1740.

Philippus Aloysius, natus 1740. 19. *Decembris*.

Observanda ex productione *Documentorum* in causa Successionis, tam in *Mantua*no, quàm *Guastallensi* Ducatu.

Imo. Postquam *Carolus III.* Dux *X. Mantuanus*, propter *Feloniam* proscriptus; anno 1708. defunctus esset, & interim *Dormus Austriaca* Ducatum *Mantuanum* occupasset, jus proximè succedendi erat penes *Vincentium*, Ducem *Guastalle*, *Andreae* Comitissae *S. Pauli* filium: hoc autem 1714. defuncto, compete-
bat ejus filio, natu majori, *Antonio Ferdinando*, *Theodora Hassio-Darmstadiensis* Lantgravie
mari-

Marito. Hoc rursum 1729. mortuo, devolvebatur jus succedendi ad ejus fratrem natum minorem *Josephum Mariam, Eleonoræ, Ducissæ Holsteinensis*, maritum. Cum autem & *Josephus Maria, Dux Guastallæ*, & Princeps *Bozuli*, ac *Sabionettæ*, absque hæredæ relicto, nuper fatis cessisset, jus proximum succedendi est penes sæpe nominatum Principem *Sigismundum IV. Francisci Cajetani* filium.

2do. Ex obitu *Josephi Mariæ*, videtur proximè deberi jus succedendi in vacante Ducatu *Guastallensi*.

Jus autem succedendi, etiam in Ducatu *Mantuano*, videtur ipsi deberi ex sequentibus titulis:

1. Quia *Aloysius*, Fundator *Stemmatiss*, propter sua merita, & zelum pro Imperio, accepit *Investituram Urbis Mantuæ*, & annexi Districtus 11. Nov. 1329. à *Ludovico Bavaro Imp.* sub titulo *Imperialis Vicarii*, non tam pro se, quàm pro Descendentibus, idque cum mero, & mixto Imperio.

2. Quia *Carolus IV. Imperator*, non tantum confirmavit *Aloysium*, *Vicarium Imperialem Urbis Mantuæ*, & ejus Districtus, cum Diplomate; sed pariter ipsi *Aloysio* ad hujus dominiæ gubernationem associavit ejus filios *Gudonem*, *Philippum* & *Feltrinum*, & ipsis hæc dominiū concessit non tam pro se, quàm pro Descendentibus. Ipsos etiam alio diplomate confirmavit *Vicarios Imperiales Urbis Regii*,

& ejus districtus, cujus dominium ab ipsis fuit acquisitum anno 1335.

Alio rursus Diplomate ipsis confirmavit possessionem omnium Castrorum, terrarum, bonorum & jurium, quæ ab ipsis acquisita fuerant in territorio *Veronensi*, *Cremonensi* & *Brixienti*; ut testantur pleraque *Diplomata* & *documenta* *Archivii Mantuani*, quod 1719. à *Ministris Austriacis Viennam* fuit transportatum.

3. *Aloysii* Posteror in successione confirmarunt *Carolus IV. Wenceslaus, Rupertus* & *Sigismundus* Imp. qui postremus etiam *Johannem Franciscum* investivit *Mantue Marchionem*, in *Diplomate* dato 6. *Maji*. 1432. Permisit etiam *Sigismundus*, Imperator, *Aloysio*, ut filiis suis in *appanagium* possit dare *Castra* quatuor.

4. *Fridericus, Ludovici*, *Marchionis II.* ex filio *Johanne Francisko* nepos, ex hæreditate paterna possedit quatuor *Castra*, scilicet *Bezoli*, *S. Martini ab aggere*, *Rivaroli* & *Insula Douariensis*; sed quia pro Rege *Gallie* contra *Carolum V.* *Dominum suum directum*, militavit, ideo ab eo spoliatus est dictis quatuor *Castris*, quæ tamen *Cæsar* transtulit ad *Friderici fratrem Ludovicum*, tanquam innocentem.

5. *Carolus V.* Imp. anno 1530. *Marchionatum Mantue* erexit in *Ducatum*.

6. Post mortem *Vincentii II.* *Ducis VII.* *Mantue*, pertinuit successio ad *Carolum I. Gonzagam*

zagam *Nivernensem*; sed quia ortum tunc fuit grave bellum, quod *Cæsaris* indignationem provocavit, eò quòd *Carolus*, vi armorum Regis *Galliæ*, se ipsum immittere voluit in Ducatum *Mantuae*, hinc tam ipse, quàm ejus posterì sunt à successione exclusi & proscripsi, anno 1628. Interveniente tamen Rege *Galliæ*, in pace *Ratisbonæ* initâ anno 1630, Dux *Carolus I. Nivernensis* ad gratiam *Cæsaris* est remissus, cui vi Articuli 4ti dictæ *Pacis*, confertur Ducatus *Mantuae* à *Ferdinando II. Imperatore*.

DUCATUS MUTINENSIS.

Mutina, quemadmodum aliæ per *Lombardiam* urbes, paruit ex antiquo *Romanis* Imperatoribus. Post mortem *Caroli Crassi*, cum exorti essent Reges *Italiæ*, qui toto propè sæculo *Lombardiæ* Regnum invaserant, istis per vim armorum subjecta fuit. Tyrannis excisis, *Otto I. Imperator* sub annum 960. *Lombardiam* Imperio iterum vindicavit, & urbibus *Vicarios*, à quibus regerentur, præfecit. *Mutina* quidem commissâ est *Axoni I.* qui ex *Comite* creatus est *Marchio Estensis*; vixit usque ad 1012. Huic successit filius *Albertus Azo II.* corruptè *Albertatus*, trium *Stirpium* parens, ex prima quidem uxore *Cuniza Altorfensi*, *Guelphonis II.* filiâ & hærede, natus est *Guelpho IV.* Dux *Bavariæ*, *Guelphorum* secundæ *Stirpis*, & Ducum *Brunsvicen-*

fuam author. Ex altera uxore *Garsenda* nati sunt *Fulco*, & *Hugo*; quorum prior *Fulco* Fundator est Marchionum *Estensium*, *Mutinae* & *Ferrariae* Ducum. Posterior *Hugo* Author est Stirpis Principum *Cenomannorum* in *Gallia*; ut supra ostendi Tomo 4. in Genealogia *Guelphorian* 2dæ Stirpis.

Et quanquam Marchiones *Estenses* *Mutina* & pluribus Imperii urbibus vicario tantum nomine præessent, multa tamen per illas terras habuerunt in proprietatem, sive dono, sive ære comparata; ut videre est in donatione *Magnæ Matildis Estensis*, anno 1077. *Romanæ Ecclesiæ* factâ; sub qua minimè comprehendebantur *Feuda imperialia*, quia constat, quod *Henricus IV.* Imperator 1077. magnam partem terrarum *Matildis*, quam scilicet nomine Imperii tenuit, *Fulconi* & *Hugoni*, Principibus *Atestinis*, in *Feudum* contulerit.

Has Imperii urbes consequenter tenebant Marchiones *Estenses* usque ad *Nicolaum III.* *Atesti*, *Ferrariae*, *Mutinae*, *Regii*, *Forli* vel *Fori Livii*, & *Romandiola* Dominum, *Vitis* Ducissæ *Teccensis* fratrem, anno 1441. defunctum.

Cujus filius *Borsus*, Patris Successor 1452. Dux I. *Mutinae*, & *Regii* est creatus à *Fribrico IV.* Imperatore, cum illum in itinere *Romam* proficiscentem, honorificè excepisset *Ferrariae*. Auxit honorem *Paulus II.* Papi.

cui *Ferraria* suberat, dum eidem *Borso* titulum etiam *Ferrariæ* Ducis 1470. contulit. Inde factum, ut Dux iste in Insigni gestaret *Aquilam Imperii*, & *Claves Romanæ Ecclesiæ*, quod ab Ecclesia haberet Ducatum *Ferrariæ* in *Feudum*; *Mutinam*, & *Regium* ab Imperatore.

Tenuerunt *Estenses* Ducatum *Ferrariensem* usque ad annum 1597. quæ *Clemens VIII.* *Feudum* istud ad *Ecclesiam* revocavit, cum eo anno sine hærede decessisset *Alphonsus II.* Dux *Ferrariæ*. Neque auditi sunt ab hoc tempore *Estenses*, quantum etiam pro suis juribus contenderent.

Genealogiam universæ Domûs *Atestinæ* exhibet *Muratorius* parte 1. de *Antiquitatibus Estensibus*, tabulâ octavâ; quæ cum nimis vasta sit, lubet hoc loco Duces solum referre.

GENEALOGIA DUCUM MUTINÆ, & FERRARIÆ.

Nicolaus III. Marchio *Estensis* ultimus, Dominus *Ferrariæ*, *Mutinæ*, *Regii*, *Parmae*, *Fori Livii* & *Comacii*. Obiit 1441.

<i>Borsus</i> Dux I. <i>Mutinæ</i> creatus 1452. Dux <i>Ferrariæ</i> 1470. Obiit 1471.	<i>Hercules</i> I. Dux II. <i>Mu-</i> <i>tinæ</i> , & <i>Ferrariæ</i> , natus 1433. Succedit 1471. Obiit 1505. Ux. <i>Eles-</i> <i>nora Aragonia</i> , filia <i>Fer-</i> <i>dinandi</i> , Regis <i>Neapolis</i> , ducta 1473.
---	---

Alphon-

<i>Alphonſus I. Dux III. Ferr.</i>	<i>Hippolytus, A</i>
<i>& Mia. natus 1476.</i>	<i>ep. Strigonia</i>
<i>Succedit 1505. Obiit</i>	<i>dein Mediolani</i>
<i>1534.</i>	<i>denique Car</i>
<i>Uxor ima Anna Sfortia,</i>	<i>lis. Obiit 1</i>
<i>filia Galeatii Mariae, Du-</i>	<i>Isabella, 1</i>
<i>cis Mediol. ducta 1491.</i>	<i>Francisco Gon</i>
<i>Ux. 2da Lucretia Borgia,</i>	<i>Duci Mant</i>
<i>1501. Obiit 1520.</i>	<i>1490. Obiit</i>

<i>Hercules II. Dux</i>	<i>Hippolytus, Alphonſus,</i>
<i>IV. Ferrar. & Mu-</i>	<i>nat. 1509. chio de M</i>
<i>tinae, nat. 1508.</i>	<i>Archiep. obit</i>
<i>Succedit 1534.</i>	<i>Mediol. ab Nothus, C</i>
<i>Obiit 1558.</i>	<i>1520. Car- Eſtenſis. (</i>
<i>Ux. Renata, filia</i>	<i>dinalis à 1628. exqu</i>
<i>Ludovici XII.</i>	<i>1538. cendunt no</i>
<i>Galliae Regis,</i>	<i>Obiit Duces Ma</i>
<i>nupta 1527.</i>	<i>1572.</i>
<i>Obiit 1575.</i>	

<i>Alphonſ. II. Dux Anna, nat.</i>	<i>Caſar Auguſt</i>
<i>V. Ferr. & Mu-</i>	<i>1531. Ob-</i>
<i>tinae. nat. 1533.</i>	<i>Notus, Ma</i>
<i>Suc. 1558. Ob-</i>	<i>nat. 1562 Fit</i>
<i>1597. Ux. Francisco de</i>	<i>Nupta 1548. Mutina VI. 1</i>
<i>ima Lucretia,</i>	<i>post mortem</i>
<i>Cosmi I. Ducis</i>	<i>Lotbaringia, nati Alphon</i>
<i>Flor. filia, du-</i>	<i>Duci de sub Rudolp</i>
<i>cta 1560.</i>	<i>Guise, Imp. Duc</i>
<i>Ux. 2da Barbara,</i>	<i>Ferraria</i>
<i>filia</i>	<i>reduxit ad</i>

<i>rdinandi I.</i>	<i>ram Apostolicam.</i>
Ducta	Obiit 1628. Ux.
Obiit	<i>Virginia, filia Cos-</i>
	<i>mi I. Ducis Flor.</i>
	ducta 1586. Obiit
	1615.

f. III. Dux VII.

e, nat. 1591.

dit 1628. Fit

chus 1629.

1644.

abella, filia Ca-

namuelis, Ducis

iae, ducta 1608.

1626.

cus I. Dux VIII. Muti-

at. 1610. Succedit

Obiit 1658.

ia Maria Farnesia, Reinutii

Parmæ filia, ducta 1630.

1646.

ia Vittoria, prioris soror,

1648. Obiit 1649.

ia Lucretia Bourbonia, filia

, Principis Palæstrinæ, ducta

Obiit 1699.

cus IV. Dux Isabella, Reinaldus Dux

atine, nat. nupta XI. Mutinæ, nat.

Succedit 1664. 1655. Cardina-

Obiit 1660. *Reinutio, lis 1686.*

Ux.

<i>Alphonfus I. Dux III. Ferr.</i>	<i>Hippolytus, Archi-</i>
& <i>Mia.</i> natus 1476.	ep. <i>Strigoniensis</i> ,
Succedit 1505. Obiit	dein <i>Mediolanensis</i> ,
1534.	denique <i>Cardina-</i>
Uxor 1ma <i>Anna Sfortia</i> ,	lis. Obiit 1520.
filia <i>Galeatii Mariae</i> , Du-	<i>Isabella</i> , nupta
cis <i>Mediol.</i> ducta 1491.	<i>Francisco Gonzaga</i> ,
Ux. 2da <i>Lucretia Borgia</i> ,	Duci <i>Mantuae</i>
1501. Obiit 1520.	1490. Obiit 1539.

<i>Hercules II. Dux</i>	<i>Hippolytus, Alphonfus, Mar-</i>
<i>IV. Ferrar. & Mu-</i>	nat. 1509. chio de <i>Monte-</i>
<i>tinae</i> , nat. 1508.	Archiep. <i>chie</i> , obiit 1582.
Succedit 1534.	<i>Mediol.</i> ab <i>Nothus, Cesar</i>
Obiit 1558.	1520. Car- <i>Esterfis.</i> Obiit
Ux. <i>Renata</i> , filia	dinalis à 1628. ex quo des-
<i>Ludovici XII.</i>	1538. cendunt moderni
<i>Galliae Regis</i> ,	Obiit <i>Duces Mutina.</i>
nupta 1527.	1572.
Obiit 1575.	

<i>Alphonf. II. Dux Anna</i> , nat.	<i>Cesar Atestinus</i> ,
<i>V. Ferr. & Mu-</i>	1531. Ob-
<i>tinae</i> . nat. 1533.	1607. nat. 1562 Fit Dux
Suc. 1558. Ob-	Nupta 1548. <i>Mutinae VI.</i> 1598.
1597. Ux. <i>Francisco</i> de post mortem Cog-	
1ma <i>Lucretia</i> ,	<i>Lotharingia</i> , nati <i>Alphonfi II.</i>
<i>Cosmi I. Ducis</i>	Duci de sub <i>Rudolpho II.</i>
<i>Flor.</i> filia, du-	<i>Guise</i> , Imp. Ducatum
cta 1560.	<i>Ferrariae</i> Papa
Ux. 2da <i>Barbara</i> ,	reduxit ad <i>Came-</i>
filia	<i>ram</i>

filia *Ferdinandi I.*

Imp. Ducta

1565. Obiit

1572.

ram Apostolicam.

Obiit 1628. Ux.

Virginia, filia *Cos-*

mi I. Ducis Flor.

ducta 1586. Obiit

1615.

Alphonf. III. Dux VII.

Mutinae, nat. 1591.

Succedit 1628. Fit

Monachus 1629.

Obiit 1644.

Ux. *Isabella*, filia *Ca-*

roli Emanuelis, Ducis

Sabaudiae, ducta 1608.

Obiit 1626.

Franciscus I. Dux VIII. Muti-

nae, nat. 1610. Succedit

1629. Obiit 1658.

Ux. 1ma *Maria Farnesia*, *Reinutii*

Ducis *Parmae* filia, ducta 1630.

Obiit 1646.

Ux. 2da *Victoria*, prioris soror,

ducta 1648. Obiit 1649.

Ux. 3tia *Lucretia Bourbonia*, filia

Taddaei, Principis *Palaestrinae*, ducta

1654. Obiit 1699.

Alphonfus IV. Dux

IX. Mutinae, nat.

1634. Succedit

1658. Obiit 1660.

Isabella,

nupta

1664.

Reinutio, lis 1686,

Reginaldus

Card. & E-

pisc. Regii,

obiit 1672.

Reinaldus Dux

XI. Mutinae, nat.

1655. Cardina-

Ux.

tos, dicto Farnesio in *Feudum* dedit; deinde permutatione factâ, *Castellanum & Nepestinum Ducatus Ecclesiæ* servavit, & in vicem tradidit illi *Parmam & Placentiam cum annexis Districtibus*, invito *Carolo V. Imperatore*. Ab hoc tempore hæserunt *Parmensis & Placentinus Ducatus* apud *Farnesios*, maximè cum *Octavius Farnesius*, *Petri Aloysii* filius, uxorem duxisset *Margaretham*, *Caroli V. Imp.* filiam naturalem, *Alexandri Medicei*, *Hetruriae Ducis*, viduam; quo conjugio terminata est lis, quam alias desuper movit *Carolus V. Imp.*

Odoardus II. Dux Parmensis in uxorem habuit *Dorotheam*, *Philippi Wilhelmi Electoris Palatini* filiam, ex quâ nata est 1693. *Elisabetha*, nupta *Philippo V. Andegavensi*, *Hispaniarum Regi*, anno 1746. defuncto.

Odoardo successit frater *Franciscus*; huius anno 1727. sine prole defuncto, successit frater natu minor *Antonius*; hic, cum 1731. pariter sine hærede defunctus esset, in ipso Stirps *Farnesia* expiravit.

Ad turbas vitandas jam anno 1718. in quadripartito fœdere (vulgò in *der quadruple alliance*) eventualiter cautum fuit, ut in casum defuturi hæredis, *Antonio Farnesio* succedat *Don Carlos*, *Philippi V. Hispaniæ Regis* filius, quod natus sit ex Matre *Farnesia*, *Odoardi II. Ducis Parmensis* filia *Elisabetha*. Vid. articulum 4. pacis *Viennensis* 1725. initæ.

DUC A.

DUCATUS FLORENTINUS.

Temporibus *Romanorum* *Hevania*, quæ terras moderni Ducatus *Florentini* complectebatur, *Tusciae* nomen habuit. Dividitur in tres Provincias: *Pisanam*, *Florentinam* & *Senensem*, ita à Principalibus suis Urbibus dictas; has inter *Pisa*, quanquam tractu terræ minima, cæteras olim longè superabat potentia, aded, ut etiam *Sardiniam* sibi haberet subiectam.

Sæculo XIII., quo tota *Lombardia* factionibus miserè trahebatur, libertatem nactæ, excusso Imperatorum jugo, singulæ in modum Reipublicæ regebantur. *Florentia* quidem inter cæteras familias præstabat illa de *Medicis* dicta, quæ licèt ex antiquo apprimè esset nobilis, per continuas tamen negotiationes, quas, more gentis, sine probro exercuit, aded opibus increvit, ut per elocatas pecunias totam pene *Europam* sibi obligârit. Sæculo XV. maximè eminebat *Florentiæ Cosmus Medicus*, etiam à *Machia-vello* celebratus, quod ad comparandam nominis sui famam, non tantum Urbem ipsam splendidis ædificiis exornârit, & innumeris Virginibus, quarum res erat tenuior, magnâ dote liberaliter providerit, sed scientias etiam & artes quasque per *Florentiam* promoverit; quo sibi omnium favorem comparavit, ut sub nomine *Gonfalconerii* universæ Reipublicæ gubernandæ præficeretur, pas-

E e

sim

Tom. VIII. P. Conradi Hertzenberger Soc. Jesu.

sim *Pater Patriæ* dictus ; quem honorem ita conservare novit , ut ad posteros etiam remiserit , & ad majores honores consequendos velut viam sibi , suisque straverit. *Æneas Sylvius, synchronus, de statu Europæ scribens* cap. 51. de *Florentia* talia de *Cosino* prodit: Inter *Florentinos* omnes, qui nostrâ ætate flourerunt, *Cosmus*, cognomine *Medicus*, & prudentiâ & auctoritate eminuit: is Princeps Urbis habitus, Senatum, quod voluit, impulit, Civitati leges ex arbitrio dixit, inopes cives complurimos ditavit, matrimonia, constitutis ex argento suo dotibus, multa conjunxit, Ecclesias magnificentissimè exædificavit, in Ecclesias ditissima dona contulit, Monasterium *S. Marci* amplum & nitidum à fundamentis erexit, Parochiæ suæ templum, cum sibi parum placeret, prorsus diruit, exin structuram admirandi operis ex lapide *Fisulano* suscitavit, ædes suas quamvis ornatissimas erexisset, amplius tamen meditatus est opus, palatium & altum & ingens ex quadratis lapidibus, insigni Urbis loco, aded amplum construxit, ut ei alterum æquari in totâ civitate non possit.

Ne Familiam hanc ex longinquo revocem, eorum solummodò Genealogiam texam, sub quibus maximè familia *Medicea* effloruit; ita autem dum opulentiam ex communi Scriptorum ore prædico, reticere non possum, quod pleri-

erique testentur , adeò probos Religionis
 ultores illos minimè fuisse , ut inter alios
 dere est apud *Villanum* historiæ *Florentinæ*,
 verrimum Scriptorem , *Franciscum Zazeram*
Sansovinum de nobilibus *Italiæ* familiis. Ne
 utili lectione gravis videar lectori , illa pro-
 m & Uxorum nomina referre supersedeo ,
 æ vel ad rem non faciunt , vel aliunde non
 innotescunt.

GENEALOGIA

OBILIU M FLORENTINORUM de *Me-*
dicis , ex quibus prodiêrunt Magni
Hetruriæ Duces.

Joannes de Medicis , nobilis *Florenti-*
mus , idèque magnus negotiator &
Urbis Gonfalconerius , à *Machiavello*
 laudatus , oblit anno 1428.

Uxor Piccarda Bueri.

sinus , à magnanimitate *Mag-*
 , & *Pater patriæ* nominatus ,
 us est 1399. *Florentinæ Rei-*
blicæ Gonfalconerius. Obiit
 54. Fundator Ducum.
 or *Contestina Bardi.* Ho-
 n stirpem modò prose-
 or.

Laurentius I.
 propagator
 stirpis Du-
 calis ; cujus
 posteros in-
 frà referam
 in stirpe se-
 quenti.

rus I. Gonfalconerius Reipub.
rent. ab anno 1460. Obiit
 51.

arentius I. Musarum & Julianus , à conju-
 artium

artium amator, nat. 1448. ratis occisus *Fla-*
Vir planè magnificus. *rentiae*, in Eccle-

Obiit 1492.

sia S. Reparata 23.

Uxor *Claritia de Urfinis*.

Aprilis. 1478.

Petrus II.

Joannes

Julianus,

Julius, à Le-

nat. 1471.

de Medi-

Copiarum

ne X. Patru-

proscrip-

cis, Pa-

Ecclesiæ

li Cardinalis

tus 1494.

pa crea-

Generalis.

creatus 1513.

mortuus

tus, sub

Obiit

Papa electus

1503.

nomine

1516.

1523. subno-

Uxor *Al-*

Leonis

æstima-

mine Clemen-

phosina

X. 1513.

tus à *Fran-*

tis VII. Capta

Urfini.

Obiit

cisco I. Gal-

à *Cæsareo*

1521. æ-

liæ Rege.

milite Romæ,

tatis an-

Uxor *Obi-*

in *Castello S.*

no 44.

liberta, ex

Angeli acriter

Damnavit

Ducibus

oppugnatus,

Lutheri

Sabaudie.

evasis inde,

doctrinam.

sub alieno ha-

bitu 1529. *Ca-*

rolo V. Cæsari

reconciliatus,

contulit illi

Augustalia

Bononie 1530

deditque *Ma-*

garetbe Austri-

cæ sponsum,

pronepotem

suum, *Alexan-*

dram I. Medicum.

Obiit 1534.

Laurentius II. à Leone X. Papa 1519. Dux Urbinatum creatus: Uxor Magdalena de la Tour.

Inde nata filia unica *Catharina de Medicis, Henrico II. Galliarum Regi desponsata*, magnarum turbarum fuit auctrix, quod summa Regni penes ipsam esset, cum trium *Franciæ* Regum mater esset, videlicet *Francisci II. Caroli IX. & Henrici III.*

Præter *Catharinam* erat *Laurentio II. filius naturalis Alexander*, de quo paulò ante, quem *Carolus V. Imperator* anno 1531. I. Ducem *Florentiæ* creavit, eadem dignitate etiam in posteros Gentis *Medicæ* propagandæ, quæ tamen diu fructus non est *Alexander*, sexto post anno, scilicet 1537. peremptus à Pro-pinquo suo, *Laurentio III. de Medicis, Petri Francisci de Medicis* filio, ut exhibebit schema Stirpis II. Gentis *Medicæ*, mox subjun-gendum.

Interim *Margaretha Austriaca*, erepto sibi *Alexandro Mediceo*, ad alteras nuptias transiit cum *Octavio Farnesio*, Duce *Parmensi*; quo connubio factum, ut lis, quæ aliàs erat inter Pontificem, & *Carolus V. Cæsarem*, propter *Parvam & Placentiam*, componeretur, & Ducatus stabilis confirmaretur; quemadmodum antea factum in priore *Margaretha* Con-jugio circa *Hetruriam*; cum enim pars *Hetru-*

ria juris esset *Pontificii*, pars altera *Cæsari*,
facile consensit *Clemens VII.* Papa gentis *Mediceæ*, ut tota *Hetruria* converteretur in Du-
catum, & assereretur suo propinquo, *Alexandro Mediceo*, *Margarethæ Austriacæ* mariti.

STIRPS ALTERA

DUCUM FLORENTINORUM, MEDICÆ Gentis, propagata per *Laurentium I.*
Joannis Medicei filium natum minorem,
Cosmum, Magni, fratrem.

Joannes de Medicis, *Florentiæ Gonfalconerius*,
anno 1428. defunctus. Uxor *Piccarda Bueri*.

Laurentius I. de Medicis. Uxor *Genovefa Cavalcanti*

Petrus Franciscus I. de Medicis, famosus & nobilis negotiator *Florentinus*, occisus anno 1577. Uxor *Laudamia Acciajoli*.

Laurentius II. Uxor *Joannes*, aliàs etiam *Semiramis Appiana*. *Jordanus* appellatus,

Petrus Franciscus II. stirpis Ducalis Propagator.

ab anno 1516. *Florentiæ Gonfalconerius*, Uxor *Catharina Sfortia*,

Uxor *Maria Soderina*, filia *Galeatii Mariæ Sfortia*.

Laurentius III. de Medicis, *Alexandri Ducis I. Hetruriæ* 1537. *Joannes de Medicis* vixit 1500.

parricida. Obiit sine prole. Uxor *Maria Salviati*.

Cosmus I. ab anno 1537. post peremptum *Ale-*

xandrum Dux II. He-
truriæ, à Pio V. Papa
1569. creatus Magnus
Dux. Obiit 1574.
Uxor Eleonora de To-
ledo.

Franciscus Ferdinandus I. Dux III. Magnus Hetruriæ. Obiit 1587. Ux. Johanna Austriaca, Ferdinan- di I. Imperat. filia.
Joannes Garzias Petrus Cardina- occifus Anton. lis, oc- 1562. à famulo, fratre fratris Garzia Cardina- lis, mor- tem Do- mini vin- canibus dicantis.
Ux. Cbri- in vena- stina, Caro- tione.
li II. Ducis Lotbaringiæ filia. Obiit 1637.

Ma- Eleo- Cosmus II. Dux Cathari- Claudia, ria, nora, V. Hetruriæ. na, Ux. nupta nup- Ux. Obiit 1621. Ferdinan- Leopel- ta Vin- Uxor Magdale- di Ducis do Au- Hen- centii na Austriaca, Mantue. striaco rico IV. Du- Soror Ferdi- Archi- Regi cis nandi II. Imp. duci. Gal Man- genita ex Ma- lia. tue. ria Bavara.

Ferdinandus Joannes Leopoldus, Marga- Anna,
II Dux. IV. Carolus, Cardinalis. retba, nupta
nat. ex Cos- Cardina- Odoar- Ferd-
mo II. 1610. lis. Obiit di, Du- nond
Obiit 1670. 1663. cis Carolo,
Uxor Julia Parmæ Archi-
Victoria, Du- Uxor. duci-
cis Urbina- Insbru-
tensis filia. kenfi.

Cosmus III. Dux VII. Hetrurie, duxit anno
1661. Margaretam Aurelianensem, Joannis Ge-
stonis, Ducis Aurelianensis filiam.

Ferdinandus, Joannes Gaston, Dux Magnus &
Princeps ultimus ex Medicea stirpe, natus
Tusciæ, nat. 1671. Obiit 1737. 9. Julii. Uxor
1663. Maria Francisca, Julii Francis-
Ducis ultimi Saxo - Lauenburgen-
sis filia, Philippi Wilhelmi, Ducis
Neoburgici vidua, ducta 1697.
quæ prolem non dedit; & rur-
sum vidua in Bobemiam concessit,
bonis paternis allodialibus frui-
tura.

Itaque in hoc magno Duce *C-istone* expi-
 ravit stirps *Medicea* in *Hetruria*: Id quod jam
 ante eventurum prævidebatur; hinc ne pro-
 pter successionem in magno Ducatu bellum
 oriretur, per quadruplex sædus anno 1720.
Don Carlos, Philippi V. Hispaniarum Regis, ex
Elisabetha Farnesia filius, Successor est exen-
 tuali-

tualiter declaratus. Verum, quia *Hispani* interim novo bello dicto *Carolo* vindicârunt regna *Siciliæ & Neapolis*, hinc inter pacta Pacis, à Cæsare *Carolo VI.* cum Rege *Gallorum* 1735. *Viennæ* initæ, conclusum est articulo I. ut *Stanislaus*, quondam Rex *Poloniæ*, immittatur in possessionem Ducatum *Barri & Lotbaringiæ*, & post hujus è vita discessum, ambo Ducatus uniantur Regno *Galliæ*.

Et rursus articulo II. loco avitorum *Barri & Lotbaringiæ* Ducatum assertus est *Francisco Stephano*, tunc Duci, magnus *Hebruriæ* Ducatus, à morte *Joannis Gastonis* vacaturus. Quem iteratò sibi confirmatum adiit, cum serenissimâ Coniuge *Mariâ Theresiâ Florentiam* anno 1739. profectus. Vide *Recessus Imperii Francofurti impressi*. I. parte 4. pag. 420.

Ea est autem *Magni Ducis* dignitas, ut foliis Regibus inferior, Duces omnes præcedat.

Quando *Cosmus I.* anno 1569. à *Pio V.* Papâ titulo *Magni Ducis* primùm condecoratus est, Coronâ etiam simul redimîtus ab eodem fuit, quæ in modum aliarum Regiarum coronarum supernè acuminata, à fronte lilium præferēbat; Idque in honorem *Catharinæ Medicæ*, *Galliarum* Reginae, *Henrici II.* Coniugis, & trium Regum *Francisci II.* *Caroli IX.* & *Henrici III.* Matris, tunc Regni Gubernatricis, cujus potissimùm consilio rem ita actam fuisse, multis visum est.

Displicuit summopere hoc *sancti Pii* Papæ factum Aulæ Viennensi, & graviter aliquanto tempore tulit; cùm autem postea ipsa Domus *Austriaca* cum familiâ Mediccâ affinitatem contraxit in *Jobannē, Ferdinandi I.* Imp. filiâ, desponsatâ *Francisco I.* dicti *Cosini* filio, & in Magno *Hetruriæ* Ducatu Successori, acquievit Vienna, & in eodem honore confirmavit Sororium suum *Franciscum Maximilianus II.* Imperator.

Erat *Francisco Stephano, Lotharingæ* Duci, præter magnum Ducatum *Hetruriæ*, etiam *Parmensis* & *Placentinus* sanctè assertus; sed quia anno 1740. ex morte *Caroli VI.* Imperatoris ortum est novum bellum, quod pene totam involvit *Europam*; & eò maxime spectabat, ut *Franciscus Stephanus, Lotharingus*, à coronâ Imperii excluderetur; fatiscente *Austriacorum* fortunâ, contigit, ut, cum post tam atrox & universale bellum qualiscunque pax sanciretur, quâ *Francisco* Duci *Lotharingo*, interim ad Imperium evecto, *Parmensis* & *Placentinus* Ducatus iterum extortus, destinatus sit *Philippo Infanti*, *Philippi V. Hispaniæ* Regis, ex *Elisabethâ Farnesâ* filio.

RESPUBLICA GENUENSIS.

Quemadmodum aliæ per Italiam Urbes ab antiquis temporibus *Romano Imperio* subiectæ erant; ita *Genua* etiam eandem sortem tulit; & quanquam tum à *Longobardis*, tum iterum

iterum ab *Italiae Regibus* de potestate Imperii esset aliquo tempore subtracta, vindicata tamen iterum fuit gloriosis armis *Ottonis I.* Imperatoris, & cum cæteris *Italiae Urbibus* paruit *Ottonis I.* Successoribus, usque ad fatalia tempora *Friderici II.* & ex ejus morte subsequens longum *Interregnum*, quo scissâ tumultuosis factionibus *Italia*, *Genua* etiam involvebatur, eo finē, ut excussâ superiori potestate, suâ libertate gauderet, & in formam *Reipublicæ* redigeretur.

Istud antequam fieret, incredibile, quantas Urbs hæc per tria & amplius Sæcula subiērit mutationes; quanquam enim aliquo tempore suâ libertate gaudere videretur, ita tamen internis seditionibus agitata fuit, ut atrociora ab hoste expectare non potuerit, jam Nobilibus & *Patriciis* contra populum, jam populo contra Nobiles tumultuante.

Ab anno 1494. solummodo usque ad annum 1528. duodecim diversa successivè habuit regimina, jam sub *Consulibus*, jam sub *Comitibus*, mox sub *Vicariis*, mox sub *Potestatibus* constituta, & quasi tale regimen pertæsa, ut novam formam indueret, gubernari voluit nunc per *Capitaneos*, nunc per *Episcopos*: hoc iterum aversata, elegit jam *Abbatēs*, jam *Rectores Populi*, jam *Reformatores*, denique *Duces*, & hos modò ex *Nobilibus*, modò ex *Popularibus*.

Ab

Ab anno 1257. gubernata fuit à *Consulibus*; anno 1353. ultro se regendam submitit *Joanni Visconti*, Archiepiscopo *Mediolanensi*. 1396. collum submitit jugo Gallico, recta per Gubernatores, quos *Carolus VI. Franciæ Rex* destinavit.

Anno 1409. *Gallis* vel occisis, vel ejectis, sese deditit *Marchioni Montisferrati*, usque ad annum 1413.

Inde sibi proprios elegit *Duces*, usque ad annum 1458. quo se rursus subjecit *Carolo VII. Galliarum Regi*. Et *Gallis* rursus ejectis, ab anno 1466. paruit *Francisco Sfortia*, *Mediolanensium Duci*.

Sub annum 1499. jam tertio *Gallis* subdita, regi voluit à *Ludovico XII.* Anno 1512. à milite *Caroli V. Imperatoris* occupata, penitus fuit expilata; & quanquam *Franciscus I. Rex Galliarum*, eam iterum sibi anno 1527. restituit, eam tamen *Andreas Doria*, sive *ab Aurid*, *Nobilis Genuensis*, & *Classis Gallicæ* tunc supremus *Præfectus*, facta à Rege defectione, patriam suam propriæ libertati iterum restituit, authorque fuit, ut in genuinam *Reipublicæ* formam reducta, regeretur à Duce, quem *Doge* vocant, adjunctis octo Senatoribus, velut *Consiliariis*; eâ tamen lege, ut *Duces* singulis bienniis innoventur, sive ex primariâ Nobilitate, hoc est antiquissimâ, sive ex secundariâ assumendi. Primæ & antiquissimæ apud *Genuenses* *Familiæ* censentur

sentur quatuor: *de Grimaldi, Doriae, sive de Auria, Spinola, & Flisco.*

Pertinet ad *Genuenses* etiam Insula *Corfica*, quam ejectis inde *Saracenis* pridem sibi vindicârunt; & quamquam *Galli* aliquanto tempore illam occupassent, rursus tamen sub suam potestatem redegerunt.

Cum ita res circa *Genuensem* Rempublicam sese habuerint, non video, ex quo fundamento asserat Carolus Sigonius in vitâ *Rudolphi I. Cæsaris*, *Genuenses* ab hoc Imperatore libertatem suam pretio sibi comparasse; maximè cum Respublica hæc ab ipsis *Rudolphi* temporibus continuas subjêrit vicissitudines, nec ipse *Rudolphus* arma unquam in *Italiam* intulerit; accedit, quòd Successorem suum *Henricum VII. Luxemburgicum*, tanquam Dominum agnoverint, eumque, quo decuit honore, exceperint.

Gesserunt aliàs *Genuenses* bella gravissima cum *Venetis*, propter dominium in mare *Adriaticum*, ab anno 1250. usque ad annum 1381. quibus etiam potentiâ semper prævaluerunt, donec tandem eo bello fracti, palmam *Venetis* cedere cogentur.

Anno 1746. mense *Septembri* coacta est *Genoa*, se dedere *Austriacis*, quòd cum Gallo & *Hispano* conspiraverit contra *Austriacos*; difficulter in libertatem pristinam restituenda, nisi Imperiales Victores ipsâ in Urbe iterum devicti fuissent: quâ, & quorum culpa,

pâ, non licet satis tutò definire.

RESPUBLICA LUCENSIS:

Sæculo XIV. à *Ludovico Bavaro* vendita est *Luca*, cum parvo suo territorio, *Gerardo Spinolæ*, Nobili *Genuensi*; postea illam obtinuit *Martinus de Scalâ*, eamque vendidit *Florentinis*, qui eam novem duntaxat mensibus tenuerunt. Denique sub *Carolo IV.* impetrarunt libertatem, quâ hodiedum utuntur.

SARDINIA.

Annis ante Christum 400. suberat potestati *Carthaginensium*; in bello *Punico* accessit *Romanis*, qui tenuerunt ferè per annos mille. Sæculo IX. occupârunt illam *Saraceni*. Sæculo XII. *Innocentius II.* Papa eam donat *Pisanis*, & *Genuensibus* eâ conditione, ut eam sibi vindicent à *Saracenis*; quod fecerunt; sed iterum pulsi à *Saracenis*. Denique *Fridericus II.* Imperator, ejectis *Barbaris*, eam tradidit *Entio*, filio suo *naturali*, cum titulo Regis; quo capto, & in captivitate mortuo, sub annum 1257. iterum rediit ad dominium *Pisanorum*, & cum hi *Sedem Pontificiam* offendissent, Papa *Bonifacius VIII.* eam dedit anno 1298. in feudum *Jacobo II.* *Aragonis Regi*, & *Hispani* servârunt usque ad annum 1700. quo obiit *Carolus II.* Rex ultimus *Hispaniæ*, ex stirpe *Caroli V.* quondam Imperatoris.

Oſto

Orto exinde bello *Hispanico*, contendunt primò succedere Galli, titulo Ducis *Andegavensis*, eamque occupant. His anno 1708. victis & ejectis, *Angli* eam vindicârunt *Carolo III. Regi Hispaniarum*, postea Imperatori, qui Pro-Regem ibi constituit. Anno 1717. iterum eam invasit *Philippus V. Rex Hispaniæ*; sed eandem rursus eripuit *Carolus VI. Imperator*, & dedit anno 1720. Duci *Sabaudia*, cum titulo Regis, tanquam æquivalens pro *Siciliâ*, quam *Hispani* anno 1719. tentârunt, & rursus anno 1734. occupârunt pro *Carolo, Hispaniæ Infante*, cui etiam per acta *Pacis* anno 1738. unâ cum regno *Neapolitano* fuit confirmata.

SABAUDIA.

A temporibus *Julii Cæsaris* subjecta fuit *Romanis*, quibus usque ad Sæculum V. paruit; tunc occupata à *Burgundionibus*, surrexit in *Regnum*, quod Sæculo VI. victis *Burgundis*, transiit ad *Francos*.

Sub finem Sæculi IX. à *Guelphis*, ibi dominantibus, novum sortita est nomen, *Burgundia transjurana* appellata: hoc Regnum, cum anno 1033. in *Rudolpho III.* expirâisset stirps Regum *Guelphicæ* Gentis, rediit ad Imperium, administratum à variis Comitibus. *Henricus III. Imp.* dedit *Sabaudiam* *Humberto I. Mauriermæ* Comiti, qui, prolatis sensim limitibus, terras istas asseruit suæ familiæ, in quâ mansit usque hodie.

Anno

Anno 1418. evecta est in Ducatum, ctm *Sigismundus* Imperator in Concilio *Constantien-*
si I. Ducem *Sabaudiae* creasset *Amedeum*.

Carolus I. Dux *Sabaudiae* sub annum 1488.
primus assumpsit titulum *Regis Cypri*, quod
Pater ipsius *Ludovicus* in Uxorem duxisset
Charlottam, *Joannis II.* ultimi *Regis Cypri* fili-
am unicam & hæredem, ipsâ jus suum ad
Sabaudos transferente.

Præter *Charlottam*, filiam legitimam unicam,
erat *Joanni II.* Regi *Cypri* filius *naturalis*, *Ja-*
cobus dictus, qui *Cypri*, Regnum per vim si-
bi arrogavit, adlectâ in Uxorem *Cabarind*
de *Cornaro*, famosâ nobili *Venetâ*, per quod
matrimonium *Insula Cyprius* transit ad *Vene-*
tos, solum titulum sibi reservante *Sabaudis*.

· DUCATUS MONTIS FERRATI.

· Ducatus *Montferratenfis* à temporibus *O-*
tonis I habuit proprios Comites, valde com-
mendatos in bellis sacris *Palæstinae*; postea
tempore *Rudolphi I.* Imperatoris per connu-
bium transit ad familiam Imperatorum *Græ-*
corum, gentis *Paleologa*, qui illum possederunt
usque ad annum 1745. ubi familia *Paleologa*
expiravit in *Joanne Gregorio*.

Quia autem, antequam defecissent *Paleo-*
logi, *Aimon* Comes *Sabaudiae* duxerat *Jolan-*
tam Montferratensem, eâ conditione, ut ex-
spirantibus *Paleologis* succederent in Ducatu
Montferratenfi Duces *Sabaudiae*; hanc ob cau-
sam

Iam Carolus III. Dux Sabaudiae contendebat pro Ducatu Montferratenſi. Verum Carolus V. Imperator Carolo Sabaudo prætulit Fridericum Gonzagam, Mantuæ Ducem, qui ultimi Marchionis Montferratenſis ex fratre Neptem 1531. duxerat in Uxorem.

Denique cum Ferdinandus Carolus, Dux Mantuæ ex Gonzagis poſtremus, ob Feloniam à Joſepbo Imperatore, eſſet proſcriptus, quod in bello Hispanico partes Gallorum ſectatus, permiferit iisdem Gallis in terris ſuis beneficiis Fortalitia exſtruere, alterum Guſtallæ in Ducatu Mantuano, alterum Caſalis in Ducatu Montferratenſi; hanc ob cauſam mortuo ſub annum 1708. Ferdinando Carolo, Mantuæ Duce, Ducatus Mantuæ occupatus, & ſervatus eſt ab Auſtriacis; alter autem Ducatus Montferratenſis in Feudum collatus eſt Sabaudiae Duci, titulo Jolantæ Montferratenſis, quo titulo hodieſum tenent, majoribus limitibus ex Ducatu Mediolanenſi noviffimè aucti.

DUCATUS MEDIOLANENSIS.

Si quæ alia Urbs Italiæ cordi fuit Germanis Imperatoribus, Mediolanum eorum ſtudia maximè provocabat, ut Urbem iſtam, velut pupillam, tuerentur, non tam, quodd caput eſſet Lombardiæ, quàm, quodd Germania vicinior, eo loco ſita eſſet, unde res maxime geri, & facilius confici poſſent; ſed vix erat etiam urbs alia, quæ imperium exoſa,

Ff

in

Tom. VIII. P. Conradi Herttenberger Sec. JEſu.

in omnimodam libertatem se vindicare, tantis studiis, jam ex antiquo connitebatur, ut jam ab *Ottomnis Magni* temporibus necesse fuerit, ejusmodi Comites ipsi præficere, qui res Imperii quàm fidelissimè administrarent.

In prima *Italiae* defectione illa prima fuit, quæ maluit parere *Tyrannis*, quàm assuetis ab antiquo *Imperatoribus*. Sub *Franconicis* Imperatoribus cornua altiùs erigebat, tum *Salico*, tum ejus Successoribus *Henricis* quàm maximè adversata. Ne *Sueviae* Principibus tanta negotia facefferet, bellicosissimus Imperator, *Barbarossa* illam funditus evertendam duxit, sed hydram invenit, cui capite amputato, plura succreverunt, quæ jam hinc, jam inde verterentur; vix enim è suis ruderibus restituta prodiit, scissâ sub *Friderico II.* per factiones *Italid*, nunc ad *Guelphos*, nunc ad *Gibellinos* inclinavit, in eò solùm constans, ut neutri parti aliter subesset, quàm quâ res suas supra cæteros omnes proveheret.

Qui sæculo XIII. & XIV. turbulentis istis temporibus, ex Nobilibus in Urbe auctoritate & potentiâ prævalebant, erant hinc *Tirriani*, inde his adversi *Vice-Comites*, quos vulgus *Visconti* nominavit, plùs ambo in mutuum perniciem, quàm in bonum Reipublicæ intenti.

Horum Principum gesta, ut clariùs ob oculos ponam, utriusque Familiæ Genealogiam ex ordine deduco,

GENEALOGIA TURRIANORUM.

Primam *Turrianæ* gentis originem detegere, est oleum & operam perdere; adeo confusa & pugnancia sunt Scriptorum testimonia. *Bernardinus Corius*, in historia de *Vice-Comitibus*, genus illis adstruit ex *Carolo Magno*, quod manifestè falsum est.

Altiolem illis originem tradit author *annalium Mediolanensium* Tomo 16. *Muratorii*, dum à *S. Ambrosio* suæ Ecclesiæ Sæculo IV. præfectos asserit cap. 12. his verbis: *B. Ambrosius* fecit sex Capitaneos portarum; inter alios in porta nova instituit *Turrianos*, & dedit in feudum totam *Valsasnam* & Comitatum; processu temporis multiplicati, totam *Barlasinam* occupaverunt, & præcipuè terram de *Figino*, usque *Meolam*.

Ex hinc natus est, quidam dictus; *Comes Tacius*, qui *Leonem* in vexillo portabat; accidit, quodd duo juvenes de domo *Francorum*, qui duo *lilia aurea*, in modum *Cruis*, pro Insigni habebant, intraverint *Italiam*, quod videns *Tacius*, eis ambas filias dedit cum Comitatu *Valsasna* in dotem, de quibus nati sunt *Turriani*; atque inter alios *Martinus Gigas*, in passagio Martyr effectus. *Georgius Merula* lib. 5. de antiquitate *Gallia Cis-Alpina* ait, illos nomen & Insignia, hoc est, turrim & bina sceptrâ liligera habuisse, non quidem ab ipso *S. Ambrosio*, sed ab Ecclesia *S. Ambrosii*, cujus erant *Advocati*, & *Pro-*

teſtores; ita ut turris *Eccleſia Ambroſiane* illis & Inſigne pro ſcuto, & nomen indiderit, ut *Turriani* appellarentur; duo verò ſcepta liligera in modum crucis turrim ſuſtinentia, indicant duplicem *Inveſtituram*, quam accipiebant; alteram quidem pro deſenſione ſtātus Eccleſiaſtici ab Archiepiſcopo *Mediolanenſi*, alteram ad tutanda bona temporalia, & territoria habebant ab Imperatore.

Certiora tradit *Dinus Campanus* Tomo IX. *Muratorii* in Chronico *Florentino* ſub annum 1300. ſcripto, ubi ita habet pag. 525. *Turriani* erant *Nobiles ex antiqua ſtirpe, & habent pro Inſigni turrim.*

Quidquid ſit de prima *Turrianorum* origine, unde certa monumenta non habentur, ſtandum eſt iudicio *Dini Campani*, qui ſcribens de *Turrianis*, Sæculo XII. & XIII. *Mediolani* florentibus, illos fuiſſe *Nobiles ex antiqua ſtirpe*, etſi de prima illorum origine, & juſto Genealogiæ ordine liquidò non conſtet. Nam à Sæculo XII. habemus eorum geſta undequaque probata, & genuinam Genealogiam ad noſtra uſque tempora deductam.

In hoc conveniunt probi *Scriptores* omnes, quòd à *Martino Gigante*, qui medio Sæculo XII. pro fide peremptus eſt, poſteriores *Turriani* omnes genus paternum ducant; maternum verò genus ex *filia Tacii*, Comitis *Vallis Saxinæ* habeant.

Ita *Ludovicus Cavitellius*, Scriptor ſynchro-
nus

nus in annalibus *Cremonensibus* ad annum 1239. *Franciscus Sanseverinus* part. 2. de Origine illustrium familiarum *Italiae*. *Leander Alberti* in descriptione *Italiae*, titulo: *Lombardia Transpadana* fol. 669. *Petrus de Crescentio*. *Rippamontius* in annalibus *Mediolanensibus*, ubi ante Sæculum XII. sæpius *Turrianorum* nomina occurrunt, etsi non constet, quo ordine geniti sint.

Habent *Turriani* ex avita gente paternâ, pro Insigni *turrim* cum præfixis, in modum *Crucis*, duobus *sceptris* in *lilia* efflorentibus. Ex materna gente habent *Leonem* erectum, qui olim Insigne erat Comitum *Vallis Saxinæ*, vel ut *Itali*, X in Ss permutando pronuntiant, *Valsasine*, corruptè *Valsasne*. Ineunte sæculo XIV, post excisos *Mediolani Turrianos*, illi *Turrianæ* stirpi, quæ à *Taxis* novum cognomen assumpsit, in scuto gentilitio insuper accessit *Melis* sive *Taxus*, unde secundum latinam enunciationem appellantur à *Taxis*, secundum *Italos* à *Tassis*; quod hî literam X pronuntient velut duplex Ss, v. g. *Massimilianus*, locò *Maximilianus*.

GRADUS I.

Martinus I. à procera statura *Gigas* cognominatus, genitus est *Patre Turriano*, *Matre filiâ & hærede Tatii*, *Comitis Vallis Saxinæ* in agro *Comensi*; obiit Martyr 1147. in *Palestina*, ubi sub *Conrado III. Imp.* contra *Sa-*

capitulum ab iis, infra
oblatiis magni
& *Mahometi* no

Mahometi filius, obiit *Meda-*
extra Urbem,
sepultus. U-
idem habet lapis se-
I. Prætor, seu

Principatu populi
& *Magnus*. *Fonge-*
Abbatia *Clare-*
refert Epitaphium,

Pater Do-
Domina Mater eo-
1227.

GRADUS II.

Prætor anno 1239. Princeps po-
puli *Magnus* electus contra *Leonem de Pe-*
Archiepiscopum, dominium Urbis pri-
mus tenuit adversus *Fridericum II.* Imperato-
rem, à Fidelium commanione amotum.
Obiit 6. Januarii 1241. in *Clarevallensi* Abba-
tia juxta patrem sepultus. Uxor, *Agatha*, fi-
lia *Toeli, de Fisco*, Comitum *Genue* & *Lava-*
nia. *Papae* ex communi populi suffragio
in Principatu Urbis succedit frater *Martinus*
II. cognomento *Magnus*, *Romanus* senator,
qui

qui urbem fortiter defendit contra *Fridericum* exauctoratum Imperatorem, & Nobiles *Mediolanenses* Cæsari addictos; auctus insuper supremo dominio in urbes *Comum*, *Laudam*, *Bergomam*, *Novariam* & *Brixiam*. Uxorem habuit sororem *Pauli Soraxini*, Principis Nobilium *Gibellinorum*; quos omnes cum *Leone* Archiepiscopo ex urbe ejecit, quodd *Ezelinum* tyrannum, *Friderici* Imp. ex filia spuria generum, contra populum *Mediolanensem* concitaverint, ut exercitum urbi admo-veret. In ea *Ezelini* machinatione, *Martinus Turrianus* cum militia urbe egressus, tyrannum in fugam compulit, sub quâ in transitu *Abdus* fl. sagittâ vulneratus, ex vulnere paulò post oblit.

Inter ista moritur *Leo*, exul Archiepiscopus, nuper à *Martino* cum Nobilibus urbe ejectus. *Urbanus IV.* Papa in defuncti *Leonis* locum sufficit *Ottonem Vice-Comitem*, partium *Gibellinarum* fautorem, neglecto *Raymundo Turriano*, *Martino* ex fratre nepote, *Comensum* tunc Episcopo, à parte aliâ Cleri electo; quâ re offensus *Martinus*, terras *Ottonis Vice Comitis* circa *Aronam* infestat, ipsiſſimque armis persequitur, & sede suâ Archiepiscopali exclusum, *Romam* fugere compellit.

Hanc ob causam subjicitur *Mediolanum* interdicto; moritur interea *Martinus Turrianus* 18. Januarii 1263, in *Clara valle* juxta fratrem

Paganus sepultus, nullâ post se relicta prole; quare

Succedit ipsi in Principatu Urbium *Mediolani*, *Comi*, *Laudæ*, *Bresciæ*, *Novariæ* & *Vercellarum* frater natus minor *Philippus*, cognomento *Magnus*, 1265. apoplexiâ extinctus, atque in *Clara valle*, juxta *Mediolanum* sepultus. *Annales Mediol. Tom. IX. Muratorii cap. 12. 13, 31. 33. 35. & ibidem Chronicon Placentinum pag. 599.*

EPITAPHIUM

Pagani I. refert *Jongolinus* loc. cit. his verbis :

*Magnifici populi Dux , Tutor & Ambrosiana
Robur justitiæ , Procerum jubar , atque Sophia,
Matris & Ecclesiæ Defensor maximus almae ,
Et Flos totius Regionis amabilis hujus ,
Cujus in occasu pallet decor Italus omnis :
Heu ! de la Torre nostrum solamen obivit ;
Paganus latebris urnæ brevis utitur istis.*

MCCXLI. Die VI. Januarii.

Reliquit *Paganus I.* filios sex :

1. *Hermannum*. 2. *Napum*, *Philippi* Patris in Principatu *Mediolanensi* Successorem. 3. *Franciscum I.* à fratre *Napo*, *Brixia*, & *Seprio* Præfectum, de quo plura infra. 4. *Cavernam*. 5. *Paganum II.* sive *Paganium*, *Vercellensibus* à *Napo* in Rectorem datum, quem *Valvasores* & *Catanæ*, *Nobiles Mediolanenses*, aliàs à *Martino Turriano* ex urbe ejecti, per insidias captum, multis gladiatorum ictibus con-

confecerunt, capite in ludibrium perticæ imposito. *Annal. Mediol. cap. 38.* 6. *Raymundum*, ab anno 1253. *Comensem Episcopum*; anno 1261. contra *Ottonem Vice-Comitem* electum *Archi-Præsulem Mediolan.* sed ab *Ur- bano IV.* Papa exclusum; denique à *Gregorio X.* 1272. 13. Feb. creatum Patriarcham *Aquilejensem*, quam Sedem tenuit usque ad 1298, quo *Utinæ* vivis excessit, in facello divi *Ambrosii Aquilejæ* sepultus.

Ugellus, Tom. V. *Italiæ sacræ*, tale ipsi elo- gium tribuit ex *Candido*, de *Utinensi* Civitate per *Raymundum* auctâ & nobilitatâ.

Raymundus Turrianus, inquit, Patriarcha LXVI, patriâ *Mediolanensis*, *Pagani* filius, clarâ Majorum nobilitate, propriâ vir- tute illustris, ex *Comensi* Episcopo à *Gre- gorio X.* institutus Patriarcha *Aquilejæ* 1227. 13. Feb. pallium recepit, tum ob famam nobilitatis, tum ob spectatam prudentiam; ab *Aquilejensibus* summo honore & gratula- tione exceptus, quinquaginta auratis mili- tibus comitatus, præcedentibus sexcentis Viris equestribus, desultorios equos singu- lis, & centum Cataphractis alios habentibus. Sequebantur ante Principem sexaginta *Me- diolanenses* Patricii, adolescentes formâ & vestium ornatu, equisque pulcherrimis vi- fendi. Voces variæ cum gaudio resonant. Vicit exspectationem felix rerum successus: Statim enim ubertatem, conquisito com-

meatu induxit ; fœdus cum *Norici Comitibus* percussit ; *Venetis*, *Istriae* aliquot oppida tenentibus, bellum indixit, quod per duodecim annos gessit. Cum *Venetis* ei missâ secundâ classe, abstraxissent *Justinopolim*, sive *Capo d' Istria*, ipse *Ræymundus* adiit *Rudolphum I.* Imperatorem, de bello consulturus ; à quo adjutus multas *Venetis* clades intulit, receptis multis oppidis.

Tergestum etiam obsidione liberavit. Ferunt illi tunc subfuisse in castris millia 36. Postea, cum scissa esset *Italia* seditionibus, plures Familiae nobiles profugæ, ei, ceu communi omnium Patri adhærent. Ille singulas non secus, ac filios ad amplificandam Urbem *Utinatam* hortatus. Comites ergo ipse excepit extorres suos *Mediolanenses Parentianos*, *Raudenses*, *Cassinates*, *Brugnos*, *Lisfonos*, *Bernardigeos* ; nec minùs è *Roma Capitafereos* & *Cajetanos* ; è *Florentia*, à qua omnes ferè Nobiles pulsi erant, *Bardos*, *Ptolomeos*, *Nerios*, *Pontianos*, *Rabatos*, *Soldaneros*, *Castaldos*, *Marchifinos*, *Strozios* &c.

E *Cremona* *Gubertinos*, & *Gioldos* ; è *Verona* *Montricolos* & *Bredos* ; è *Tridento* *Candidos* ; è *Mantua* *Passerinos* & *Finetros* ; è *Semis Picdomineos* & *Tingos belli montis*, qui omnes non multo temporis intervallo advenerunt.

Ex quibus adeò populus *Utinensis* nobilitate, divitiis & multitudine coaluit, ut primus Civitatis moenium ambitus non fuerit
 sat

sât capax; quare Suburbia muro altero stadiorum quadraginta, cingenda statuit; portis duodecim cum speciosissimis turribus erectis.

Sed fortuna, felicitatis noverca, quæ amara humanis inserit negotiis, magna damna superinduxit; quando *Vice-Comites Mediolani* dominium, pulsus *Turrianis* 1277. occupârunt; quos cum *Raymundus* restituere vellet, cum magno ex suis collecto exercitu; in agrum *Mediolanensem* profectus, apud *Gorgontiolam* & *Vasrum* æquo Marte certavit; donec superveniente novo militum auxilio *Raymundus* superatus est, desideratis mille quingentis suorum.

Utinam reversus, cum omnem ferè populum in lacrymas effusum vidit, in solatium superstitum ex pugna, *Utinati* Reipublicæ confestim omnia vectigalia Civitatis, ut essent pacis ornamenta, & belli subsidia, concessit.

Tulmesinum oppidum, in *Montanis Carinthiæ*, mœnibus ornavit; duo Monasteria condidit. Cum per 25. annos *Forum Julium* rexisset, è vivis discessit 1298. *Utinæ* in Castro omnium æquo mœrore, *Aquilejæ* sepultus in divi *Ambrosii* facello, quod ipse construxerat.

Tam illustri luxit sanctitatis exemplo, ut multi Viri nobiles SS. *Francisci* & *Dominici* instituta, quæ ipse impensè coluit, amplecterentur. Ferream crucem in faucibus

montium, unde *Germania* merces in *Italiam* evehuntur, solenni ritu erexit; animo condendi civitatem, *Mediolanum Raymundi* nuncupandam; quod morte præventus perficere non potuit. Princeps inclytus, religiosus, in sententiis gravis, in tota vita sua ita se præbuit, ut cum veteribus Ecclesiæ Præsulibus meritò sit comparandus, ac Patet Patriæ dicendus.

Operæ pretium duco, antequam recto ordine procedam, cæterorum etiam *Paganì I.* filiorum stirpes referre.

STIRPS HERMANNI,
Filii primogeniti *Paganì I.*

1.

Hermannus de Turri, Vallis Saxinæ Comes, obiit 1265.

Uxor, *Lucia*, Comitissa de *Corrigio*.

Liberi: *Godefridus*, *Lombardus I*, *Herechus*, Potestas, seu Gubernator primùm *Placentiæ*, deinde anno 1268. etiam *Bononiæ*. Obiit 1296. ●

2.

Godefridus, supremus *Patavii* Gubernator 1274. genuit *Andreotum*, anno 1277. in fatali *Turrianis* prælio apud *Decium* multis vulneribus peremptum. *Iciolinum*, vel *Ezelinum*, hoc est, *Henricum* cog. *Passerinum*, qui tam antè, quàm post fata familiæ Principatum tenuit in Urbe *Regio*. Nec destitit ab anno

1312.

1312. usque ad 1327. continuis bellis *Vice-Comites* laceessere, etsi prælio semper inferior. de quo multa *Villanus lib. 9. hist. Florentinae*, juxta *Albertum Mussat. lib. 15. de gestis Henrici VII. erat Ezelinus etiam Roberti, Siciliae Regis per Lombardiam Vicarius.*

Lombardus I. alter Hermannii filius in pugna ad Decium 1277. captus, & in Baradelli castro prope Comum detentus, obiit 1280. in custodia, sepultus Novi Comi, ad S. Nicolaum, unà cum patruo suo Caverna, ut refert Cavittell. in annal.

Uxor, *Catharina de Pirovano. Liberi: Lombardus II. & Raymundus II. Ex his Lombardus II. 1328. 16. Januarii Vercellensium Episcopus creatus, decessit Bugellæ 9. Aprilis 1343; sepultus in Ecclesia S. Stephani, cum hoc Epitaphio, ut refert Ughellus T. 4. Italiae sacrae, de Episcopis Vercellensibus:*

*Mille trecentis, quadraginta cum tribus annis,
à sæclo vitæ migravit Episcopus iste,*

Aprilis die nono, sicut carmine pono.

Ter nono mensis post hoc, Februdique sequenti

Hæc positus petra, signant præsentia metra.

Qui vixit clara fama, nunc aet in ara,

Flos Lombardorum, clarorum flos dominorum,

Stirpique magnali de Turri Mediolani;

Quem genus & mores, virtutes, sensus, honores

Ordine ditari fecerunt Pontificali.

Urbis erat Præsul Vercellarum, extitit exul,

A quibus obsessus multum fuit, at non oppressus,

Illis

cis *Austriæ*, aliorúmque in se æmulatione potentiae concitatorum Principum.

STIRPS CAVERNÆ.

Qui fuit alter *Pagani I.* filius, brevior est: genuit ille *Paganum III.* ex Episcopo *Patavino*, Patriarcham *Aquilejensem* ab anno 1319. ad annum 1332.; quo in Arce *Utinensi* vitâ decessit; *Zonfredum*, annis quinque *Parmensium* Principem, & *Joannem*, qui anno 1323. contra *Galeatium* Vice-comitem pugnans occubuit.

Erat *Paganus*, *Cavernæ* filius, Patriarcha *Aquilejensis*, ordine LXX, ad eum honorem è Sede *Patavina* anno 1319. evectus; ne quid ex morte *Cassoni*, propinqui sui, viderentur amisisse *Guelphi. Patavinam* Sedem tenuerat ante ab anno 1302. *Ugbellus T. 5. Italiæ sacræ talia de Pagano refert:*

Provinciam dissidio scissam invenit, quam cum suâ prudentiâ pacâisset, rebus Patriarchatû optimè consuluit. Inde *Romam* profectus, & reversus *Suppetias*, honestâ equitum copiâ, quam ex *Insubria* duxit, ac iterum cum 300. Cataphractis, numerosisque peditum cohortibus, illuc jussu Papæ evocatus, *Turrianis* attulit, in quorum exercitu, annumeratis *Roberti* Regis, partisque *Guelphicæ* auxiliis, 40. millia peditum, & decem millia equitum censebantur, quibus *Cremonam* obtinuit.

In forum Julii reversus, Germanorum phalanges, patriam infestantes, repressit; belli aliquot motiva in Venetos habuit, quæ tamen composita evanuerunt. Novos Successores in Feudis Nobilibus constituit, de turbatis Ecclesiæ infidelibus. Obiit in Uti- nensi arce, Aquilejiæ sepultus in Patriarchio juxta Raymundum.

De hoc Pagano Præsule ita canit apud U- bellum Poëta in Turrigenæ gentis laudibus, ex occasione pacis Ferrariensis :

*Tu quoque Turrigenæ Præsul de stirpe Pagane,
Quem notâ virtute probum sibi gens Paduana
Pastorem meruit, cujus probitate coruscat
Præcipue præclara Domus, concede favorem
Carminibus Pater alme tuis, Vatemque sereno
Aspiciens vultu devotum, suscipe pacem;
Dâque tuæ bonitatis opem, quâ tutior altum
Aggrediar opus pleni cum laude Deorum;
Nam tua prægrandem probitas assumit honorem,
Majori provecta gradu, solioque sedebis
Altior, & sceptrum Sedes Aquilejia reddet,
Quod Patrum virtute potes meruisse, tuæque,
Non juvenem matura licet discretio mentis
Te probat esse senem, tunc te diademate sacro
Insignem, vel Cardineo fortasse Galero,
Alme Pagane canam, celebri quoque carmine lætus
Prosequor & claras referens in sæcula laudes.
Æternum tribuam tibi per mea carmina nomen,
Alta triumphalis Turris reparata decore,
Hostibus ejectis, ullâ sine cæde potentes,*

G g

Sedi-

Tom. VIII. P. Conradus Hertenberger Sec. JEsu.

anno 1265. *Philippo* patruo, omnium votis electus, antequam *Philippus* apud *Claram Vallem* terræ mandatus esset; gessit simul præter Dominium Urbis, & tractus *Mediolanensis*, Principatum *Vercellarian*, *Brixia*, *Comi*, *Bergomi*, *Novaria*, *Laudæ* & *Sepriti*; quæ dominia inter fratres partitus, *Francisco* commisit *Brixiam*, vel *Bresciam Vercellas* *Paganino*, à *Cataneis* & *Valvasoribus* per insidias occiso, mortem vindicantibus *Turrianis*, qui contra consilium *Napi* quinquaginta Nobiles *Mediolanenses*, quos captivos tenuerant, interfecerunt. *Annales Mediol.* T. 16. *Murat. capite* 38.

Eodem anno 1265. cum *Carolus Andegavensis* à Pontifice invitatus ad Regnum *Siciliae* contra *Manfredum* capeffendum, cum classe in *Italiam* venisset, *Napus* novum Regem honorificè *Mediolani* excepit, & inito mutuo fœdere, aditum tutum in *Apuliam* patefecit. *Annales Mediol. cap.* 36.

Anno 1268. simili honore excipitur à *Turrianis* *Margarita Burgunda*, *Odonis Nivernensis* Comitibus filia, futura Uxor secunda *Caroli*, *Siciliae* Regis. Hanc cum Patre, ex *Gallia* *Genuæ* adventantem, *Lombardus I. Turrianus* cum magno splendore *Mediolanum* deduxit, ubi 10. Octobris recepta in ædibus *Francisci Turriani* triduo substitit: ad augendam hujus ingressus solemnitatem, & in publica lætitiæ signum Cives omnes, Nobiles

& Patritii , quotquot in Urbe erant , ædes in plateis publicis convivabant atque ab eodem *Francisco* equites , atque eos torques aurei cum superbis vestibus tributis . Id quod eum in finem fecisset , ut Regia sponsa talia *Carolo* R. prædicans , firmiorem redderet ejus : am cum *Turrianis*. *Rippamontius part. Ecclesiastica Mediolanensis*. *Bernardinus C. Annal. Mediol.* *Raynaldus in Annal. ad. num.*

Anno 1270. cum post expugnatam *thaginem* mortuus esset *S. Ludovicus Galliarum* , *Philippus* ejus filius , qui crum hoc bellum Patrem comitatus Rex à suis per castra proclamatus , invalescente in *Gallias* rediit , atque *labriam* devectus , cum Patruo suo , *Andegavensi* , utriusque *Siciliæ* Rege , as paterni corporis ita partitus est , ut *lo* Regi cederet carnes , sibi ossa omnia servaret , in *Galliam* transportandis his sacris exuviis iter profecutus , v *Cremonam* ; adsunt continuo Legati , *po* & *Francisco* , Urbis Principibus missum illum *Mediolanum* invitarent . Venit *Philippus* anno 1271. 8. Aprilis cum paternorum ossium thesauro , & longiori Populi que ordine in Urbem deductis ædibus *Raymundi Turriani* , tunc *Nomenfis* Episcopi , paulo post Patriarchæ

quilejensis, triduo divertit, eo, quo alias *Margaretha*, Siciliæ Regina, honore exceptus. *Rippamontius part. 2. Hist. Eccles. Mediol.*

Anno 1172. diem extremum clausit *Henricus III. Rex Angliæ*, quo tempore *Eduardus I.* Regni hæres, cum *Eleonora* conjugē occupabatur in bello sacro in *Palæstina*. Is Regnum in *Anglia* auspicaturus, relicta *Palæstina* in *Italiam* venit, jam assueto Regum hospitio, regio more, exceptus à *Turrianis Mediolani* cum *Eleonora* Coniuge, *Ferdinandi III. Regis Castellæ* filiâ; quo tempore Rex novus *Eduardus* militari baltheo honoravit *Eduardum Turrianum*, *Conradi Muscæ* filium. *Raynaldus in Annal. Rippamontius in Hist. Eccl. Mediol. ad hunc annum.*

Anno 1271. 1. Sept. post obitum *Clementis IV. Romæ* Pontifex eligitur *S. Gregorius X. patriâ Placentinus*, ex prosapiâ Vice-Comitum, *Turriani* nominis hostium, oriundus, antehac dictus *Theobaldus* Vice-Comes.

Erat ille tunc in *Palæstina*, cum nuntium de suâ electione accepisset; sequenti anno 1272. cum supra nominato *Eduardo*, *Angliæ* Rege, in *Italiam* reversus, nihil magis cordi habuit, quam ut *Guelphos* & *Gibellinos* inter se conciliaret.

Indicto subinde apud *Lugdunum Galliarum* Generali Concilio, sacro Cœtui ipse præsens adesse voluit. Ad hoc ergo Concilium *Auratus Gregorius*, *Placentiam* in patriam suam

pervenerat ; eo animo , ut *Guelphos bellinos* , quorum præcipua capita erant *Turriani* , inde *Vice-Comites* , inter ciliaret , eamque litem componere *Turriani Ottonem Vice-Comitem* jam anno 1262. ab *Urbano IV. Papâ* *Mensis Ecclesiæ* Archiepiscopum destinati annos omnino duodecim , ab Urbe à Sede suâ prohibuerant , conati *Raymundum Turrianum* , *Novi-Comi* Episcopum dare , quod *Otto* partes *Nobilium* & *Turrian* tenacius sectaretur.

Papa *Gregorius* jam à tertio *Octobris* octavum ejusdem mensis *Placentia* tens , *Mediolanum* invitatur à *Turriano* venit ille , & in ædes *Raymundi Turriani* splendide receptus , nullum aliter *Turrianos* ad colloquium admisit , tunc Sedes Patriarchalis *Aquilæ* ad litem facilius componendam , tatem hanc *Raymundo Turriano* confectum pallio anno 1273. Mense *Octobris* hoc honore inescatus facilius cedere intendit sedē Metropolitanā *Mediolanensem*.

Decimo-*Octobris* *Lugdunum* abiit & interim *Placentiæ* *Ottonem Vice-Comitem* *Mediolanensem* Archiepiscopo , duxit , donec *Lugduno* ex Concilio revertitur ; quod nullā arte evincere tunc potuit , ut *Turriani Ottonem* in Urbem rederent.

Otto ipse , infidias *Turrianorum* veritus , maluit *Lugdunum* ad Concilium se conferre , quàm *Placentiæ* subsistere.

Anno 1275. ineunte Octobri *Gregorius* ex Concilio redux , *Lausannam* progressus , occurrentem sibi habet cum Conjugè & Liberis *Rudolphum* Imperatorem recèns electum , habitoque de summis rebus colloquio , *Papa* in *Lombardiam* reversus , iterum *Mediolanum* venit die 3. Novembris , eodem , quo nuper honore exceptus à *Turrianis* , apud quos multo tempore hospitabatur.

Interea temporis cùm benignè haberet *Turrianos* , præter omnium expectationem mandavit , ut propinquus suus , *Otto Vicecomes* , dudum destinatus Urbis Archiepiscopus , *Bugellæ* in exilio se contineret. Est autem *Bugella* oppidum *Vercellensis* agri , hodie *Biella* appellatum.

Mense Decembri *Gregorius* *Mediolano* abiens , in *Hetruriam* profectus , apud *Arrexiu* die decimo Januarii 1276. re , quam maximè volebat , infectâ obiit. *Annales Mediolanenses. Tomo XVI. Muratorii cap. 45.*

Interea novus honor accessit *Napo Turriano* , *Mediolanensis* Reipublicæ Principi , cùm aded sibi conciliârît *Rudolphum* Imperatorem , ut mereretur , non tantum institui Generalis Imperii per *Lombardiam* Vicarius , sed copias etiam multas ab eodem impetraret contra suos Adversarios , quas Du-

ce Comite *Lignio* misit. *Annales* modò citat cap. 46.

Neque diuturnæ erant bellorum feriæ inter partes adversas. Vix enim diem suum obiit *Gregorius* Papa, *Turriani* ab *Ottone* Vice-Comite, exule Archiepiscopo, ejusdemque fœderatis, *Aronam* & *Angleriam* instantibus, provocati, cruento inter se prælio conflixerunt, partâ à *Turrianis* victoriâ; *Theobaldus* Vice-Comes à *Napo* captus, unâ cum viginti quatuor Nobilibus capite plexus est.

Erat *Theobaldus* *Ottonis* Archiepiscopi fratre nepos, idemque Pater *Matthæi Magni*, qui sequenti anno, variante fortunâ, *Mediolani*, pulsus *Turrianis*, Imperium cepessit.

Nobiles, qui pro *Ottone* Archiepiscopo stabant, ex prælio *Vercellas* profugi, cum promissâ ope, ad novum certamen ineundum, *Ottonem* provocant, & collectis undequaque auxiliis, *Turrtanos* nil tale opinantes, robore etiam tunc multò inferiores die 21. Januarii, anno 1277. aggrediuntur apud *Decium* sive *Decimam*, vicinum *Mediolano* oppidum, itâ dictum, quoddécimo ab Urbe lapide distet: hodie *Desio* appellatur.

•
Eo in conflictu *Napus*, *Mediolani* Princeps perpetuus Defensor, captus in potestatem *Ottonis* venit; nam equo excussus, tam diu in luto jacuit, nemine suorum opitulante,

te, quoad Otto Archiepiscopus accurrens, illum crexerit, atque è manibus multorum, qui capiti ejus imminebant, eripuerit.

Poterat tunc Otto vindicare mortem Nepotis sui *Theobaldi à Napo*, priori anno apud *Seprium* occisi, quam adeò acerbè tulerat, ut diceret, malle se Archiepiscopatùs Urbis, quàm Nepotis sui strenui jacturam sustinuisse. Quin ab aliis etiam Primoribus incitatus, ut sanguinem sanguine vindicaret, dignum Episcopo responsum dedit: *Archiepiscopalis partes esse, acceptas iniurias non armis vindicare, sed in Domino condonare.* Sigonius *Libro XX. Historiæ de Regno Italiæ.* *Stephanardus de Vicomercato, Auctor synchronus, in Carmine de gestis Ottonis Vice-Comitis Archiepiscopi Libro 2. Num. VII. apud Muratorium Tomo IX. Chronicon Francisci Pipini lib. 3. c. 27. Tomo IX. Murat.*

Franciscus Turrianus, *Napi* frater, in primo certamine multis gladiatorum ictibus occubuit, capite resecto, & per castra post victoriam in triumphum circumportato: occubuit eodem prælio *Andreottus Turrianus*, *Caverna*, *Lombardus*, *Musca*, *Herrecus* & *Guido*; omnes pariter *Turriani* unà cum *Napo* in arce *Baradello* juxta *Conum* arctæ custodiæ mancipati. *Cassonus*, *Napi* filius, ex prælio superstes *Parmam*, alii *Turriani* cum pretiosis *Mediolano* *Cremenam*, alii ad *Raymundan* Patriarcham *Aquilejam* profugerunt.

Hujus diei , quo ipso S. *Agnētis* festo parta est hæc victoria, tam solemnem *Vice-Comites* coluerunt memoriam, ut *testemur* in notis ad Poëma *Stephanardi de Vico-mercato* , à tot Sæculis etiamnum supersint vestigia.

Otto per annos quindecim à Sede sua exul, Urbe occupatâ non cessavit victoriam prosequi; suppressis, ubiubi poterat, *Turrianis*, eorûmque fœderatis: quâ re cognitâ, *Cassinus Parmâ*, & *Raymundus Turrianus* Patriarcha cum firmissima uterque militum manu auxilio advolârunt.

Anno 1278. *Cassinus* rebus felicissimè gestis *Melegnanum*, *Laudrianum*, *Trilivium* & *Cavaragium* cepit. Inde *Cremâ* incensâ, *Papiensium* agrum invasit; tum subactâ Insulâ *Fulcheriâ*, ad ipsa *Mediolani* suburbia appropinquans, hastam in valvas ædis S. *Eustachii* torsit, ex quo maximus in Urbetumultus est concitatus.

Inde *Brugnanum* ultra *Bergamum* obsidione circumdedit; *Cassianum* item & *Vaprium* occupavit mente *Augusta*. Quibus detrimentis *Otto* Episcopus nova consilia capere compulsus, *Wilhelmum Montis Ferrati* Marchionem, Belliducem, stipendio in quinquenium constituto, conduxit, atque ei summam totius belli pacisque commisit, quæ res *Turrianos* à progressu valde coërcuit.

Anno

Anno 1279. inter *Ottomem Vice-Comitem* & *Raymundum Patriarcham*, de pace conventum est, ut injuriæ sponte abolerentur, captivi utrinque restituerentur, damna sarcirentur, & castra occupata communi amicorum fidei ac custodiæ traderentur. Inita est hæc pax *Melegnani* sive *Miliniani*, ubi præter *Ottomem Vice-Comitem* convenerant ex *Turrianis* *Raymundus Patriarcha*, *Cassonus Napi filius*, *Godofridus* & *Salvinus Martini II. filius*.

Contrà *Wilhelmus* Marchio arma spectans, castra rursus invasit, & *Turrianis* delendis unice intentus, bellum in alterum annum prosequitur. Subinde in *Hispaniam* ad *Alphonsum* Regem, & Imperatorem, Socerum suum profectus. spe totius *Lombardiæ* subigendæ ipsi incertâ, cohortes aliquot veteranorum impetravit, cum quibus ille redux, novo delectu habito. *Laudam*, mox etiam *Novariam* invasit, ac prælio cum *Turrianis* commisso, exercitum eorum disjecit anno 1281.

Iterum postea dimicans cum *Cassone Turriano* in festo *S. Dionysii* eum, fortissimi tunc Ducis officio fungentem, peremit, ejusque exercitum, in fugam conversum, prosligavit; caput *Cassoni* detruncatum hostes secum abstulerunt. Cæsi sunt tunc ex *Turrianis* quingenti, capti octingenti. Hæc clade acceptâ, *Raymundus Patriarcha* fortunæ periculum imposterum facere nolens, ab armis

mis decessit , atque relicto *Vice-Comitibus Mediolano*, ad *Ecclesiam* suam se contulit, ex-
eunte anno 1281.

Wilhelmus Marchio tam prosperis successi-
bus inflatus, ut modò *Turrianos* , ità nunc
Vice-Comites prodere, atque ipsum *Mediola-*
num sibi vindicare conatus est. Obiit *Na-*
pus in carcere *Arcis Baradelli* 12. Decemb.
1278. sepultus *Comi*, cum ex *Margaretha*, *Co-*
mitissa de Balzo, genuisset *Cassoniam* I. militem
strenuum, & *Conradum*, cognomento *Myscam*.

Ex his *Cassonius* I. à *Patre Napo* cohorti præ-
torianæ *Germanorum* præfectus, post fata *Pa-*
tris, redintegrato exercitu, fortissimè con-
tra *Vice-Comites* dimicavit ; sed præliotam-
dem inferior occubuit 1281. relictis post se
tribus filiis: *Martino* III. 1307. defuncto:
Aquilino & *Claudio*. Porro ex *Martino* III.
natus est *Tibertius*, *Brixie* Episcopus, de quo
ità *Ughellus* Tom. 4. *Italiae sacrae*: *Tiberius* *Tur-*
rianus nobilis gentis *Turrianæ Mediolanensis*,
Martino Patre natus, ex majoris *Ecclesiae Me-*
diolanensis Canonico fit Episcopus *Dertone*
23. Octob. 1313. cui *Ecclesiae* præfuit annis
duodecim: inde translatus *Brixiam*, anno
1325. 24. Junii, illam *Ecclesiam* rexit usque
ad annum 1334. quo obiit 29. Januarii.

Hic cum sentiret contra *Joannem* XXII.
Pontificem, anathemate percutsus, unà cum
Episcopo *Aretino* coronat *Ludovicum* *Bava-*
rum Imperatorem *Mediolani* coronâ ferreâ in
Regem

Regem Lombardiæ ipso die Pentecostes scil. ultimâ Maij. 1327.

Conradus Musca, Cassoni I. frater, anno 1277. in prælio ad Decimum captus, & anno 1283. ex carcere Baradelli à Comensibus unâ cum Guidone Patrueli in libertatem dimissus, post toleratum viginti quinque annorum exilium, pristinam Turrianam fortunam restituit, quandò unâ cum prædicto Guidone anno 1302. 16. Junii, cæsis ac profligatis Vice-Comitibus, Mediolanum triumphator est ingressus; post victoriam non diu inter vivos superstes, paulò post mortuus Mediolani, & apud Franciscanos Conventuales sepultus unâ cum Martino III. quòd Patruis sui Francisci Palatium vastissimum, post infelicem ad Decium pugnam, exactis Turrianis, datum esset Franciscanis Conventualibus, in Monasterium commutandum. Sigonius lib. 19. Leander Alberti. Villanus l. 8. c. 61. Raynaldus. Uxor Conradi Muscæ Allegrontia de Rbaude, vulgò Rbo; ut refert Petrus de Crescentio lib. 2. narrat. 10. c. 6. Liberi: Florimundus, cog. Muschinus & Odoardus, sive Eduardus, aliàs ab Eduardo Rege Angliæ torque aureâ decoratus. Et Cassonus II. ex Archi-Episcopo Mediolanensi Patriarcha Aquilejæ; de quo ita Ughe- lus Tom. 4. Italia sacra in serie Archi-episc. Mediolanensi:

Cassonus Turrianus, inquit, Conradi Muscæ filius, ex Canonico Metropolitano, & Decano Ecclesiæ

Ecclēſiæ Aquilejenſis electus, & a *Clemente V.* Pontifice confirmatus, conſecratusque a *Narbonenſi* Epifcopo Archi-Preful *Mediolanenſis* anno 1309. tantā lætitiā a populo exceptus eſt, ac ſi *Ecclēſiæ* de divinitus datus eſſet, indecimum annum variā fortunā præſuit; amplexus & varias lites de jurifſdictione cum *Fice-Comitibus* & *Græſe Turrianis*, ſuo propinquo agitavit; a quo cum fratribus indigna paſſus eſt, uſque ad carcerem.

Henricum VII. Imperatorem in *Ambroſiana* Baſilica Regem *Lombardiæ* coronavit 5. *Januarii* 1311. à *Matthæo Vico-Comite* eodem anno 1311. cum cæteris *Turrianis* Sede & Urbe pulſus, ad *Robertum* Regem *Neapolitanum* ſecedens, aliquamdiu honorificè degit.

Interim deſuncto *Aquilejæ* Patriarchā *Ottobono*, à Papa *Joanne XXII.* ad Cathedram Patriarchalem promovetur 10. *Januarii* 1317. Cum eſſet *Guelphicæ ſæctionis* Princeps, ac copias in *Heſtruriam* ipſe duceret, ut ex voto Pontificis debellaret *Gibellinos*, *Ludovico Bavarō* Imperatori addictos, equo delapſus crus fregit prope *Florentiam*, atque in Urbem delatus, obiit menſe octavo ſui Patriarchatūs eodem anno 1317. 12. *Auguſti Florentiæ* ſepultus, ad S. *Crucem* in templo *Minoritarum* cum monumento marmoreo; ubi ejus effigies in modum dormientis hodieſum ſpectatur cum ſcutis gentilitiis *Turrianorum*, nullā proloquente inſcriptione in Virum liberali ſcientiā

scientiâ præditum , generis nobilitate præclarum , morum honestate decorum , discretionis & consilii maturitate conspicuum , aliisque virtutibus clarum. Hæc *Ugbellus*.

Muratorius Tomo IX. refert Concilium Provinciale à *Cassono Bergomi* habitum anno 1311.

Pergit *Ugbellus* : cæterum *Cassonus* excussus equo visus est suæ gentis , à *Matthæo Vice-Comite* everse , ruinam præfagisse. *Turriani* posthæc *Mediolano* pulsi , *Veronam* , *Venetias* & in *Forum Julii* migrârunt ; ubi hætenus dignitatibus , ac divitiis nobilitatem avorum , quam à *Caroli Magni* Imperatoris temporibus *Mediolani* disseminaverant , perbellè tuentur & colunt. Hæc *Ferdinandus Ugbellus* , *Abbas Cister.* ad *Aquas Salvias Tom. 4.* in *Archiep. Mediol.* & *Tomo 5 :* in *Patriarchis Aquilejæ*. Memnere etiam abundè *Cassoni Sigonius* , *Joannes Villanus* , *Leander Alberti* , *Rippamontius* in *hist. Eccles. Mediol. part. 2.*

Ejus elogium extat in aula Patriarchali *Utinæ* , quod ita refert *Palladius de Olivis part. 1. lib. 7.*

Cassonus Turrianus , quem ab Archiepiscopatu *Mediolani* ad Patriarchatum *Aquilejensem* *Joannes XXVI.* Pontifex Maximus extulit , *Raymundi* Patriarchæ , gentilis sui gloriam æquâisset , nisi lapsu equi , dum *Aquilejam* contendit , occubuiisset.

Ut cæteros *Conradi Mifcæ* posteros transeam; ex ejus quoque stirpe prodit *Michæ Turrianus*, Cardinalis, genitus ex *Aloyfio*, Comite de *Turri & Taddæa Strasoldæ*; de quo in *Ughellus Tomo V.*

Michaël Turrianus, sive à *Turri*, filius Comitis *Aloyfii & Taddææ Strasoldæ*, natus *Uini* 1511. ob res præclare gestas *Paulum III.* Papam in amorem traxit; ex *Referendario Apostolico* creatus Episcopus *Cenetus* in *Marchia Tarvisina* anno 1547. tñm & Apostolicus Legatus ad *Henricum II. Galliarum* Regem, item etiam Legatus *Julii III.* reversus Pontificiæ domui præficitur, deinde *Umbria* Gubernator, à *Pio V.* missus in *Galliam* ad *Carolum IX.* Regem pro extirpanda hæresi.

Taurini anno 1567. 7. Idus Aug. *Carolus Emmanuel, Sabaudia Ducis* filium, è sacro fonte suscepit. Interfuit Concilio *Tridentino*, non sine laude prudentiæ & doctrinæ, quam jam olim agendo apud *Christianos Principes* abundè collegerat. Demum à *Gregorio XIII.* creatur Cardinalis; quo Pontifice mortuo, ob sua in Ecclesiam merita ingentia *Apostolica Sedi propius accessit in electione.* Post *Sixti V.* creationem brevi decessit anno 1586. XI. Cal. Martii ætatis 75. ob singularem pietatis laudem æternâ memori dignus. *Hæc Ughellus.*

Franciscus

Franciscus Pagani I. minor natu filius, *Natiolani* quondam Principis, & sub *Ruggero I.* per *Lombardiam* imperii Vicarii Gesserat frater. Occisus anno 1277. apud *Deprælio* 21. Januarii à *Richardo de Lancum* antea summis honoribus fulsisset mi.

et *Judia de Castellione*; ex eâ nati sunt Princeps *Mediolani*, & *Aymonus Episcopus*, teste *Joanne de Sironis in Chronico & Agbello*.

GRADUS V.

Jo de Turri, Francisci filius, *Pagani L.* natus est 27. Septembris 1259. ipso *osmae & Damiano* sacro, quo die *milimorte* extinctus est *Italiae Tyrannellinus de Romano*.

et *Ima Beatrix*, filia *Simonis* nobilissimae *Florentini de Battifolle*, solennis nuptiis copulata *Mediolani* mense *Martio* 1276. ut habent *Annales Mediolanenses*, apud *Mortator. Tom. 16*.

et *2da. Briamfundis*, filia *Philippi Comitis Langusco & Lumello, Placentiae & Trevis* Reipublicae Gubernatoris, juxta *Bernardum & Paulum Fovium*.

et *Margaretha*, nupta *Simoni Comitis* *Trigio*.

Franciscus, id est, *Franciscus junior*, duxit *Alberti Scoti*, potentissimi apud *Placentiam* Comitis.

Hh

Simon,

III. P. Conradi Hartenberger Sec. Jesu.

Simon, sive *Simoninus* contra *Galeatum Vice-Comitem* cum *Passerino Turriano* pugnans, submersus est in fl. *Addua* 1323. Uxor, filia *Petri*, *Vice-Comitis*.

Nardinus, duxit neptem *Matthai Magni*, *Vice-Comitis*.

Amurathus, Uxor *Catharina de Ceva*, filia *Rudolphi*, *Marchionis Ceva*.

Guido II. sive *Guidottus*, Uxor, filia alterius *Comitis Langusco & Lanello*.

Lamoraldus de Turri, postea *Taxus* cognominatus, transtulit familiam ad *Bergomates*, in vallem *Cornelii*.

Thaddæa, nupta illustri viro ex familiæ *Spilimberg*.

Slesca, nupta nobili *Mediolanensi de Valore*. Ità *Sidonius de Scotia*; *Cavitellus in Annal. Cremonensibus*. *Corius in hist. Mediol. Sarsovinus part. 1. Petrus de Crescentia*.

Guido in fatali prælio ad *Desum* anno 1277. captus à *Vice-Comitibus* cum aliis quinque suæ gentis, conjectus est in carcerem arcis *Baradelli*, unde ære *Raymundi*, Patriarchæ *Aquilejensis* per *Comenses* liberatus, multo tempore conatus est avitum *Mediolani* Principatum vindicare, vindicavitque tandem feliciter cum patrueli suo *Conrado Musca* anno 1302. die 16. Junii, ejectis denique *Vice-Comitibus*.

Cum *Victor* Urbem ingrederetur cum *Conrado Musca* patrueli, viæ publicæ omnesce-

renis

ronis erant instratæ, parietes ædium auro
veſtiti, egeſta in publicum pretioſa omnia,
quæ privato aliàs uſui ad magnificentiam &
ornatum deſerviebant, erectæ portæ trium-
phales, cælum ipſum vel purpurâ, vel telâ
lineâ erat obumbratum, inter mille applau-
dentis populi lætitiâs Pater patriæ ſalutatus.
Primatum quidem Urbis tunc tenuit *Gonra-
dus Muſca*, ætate major; quo ſub annum
1305. deſuncto, plenum dominium devo-
lutum eſt ad *Guidonem*, qui, ut *Corius* ait,
in hiſt. Mediol. Ducis nomine imperavit.

Crevit *Turrianæ* Familiæ decus, quando
poſt deceſſum *Franciſci de Fontana* Archi-præ-
ſulis, *Caffonus*, vel potiùs *Gaſtonus*, *Conradi
Muſcæ* filius, 1307. ad Sedem *Metropolitanam*
eſt eveſtus; hic ut Princeps erat pacis a-
mans, nihil antiquiùs habuit, quàm partes
adverſas inter ſeſe conciliare; quem in finem
exules *Vice-Comites* in Urbem revocavit, au-
thórque fuit, ut plures ex *Turrianis* cum *Vi-
ce-Comitibus*, aliſque ex primâ urbis nobi-
litate mutuo conjugii ſœdere arctiùs affini-
tate inter ſe unirentur; quæ res adeo alie-
num reddidit *Guidonem* à *Gaſtone*, ut lite in-
ter ipſos exortâ, declinarent mutuum oc-
cuſum, vitarent colloquia, & alter alterum
evertere conaretur, utroque ad res novas
aliunde ſibi amicitias comparante.

Suſpenſis ad iſta ei vibus, prodidit tan-
tem *Guido*, quid alto animo coquat. *Primo*

Octobris 1310. jubet pro suo in Urbem & Territorium imperio, *Turrianos* omnes in summa S. *Ambrosii Basilica* convenire, velut in ipso templo de præcipuis rebus familiaræ tractaturus. Fecit loci Sanctitas, & Consanguinitatis fiducia, ut frequentes adessent *Turriani*, neque ipse *Gastonus* Archiepiscopus abesse detrectaret.

Postquam omnes adfuere, cæteris *Turrianis* intactis, Archiepiscopo *Gastono*, ejusdemque fratribus *Florimundo Muscbino*, *Pagano*, & *Eduardo*, manus injiciuntur, appositoque ad fores milite intra palatium concluduntur. *Napinus*, unus ex *Gastoni* fratribus, tunc simul comprehendendus, illodie aberat, volatu accipitrum in agro detentus, qui re audita, confestim *Ticinum* se recipit, ibidem arcemunitâ, rei eventum expectans.

Ex præfatis fratribus *Florimundus*, *Paganus*, & *Eduardus*, *Angleriam* abducti, in arce custodiuntur. Reliqui *Turriani*, cum viderent, rem non tangere nisi solum *Gastonem* Archipræsulem, ejusdemque fratres, libere per Urbem agunt.

Alterâ die, quæ fuit secunda Octobris, *Guido* iterum convocat suos gentiles, promissioque longo sermone ait ad universos, se non probare, quod post accepta à se tot beneficia hosti associantur, *Gastonem* Præsulem esse authorem, ut *Vice-Comites* iterum prævalentes in Urbem revocentur, atque

que ut hæc non ex vano dicta esse crederent , multis probare conatur.

Primum inquit, *Matthæi Vice-Comitis* neptis desponsata est *Muschino* fratri *Gastoni* : neptis altera *Matthæi* tradita *Napino* pariter fratri. *Paganus* III. frater *Giberti* Comitis *Corregiensis* affinem duxit , quæ connubia *Gastonus* nonnisi nostro malo procuravit.

Erant in hoc Conventu præter *Turrianos*, alii quàm plures ex prima Urbis nobilitate, unanimi omnes voce *Guidonem* dehortantes, ne manus extendat in *Gastoman* , Christum Domini , imò potiùs cordi habeat communem Urbis salutem, amicéque cum proximo consanguineo conveniat.

Interim *Gastonus* arctiùs cingitur , armatis jam ad viginti dies fores custodientibus; idem evenit ejus fratribus, *Angleria* detentis. Talia cum perperam aguntur *Mediolani* à *Guidone* , venit fulmen Apostolicum *Avenione* ; Legatus *Clementis V.* diras affert contra *Guidonem* ejusdémque filios, à reliquo fidelium cœtu segregandos , etiam ex eo capite, quòd vi extorquere voluerit, ut *Gastonus* cedat amplissimos fundos, suæ Ecclesiæ *Metropolitane* jam ex antiquo debitos, aliisque eidem Ecclesiæ annexa jura & Privilegia.

Promulgatio anathematis fit per Episcopum *Novo-Camensem* die à captivitate *Gastoni* Archiepiscopi vigesimo. Patuit extem-

plò, quanta vis inesset anathemati Pontificis; abeunt continuò à *Guidone* probi quique, post hos etiam proximi agnati & consanguinei, denique & amici, alias intimi.

Interim 310. *Henricus VII.* Cæsar intraverat *Italian*, & jam à festo *S. Michælis* subliterat apud *Astam*, Legatos ex Urbibus *Lombardie* expectaturus. Compareret etiam *Gastinus* Archipræsulcum *Napino* fratre, *Matthæo* Vice Comite, qui fœdus init cum *Gastino*, ejusque fratribus, hac conditione, ut beneficio Cæsaris ambo exules in Urberestituti, æquo jure viverent, & paternis bonis, civili actione partis, utraque factio potiretur.

Sub diem 27. Decembris *Mediolanum* venit Imperator cum magna Principum, aliorum *Guidoni* fœderatorum, & militum multitudine, obviam etiam progreditur *Guido* cum magna omnium ordinum pompâ, & ab equo desillens, Cæsaris pedes exosculatur, quem Cæsar humaniter allevans, equum conscendere jubet, ore renidente dicens: *Guidoni* contra stimulum calcitrare; atque ità medius iter *Matthæum* Vice-Comitem à dextris, *Guidonem* à sinistris urbem ingreditur. Signifer *Guidonis*, in labaro explicato, non aquilam, sed turrim, signum *Turrianæ* gentis præferebat, quod videns *Germanorum* equitum quidam, Signifero vexillum de manu vi extortum in terram projicit, indignum ratus, quod præ-

præsente Cæsare aliud insigne, quàm *Romana Aquila* præferatur.

Anno 1311. die sextâ Januarii coronatur à *Gastone Turriano Henricus* cum *Regina Uxore*. Exigit Imperator pro coronatione centum florenorum millia auri à Communitate *Mediolanensi*; sensim excitantur Cives etiam à militibus *Germanis*, armantur clam contra *Germanos Mediolanenses*; quod advertens *Leopoldus*, Dux *Austriæ* Urbem obequitat, & palatio *Guidonis* proximus ex strepitu insolito advertit, multos equites latitare in domo *Guidonis*. Monetur de hoc Imperator, duplicantur custodiæ, convocatur *Germanus*. Miles, qui uno agmine irrumpens in ædes *Guidonis* cædes miscet, clam in equo *Cremonam* profugiente *Guidone* die 12. Feb. Hic finis Principatûs *Turrianorum Mediolani* & per *Lombardiam*, qui salvis rebus mobilibus ex Urbe relegati, majorem partem in *forum Julii* immigrârunt, *Guidone* anno 1313. apud *Cremonam* defuncto. Totius rei seriem exactè tradunt *Bernardinus Corius*, *Paulus Jorius*, & *Albertus Mussatus*, *synchrobus in Hist. id Augustâ Henrici VII. Imp. Rubrica X. & eq. apud Muratorium Tom. X. pag. 331. & c. Villani l. 8. c. 61. Cavitellus in Annal. Crem. ad annum 1313.*

Atque hic ille *Guido* est, de quo unanimi calculo testantur Historici, quod ab illo des-

cendant illi *Turriani*, qui à *Taxis* cognomen assumpserunt, quam stirpem solam, ceteri missis, prosequor.

**GRADUS VI. TURRIANORUM, IDEM
QUE PRIMUS TASSIORUM.**

Lamoraldus de *Turri*, Filius natu minimus *Guidonis*, post fata Patris *Mediolano* cedere coactus, exemplo suorum Fratrum & aliorum nobilium Proscriptorum pro securitate profugit *Bergomum*, & fixâ sede in valle *Carnelii*, reliquum vitæ ibi exegit. Vicina *Montana Taxi*, cujus Dominium acquisiverat, ipsi subministrabat occasionem, animum laxandi; cum enim hic mons esset fecundus & plenus *Taxis*, quorum venatione frequenter se exercuit, ad stirpem suam ab aliis tum Fratrum, tum Propinquorum distinguendam, à *Taxis* cognomen assumpsit, quod ad Posterios transmisit. Eo planè modo, quo alii ejus Propinqui ad distinctionem similia cognomina habuerunt, velut *Conradus Mysca*. *Henricus Passerinus* &c. Nec cognomen solum mutuavit à *Taxis* *Lamoraldus*, sed præter signa avita *Turriana* gentis inferere voluit hoc animal, ut præter turrim, sceptrâ florigera & Leonem, *Taxum* etiam in campo *Caruleo* referrent. Neque ita accisa erant res *Lamoraldi*, cum juxta *Sansvini*, *Frizaxera T. 3. de Familia Tassis*, &
VII.

Villarum in annuos redditus haberet ducenta & quinquaginta Scutorum millia.

Ut majorem ætatis partem in valle *Cornelii* apud *Bergomates* transegit, ita ibidem mortuus, in Ecclesia, quæ de gratiâ nomen habet, fuit sepultus, cum hoc Epitaphio, quod refert *Petrus de Crescentio* in sua *Corona nobilitatis Italiæ*, vel *historia illustrium familiarum*, narratione *XXI. cap. 3.* sub titulo *Torriani de Bergamo & Casa Tassis*, nella chiesa delle grazie in *Cornello*.

D O. M.

Ex antiqua & nobili Familia de Turrianis ortus Lamurat, Tassus nuncupatus, fortune invicto animo parens, belli indefessus, pacis amator, privatam hic gerens vitam; in Domino resurrecturus expectat.

Addit Poëta Carmen, quod totam *Lamoraldei* vitam exprimit.

Natus ego insubrum claro de sanguine, nomen Citi Turris (clypei prisca figura) dedit.

Cum patre, & agnatis, Laribus depulsus avitis;

Tentavi antiquas vi reparare domos.

Sed frustra, Henrico sceptrum moderante Quiritum,

Hostem qui mannis juroit & auxiliis.

Cumque suas passim jactarent ambo cruore

Natorum, & nostro tingere velle manus.

Me tandem in montem Taxum cum stirpe recepi.

Hospitiumque mihi Bergonia terra dedit.

Hh 5

Ipse

Ipse locus, noménque jugi, noménque feram,
 Taxi cognomen mox peperére mihi.
 Id fuit in numero fratrum discrimen, & hoc
 Distingui passim nomine fama tulit.
 Hinc nati dicti sunt Tassi, horumque nepotes,
 Fussi fortunæ symbola ferre mea.
 Dum risit, dixi: hanc turrito in vertice sat
 Signate, & gemino flore notate genus.
 Ejusdem perro fati adversantis in ipsa,
 Ausi à me clypei, cuspidè ferte notam.
 Et quoniam soleo, venatu avertere curas,
 Factura ut liceat non meminisse mea,
 Si sapitis. Taxi toties, quem dextera fixi,
 Continud ante oculos forma superstes erit.
 Ecce in paucis & mutationem & rationem
 insignium.

Uxor Lamoraldi, Catharina Soardi ex illu-
 strissima apud Bergomates familia, teste Fran-
 cisco Sansovino part 1. in familia Soardina. Hæc
 quàm præpotens fuerit apud Bergomates,
 ostendit Chronicon apud Muratorium Tom. XVI.
 & maxime pag. 877. & sequent. Inde natus
 Franciscus, hæres.

GRADUS II.

Franciscus I. vel Franciscinus, Vallis Sacine
 Comes, obiit 1373.

Uxor Constantia Brevia, ex qua natus Fran-
 ciscinus sive Franciscus II. junior. Joan-
 nes de Sitonis in Chron. Mediol. & Petrus de
 Crescentio, qui meminit Familias de Brevis
 lib. 2. de nob. stat.

GRA-

GRADUS III.

Franciscinus succedit patri anno 1373. in dominiis apud *Bergomates*, mortuus 1410. juxta *Joannem de Sironis*.

Uxor *Catharina Ninguardi*, ex qua natus *Rogierius*. Ità *Gabriel Bucelinus* in *stemmatographia*.

GRADUS IV.

Rogierius I de Turri & Taxis relictâ urbe *Bergamo*, aulam *Friderici IV. Pacifici* Imperatoris sectatur, cum anno 1451. pro coronatione *Romam* adiret, quem *Viennam* fecutus. anno 1452. supremus venationum Praefectus est constitutus. *Francis. Bellafin* in *hist. urbis Bergomi* cap. 43.

Uxor *Catharina* ab *Auver*, ex qua nati *Franciscus III. senior*, patri succedit in officio apud *Fridericum Imp.*

Simon, stirpem propagat *Bergomi*.

Antonius, ex Comitissa de *Arch* genuit *Matthiam*.

Gabriel vixit in matrimonio cum *Catharina de Lichtenstein*.

Bucelinus loc. cit. *Petrus de Crescentio* in corona nobilit. narratione XXI. cap. 3. tit. *Turriani de Bergamo*, & *casa Tassis*.

GRADUS V.

Simon, adlectâ in Conjugem filia *Jacobi de Rhaude*, vulgò *de Rboo*, ex illustri apud *Bergomates* familia genuit

Fran-

Franciscus 7us univers.

Rogerus II. & Taxis.

Cum *Franciscus III.* frater *Simonis* celestis, & pater *Caroli*, accito ad se ex *Libe Bergensi* nepote *Francisci IV.*, eundem in aula Imperatoris educavit; mortuo subinde *Francisco III.* seniore patre, *Franciscus II.* junior & *Maximilianus I.* Imperatore cursum postularum per Imperium prædixit, quod ipse primus esset, qui ad literarum commercii promovenda suomet ipse impenso cursus per diversas Stationes instituerit; cum alii ab una urbe in aliam tabellarii equo uno vererentur, nec haberent statim paratum alium, sed modò inquirendum, quo iter in aliam rursus urbem prosequerentur.

Postea *Franciscus II.* in *Hæzaniis* secutus *Philippum*, *Pulchrum*, *Carolum V.* patrem, ibidem sine prole decessit anno 1518. natus sui honoris & officii hæredes, ex fratre *Rogero II.* nepotes. *Franciscus Zacer: Tom. 2. de Franciæ de Taxis.*

GRADUS VII.

Rogerus II. & *Taxis*, *Simonis* præcedentis filius, *Francisci II.* junioris frater, anno 1492 *Bergum* defunctus, uxorem habuit *Magnum* & *Albrecht*, ex familia *Marchionum* & *Sales*, inde nati

Joannes Baptista, *Maximus* sive *Maximus*, *Simon* & *David*, qui postremus domicilium fixit *Traue*, consiliarius a *Maximiliano I.* Imp.

mp. Gubernator Arcis S. Felicis prope *Venonam*. *Francis. Zazera* loc. cit. *Petrus de Crescentio*.

GRADUS VII.

Joannes Baptista, *Mapheus* & *Simon Tiarrini*, fratres, à *Francisco IV. juniore*, patruo suo instituti hæredes, in *Hispaniam* migrarunt, à *Carolo V.* non tantum confirmati in adeunda patris hæreditate, sed insuper anno 1518. in jura nobilium indigenarum *Hispaniae* immissi *Saragossa*.

Ex his *Joannes Baptista*, loco patris, caput familiae factus, erat generalis publicorum tabellariorum Præfectus, per *Hispanias*, *Belgium*, *Germaniam* & *Italiam*, idemque sedem suam habuit *Bruxellis*, relictâ fratri *Mapheo* præfecturâ postarum per *Hispaniam*, cujus stirps mox exaruit, cum non nisi tres filias absque mare hærede reliquisset.

Simon, alter *Joannis Baptiste* frater, impetravit præfecturam postarum per *Insubriam*; unde in *Italiam* reversus consedit *Mediolani*, quod Ducatus iste tunc devolutus esset ad *Hispanos Austriacæ* gentis Principes.

In uxorem duxit *Magdalenam de Renau*, sive de *Château neuf*, ex qua nati *Rogerus* & *Antonius*, ille propagator stirpis *Mediolanensis*, hic *Marchionum S. Pauli* in *Lombardia*. Cum enim ambo fratres interfuissent famoso prælio navali ad *Eginadas* anno 1571. sub *Joanne Austriacæ*, *Antonius* tunc à *Turcis* captus,

Franciscum IV. juniorem.

Rogerium II. & Joannem.

Cùm *Franciscus III.* frater *Simonis* caeleb. esset, & prole careret, accito ad se ex Urbe *Bergamo* nepote *Francisco IV.*, eundem aulam Imperatoris educavit; mortuo subinde *Francisco III.* seniore patruo, *Franciscus IV.* junior à *Maximiliano I.* Imperatore cursum postarum per Imperium præficitur, quod ipse primus esset, qui ad literarum commercia promovenda suomet ære immenso cursores per diversas Stationes instituerit; cùm autem ab una urbe in aliam tabellarii equo uno veherentur, ne haberent statim paratum alium, sed modò inquirendum, quo iter in aliam rursus urbem prosequerentur.

Postea *Franciscus IV.* in *Hispanias* secutus *Philippum*, *Pulchrum*, *Caroli V.* patrem, ibidem sine prole decessit anno 1518. natus sui honoris & officii hæredes, ex fratre *Rogério II.* nepotes. *Franciscus Zazera* Tom. 2. in *Familia de Tassis.*

GRADUS VI.

Rogérius II. de Tiuri & Taxis, *Simonis* præcedentis filius, *Francisci IV.* junioris frater, anno 1492. *Bergomi* defunctus, uxorem habuit *Alegriam de Albrico*, ex familia *Marchionum de Salice*, inde nati

Joannes Baptista: *Mapheus* sive *Matthæus*, *Simon & David*, qui postremus domicilium fixit *Tridenti*, constitutus à *Maximiliano I.*
Imp.

Gubernator Arcis S. Felicis prope Vr-
Francis. Zazera loc. cit. Petrus de Cres-

GRADUS VII.

ies Baptista, Mapheus & Simon Tiaria-
ratres, à Francisco IV. juniore, patruo
stituti hæredes, in Hispaniam migrâ-
à Carolo V. non tantum confirmati
eunda patui hæreditate, sed insuper
1518. in jura nobilium indigenarum
niæ immissi Saragossa.

his Joannes Baptista, loco patui, ca-
milie factus, erat generalis publico-
abelliarum Præfectus, per Hispanias,
um, Germaniam & Italiam, idemque se-
suum habuit Bruxellis, relictâ fratri Ma-
oræfecturâ postarum per Hispaniam, cu-
irps mox exaruit, cum non nisi tres fi-
bsque mare hærede reliquisset.

ion, alter Joannis Baptiste frater, impe-
t præfecturam postarum per Insuliam;
in Italiam reversus consedit Mediola-
uod Ducatus iste tunc devolutus esset
ispanos Austriacæ gentis Principes.

uxorem duxit Magdalenam de Renau, si-
Cbâteau neuf, ex qua nati Rogerius &
ius, ille propagator stirpis Mediolanen-
ic Marchionum S. Pauli in Lombardia,
enim ambo fratres interfuissent famo-
elio-navali ad Eginadas anno 1571. sub
le Austriacæ, Antonius tunc à Turcis ca-
ptus,

Hic ille *Raymundus* est, qui pro ei, qui tenebatur in Regem fidelitate, detexit *Philippo II. Hispaniarum* Regi mala consilia *Carli* filii & hæredis, qui ob præreptam sibi a patre, tunc jam bis viduo, regiam sponsam *Ifabellam, Henrici II. Gallie* Regis filiam, irritatus, & ambitione regnandi stimularum, petiit à *Raymundo Titriano* equos, quibus clam celerrimè in *Belgium*. jam turbatus, iter facere posset, Principatum suum ibidem auspicatorum.

Hac super re ita scribit *Gonzalez Davila* theatro gloriæ *Matritensis* cap. 10. Anno 1562. Julii moritur *Madriti* *Don Carlos*, Princeps hæres *Hispaniarum*, annos natus 23., cum jam tunc ambiret ipse regnare. Erantque, qui accenderent ambitionem, sic tamen, ut omnia ejus consilia irrita caderent, quæ in oculis patris versaretur; certius id futurum, si in *Belgium* abiret, cum populi remoti illum amplecterentur, & quod cõmisset filius unicus, oporteret, ut matrimonio jungeretur.

Famianus Strada lib. 7. de bello *Belgico* res prosequitur, ita scribens: Rex *Philippus II.* comperto ex aliorum indiciis filii consilio, appostremum à *Raymundo de Taxis*, regio tabellariorum Præfecto, admonitus festinationis, quæ *Carolus* equos poposcerat, ad longinquum iter celeriter commutandos.

In summa animi fluctuatione per omnia
Urbis

Urbis templa preces imperavit; simul consilium aliquorum insignium doctrinâ viro-
rum, quibus uti consueverat, exquisivit;
Et *Martini ab Azpilqueta Navarri* Doctoris,
sententia hæc summam fuit: Non posse
à Rege absque gravi animæ noxâ negligi sa-
lutem Regni, negligi autem, *Carolo* abire
permisso, qui apertè dissidens à Patre, Reg-
num in partes distracturus esset.

Aperit ergò *Raymundus* Regi consilium.
Pater his auditis, inuito consilio, statuit fi-
lio media subtrahere ad concepta explenda;
gnarus, quòd essent in aulâ, qui foverent
filium. Ergò cubiculo includit, ità tamen,
ut nunquam abessent Primores ex aulâ. In-
de collectis Regni Proceribus petit, ut suam
quisque mentem explicet. Post aliquot men-
ses in summo æstu *Carolus* frigidam bibit, &
glacie lectum refrigerat, fructusque cum
excessu comedit; inde febris, quæ totum
corpus alteravit, mortuus est tamen pœni-
tens, omnia deprecatus.

Uxor *Raymundi Turriani Catharina de Acun-
na.*

Liberi: *Joannes* primus Marchio *Villa Me-
dianæ.*

Philippus ex Episcopo *Placentino* creatus Ar-
chiepiscopus *Granatensis* 13. Maji 1616.
obiit 1620. 20. Julii.

Angelica nupta *Ludovico de Gutzmun.*

I i

Ma-

Tom. VIII. P. *Conradû Hertemberger* Soc. JEsu.

Mariana, nupta *Petro Velez. de Guevard*, gen
Don *Frigo de Velez*, ad quem expira
hâc lineâ *Turrianâ* devolvebatur total
pana *Turrianorum* hæreditas.

Ita *Molina de Nobilit. Andalusie lib. 2. cap. 1*

GRADUS VIII.

Leonardus I. de Turri & Taxis, tertius
annis *Baptistæ* filius, Generalis Postar
in Imperio Præfectus à *Rudolpho III.* I
peratore anno 1595. declaratus, ob
Bruxellis 1612. ætatis 60.

Uxor *Ludovica Boiset*, Domina de *Huyfing*
ex qua natus

Lamoraldus II. ut produnt *Zazera & Chiffel*

GRADUS IX.

Lamoraldus II. S. R. J. Comes, *Matthie*
peratoris Camerarius, Generalis per
perium *Tabellariorum* Præfectus, obiit
1624.

Uxor *Genoveva de Taxis*, Pater illi erat
rapbinus II. de Taxis, Postarum *Augustæ*
Rheinhusii Præfectus, Mater *Isabella de T*
xis, filia *Simonis & soror Antonii I. Ma*
chionis S. Pauli in Lombardiâ, de quo
præ.

Ex hoc conjugio natus est *Leonardus II.*

GRADUS X.

Leonardus II. de Turri & Taxis S. R. J. Comes
impetravit anno 1621. 27. Oct. à *Fer*
nan

nando II. Imperatore, ut in casum defu-
turi hæredis maris suprema Postarum per
Imperium Præfectura devolvatur ad fili-
as. Vitâ decessit 1628. 24. Maji.

Uxor *Alexandrina de Rye*, ex quâ natus
Lamoral Claudius Franciscus.

GRADUS XI.

Lamoral Claudius Franciscus S. R. J. Comes,
Generalis Postarum Præfectus, *Ferdinan-*
di III. & Leopoldi I. Imperatorum Came-
rarius, natus anno 1621. defunctus 1676.
Bruxellis.

Uxor, *Anna Francisca Eugenia*, Comitissa ab
Hornes, mortua 1696.

Liberi: *Eugenius, Alexander.*

Frigo Lamoral natus 1653. obiit 1713. **Uxor**
Maria Claudia, filia *Sebastiani*, Comitiss de
Fugger, mortua 1721.

Antonius Alexander, natus 1662. à *Turcis*,
apud *Neubeusel* 1683. occisus.

Franciscus Sigismundus sub Rege *Hispaniarum*
Generalis Campi Marefcallus, & Ducatus
Limburgici Gubernator. **Uxor** ima *An-*
na, filia *Francisci*, Comitiss ab *Ursel*, obiit
1700. 2da *Maria Eleonora*, filia *Philippi*,
Comitiss ab *Oettingen*.

GRADUS XII.

Eugenius Alexander, natus 1652. 11. Janua-
rii, succedit Patri anno 1676. S. R. J. Prin-

ceps creatus à *Leopoldo* Imperatore anno 1676. Pro confirmatâ per *Belgium* (quod tunc *Hispanici* erat) supremâ Postarum Præfecturâ solvit anno 1676. *Carolo II. Hispaniarum* Regi centum quinquaginta millia florenorum. Et rursus anno 1681. pro rogatione filii in eâdem Præfecturâ solvit eodem *Carolo* Regi centum florenorum millia. Denique iterum anno 1686 eandem centum millium florenorum summam solvit *Carolo II. Regi* pro continuandâ in tertiam generationem Postarum Præfecturâ.

Mortuo 1700. *Carolo Rege Hispanie*, cum *Galli* anno 1701. pro *Philippo Duce Andegavensi Belgium* occupâssent, hoc Cursus publici officium, in alterum Sæculum à *Turrianis* titulo admodum oneroso possessum, *Alexandro Eugenio* ademerunt, redditibus sibi servatis, itâ tamen, ut summa centum quinquaginta Millium florenorum restituta sit Principi *Turriano* pro reddito diplomate, de super aliâs dato à *Carolo II. Hispaniarum Rege*.

Accidit post aliquot annos, ut armis Federatorum rursus vindicatum esset *Belgium* *Carolo III. Leopoldi Magni filio*, *Hispaniarum* tunc Regi; unde sollicitè laboravit Princeps *Eugenius Alexander de Turri* pro restituendâ sibi Postarum per *Belgium* Præfecturâ, quæ ipsi etiam fuit promissa sub eâ conditione, ut debitum trecentorum millium floreno-

rum, quo *Victores Hollandi* administrationem Cursus publici per *Belgium* affecerant, prius ære suo deleret. *Imhoff in Notitia Procerum Imperii lib. 5. cap. 18. in Eugenio Alexandro.*

Obiit celebratissimi nominis, & insignis in quosque, Ecclesias maximè, munificentiae Princeps, imò Principum illustre Exemplar, Aurei Velleris Eques, *Frankfurti* 21. Februarii. 1714. ibidem in Choro summæ ædis tumulatus.

Uxor 1ma *Anna Adelbeidis*, filia *Hermanni Egonis*, Principis de *Fürstenberg*, ducta 1678. mortua 13. Nov. 1701.

Uxor 2da. *Anna Augusta*, filia *Gustavi*, Comitis de *Hohenlobe in Schillingsfürst*, in thorum adscita 22. Nov. 1703. mortua 21. Sept. 1711.

Ex primâ nati sunt, *Anselmus Franciscus* Successor.

Henricus Franciscus, natus 1681. Denatus *Parisiis* 1700.

Anna Francisca, nata 1683. nupta *Francisco Ernesto*, Comiti de *Salm & Reifferscheid* 1706. mortua 1711.

Lamoral, natus 1686. In oppugnatione *Belgradi* 1717. 16. Aug. à *Turcis* in frustra confusus.

Eleonora Ferdinandina, nata 1687. institutum Nobilium *Canonicarum* amplexa in *Münsterbilsen*.

Anna Theresia, nata 1689. Sanctimonialis *Rhemis*.

Maria Godefridina, nata 1691. impares nuptias inijt inviris parentibus cum Barone *Vignacourt* apud *Nivellas* in *Hannonia*.

Ex 2da Uxore natus 1705. *Lotharius Franciscus* præmaturè mortuus.

Philippus Lamoral natus 1708. eadem in præmatura expertus.

GRADUS XIII.

Anselmus Franciscus S. R. J. Princeps à *Tuari* & *Taxis*, Comes *Vallis Saxinæ*, Generalis Postarum Præfectus, *Marescallus* hæreditarius Principalis *Harmonice* Comitatus, *Aerei Velleris* Eques; natus 30 Januarii 1677. auctâ pluribus Dynastiis familiâ, mortuus *Bruxellis* 8. Novembris anno 1739. ex hydrope.

Uxor *Luisa Anna Francisca*, *Ferdinandi Augusti Leopoldi* Principis de *Lobkowicz*, ex *Maria Annâ Wilhelminâ*. *Marchionissâ Bakenf*, nata 20. Octobris 1683. nupta 1703. Vidua ab anno 1739.

Liberi: *Alexander Ferdinands*, natus 12. Martii 1704.

Maria Augusta, nata 11. Aug. 1706. nupta 1727. *Carolo Alexandro*, Duci *Wûrttembergico*.

Christianus Ego Adamus, natus 1708. mortuus *Parisiis* 1745, quiescit *Bruxellis*.

GRADUS XIV.

Alexander Ferdinandus, S. R. J. Princeps,
reus Principalis Commissarius in Co-
s Ratisbonensibus, natus 1704.

kor prima, Sophia Christina Luisa, filia
ii Friderici Caroli Marchionis Brandebur-
ulmbacensis, nata 4. Januarii. 1710. du-
rancofurti 1731. defuncta Bruxellis 13.
. 1739.

kor 2da Louisa de Lotharinga, ex Stirpe
da Ducum Lotharingæ, qui de Guisid
en habent, ducta Parisiis 23. Martii.
. mortua ex variolis Dischingæ in Sue-
. Januarii 1747. sepulta Francofurti in
râ æde, anno ætatis 22.

beri: ex priore

onymus, Francofurti natus, paulò post
smum denatus 1732.

olus, natus Francofurti 2. Junii. 1733.

dericus, natus Bruxellis 5. Decemb. 1736.

rlotta, nata Francofurti Mense Octobri.

denata ibidem 1735.

lovicus, natus Bruxellis 1737. ibidem-
fans mortuus.

GENEALOGIA

COMITUM sive VISCONTI,

urrianis in Dominio Mediolani & Lom-
dia successerunt, facti à Wenceslao

Cæsare Duces.

Cùm in primam *Vice - Comitum* originem diligentius inquirerem, incidi *Tom. 16. Memoratorii* pag. 1040 in concionem funebre[m] dictam *Mediolani* in palatio Ducali 20. Octob. 1402. in exequiis *Joannis Galeazii* primi Ducis *Mediolanensis*, à Magistro *Petro de Castelleto*, Ord. *Premitarum S. August.* ratus, nihil certiùs me habiturum, quàm ab Oratore sacro, cœvo, & in aulâ versato; deprehendi autem à primâ fronte, non nisi fabulis me deludi. Nec pudet referre; ut videat Lector, in quantos errores facilè seducamur incauti, ubi agitur de primâ familiarum nobilium origine:

Ità autem narrat in vanum meus *Castellus*, loquens de familiâ *Vice - Comitum*:

Thema.

Dedit illi gloriam DEUS, qualem nullus habet.

1. Paralip. 29.

Si hujus gloriose Domûs *Vice - Comitum* exordia quisquam prospiciat, certè de ipsâ dicet, quod ille quondam Vates.

*Cæsareos numerabit Avos, numerabitulum,
Et Patrem Æneam per longa exordia dicens:
Progenies antiqua Jovi gratissima, terras
Quæ Ligurum regit, & justis moderatur habenis.*

Et quia multi oblatrant, ut canes ad lunam, & sicut cæci de coloribus judicant, dicentes, Domum non esse nobilem vel antiquam, ideo placuit exordium per Successio-

cessionem usque in præsens deducere, ut, si laudare nolunt, saltem tacere discant, vel inviti.

Anglus ergò filius *Ascanii*, filii *Æneæ*, filii *Anchisis* ex *Venere*, juniore filiâ *Jovis*, venit ad has *Liguria* partes, & ædificavit Civitatem *Angleria*, à quo hic Dux noster *Novellus Anglus* appellatur. Quâ ædificatâ, sibi primum imposuit Regium Diadema, & dictus est primus Rex *Angleria*; à quo descendit *Anglus junior*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo descendit *Ascanius junior*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Abida*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Sisæch* Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Fulus*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Pucentius*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Elimach*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Gemebundus*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Albanichus*, Rex *Angleria* & *Mediolani*: cujus tempore *Romulus* ædificavit *Romam*, à quo *Astadius* Rex *Angleria* & *Mediolani*, tempore, quo *Numa Pompilius* *Romæ* regnavit: à quo *Falaramundus*, Rex *Angleria*, *Mediolani* & *Tuscia*: à quo *Rechius*, Rex *Angleria*, *Mediolani* & *Tuscia*: à quo *Bellovesus* Rex totius *Italia*: à quo *Bruniscendus* Rex totius *Italia*: à quo *Briennius* Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo alter *Bruniscendus* Rex *Angleria* & *Mediolani*: qui debellavit *Gallos*: à quo *Agates* Rex *Angleria* & *Mediolani*: à quo *Rutilaus* Rex *Angleria* & *Mediolani*.

quo *Romanus* rebellavit. à quo alter *Fabius Rex Anglorum & Mediolani* : à quo
 alter *Romanus* : à quo *Lucius Rex Angleria &*
Mediolani : cuius tempore magnus *Pompeius*
 à *Cato* & *Cicero* magnum conflictum iniecit
 in *Italia* : & sic cessavit Regni diadema per al-
 teros *Reges*.

Post in eadem Domo *Angleria* surrexit
Carolus Magnus, quò extra portam no-
 minata *Carolingia*, ubi nunc sita est *S. Dionysii*,
 regis *Carolingii* insepultum Urbi, singula
Carolingii clava peremit : à quo *Maximi-
 nus Rex Anglorum & Mediolani & totius Ligu-
 sticae* : cuius a *Papà Gregorio* contra *Theodo-
 ricum Regem Sarrabarum* atque *Arianum*, to-
 tius *Christianitatem Italianam*, de ipso victoriam
 sortitus, atque ab eodem Pontifice pro se
 quibus *Carolingii* dignitates adeptus est ; à quo
Carolus Rex Anglorum & Mediolani, à quo *Ro-
 manus Rex Anglorum & Mediolani* : hic adifi-
 cat *Carolingii* *Angleria* cum puteo mirabili,
 qui nunc dicitur puteus *Rolandii* ; à
 quo *Carolus Rex*, à quo *Aloinus Rex An-
 glorum & Mediolani* : hunc *Alboinus* primus
Rex Anglorum in adventu suo privavit
Angleria : nam tum temporis *Me-
 diolanum* destructum erat ab *Odoardo Rege*
Sarrabarum, ex quo dictus *Aloinus*, nondum
Carolingii *Angleria* civitatis ab *Alboino* se de-
 fectus conquisivit. Remansit autem Comes
Anglorum, à quo *Gregorius Comes Angleria* :

à quo *Perideus* Rex *Angleriae* & *Mediolani*,
 hic qlura bella contra *Romanos* feliciter gef-
 fit: à quo *Rachis* Rex *Longobardorum*: à quo
Agistulphus Rex *Longobardorum*, qui maximam
 familiaritatem habuit cum *Pipino* Rege *Fran-*
corum, à quo *Desiderius* novissimus Rex *Lon-*
gobardorum, qui claruit anno Domini 706.
 victoriarum felicissimus, inter quas de 300.
 millibus *Saracenorum*, *Romam* & *Castrum de*
Vico, in quo Papa *Adrianus*, & Rex *Carolus*
Magnus dicti Regis *Cognatus*, obsessi erant,
 gloriosum duxit triumphum, captis ex eis
 22. Regibus cum ducentis millibus armato-
 rum, & septuaginta millibus eorum cæsis;
 à quo *Bernardus* Comes *Angleriae*: à quo
Guido Comes *Angleriae*: à quo *Otto* Comes
Angleriae: à quo *Berengarius* Imperator totius
Italiae, cujus extant pulcherrima privilegia
 quibusdam *Papiae* Monasteriis donata, quæ
 vidi & legi, suóque Sigillis impresso capite,
 à quo *Hugo* Imperator totius *Italiae*: à quo
Fulco Comes *Angleriae*: à quo *Obizo* Comes
Angleriae, qui fuit *Marescallus* primi *Ottonis*
Imperatoris, & Monasterium *de Aronâ* fun-
 davit: à quo *Facius* Comes *Angleriae*: à quo
Heriprandus Vice Comes ex Comitibus *Angle-*
riae, qui dictus est *Millenarius*, eoque sub
 se mille milites haberet. Hic in singulari
 certamine *Bavarium* Nepotem *Conradi Salici*
Imp. Mediolanum obsidentis, devicit, & am-
 putato capite, in dedecus Patruí sui, illum
 fus

suspendi fecit per pedes in arcu triumphali, qui tunc erat extra portam *Romanam Mediolani* : à quo *Otto Vice-Comes* , qui cum *Goffrido Boullionio* , ad terram sanctam acquirendam properavit, & quendam Regem *Saracenorum* , viperam cum homine excoriatam supra galeam gestantem singulari certamine devicit, illiusque galeam capiti suo imposuit, & ad perpetuam rei memoriam toti suae posteritati portandam tradidit.

A quo *Andreas, Rex Angleriae & Mediolani* : à quo *Galvaneus Comes Angleriae & Dominus Mediolani* ; hic à suis proditus fuit, manibusque *Friderici Imperatoris Barbarossa* traditus, qui & *Mediolanum* destruxit; & hunc *Galvaneum* cum 22. Comitibus *Angleriae*, & quibusdam Nobilibus *Mediolani*, ut praedictam domum funditus destrueret, secum in *Alemanniam* ad perpetuum exilium duxit, ipsosque Regio diademate & Comitatu privavit, & ab inde usque in hodiernum diem dicti sunt *Vice-Comites*.

Fuit hæc Domus *Angleriae* maximum passa est dispendium. Ex quorum reliquiis interpolatis temporibus postea surrexit *Hubertus Vice-Comes de Vorio*, de praedictâ Domo *Angleriae* : à quo descendit *Obizo & Otto* Archiepiscopus & Dominus *Mediolani* : à quo *Obizone Theobaldus Vice-Comes*, Vir armis strenuus : à quo *Magnus Matthæus Dominus Mediolani*, & multarum Urbium *Lombardiae* :

2 quo plures filii, & quidam eorum Domini *Mediolani*, scilicet *Galeaz*, *Joannes* Archiepiscopus & Dominus *Mediolani*, *Lucinus*, *Marcus* & *Stephanus*.

Qui *Galeazius Hierosolymam* perrexit, itaque baltheo militari succinctus est, deinde in *Galliam* veniens, in singulari certamine quendam militem vicit, ac ejus exuvias in signum victoriæ deportavit, leonem in igne cum *Cimerio*, & baculum tenentem cum duabus segiis pendentibus; à quo noster inclytus *Joannes Galeaz*, Dux *Mediolani*, de quo nunc memoria agitur, & à quo *Joannes Maria Anglus*, Dux novissimus, & *Philippus Maria Comes Papiæ*. Hæc ex eorum *Annalibus* elicui.

Dicamus ergò Duci nostro illud *Psalmi 8. Elevata est Magnificentia tua*, O Pater Patriæ, super *Cælos* ! Dicamus item de patre & filiis atque omnibus viris de *Domo Vice-Comitum* illud *Eccli. 44. Isti sunt Viri, quarum pietates non defuerunt; & cum semine ipsorum perseverat bona hereditas Nepotum eorum: semen eorum & gloria eorum non derelinquetur*. Usque huc noster *Genealogista*, *Magister Petrus de Castelleto*.

Neque vera videtur illa origo, quam huic Familæ tribuit *Paulus Jovius* in historia de *Vice-Comitibus*, dum ortos illos vult ex *Arduino Anti-Cæsare*, qui contra sanctum *Henricum II. Imperium* anno 1002. affecta-

nealogiam, iis præteritis, qui ad rem præsentem non faciunt.

**GENEOLAGIA
VICE - COMITUM MEDIOLANI
DUCUM.**

I.

Ubertus Vice - Comes.

Liberi :

Otto Vice - Comes ab Urbano IV. Papa 1262. Mediolanensibus in Archi - Episcopum datus, metu factionum à Turrianis, Mediolani Dominis, per annos quindecim ab urbe & sede suâ prohibitus, exul se continuit in Angliam usque ad annum 1277, quo Confœderatorum ope adjutus, exercitu comparato, apud Decimum sive Decium prælio attrivit Turrianos die 21. Januarii, eisque ejectis, urbem & sedem occupavit, quam tenuit cum plenum politico, tum ecclesiastico dominio usque ad annum 1295. suæ vitæ supremum, quo tempore primæ evehendæ suæ familiæ fundamenta posuit eò maximè intentus, ut ad opus istud prosequendum, optimis disciplinis institueret pronepotem suum Maphæum I. quem postea etiam Capitaneum Generalem constituit, eidemque moriens plenum dominium cessit.

Andreotus, frater Ottonis Archi - Episcopi ex Florina Coniuge genuit Thedaldum Maphæi I. Patrem, à Turrianis anno 1275. cum multis

tis relegatis Nobilibus peremptum , & *Petrum* ab *Ottone* Patruo Dominum *Seprii* constitutum , qui contra *Maphæum* Nepotem cum Nobilibus conspirans , ab eodem *Maphæo* captus , in carcerem detrusus est.

Joannes , alter *Ottonis* Archiepiscopi frater , genuit *Ubertum* Vice - Comitem , Patrem *Theobaldi* , qui anno 1271. creatus Papa sub nomine *Gregorii X.* ex Concilio *Lugdunensi* reversus , *Aretii* decessit 1276. •

II.

Matthæus I. Vice-Comes , cognomento *Magnus* , vel ut *Itali* scribunt , *Maphæus I. Theobaldi* , à *Turrianis* occisi filius , à magno Patruo *Ottone* Archiepiscopo *Mediolanensibus* in Prætorem datus , & à *Rudolpho I.* Imperatore 1284 *Vicarius Imperii* per tractum *Mediolanensem* constitutus , anno 1295 *Urbis* Dominium capeffivit , tenuitque usque ad annum 1302. 14. Julii , quo à *Guidone de Turri* ex Urbe & Dominio pulsus , exul cum Familiâ *Placentiam* concessit.

In eâ infelici sorte delituit usque ad annum 1310. quo finiente res suas ita astutè egit apud *Henricum VII.* Imperatorem , favente etiam *Gastono Turriano* , *Mediolanensem* Archiepiscopo , pariter à *Guidone* relegato , ut Cæsarem *Mediolanum* pro Coronatione ingressum à dextris , *Guido Turrianus* à sinistris , equis ambo vestî stiparent , hoc *Turris* insigne , isto Imperii *Aquilam* in vexillo præferente.

K k

Se-

Tom. VIII. P. Conradi Hertemberger Soc. Jesu.

... quod tempore ad
... Domini Ursi & vic
... & G
... agnitate
... omni

... ex illi
... z

... dominat
... ad
...

... Nepote anno
...

... Nepotem duxen
... Michela
... Uxor Elphra de
... post mo
...

Administrator & conservator Sedis *Mediolanensis* loco *Aycardi* exulis, quo sub annum 1341. defuncto, electus à Capitulo in Archiepiscopum, cum *Luchino* fratre partitur Dominium Urbis, quod ab anno 1345. post mortem *Luchini* fratris solus tenet usque ad annum 1354. quo subitaneâ morte extinctus est die 4. Octobris.

5. *Zacharias* 1327. *Ludovico Bavaro Mediolani* ad mensam ministrans. prægustato vino, exanimis concidit, unde ejus Fratres ob suspicionem veneni in carcerem conjecti.
6. *Stephanus* obiit 1327. 5. Julii. Uxor *Theodora ab Auria*, sive *Doria*, nobilis *Genuensis*. Ex quâ nati *Matthæus II. Barnabò* vel *Barnabas*, & *Galeatius II.* de quibus plura postea suo loco.

III.

Galeatius I. Vice Comes, succedit *Matthæo Patri* 1323. eodem anno die 8. Novembris à Nobilibus de *Mediolano* exauthoratus, & & Urbe pulsus, rediit tamen sequenti mense, neque ullâ arrogantiam elatus, velut civem se ferebat; quâ sui continentiam id merebatur, ut anno proximo *Regimini* de communi omnium consensu præficeretur, cautus in eo, ut exemplo Patris non ambiret titulum *Vicarii Imperialis*, contentus appellatione *Generalis Domini Reipublicæ Mediolanensis*, quod *Joannes XXII.* Papa, vacante Imperio, sibi uni arrogasset jus *Vicarii Generalis* per

universam *Lombardiam* ; penes quem esse, Urbibus suos *Capitaneos* constituere, & cetera munia pro libitu distribuere; cū enim Electores inter se collisi, duos elegerint Reges *Romanorum*, alii *Ludovicum Bavarum*, alii *Fridericum Austriacum*, *Papa* utriusque electionem irritam voluit.

Quæ flocci faciens *Ludovicus*, *Italiam* per accipiendā coronā est ingressus, & *Mediolani* in Pentecoste 1327. à *Brixienſi*, *Aretino* & *Tridentino* depositis schismaticis Episcopis cum Uxore *Margarethā* diademate redimitis.

Eā in Urbe cū aliquanto tempore subsisteret, ex suspitione præparati sibi per *Vice-Comites* veneni, *Galeatium* cum filio *Azno* *Luchino* & *Joanne* Fratribus die 5. Julii captum, victūmque in Castrum *Modoëtiæ* conclusit, dato Urbi in *Vicarium* *Wilhelmo* Comite de *Montfort*.

Inde pro alterā coronā *Romam* profectus, eò ex carcere *Modoëtiæ* accivit *Galeatium* cum Fratribus, qui sub ipso itinere, apud *Pesam* in Territorio *Lucensi* 1328. exspiravit, Intribus Imperatori reconciliatis.

Uxor *Galeatii I. Beatrix Estensis*, Marchionissa *Ferrariæ*, ducta anno 1301. obiit 1331 die 1. Septemb.

Liberi : *Azo* vel *Actius*, natus *Ferrariæ* Decembris 1302. cū Parentes, eo anno *Turrianis Mediolano* pulsi, ibi exularent.

Richarda nupta *Thomæ* Marchioni de *Saluzzo*

IV.

Azo à carcere solutus , post fata *Galeatii* atris regimen *Mediolani* adit anno 1328. eâ elicitate , ut plures per circuitum Urbes illius Dominio sub annum 1333. subderentur. itâ decessit 14. Aug. 1337.

Uxor *Catharina* , *Ludovici Sabaudie* Comitis filia , ducta 1330.

Quia prolem non reliquit , in Urbis reimine succedunt anno 1337. ambo Patruis *Luchinus* & *Joannes* tunc *Novarie* Dominus : Episcopus , idemque *Mediolanensis* Archiepiscopatûs Administrator , eo honore à apâ *Joanne XXII.* auctus , quod *Ludovicum avarum* cum Antipapâ *Petro de Corbaria* repulisset.

Mortuo sub annum 1346. *Luchino* Fratre , *Joannes* intereâ post *Aycardum* Archipræfulectus , solus universo Dominio potitur , nêtque usque ad 1354. quo morte repentiâ est extinctus , eâ præviâ dispositione us , ut tres Patruales , quos variis Urbis præfecerat , haberet in Dominio Successores.

V.

Matthæus II. , *Barnabas* , & *Galeatius II.* fratres , *Matthæi I.* ex filio *Stephano* Nepos , à *Mediolanensibus* confirmati , succedunt mo 1354. Patruo *Joanni* Archiepiscopo , inter se Dominium partiti , ut quisque

preter tertiam partem Urbis aliarum etiam
Urbium Praefecturis potiretur.

Matthaeus II. haud diu isto honore et
fruitus, morte abreptus 28. Septembris 1351
relictâ filiâ unicâ ex Coniuge suâ *Ziliola Ma-*
tuand de Conzaga.

Barnabas ergo cum *Fratre Galeatio II.* Pri-
cipatum ex æquo partitus, sibi servat dimi-
dium Urbis *Mediolanensis, Bergomum, Brisciam*
hoc est, *Bresciam, Cremonam, Laudam Pa-*
periam, Lodi, Parmam, Bononiam &c.

Galeatius II. tenet alterum Urbis & Con-
tatûs *Mediolanensis* dimidium cum *Placentia,*
Novo Como, Vercellis, Astâ Novariâ, Albâ,
Tertoniâ, Bobio, Pavid, Alexandriâ &c. Qu-
bus ambo suos Capitaneos, & Officiales pre-
fecerunt, *Januam* autem, hoc est, *Urbem*
Genuam indivisam voluerunt. Quam in Ur-
bes ambos 1360. Imperii *Vicarios* constituit
Carolus IV. Imp.

Hoc simultaneum Dominium ambo Pa-
tres continuârunt usque ad annum 1371
quo *Galeatius II.* die 4. Augusti è vita migra-
vit *Papiae*, ubi quiescit.

Uxor illi erat *Blanca*, filia *Comitis Salu-*
diæ, soror *Amedei*. Obiit *Papiae* 1388.

Liberi: Joannes Galeatius III. qui sequitur
natus 1357.

Et *Violanta* tertio infeliciter nupta. in
quidem *Leonello*, Duci *Clarentiæ*, Regis An-
gliae filio, qui post nuptias 1368. *Mediolan-*
ce

celebratas, cùm reverti in *Angliam* vellet, apud *Albam* obiit, corpore in *Angliam* pro sepulturâ translato. 2dò. *Ottoni Secundino Marchioni Montis Ferrati*, qui ex *Urbe Parmâ* ad sua reversurus, 1378. in itinere à famulis fuit peremptus. 3tiò. Invita desponsata, dispensante Pontifice, 1380. *Ludovico* patrueli suo, *Barnabonis* filio, *Pavie* decessit 1383. ætatis 32.

Uxor *Barnabonis* Regina *Beatrix Veronensis*, Comitissa de *Scalâ* vitâ functa 18. Junii 1383.

Liberi :

Marcus obiit 1382.

Ludovicus Cremonæ Dominus; Uxor *Violanta*, patruelis, *Galeatii II.* filia, ducta 1380. obiit 1383.

Joannes Mastinus Brixie sive Brescie Dominus, natus 1377.

Carolus, Dominus *Parmæ* à Patre constitutus,

Rudolphus, *Bergomi Dominus*,

Viridis, nupta anno 1366. *Leopoldo Probo Austriæ Duci*, *Maximiliani I.* Imperatoris Proavo, anno 1386. apud *Sembaciam* ab *Helvetis* occiso.

Antonia, Uxor *Eberhardi IV.* Comitis *Würtembergici*, desponsata 1380. defuncta 1405.

Catharina, Uxor secunda patruelis sui *Galeatii III.* ducta 1380. obiit 1402.

Thaddæa, Uxor *Stephani II.* *Ingolstadiensis*,

*Elizabetta, Uxor Ernesti IMo
varie Ducis, mortua 1432.*

Hæ quidem Proles erant iustas
quas ideò commemoro, ut vi-
quanti fecerint dominium Medi-
mi Imperii Principes. Præter
rant aliæ plurimæ extra thorum
enim *Barnabo* tantæ incontinenti-
do duæ de viginti, uno eodé
uterum ex ipso ferrent: adeò
ut vel propter carptam vitæ suæ
vel ob captos lepores aut pec-
res Sanctimoniales & Religio-
cremaret, plures item Sacerdo-
tes, aliósque in furcam ageret;
milia scelera justam iram Nepotis
neè dominantis provocârunt,
Patrum, Dominio exutum, è-
ret; ut numero sequenti videbi-

anno Statûs *Mediolanensis* Dominium auspica-
tur, *Barnaboni* Patruo associatus.

Consuevit autem non *Mediolani*, sed in
Palatio *Ticinesi* cum Familiâ residere; ibi
cum in septimum annum graves excessus
Patruî *Barnabonis* dissimulâsset, occultato ar-
cano consilio, iter, quasi pii voti exsolven-
di causâ, *Mediolanum* fuscipit, ductis secum
quadringentis armatis, quos in plures tur-
mas divisit; itâ die octavâ Maji anno 1385.
Pavî egressus, *Mediolano* appropinquat;
Barnabo de hoc itinere præmonitus, adven-
tanti Nepoti honoris causâ obvios mitit
duos filios *Ludovicum* & *Rudolphum*, ipse ad
portas Urbis venientem præstolans.

Obvios Patruales, quâ decuit humanita-
te, excepit *Galeatius*, itâ secum in comitatu
ductos, ut inter duas armatorum turmas
medii essent conclusi, & capti, quin tale
quid opinarentur. Ad portam Urbis cûm
ventum esset, unus quis armatorum, itâ
jussus, in *Barnabonem* impetuosius irruens,
nunc equidem sub nostrâ custodiâ es, inquit;
dixit, & secum unâ cum duobus filiis rap-
tum, cingente turmâ, *Modoëtiam* abduxit,
in Castro portæ Jovis sub custodiâ detinen-
dum.

Interim *Galeatius Mediolanum* cum alterâ
turmâ ingressus, nemine adversante, uno
omnium ore Dominus Urbis Generalis in-
continenti proclamatur; neque erat, qui

festinantem illum ad Castrum *Sancti Nazarii*, ubi *Barnabo* thesauros suos reconditos afferat, ab ingressu prohiberet. Ità conclavibus apertis, *Galeatius* sexcenta aureorum millia tulit, & exauthorato *Barnabone* solus Dominium tenuit 10. Maji. 1385.

Aberant tunc cæteri *Barnabonis* filii *Maximus* & *Carolus*, hoc *Regium*, illo *Veneris* cum Familiâ profugiente. Cæteri Liberi illegitimi in carcerem compacti

Primum, quod *Galeatius* in Urbe negotium suscepit, fuit in causâ *Barnabonis*, quo palàm fecit civibus, quàm justè pro officii sui ratione egerit in relegando *Barnabone*, nixto Privilegio *Caroli IV.* Imperatoris, dato Patri *Galeatio II.* ejusdémque hæredibus apud *Pisas* 1355. 9. Idus Maji, quo ad dies vitæ Generalis Imperii & per *Lombardiâ* Vicarius, & suprema Judiciaria Potestas ipsi fuit asserta, & post mortem *Caroli IV.* confirmata à *Wenceslao*, ejus Successore, quin eandem confirmationem post elapsum terminum petisset Patruus suus *Barnabo* à *Wenceslao*, cum & ipse, non nisi durante *Caroli IV.* Imperio, ejusmodi privilegio donatus esset.

Post ista causas gravissimas recenset, cur ità in Patrum tanquam Judex & Vicarius legitimus Imperii animadverterit.

1. Quòd imperante *Wenceslao*, nullo privilegio fultus, *Potestates*, ut vocabant, hoc

hoc est, Præfectos Urbium Imperialium pro libitu instituerit, cæteraque officia distribuerit.

2dò. Quòd magnis exactionibus Communitates opprefferit, civésque sub gravi multâ ad alendos magno numero canes obligârit, quibus pro venatione uteretur, & civium aliquem propter canem neglectum, equi caudæ alligatum, per Urbem raptari fecerit, ut indè mortuus esset.

3tò. Quòd ipso venandi jure eo excessu abusus sit, ut vel propter perdices, vel propter leporem captum Abbatem quandam, & plures Sacerdotes, multósque alios suspendio necaverit, nonnullos etiam occidi jusserit, quòd visi solummodò fuerint iis in locis, ubi feras insectari solebat, nec Salaria antè Officialibus persolverit, quàm ejusmodi ferarum insectatores vel occiderint, vel captos stiterint.

4tò. Quòd majorem quandam Sacerdotem, erutis oculis, evirari jusserit, nobilem aliquam Matronam, duas item Moniales & plures viros Religiosos ob censuratum suum regimen vivos cremârit.

5tò. Cùm hæc & alia scelera correcturus *Innocentius VI.* Pontifex literas ipsi transmissit, per duos Abbates *Benedictinos* deferendas, quorum alter sub nomine *Urbani V. Innocentio* in Pontificatu successit, primò

mò mortem Legatis fuerit comminatus, deinde in contemptum Papæ allatas literas ipsos devorare coëgerit.

6to. Quodd propter hæc & alia crimina *Urbanus V.* Papa diris ipsum devoverit, sub hac evulgatâ formulâ: *Quid gloriaris in malitiâ, qui potens es in iniquitate? totâ die injustitiam cogitavit lingua tua. Sicut rasorium acutum fecisti dolum. Dilexisti maledictionem super benignitatem, iniquitatem magis loqui, quàm æquitatem. Dilexisti omnia verba præcipationis linguâ dolosâ, propterea destruet te DEUS in finem, evellet te, & emigrabit de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terrâ viventium &c.*

Neque itâ diù *Galeatius* in carcere detinuit Patruum eundémque Socerum *Barnabonem*, sed eodem adhuc anno 1385. mense Decembri, ne publico supplicio tolleretur, dato sub ferculis veneno, in Castro *Tricio* ipsum extinxit, *Mediolani* sinè honore sepultum.

Hunc in modum *Galeatius* rerum summâ solus potitus, dominium tenuit ab anno 1385. ad 1402., quo fatis concessit, has suæ potestati subiectas habens urbes cum annexis districtibus: *Mediolanum* cum suo Comitatu, *Ticinum* sive *Paviam*, *Veronam*, *Vicentium*, *Feltrium*, civitatem vel ut Itali scribunt *Cividatem*, *Cenedam*, *Bresciam*, *Cremonam*, *Regium*, *Parmam*, *Placentiam*, *Novo-Corinum*, *Vercellas*, *Novariam*, *Terdonam*, *Alexan-*

xandriam, Laudam Pompejam, Bobium, Astam, Albam, & Modoëtiam, corruptè Monzam, urbem coronationi Regum Lombardiæ destinatam.

Uxor ima *Joannis Galeatii* Vice - Comitis & Comitis Virtutum.

Isabella Joannis, Galliarum Regis filia, nata ex Sorore Caroli IV. Imperatoris, ducta 1368. mortua ex partu Paviæ 1372. Ex ipsa sunt proles sequentes præmaturè mortuæ.

1. *Joannes Galeatius IV..*
2. *Azo II. natus 1371.*
3. *Carolus natus 1372. Denatus Paviæ 1373. ubi cum ex castro pro sepultura ad Fratres Minores transferretur, accidit, ut rupto ponte Castri octoginta viri nobiles, qui funus pueri comitabantur, in subjectam fossam prolapsi, miserè sint submersi.*
4. *Valentina, nuptui data 1389. Ludovico, Duci Aurelianensi 1407. defuncto, viduâ anno adhuc unò in vivis superstite.*

Hoc connubium, quàm læta habuit initia, in tam atrocia desiit bella, cum enim anno 1389. 24. Junii *Mediolano* ad sponsum *Ludovicum* in *Franciam* abiret, in dotem accepit præter *Astam*, & *Albam* Urbes, incredibilem thesaurum, millionem Imperialium longè superantem, quem singulatim recensere, ut referunt annales *Mediolanenses* cap. 151. à pag. 807. apud *Murat.* Tomo XVI, nimis prolixum foret.

In-

Insuper constituerat *Galeatius* in contrahenda matrimoniali *Valentinæ* Vice - Comitis *Mediolanensis* cum *Ludovico Aurelianensi*, ut deficiente *Mascula Galeatiorum* stirpe, *Valentina*, ejusdemque hæredes in *Dominiis Mediolanensibus* succedant.

Sed peccaverat in eo *Galeatius*, quod, cum ex prima institutione Ducatus *Mediolanensis*, sub *Wenceslao* Imperatore anno 1395. facta appareat, eum esse *Feudum Masculinum*, ipse suâ autoritate citra permissionem Imperatoris in dicto Ducatu stabilire voluerit successorem fæminarum.

Et cum successu temporis evenisset, ut expirante stirpe masculâ *Galeatii*, videretur ex intentione Ducatus devolvi ad *Valentinam Vice-Comitem*, ejusdemque hæredes, hinc exorta sunt bella gravissima inter *Cæsarem & Gallum* pro Ducatu *Mediolanensi* in multos annos protracta. Rem clariùs inspiciendam exhibeo in subjectâ brevi Genealogiâ.

Joannes Galeatius III. Comes virtutum, Dux primus *Mediolanensis* creatus 1395. obiit 1402.

Uxor 1. *Isabella*, *Joannis* Regis *Galliæ* filia, mortua 1372.

Uxor 2. *Catharina*, filia *Barnabæ*, Patrui *Galeatii*, ducta 1380. Obiit 1404.

Ex 1. uxore nata est

Ex 2. uxore nati sunt

Valentina, nupta 1389.
Ludovico, Duci *Aure-*
lianensi, *Caroli V. Gal-*
liæ Regis filio, mor-
tua 1408.

Carolus, Dux *Joannes*,
Aureliæ ob- Comes
iit 1465. *Engolif-*
mæ, obiit

Ludovicus 1412.
XII. Rex Carolus Co-
Galliæ. ob- mes *Engolif-*
iit 1515. *mæ*. Obiit
1496.

Franciscus I.
Rex Galliæ
sibi vindicat
1515. Duca-
tum *Mediola-*
nensem titulo
Proaviæ *Va-*
lentinæ.

Joannes Ma- *Philippus*
ria ab anno *Maria*
1402. Dux Dux III.
II. *Mediol.* *Mediolan.*
obiit 1412. & ultimus
finè prole ex Vice-
ex *Antonia* Comiti-
Mata testa. bus, obiit
1447.

Ux 1. *Bea-*
trix, de-
collata 1418.

Ux. 2. *Maria*
Sabauda.

Ux. 3. *Agnes*
Concubina.

Blanca Maria,
filia naturalis,
nata 1425.
obiit 1468.

declarata hæ-
res contra *Gal-*
los, nupsit
1450. *Francif-*
co Sfortiæ Du-
ci IV. *Mediola-*
nensi.

Cum *Galeatius III.* septennio à morte pri-
mæ Conjugis *Isabella* prelibus maribus om-
nibus

nibus orbatum se vidisset, inito 1380. altero connubio cum Patrueli suâ *Catharina* votum concepit, quo hæredis maris servandâ causâ se obstrinxit, prolibus & posteris secuturis omnibus nomen Mariæ indere; quo factum, ut omnes, quotquot essent utriusque sexûs de Familia *Galeatii*, nomine *Maria* compellarentur

Quàm vera sit hæc Vice-Comitum Genealogia, videbit Lector Tom. XVI. *Muratorii* in annalibus *Mediolanensibus*, scriptis ab autore, Ducibus hisce synchrono, & eorundem *Novariæ* tunc Cancellario sive Notario; hi cum ultra centum & sexaginta capita excurrant, superfluum duxi, singula notare, quæ ex confuso in brevem hunc ordinem digessi.

Anno 1395. erectum est Dominium *Mediolanense* cum annexis terris & urbibus in Ducatum, quod in hunc modum accidit: præcedente anno miserat *Joannes Galeatius*, Comes Virtutum, *Pragam Petrum de Coma* Episcopum *Placentinum* cum magno Nobilium virorum comitatu ad *Wenceslaum* Imperatorem, qui sub oblatis magnis muneribus impetraret, ut terræ *Galeatii* eveherentur in Ducatum.

Solutâ centum millium aureorum summâ impetrat *Galeatii* Legatus ab *Inerte* Imperatore diploma, datum & signatum *Pragæ* die 1. Maji 1395, hoc summatim tenore:

Wencesl.

Wenceslaus, DEI gratiâ *Romanorum* Rex, semper *Augustus*, & *Bohemiæ* Rex, illustri *Joanni Galeaz Duci Mediolani* ac districtûs, Comitî virtutum, suo & sacri Imperii Principi, gratiam regiam.

Scimus, & longi temporis experimento didicimus, quod ardor tuæ fidei, corpore paulatim senescente: non deficit, sed vergente deorsum conditione corporeâ fervor spiritûs in sublimiora conscendit. Scimus enim, quod à longis retroactis temporibus nobiles quondam progenitores tui, ac demum Tu pro tuendis nostris, & Imperii faceri juribus, quæ diversorum Magnatum turpis commaculare tentavit ambitio, propria aperire non horruerunt araria, & insidiosis bellorum se submiserunt eventibus; ipsorumque sollicitudine actum est, ut ipsa jura stabili & fixo manerent in robore, & pro iisdem recuperandis Imperium quiesceret à labore.

Hæc & alia multiplicia probitatis merita, & præclaræ devotionis insignia, quæ in te ac eosdem Progenitores tuos, Dominos *Mediolani*, pia mater radicavit antiquitas, & grata novitas solidavit, limpidius intuentes, non per errorem aut improvidè, sed animo deliberato, sano Principum, Comitum, Baronum, Nobilium & Procerum accedente consilio, Te, Princeps dilecte, non ad tuæ pe-

Ll

ti

Verúmque Tu , hæredes & Successores tui Ducës civitatis & diöcesis *Mediolani* Ducatum, seu Principatum eundem cum omnibus suis pertinentiis , debito solemnitis honore cum vexillis , üt moris est , suscipere debeatis , nobisque præstare fidelitatis, obedientiæ & subjectionis debitæ corporalia iuramenta.

Gaude igitur Princeps *Novelle* , & de impenso tibi munere tua proles exultet. Lætare Comes *virtutum* , quem nostra Serenitas amplâ retributione prævenit , quam hucusque aliis tibi paribus denegavit. Operatio tua tam grato concordet cum nomine , ut auctore DEO concessâ tibi per nos potiri valeas feliciter dignitate. Tende ad laudum celsa vestigia , ut priores tuos , quos honore superas , virtute transcendas.

Supplemus etiam omnem defectum , si quis obscuritate sententiarum , vel dubia interpretatione verborum repertus fuerit quomodolibet in præmissis. Nulli ergo hominum liceat hanc collationis & decreti paginam infringere , aut quomodolibet contraire.

Datum Pragæ die 1. Maji 1395.

Habetur hoc diplomâ in supra citatis archivalibus Mediolanensibus capite 157.

Advenit cum hoc diplomate ex urbe Pragensi prædictus Legatus, Episcopus *Petrus de Candia* Mediolani Mense Augusto 1395.

& die 5. Septembris insignitus fuit ducali dignitate *Galeatius*, id quâ factum fuit solemnitate, videat lector loc. cit.

Addidit Wenceslaus Diploma alterum, datum Pragæ 1396. die 13. Octobris, quo ita decernit de ordine successionis, ut Patri succedat filius primogenitus, & huic eodem ordine sui descendentes lineâ rectâ, non autem patrui & laterales, nisi in casum defecturæ lineæ rectæ, ubi jus succedendi est penes marem proximum, exclusâ lineâ femininâ; porro statuitur, ut si alius hæres masculus non superfit, succedere possint filii naturales, si à Cæsare fuerint legitimati.

Præter ducalem honorem confert etiam *Galeatio*, ejusque successoribus in Ducatu novam dignitatem, à Ducatu Mediolanensi independentem, creando illum *Comitem Paviæ*, ita ut Dux Mediolanensis, titulo Paviæ & annexi districtus, sit sacri Romani Imperii Comes, gaudeâtque consuetis Comitum juribus.

His ille honoribus decoratus, nihil omisit eorum, quibus famam suis in dies augeret, & Ducatus sui fines latius proferret. Ut erat in armis strenuus, *Bononiæ* subegit; *Pisas*, *Senas*, *Perusum*, *Lucam*, *Assisium* sub potestatem coëgit; ipsam quoque *Florentiam* proximè expugnaturus; quâ suâ victoriarum felicitate tantum terrorem vicinis urbibus incussit, ut facile ipsi subde-

174

... quod m-
... mai-
... ac quam un-
...

... Dux magnan-
... Marignano die 3.
... hunc ha-
... *Gabriele Maria*.
... Comitem
... *Scoroni*, pag.
...

Gabriele Maria, ex veteris Duci *Galca-*
... in Ducem successit.
... &
... anno
... *Malacota*
... quare in Ducem succedit mi-
... nior natus frater.

Philippus Maria annos viginti natus, à Pa-
tre alias Comes verorum, *Papie*, *Veronæ*
& *Vicentia* Dominus constitutus 1445. Ge-
nyam quam cepit, brevi iterum amisit, à
Venetis spoliatus *Bresciâ* & *Bergamatûm*
... quas illi terras etiamnum tenent.

... tam infelix regimen populo invisus,
... anno 1446. defun-
... nullo jure Successorem & hære-
dem

dem tabulis testamenti nominasset. *Alphonsum* Regem Aragoniæ, fratrem Regis Navarra.

1.ma Uxor illi erat *Beatrix*, decollata 1418.

2.da Uxor *Maria*, filia *Amedei*, primi Sabaudiae Ducis, postea Antipapæ sub nomine *Felicitis V.* ducta 1427. dehinc vidua ordinem S. Claræ ingressa 1448.

Blanca Maria, filia naturalis, nata 1425. nupta *Francisco Sfortiæ*.

Cum hæres mas non superesset, Mediolanenses à morte Ducis *Philippi Mariæ*, rati se plenam libertatem nactos, eligunt duodecim viros nobiles ex urbe, qui Ducatum in formam reipublicæ administrarent. Sed bel-
lis undequaque infestati, consilium mutant, & *Franciscum Sfortiam* titulo *Blancæ Mariæ*, quam in uxorem duxerat, Ducem proclamant contra *Carolum Aurelianensem*, qui titulo Matris *Valentinæ* Vicecomitis ad eundem Ducatum aspirabat.

Itaque Ducatus toto ferè sæculo in familia *Sfortia* hæsit, donec per connubium *Blancæ Mariæ Sfortiæ* transfiret ad *Maximilianum I.* Imperatorem, ut suo loco dicetur.

Aneas Sylvius de statu Europæ cap. 46.

F I N I S.

Index rerum præcipuarum.

Albertus Magnus	19.
Alma Urbes cum Argentina adscriptæ Gallis	198.
Amberg Collegium S. J.	257.
Amarhaci Monasterium Ord. S. Bened.	25.
In Andian Parthenon Nobilium	24.
Aichaffenburgi Collegiata	27.
Augusta Vindictorum	102.
Aurelianæ Ecclesiæ incrementa	76.
Badenus Marchionis	70.
Badenus Marcio Bernardus adscriptus BB.	77.
Baden Collegium S. J.	84.
Bayaria Ducatus anticus	335. 370.
In Bergolstadt Monast. Canon. Regul. S. Aug.	123.
S. Bernardus Predicator Thaumaturgus	133.
In Bickelheim Ecclesia B. M. V.	74.
In Braunweiler Monasterium Ord. S. Bened.	34.
Brunsuicenses Duces	334.
Caroli Magni Canonizatio	81.
Cassilonis Marchionis	90.
Colonie Monasterium ad Gratus	81.
CONRADUS III. Imperator	119.
Restituit à ruinis Norimbergam	120.
Suscipit expeditionem contra Infideles, sed mi- nus felicem.	136.
Sedi Rom. semper devotus, pie moritur	151.
Contra	445.
Danuvierthe Monasterium S. Crucis.	271.
Durlachensis Marchionis	90.
B. Elensfridus, alius Ego	133.
Eichingense Monasterium Ord. S. Bened.	51.
Excommunicationis vis	400.
Ferrarie Duces	427.
Stiracium Ducatus	437.
In Traunau Parthenon. Ord. Cisterc.	72.
Primum Brisege	58.
FRIDRICUS I. dictus Barbarossa, Imperator	65.
Mediolanum rebelle iterum iterumque plectit	173.

Index.

	pag.
SS. trium Regum Corpora donat Colonia	176.
Favet schismati post obitum Hadriani IV.	174.
Pontifici legitimo reconciliatur	192.
Augēt Imperium	211.
Moritur	201.
FRIDERICUS II. Imperator	316.
Movet in Palæstinam; sed inde redit inglorius	327.
Henricum filium, Romanorum Regem, quia Pontifici devotum, carceri mancipat, ubi moritur.	333.
Odium illius in Pontificem, & in subditos crudelitas	345.
Sæpius excommunicatus, & denique exauctoratur	347.
Condit testamentum	352.
Moritur	357.
Fürstenbergii	63.
Genyensis Respublica	442.
Gonzagarum Domus	405.
Guaftallæ Duces	408.
Heidelbergæ ortus	52.
HENRICUS IV. Imperator.	345.
Siculos rebelles compescit & domat	358.
Expeditionem parat in Palæstinam, sed aliquam culpā irritam.	310.
Ictus anathemate resipiscit.	269.
Herrenalb Monasterium Ord. Cisterc.	77.
Hildegardis	138.
Hohenviel Monasterium Ord. S. Benedicti	27.
Ierosolyma cum Palæstina in manus Barbarorum lapsa	212.
Ierosolymitani excidii, post Christum occisum, signa prodroma	370.
Imperium Orientis factionibus laceratum	183.
Italia avulsa ab Imperio	400.
Iudæi ad Rhenum agitati	134.
Iudicii extremi signa præsentia	320.
Lutescens Monasterium O. S. Bened. Lorch.	50.

Index.

In Lichtenthal propé Badenaim Parthenon	-
Luca, Respublica	-
Mantuani Duces	-
Mariæ Medingen propé Lavingam, Parthenon	-
Medicéi	-
Mediolanensis Ducatus	-
Mons ferratus	-
Mutinæ Duces	-
Neoburgum prope Heidelbergam	-
Neoburgi propé Viennam Cœnobium Can. Reg	-
Neresheimensis Abbatia O. S. Bened. in Suevia	-
Nivernenses Duces	-
Norimberga	-
Ottersviriæ Missio S. J.	-
OTTO IV. Imperator	-
Excommunicatur	-
Exauctoratur	-
Moritur pœnitens	-
Parmenses Duces	-
PHILIPPUS III. Imperator	-
Interficitur	-
B. Richeza	-
Sabaudia	-
Sablonettæ Duces	-
Sardinia	-
Sicilia	-
Siculorum in Gallos conjuratio	-
Sigenbergenſe Monasterium	-
Sulzbacensium Domus	-
Sulzburg Monasterium	-
Teccenses Duces	-
Theres Monasterium Ord. S. Bened.	-
Turriani, nunc de Turri & Taxis dicti.	-
Veneta Respublica	-
Venetorum cum mari desponsatio	-
Viccomites, sive Visconti, Marchiones	-
Wiblingen Monast. Ord. S. Ben. prope Ulman	-
Würceburgi Collegiata à novo Monaster. dict	-
Württembergici Duces	-

Errata.

ERRATA.

<i>Lin.</i>	<i>Lege</i>
24.	Burchardus
25.	obtineat
9.	territa
7.	Petrum
4.	huic ne
6.	litteras
13.	detrectare
10.	1114.
21.	quem
20. & alibi	cœpit.
24.	non minus
2.	diffito
12.	Hohenstaufen
24.	eundem
25.	retinerent
1.	Pater esset
3.	Fridericus
XI.	Marchioni
29.	Bothonis
5.	in tantum
5.	Ptolomaidem
23.	Würzburg
8.	ad eundem Ducatum
4.	Palæstinam
4.	nonnunquam
12.	transformat
2.	coluntur
7. & alibi	cæteros
19.	quæ
24.	desponsata
12.	SCHEMA
2.	annos æternos
3.	loquuntur
12.	Philippus
25.	præferuntur

Errata.

<i>Pag.</i>	<i>Lin.</i>	<i>Lege</i>
336.	27.	Quod hic, ante- quam irer in Ger- maniam
342.	21.	intestinis
448.	12.	Cypri Regnum
451.	18.	natus est quidam, dictus Comes Dra- cius.
453.	9.	territoria, quæ
453.	15.	permutando
455.	5. & alibi	Bergamum
	11.	Martini
456.	22.	Philippi
	26.	Paganinum
458.	5.	Justinopolim
	16.	comiter
	24.	è Verona
464.	21.	Patriarchatûs
465.	9. & seq.	Ughellum
469.	5.	Angliæ
473.	13. & alibi	Vicecomite
486.	5.	1310.
489.	15.	fortunæ patiens
503. post lin. 24. à capite		
Uxor Ill. Maria Henrica, Principissa à Fürstenberg		
Stillingen, nata 16. Martii 1731. ducta 21. Sept.		
1750.		
506.	9.	qui extra
518.	2.	urbium
526.	16.	ex intentione ip- sius
527.	9.	Malatesta

